

**ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИВРЕДУ И ПРАВОСУЂЕ
УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ**

КРИВИЧНО ДЕЛО РАЗБОЈНИШТВА

докторска дисертација

**Ментор:
Проф. др Иван Јоксић**

**Кандидат:
мр Видоје Митрић**

Нови Сад, 2016. године

Садржај

Уводна разматрања.....	4

ПРВИ ДЕО

1. Кривичноправни положај учинилаца кривичног дела разбојништва у домаћем законодавству.....	8

1.1. Појам и специфичности кривичних дела против имовине и кривичног дела разбојништва.....	10
1.1.1. Карактеристике кривичних дела против имовине.....	10
1.1.2. Карактеристике кривичног дела разбојништва.....	12
2.2. Кривично дело разбојништво кроз историју.....	24
2.3. Однос кривичног дела разбојништва са другим сродним делима.....	41
2.3.1. Тешка крађа и разбојништво.....	42
2.3.2. Разбојничка крађа и разбојништво.....	46
2.3.3. Изнуда и разбојништво.....	49
2.3.4. Неовлашћено коришћење туђег возила и разбојништво.....	51
2.3.5. Убиство при извршењу кривичног дела разбојништва.....	53
2.3.6. Убиство из користољубља и разбојништво.....	56
2.4. Кривичне санкције према учиниоцима кривичног дела разбојништва.....	57
2.4.1. Казна затвора.....	59
2.4.2. Условна осуда.....	63
2.4.3. Одмеравање казне затвора.....	67
2.4.4. Новчана казна.....	73
2.4.5. Рад у јавном интересу.....	77
2.4.6. Мере безбедности.....	80
2.4.7. Кривичне санкције према малолетним учиниоцима кривичног дела разбојништва.....	87
2.4.7.1. Васпитни налози.....	89
2.4.7.2. Васпитне мере.....	90
2.4.7.3. Казна малолетничког затвора.....	94

2.5. Кривично дело разбојништво у судској пракси.....	96

2. Кривичноправно регулисање кривичног дела разбојништва и кривичноправни положај учиниоца кривичног дела разбојништва у упоредном законодавству.....	221
2.1. Немачка.....	221
2.2. Енглеска.....	222
2.3. Хрватска.....	223
2.4. Босна и Херцеговина.....	223
2.5. Црна Гора.....	225

ДРУГИ ДЕО

1. Истраживање праксе и примене кривичних санкција према учиниоцима кривичног дела разбојништва у Србији.....	228
1.1. Дефинисање предмета и циља истраживања.....	228
1.2. Методолошки оквири у истраживању.....	228
1.3. Формулисање и образложење главне хипотезе.....	229
1.4. Истраживање праксе и примене кривичних санкција у Србији	230
Закључак.....	250
Литература.....	255

Уводна разматрања

Протекле две деценије у Србији можемо означити деценијом пораста криминалитета у свим његовим појавним облицима, услед процеса глобализације, убрзаног развоја технологија, денационализације и веће флукуације становништва, учесталих и бројних политичких промена и економске нестабилности. Посебно се може уочити пораст почињених кривичних дела из групе кривичних дела против имовине. У наведену групу кривичних дела убраја се и кривично дело разбојништво које представља један од најстаријих облика криминала, који се развио од пљачкашких похода на супарничка племена у праисторијском добу. Прве државе, као и њихов репресивни и кривичноправни апарат, су великим делом настали управо у настојању да се разбојништво уклони и сузбије. Чињеница да су у далекој прошлости предузимане мере да се кривично дело разбојништво искорени произилази и из Душановог законика који у члану 145 одређује да се ухваћени разбојник и силеција обеси за ноге све док не умре услед сливања крви, а да се лопов ослепи. Анимозитет према овој врсти криминала је био толики, да се за кривца сматрао и господар села који своје сељане није успео да заштити од разбојништва, а строго и сурово би се казнио свако ко би лопову или разбојнику пружио уточиште, или помогао у бекству. Током највећег дела писане историје, разбојништво је представљало озбиљан проблем по развој трговине, као и чест повод за избијање ратова и оружаних сукоба. С друге стране су разбојници, поготово када су њихове жртве били припадници "мучитељских" туђина и припадника виших класа, били величани као борци за слободу и социјалну правду, што је посебно дошло до изражаја у 19-ом веку.

Данас се разбојништво јавља у низу облика - од обичног уличног разбојништва, преко отмица аутомобила, поморске пиратерије, отмица авиона, као и можда најспектакуларнијег у облику пљачки возова и банака. Разбојништво у најширем смислу представља законом и обичајима противно одузимање туђе имовине коришћењем принуде, тј. насиљем или озбиљном претњом насиља против особе од које се имовина одузима. Посматрајући домаће, а и упоредно кривично законодавство, може се рећи да је кривично дело разбојништво сложено кривично дело које се састоји од крађе и принуде, при чему принуда претходи крађи, тј. принуда се врши да би се ствар одузела.

Код разматрања правне природе разбојништва морамо имати у виду чињеницу да то није природно кривично дело већ да представља законску конструкцију. У природном облику бисмо ово дело могли квалификовати као насилну крађу која постоји већ у најстаријим правним споменицима. Овде елеменат насиља представља конститутивни елеменат крађе што није случај код обичне крађе. Међутим, увођењем кривичног дела разбојништва насилна крађа је претрпела значајне промене јер се она сада посматра у светлу принуде. Притом, принуда у себи садрже два основна елемента: силу и претњу. Појам силе треба разматрати у светлу насилног опхођења према жртви кривичног дела. С друге стране појам претње подразумева успостављање једне врсте психичког односа између учиниоца и жртве кривичног дела. Овај однос је изражен у стављању у изглед зла или рђавог поступања према жртви уколико не преда тражену ствар која је предмет остваривања имовинске користи. Отуда је разматрање кривичног дела разбојништва непосредно повезано са разматрањем појма и значења принуде која у природном облику постоји независно од овог кривичног дела. То практично значи да принуда самостално егзистира у кривичном праву па је зато могуће посматрати независно од разбојништва и разбојничке крађе.

Поред теоријских разматрања правне природе разбојништва неопходно је указати на практичне аспекте овог кривичног дела. Они се састоје у конкретним примерима извршеног разбојништва који се међусобно разликују у начину извршења, профили учиниоца и жртве, вредности украдене ствари, могућности остваривања одштетног захтева у кривичном поступку и др. Стога ће се у овом делу рада, на основу праноснажних пресуда, анализирати случајеви из праксе, са посебним освртом на доказе који се најчешће код оваквих кривичних дела користе у циљу расветљавања релевантних и спорних чињеница. Кроз пресуде које су приказане, значајно је истаћи и поједине ставове у пракси који могу бити од значаја приликом решавања спорних питања када се кривични поступак води због кривичног дела разбојништва. Циљ приказа правноснажних пресуда јесте да се види како суд у току писмене израде пресуде цени доказе који су изведени на главном претресу, и то сваки посебно и посматрајући их у целини и на који начин се на основу брижљиве оцене свих доказа утврђује чињенично стање, као и начин на који суд одмерава казну учиниоцима кривичних дела.

Тежишни део практичног излагања о разбојништву се састоји у анализи конкретних судских пресуда у којима је процесуирано једно или више лица због овог кривичног дела. Иако на први поглед одабрани случајеви садрже заједничке елементе, након подробно извршене анализе видећемо да се они у природном смислу међусобно

значајно разликују. Под тим се подразумевају околности под којима је разбојништво извршено, начин његовог извршења, понашање учинилаца после извршеног кривичног дела, висина наступеле штете, могућности да се она у целости или делимично накнади и др. Такође је важно указати на чињеницу да се кривично дело разбојништва често врши од стране малолетника што посебно забрињава. Ако узмемо у обзир да малолетници представљају делинквенте у минијатури онда је неопходно сагледати шире димензије разбојништва. То првенствено укључује ангажовање вансудских органа, као што је центар за социјални рад (орган старатељства), који активно учествује у кривичном поступку. Поред тога, важно ја нагласити учешће родитеља, усвојилаца или старатеља у кривичном поступку. Њихова улога долази до изражаја и код остваривања одштетног захтева у кривичном или парничном поступку јер малолетник није у стању да накнади причињену штету и висини вредности украдене ствари и накнаде судских трошкова.

С обзиром да свако кривично дело односно његов учинилац мора бити адекватно санкционисано у раду ће се предмет посебног излагања односити на ово правно подручје. У том делу је неопходно узети у обзир специфичности кривичних санкција предвиђених у нашем Кривичном законнику. С обзиром на тежину кривичног дела разбојништва неопходно је указати на следеће кривичне санкције: казна затвора, условна осуда, новчана казна, рад у јавном интересу и др. Такође је важно указати на мере безбедности које су у непосредном додиру са извршењем кривичног дела разбојништва (нпр. одузимање предмета члан 87. КЗ).

Разматрање кривичних санкција које могу бити изречене за кривично дело разбојништва добија нешто другачију ноту када су у питању малолетни учиниоци кривичних дела. Овде је важно нагласити подједнак правни значај код примене појединих васпитних мера и казне малолетничког затвора. У првом случају је реч о кривичним санкцијама које су посебно прилагођене малолетницима. Када је у питању кривично дело разбојништва онда је то на првом месту васпитна мера упућивање у васпитно-поправни дом. У другом случају је реч о кажњавању старијих малолетника затвором као средства крајње (*ultima ratio*) кривичне реакције.

У раду ће бити анализирана и приказана кривичноправна регулатива кривичног дела разбојништва у упоредном кривичном законодавству. У питању су Енглеска и Немачка као државе чије кривично законодавство може бити релевантно за упоредни преглед. Што се тиче нашег непосредног окружења одабране су три државе: Хрватска, Босна и Херцеговина и Црна Гора. У наведеним државама су присутна законска решења чије разматрање је важно за боље разумевање разбојништва у нашем праву.

ПРВИ ДЕО

1. Кривичноправни положај учинилаца кривичног дела разбојништва у домаћем законодавству

У протеклом периоду, па све до данас, константно је присутан проблем пораста кривичних дела са елементима насиља чији је мотив извршења прибављање противправне имовинске користи најчешће за себе, али и за другога при чему се у ту групу дела убрајају превасходно разбојништво и разбојничка крађа, што је последица тешких материјалних околности у држави, немогућношћу да се обезбеди адекватна зарада за обезбеђење егзистенције, немогућношћу запошљавања младих који потичу из сиромашнијих породица који се не ретко окрећу криминалу, као извору прихода, а исто тако велики број извршиоца ових кривичних дела чине малолетна лица која потичу из социјално угрожених породица. „Први социјални контакти деце остварују се у породици и у њој започиње сложен процес социјалног учења, па је њена структура и динамика утицаја веома значајна и за то каква ће личност бити индивидуа која се социјализује. То је важно због тога што се награђивањем и кажњавањем, односно, укупним односима у породици не постиже само усвајање одређених облика понашања, већ се тиме детерминише или одређује и његова личност“.¹

Кривично дело разбојништво чини онај ко употребом силе или претње против неког лица да ће непосредно напасти на живот или тело одузме туђу покретну ствар у намери да њеним присвајањем себи или другом прибави противправну имовинску корист. Основна карактеристика разбојништва је та што је оно сложено кривично дело које садржи елементе принуде и крађе. Извршилац кривичног дела крађе применом принуде одузима туђу покретну ствар, он примењује принуду током или непосредно пре отпочињања одузимања ствари. Дакле, код разбојништва принуду учинилац испољава пре одузимања туђе ствари (крађа) или за време крађе, са циљем савлађивања пруженог или очекиваног отпора.²

Како статистике показују, кривично дело разбојништво најчешће чине мушкарци узраста од 18 до 24 године, међу њима је највећи број већ осуђиваних лица, повратника, док кривично дело разбојништво у мањем броју врше женске особе. Разлог нешто слабијег учешћа жена у извршењу овог кривичног дела огледа се у примени

¹ З. Николић, *Превенција криминалитета (методика рада саветовалишта за родитеље и децу)*, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд, 2006, стр. 113.

² М. Бошковић, З. Скакавац, З. *Основи криминалистике*, Факултет за правне и пословне студије, Нови Сад, 2010, стр. 276.

принуде код његовог извршења што је, по правилу, својственије учиниоцима мушког пола.

Кривично дело разбојништво није радња на чије се предузимање одлучује у тренутку непосредно пре него што дело буде извршено, већ се уобичајено ради о радњи која се унапред планира, па се таква радња обично приписује особама психопатске структуре личности, док са друге стране постоји и она група извршиоца кривичних дела код којих постоји дијагноза психозе, па они као такви учине непланирано кривично дело у стању сужене и измењене свести, што је реткост код овог кривичног дела. У кривичном делу разбојништва сила је истовремено усмерена према било којој ствари и против било ког лица које представља препреку да се одузме ствар (то може бити и случајни пролазник), такође је довољно да је нападнутом онемогућен отпор приликом одузимања ствари. Претња као елемент разбојништва се састоји у стављању у изглед другом лицу да ће уколико пружи отпор током одузимања ствари непосредно уследити напад на његов живот или тело. Претња треба да изгледа остварљива или могућа, или да ју је нападнути бар тако схватио, а без значаја је да ли је извршилац стварно и намеравао да реализује претњу као и то да ли ју је уопште и могуће остварити (нпр. оружјем које је изгледало као право, или револвером који је био празан или дечијим пиштољем и сл.). Из наведених разлога разбојништво спада у кривична дела са елементима насиља.³

У криминолошким истраживањима и криминалитету насиља потврђена је чињеница да су дела насиља доминантна карактеристика особа мушког пола, млађег узраста и средњих година, а за последицу имају телесне повреде и најчешће су разбојништва. Када говоримо о најчешћем облику криминала уопште-разбојништву, посебно се морамо осврнути на још једну групу популације која у великом броју чини ова кривична дела, а то су малолетни делинквенти. Разбојништво је несумњиво најчешће помињан облик кривичних радњи у развојној доби, било да се ради о лаким или тешким делима, нарочито зависника од дроге, а не ретко и осталих разбојника. Велики број малолетних деликвената у старијој доби, као починиоци кривичног дела разбојништва, су у великом проценту зависници од дрога. Друштвено и негативно понашање малолетних лица се сматра као највећи социјални проблем.⁴

Најновија истраживања указују на велики пораст разбојништва и нарочито уочљив рецидивизам малолетника.⁵ На основу података из полицијске евиденције за временски период 1998-2000. године коришћењем ватреног оружја је извршено око 25-

³ Д. Даруши, *Наркокаријера у огледалу криминала*, Нови Сад, 2015, стр. 21 .

⁴ *Ibid.*, стр. 17.

⁵ *Ibid.*, стр. 20.

27% разбојништва. У истом временском периоду је 13-18% разбојништва за последице имало лишење живота сведока или жртве овог кривичног дела. Надаље, 40-50% разбојништва је учињено на улици од стране малолетника.⁶

1.1. Појам и специфичности кривичних дела против имовине и кривичног дела разбојништва

1.1.1. Карактеристике кривичних дела против имовине

Кривично дело разбојништво спада у групу кривичних дела против имовине, што представља групу кривичних дела која се најчешће врше и која су у непрекидном порасту. Заштитни објекат код кривичних дела против имовине јесте имовина или право на имовину као једно од основних, природних и универзалних људских права које је гарантовано и Уставом Републике Србије. Притом, имовина подразумева својину другог лица.⁷

Члан 112 ст. 36 Кривичног законика дефинише имовину као добро сваке врсте, материјално или нематеријално, покретно или непокретно, процењиво или непроцењиво и исправу у било ком облику којим се доказује право или интерес у односу на такво добро.⁸ Имовином се сматра и приход или друга корист остварена, непосредно или посредно, из кривичног дела, као и добро у које је она претворена или са којим је помешана.

Имовина се састоји од ствари (предмета) и имовинских права и интереса везаних за ствари.⁹ Имовина је скуп ствари и имовинских права која припадају једном лицу.¹⁰ Код највећег броја кривичних дела из ове групе имовина као групни заштитни објект се појављује у виду покретне ствари. Тако је покретна ствар објекат напада код свих врста

⁶ Б. Бановић, *Криминалистичко-криминолошки аспекти кривичног дела разбојништва*, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд, 2002, стр. 274 и даље.

⁷ Д. Јовашевић, В. Ђурђић, *Кривично право-посебни део*, Ниш, 2012, стр. 107.

⁸ Кривични законик Србије („Службени гласник РС“, бр. 85/05).

⁹ Слично одређење појма имовине даје професор Стојановић. Види ближе: Д. Стојановић, *Увод у грађанско право*, Др. Драгољуб и Срђан Стојановић, Београд, 1996, стр. 409.

¹⁰ У одштетном праву имовинска штета захтева проширење појма имовине у правном смислу. Имовина оштећеника може бити умањена не само због умањења оштећеникових субјективних имовинских права (односно њихове вредности) већ и због настанка нових обвеза или повећања постојећих обвеза. Појам имовинске штете захтева проширење појма имовине за обвезе, али и више од тога. Имовинска штета може настати не само због умањења активе (повреда права, умањење вредности добара на којима постоје имовинска права), односно повећањем пасиве (стварањем нових обвеза, повећањем постојећих обвеза), већ и на још један начин. Наиме, када је реч о измаклој користи, она се не мора одражавати на скупу субјективних имовинских права оштећеника. С. Никшић, *Имовина у грађанском праву*, Зборник Правног факултета у Загребу, бр. 5-6, 2012, стр. 1621.

крађа, разбојништва, утаје и одузимања туђе ствари. Битни елемент кривичних дела против имовине јесте прибављање имовинске користи за себе или другог, то је и разлог зашто се код тих дела у њиховом законском опису појављује намера противправног присвајања ствари и вредности као елемент бића кривичног дела.¹¹

Намера противправног присвајања имовинске користи као конститутивни елемент разбојништва може бити праћена користољубљем а и не мора, што значи да се она не може изједначавати са користољубљем које одражава похлепу, тежњу за богаћењем или увећањем имовине. Тако, крађа или превара се могу учинити са циљем присвајања ствари велике вредности ради задовољења похлепе за новцем, односно богаћењем, али могу бити учињене и ради прибављања ствари у циљу задовољења неке потребе која не представља ни похлепу ни богаћење. Такви би били случајеви прибављања имовинске користи за другог да би се овом помогло да изађе из неке кризе или оствари неки успех или крађа ради обезбеђења егзистенцијалних потреба своје породице. Према томе, мотив користољубља је чест, али не и неизбежан за постојање ових дела.¹²

Са грађанскоправног аспекта, појам имовине се одређује као скуп субјективних грађанских права која припадају једном носиоцу (физичком или правном лицу), поводом ствари или чинидаба. Код појединих кривичних дела из ове главе, групни заштитни објект (имовина) појављује се у виду: покретне ствари (кривична дела крађа, разбојничка крађа, разбојништво, утаја, одузимање туђе ствари), или туђе ствари (оштећење туђе ствари), или одређене ствари (неовлашћено коришћење туђег возила, прикривање), односно имовинских интереса (злоупотреба поверења) или имовинских права (оштећење туђих права).

Кривична дела против имовине могу да се поделе у две групе: кривична дела против покретне ствари и кривична дела против имовине уопште и имовинских права и интереса. У кривична дела против покретне имовине могу да се сврстају крађа (чл. 203), тешка крађа (чл. 204), разбојничка крађа (чл. 205), разбојништво (чл. 206), утаја

¹¹ „Имовина која је проистекла из кривичног дела не даје могућност лицу које је стиче да оствари право својине над њом, јер је реч о стицању које се заснива на правном послу који је противан закону, тако да се овде ради о праву државине и то неовлашћене. Због тога се не може радити о власнику имовине него о неовлашћеном држаоцу имовине. Он не само да нема право својине, већ се овде ради о државини која је незаконита, несавесна и манљива“. Ј. Глушчевић, *Одузимање имовине стечене кривичним делом (докторска дисертација)*, Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2015, стр. 27.

¹² „Мотив користољубља треба законски дефинисати као стечену карактерну црту личности и безразложну, неумерену и егоистичку тежњу или похлепу за стицањем материјалне користи. Користољубље садржи у себи веома интензивну и концентрисану менталну енергију која човека покреће на акцију. Класификовати га на користољубље првог степена (криминални мотив законска факултативна квалификаторна околност), користољубље другог степена (криминални мотив посебни елемент кривичног дела), користољубље трећег степена (криминални мотив законска факултативна отежавајућа околност)“. А. Ђурић, *Подмићивање у Кривичном законнику Србије*, Право - теорија и пракса, Нови Сад, бр. 1-2, 2010, стр. 14.

(чл. 207), ситно дело крађе или утаје (чл. 210), као и одузимање туђе ствари (чл. 211). Ова кривична дела се врше одузимањем или присвајањем туђих покретних ствари. У кривична дела против имовине уопште, имовинских права и интереса убрајају се: превара (чл. 208), превара у осигурању (чл. 208 а), ситно дело преваре (чл. 210), неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности (чл. 209), уништење и оштећење туђе ствари (чл. 212), неовлашћено коришћење туђег возила (чл. 213), изнуда (чл. 214), уцена (чл. 215), злоупотреба поверења (чл. 216), зеленаштво (чл. 217), противправно заузимање земљишта (чл. 218), противправно уселење (чл. 219), грађење без грађевинске дозволе (чл. 219а), прикључење објекта који је изграђен без грађевинске дозволе (чл. 219б), оштећење туђих права (чл. 220), прикривање (чл. 221) и неовлашћено изношење културног добра у иностранство (чл. 221а). Сва наведена кривична дела имају заједнички заштитни објекат али се поред тога веома међусобно разликују нарочито по радњи извршења. За кривична дела против покретне имовине, карактеристична је радња одузимања или присвајања туђе покретне ствари.¹³

Пошто имовинска кривична дела имају вредносни елемент јер се штета проузрокована њиховим вршењем може новчано изразити, то се квалификовани облици код већег броја дела појављују када износ штете премаши одређени новчани износ. Предмет напада и износ штете код кривичних дела против имовине могу бити веома различити тако да у зависности од тога гоњење може бити предузето или по службеној дужности или по приватној тужби. Кривична дела против имовине, у која спада и кривично дело разбојништво, представљају класична кривична дела напада на имовину која постоје још о најстаријег доба, односно имају поред кривичних дела против живота и тела и политичких кривичних дела, најдужу историју. Мењали су се начини и средства извршења, па и појавни облици, али је њихова суштина остала иста од појаве класног друштва до данас.¹⁴

1.1.2. Карактеристике кривичног дела разбојништва

Кривично дело разбојништва спада у групу кривичних дела против покретне имовине. За кривично дело разбојништва гоњење се предузима по службеној дужности. Кривично дело разбојништво је регулисано у чл. 206 Кривичног законика. У ставу 1 је наведено да разбојништво врши онај ко употребом силе или претње против неког лица или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело одузме туђу покретну ствар у

¹³ Н. Мрвић Петровић, *Кривично право-посебни део*, Београд, 2014. стр. 184-185.

¹⁴ Љ. Јовановић, Д. Јовашевић, *Кривично право II-посебни део*, Београд, 1995, стр. 295-297.

намери да њеним присвајањем себи или другом прибави противправну имовинску корист.

Кривично дело разбојништво се састоји од више радњи које починилац предузима, а то је одузимање туђе покретне ствари, примена силе против неког лица или претње да ће се непосредно напасти на живот или тело, а потребно је да се ове радње предузимају у намери да се присвајањем туђе покретне ствари прибави себи или другом противправна имовинска корист. „Према томе, разбојништво није објективни, механички, већ функционални и субјективни спој принуде и крађе. Могуће је, међутим, да једно лице употребљава принуду, а да друго одузима ствар; у таквом случају они се сматрају саизвршиоцима овог дела“.¹⁵

Извршилац кривичног дела разбојништва предузима радњу извршења тако што употребом силе или претње одузима туђу покретну ствар. У овом случају под силом треба сматрати онај ниво употребе принуде који има пресудан утицај на вољу жртве. Прецизније, реч је о физичком односу између учиниоца и жртве кривичног дела. „Претња је нешто што се дешава пре свега у сфери психичког. Иако сам начин на који је претња упућена може бити и физички, она је усмерена да делује на вољни елемент човековог понашања. Та њена субјективна усмереност је пресудна - без тога се не може ни говорити о претњи. С обзиром на то да код претње како код начина на који се упућује, а нарочито у погледу њеног дејства, доминира психичко, поставља се питање да ли се она може сматрати радњом кривичног дела. Да ли је она увек "вољни телесни покрет" или "вољно пропуштање тог покрета" у смислу објективно-субјективне, натуралистичке теорије појма радње? Овде би врло тешко било дати потврдан одговор, тако да се и у случају претње као радње тај појам указује неадекватним. Чак и онда када се претња изражава гестовима, не спорећи чињеницу да се предузима одређени телесни покрет, много важније од тога јесте који јој значај придаје како онај ко прети, тако и онај коме је претња упућена“.¹⁶

Наиме, сила или претња се овде појављују као средства која омогућавају одузимање ствари и предузимају се у тренутку када ствар још није одузета, а управо због тога да би се омогућило одузимање ствари, односно да би се савладао отпор лица које спречава одузимање ствари. Кривично дело је свршено у тренутку када је туђа покретна ствар одузета, односно када је крађа извршена. Не треба занемарити став судске праксе по коме покушај кривичног дела разбојништва постоји како у случају

¹⁵ Љ. Лазаревић, *Коментар Кривичног законика Србије*, Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2011, стр. 694.

¹⁶ З. Стојановић, *О појму претње у кривичном праву*, Наука Безбедност Полиција, бр. 2, Београд, 2013, стр. 2.

када је употребљена принуда и започето одузимање туђе ствари, тако и у случају кад је смао употребљена принуда, с намером да се после тога приступи крађи.¹⁷

Извршилац кривичног дела разбојништва може да буде свако лице. Ово кривично дело се може извршити само са умишљајем. Умишљај учиниоца треба да обухвати не само свест да се употребом принуде одузима туђа покретна ствар, већ и намеру прибављања себи или другоме противправне имовинске користи.

Разбојништво је сложено кривично дело и састоји се из два кривична дела принуде и крађе и садржи сва обележја и једног и другог кривичног дела.¹⁸

За постојање кривичног дела разбојништво из чл. 206 ст. 1 КЗ, у погледу кривице потребан је директан умишљај. Дакле, предметно кривично дело не може се извршити са евентуалним умишљајем.¹⁹

Да би извршилац кривичног дела разбојништва могао бити кривично одговоран за своје дело, потребно је да је исти крив за учињено дело. Кривица као субјективни елемент кривичног дела обухвата умишљај који се састоји у свести и вољи да се одузме туђа покретна ствар, а у намери да се прибави противправна имовинска корист, као и у свести да се одузимање остварује применом силе односно претње непосредним нападом на живот или тело. Умишљај је један од облика кривице и може бити директни или евентуални умишљај.²⁰

Као што смо већ навели, кривично дело разбојништво може бити извршено само са директним умишљајем, када је извршилац био свестан да својом радњом чини кривично дело чије извршење је хтео, што је уједно и најтежи облик виности, он хоће да изврши кривично дело. Код евентуалног умишљаја, што је лашки облик виности, учинилац је свестан да својом радњом може да проузрокује забрањену последицу, па је на то пристао, што значи да је разлика у вољном елементу, који је код евентуалног умишљаја нижег степена, у односу на директни умишљај, код којег учинилац предузима радњу управо да би наступила забрањена последица.

Следећи елемент кривице јесте урачунљивост. Урачунљивост је одређено психичко стање које постоји код извршиоца кривичног дела у време извршења кривичног дела, а које претпоставља нормално одвијање основних психичких функција (свести и воље, односно расуђивања и одлучивања о ономе што чини) што даје основа да се он може сматрати одговорним за оно што је учинио.²¹ Дакле, да би починилац

¹⁷ Љ. Лазаревић, *op. cit.*, стр. 695.

¹⁸ Ж. Алексић *et al.*, *Лексикон криминалистике*, 2004, стр. 285.

¹⁹ А. Блануша, Билтен Округног суда у Крагујевцу, бр. 1/09.

²⁰ Д. Даруши, *op. cit.*, стр. 21.

²¹ М. Ђорђевић, Ђ. Ђорђевић, *Кривично право са основама привреднопреступног и прекршајног права*, Београд, 2010, стр. 47.

кривичног дела био оглашен кривим за почињено дело, потребно је да је у време извршења кривичног дела био урачунљив, односно способан да схвати значај свог дела (значај онога што чини у смислу да то не треба да ради и да његова радња може да проузокује одређену) и да управља својим поступцима, (што је способност човека да одлучи да ли ће да одређену радњу предузме или не)²² или му је та способност услед алкохола, опојне дроге или неких других околности била умањена, али не и искључена.

Уколико би окривљени извршио кривично дело у неурачунљивом стању такво лице не може се огласити кривим, али се под одређеним условима судском одлуком упућује на лечење у одговарајућој здравственој установи. У кривичном праву важи претпоставка урачунљивости, што практично значи да се сматра да је сваки учинилац кривичног дела урачунљив. У случају сумње у урачунљивост учиниоца, утврђивање неурачунљивости учиниоца у време извршења кривичног дела се јавља као *conditio sine qua non* за даље судско поступање. Притом се као узроци неурачунљивости наводе следећи видови душевне поремећености: душевна болест; привремена душевна поремећеност и заостали душевни развој.²³ Сваки од ових облика душевне поремећености може бити узрок неурачунљивог стања учиниоца кривичног дела разбојништва. То практично значи да је у случају сумње неопходно утврђивати постојање неурачунљивости и узроке таквог стања код окривљеног.

Последњи елемент кривице је чињеница да је окривљени свестан да је његово дело забрањено односно да је његова радња предвиђена у закону као кривично дело. У односу на свест о противправности важи оборива претпоставка да је сваки просечан човек нормалних психичких функција свестан дозвољености или забрањености свог понашања.²⁴ Дакле, за постојање неурачунљивости није довољно само утврдити да је неко лице у време извршења кривичног дела било у стању душевне поремећености. Као последица неког од наведених облика душевне поремећености, за постојање неурачунљивости неопходно је још утврдити: немогућност схватања значаја дела или немогућност управљања поступцима. Немогућност схватања значаја дела или интелектуална неспособност представља, заправо, неспособност расуђивања. Немогућност управљања својим поступцима или волунтаристичка неспособност представља неспособност одлучивања.²⁵

²² Ibid., стр. 49-50.

²³ С. Драговић, *(Не)урачунљивост извршилаца кривичних дјела*, Безбједност-Полиција-Грађани, бр. 1-2, Бања Лука, 2014, стр. 153.

²⁴ Н. Мрвић Петровић, *Кривично право-општи део*, Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2009, стр. 148.

²⁵ С. Драговић, *op. cit.*, стр. 155.

У суштини, разбојништво је брутални акт насиља из користољубља. Најчешћи објекти напада разбојника су: банке, поште, трговинске и јувелирске радње, станичне благајне угоститељски и туристички објекти, бензинске пумпе, куће и станови за које се зна да се у њима налази новац или драгоцености. Разбојници се одлучују за напад у време када је присуство грађана на лицу места најмање. При томе настоје да максимално користе фактор изненађења, што може да искључи сваку могућност да се жртва на било који начин снађе и одбрани од напада. За ово кривично дело се може рећи да се исто углавном унапред планира и припрема, што је посебно карактеристично за професионалне разбојнике и разбојничке групе. Веома често разбојници прибегавају и маскирању како би отклонили могућност да буду препознати. У извршењу разбојничких напада учиниоци користе различита средства, почевши од ручног оружја и пригодног оруђа, које је погодно да нанесе повреду и угрози здравље нападнутог.

„Код кривичног дјела разбојништва сила се примјењује према лицу од кога се ствар одузима, али у одређеним криминалистичкотактичким ситуацијама сила може бити примијењена и према неком другом лицу, нпр. оном које спречава да учинилац од оштећеног одузме ствар. У пракси нису ријетки случајеви да се сила примијени истовремено и према одузетој ствари и према лицу, те се поставља питање како квалификовати такве случајеве, нарочито када је тешко разграничити према коме (чему) је сила била приоритетно примијењена. Нису ријетки случајеви да је ствар одузета на начин којим је истргнута из руку или откинута са тијела оштећеног (одузимање ташне, торбе, несесера из руку или кидане златног накита са тијела оштећеног), у ком случају је фактички сила била употријебљена према ствари с циљем прекидања физичке везе између ствари и њеног притежаоца“.²⁶

За разбојништво се, по правилу, сазнаје на основу пријаве оштећених. Као лица која су претходно била изложена снажном стресу или директном физичком нападу, приликом кога су евентуално задобила и повреде, они нису увек у стању да пруже све потребне одговоре на питања о тачном времену, месту и начину на који се догодио напад, изгледу нападача, начињеној штети итд. Како је исказ таквог лица веома важан доказ у кривичном поступку, веома је важно учинити све да се такво лице пре узимања исказа од њега, опусте и смири.²⁷

Поред пријаве оштећених, до сазнања за извршено кривично дело може се доћи и путем анонимне и псеудонимне пријаве, као и оперативном делатношћу органа унутрашњих послова. Након пријема информације о разбојништву, неопходно је брзо

²⁶ З. Шарчевић, *Тешка крађа као најчешће извршење кривичних дјела у Републици Српској*, Безбједност-Полиција-Грађани, бр. 1-2, Бања Лука, 2012, стр. 21.

²⁷ Ж. Алексић et al., op. cit., стр. 285.

реаговати у циљу обезбеђења и фиксирања аутентичног чињеничног стања на лицу места. Ако информација садржи довољно података о учиниоцу и правцу којим се кретао у одласку са лица места, истовремено се предузима и потера за њим. У току спровођења увиђаја треба настојати да се добије одговор на сва златна питања криминалистике. Трагање за учиниоцем кривичног дела обухвата читав низ оперативно-тактичких мера. У склопу њих најчешће се предузимају: индицијална метода, проналажење и откривање украдених предмета, заседа и рација, запажања органа унутрашњих послова до којих они долазе у току редовног вршења своје службе, коришћење *modus operandi* евиденције и других криминалистичких евиденција, коришћење албума фотографија учиниоца кривичних дела, претресање, препознавање, откривање, фиксирање и вештачење трагова, коришћење посебно дресираних паса, провера алибија и полиграфско тестирање осумњиченог, контрола и надзор над лицима која врше кривична дела.²⁸

Ипак, код кривичног дела разбојништва, као и код других имовинских кривичних дела, у смислу криминалистичких правила, најважнији извор сазнања о извршеном кривичном делу и његовом учиниоцу јесте оштећени. Ово је сасвим очекивано јер се ради о лицу које је непосредно пре подношења пријаве било нападнуто како би му се одузела одређена покретна ствар. Поред тога, оштећени има највећи интерес да кривично дело буде процесуирано јер се на тај начин може њему надокнадити штета.²⁹

Посматрано, кроз оперативну делатност полиције, можемо закључити да се кривично дело разбојништва најефикасније превенира коришћењем објектног облика оперативне делатности. Овде се предузимају оперативне активности у односу на одређене објекте јер они представљају место извршења кривичног дела разбојништва. Такође гледано кроз призму безбедности, односно криминалистичке оперативе под објектом можемо означити „одређени предмет или подручје на које је усредсређена безбедносна активност, а који може бити простор или проблем, односно група проблема са истоветном садржином и заједничком основом. Из суштинских разлога, као и из разлога хуманости, али и из нужности прецизности у појмовним дефиницијама, не можемо да схватимо лице као објекат, без обзира што и човек као индивидуа представља радну оријентацију послова безбедности. Човек, за разлику од

²⁸ Ibid., стр. 285.

²⁹ Љ. Здравковић, В. Ђурђић, *Криминалистика*, Висока школа струковних студија за криминалистику и безбедност, Ниш, 2011, стр. 239.

објекта, увек мора да се схвати и третира као субјекат на кога под одређеним условима може бити усредсређена пажња и активност органа унутрашњих послова³⁰.

Поред основног облика кривичног дела разбојништва, наш Кривични законик предвиђа и теже (квалификоване) облике:

А) Први тежи облик ће постојати када је разбојништво учињено од стране групе, или је неком лицу са умишљајем нанесена тешка телесна повреда или ако вредност одузетих ствари прелази износ од 1.500.000,00 динара. Овде се као квалификаторне околности узимају више међусобно различитих ситуација.

Б) Следећи и најтежи облик овог кривичног дела постојаће ако је разбојништво учињено од стране организоване криминалне групе. Наравно, за теже облике је прописано још строжије кажњавање.

Као што смо већ навели, постојање одређених околности може водити томе да се у конкретном случају ради о тежем облику кривичног дела разбојништва, а такав закључак се изводи на основу расположивих и изведених доказа. Због тога је веома важно имати у виду значење појмова који представљају квалификаторне околности и правилно подвођење чињеничног стања под таква значења. Дакле, прва квалификаторна околност коју предвиђа Кривични законик постојаће ако је разбојништво учињено од стране групе.

Под групом се подразумева најмање три лица повезаних ради трајног или повременог вршења кривичних дела која не мора да има дефинисане улоге својих чланова, континуитет чланства или развијену структуру. Основни проблем односи се на прецизност садржаја термина организовани, који може имати више значења. Отуда се често под исти појам сврстава и организована криминална група, организовано криминално удружење или организација и сл.³¹

Између тих лица мора постојати одређени степен повезаности и унутрашња организација која омогућава да по претходном договору, уз поделу рада, чланови групе извршавају кривична дела. Када предузимају радње разбојништва, чланови групе по правили делују као саизвршиоци, без обзира на то што неки могу да предузимају само радњу принуде, док други одузимају ствари.³²

Код утврђивања да су окривљени кривично дело извршили у групи суд осим чињенице да су дело извршила најмање три лица, мора утврдити да ли су та лица била повезана за трајно или повремено вршење више крив. дела, а не за извршење само

³⁰ С. Костић, *Основи криминалистичке оперативе, треће допуњено и измењено издање*, ВШУП, Београд, 1987, стр. 228.

³¹ С. Плазинић, *Појам и делатности организованог криминалитета*, Факултет политичких наука, Београд, 2004, стр. 3.

³² Н. Мрвић Петровић, *Кривично право-посебни део*, *op. cit.*, стр. 207.

једног дела, а у образложењу навести околности из којих произилази да су били повезани ради трајног вршења кривичних дела, што подразумева сталну и временски неограничену повезаност за вршење кривичних дела, или да су били повезани ради повремених вршења кривичних дела, што подразумева повезаност чланова групе да само повремено, у одређеном временском размаку када се стекну повољни услови за то врше кривична дела и то вршење је временски ограничено, није трајно.³³

Ово практично значи да у ситуацији када троје лица заједнички изврши једно кривично дело разбојништва, не би се могао извести закључак да су та лица деловала у саставу групе, и поред тога што су заједнички деловали као саизвршиоци, јер сама чињеница да се ради о једном кривичном делу разбојништва и једном оштећеном лицу, на пример, не би се могло говорити о томе да су извршиоци били повезани ради трајног или повремених вршења кривичних дела, већ би исти били саизвршиоци из чл. 33 Кривичног законика, тако да је за постојање ове квалификаторне околности потребно узети у обзир све расположиве доказе на основу којих се утврђује постојање групе. У документима прихваћеним на нивоу држава чланица Европске уније, који се баве овим питањем, наводи се десет кључних одлика организованих криминалних група:

- 1) учествовање више од двоје људи;
- 2) постојање одређених улога;
- 3) деловање у дужем или неодређеном периоду;
- 4) коришћење неких облика дисциплине или контроле;
- 5) вршење тежих кривичних дела;
- 6) коришћење насиља и других средстава застрашивања;
- 7) коришћење трговинских структура или структура сличних пословним;
- 8) умешаност у „прање новца“;
- 9) вршење утицаја на правосудне органе, управу, медије, привреду;
- 10) тежња за профитом или моћи.³⁴

Тежи облик разбојништва ће постојати уколико је неком лицу приликом вршења разбојништва са умишљајем нанета тешка телесна повреда.

Тешка телесна повреда је тешко нарушавање телесног интегритета или здравља неког лица. Кривично право прави разлику између обичне тешке телесне повреде и особито тешке телесне повреде која опет има неколико појавних облика.

Обична тешка телесна повреда која ће постојати у случају ако услед повреде живот повређеног није доведен у опасност, и постојаће и када је уништен или трајно и

³³ Билтен Вишег суда у Нишу, број 32/14, Интермекс, Београд.

³⁴ М. Јанковић, Б. Јанковић, *Организоване криминалне групе као субјекти угрожавања безбедности*, Наука Безбедност Полиција, бр. 3, Београд, 2014, стр. 137-138.

у знатној мери ослабљен део тела или орган који се не сматра важним, односно који се не сматра виталним органом. У случају проузроковања неспособности за рад, код обичне тешке телесне повреде та неспособност мора бити привремена, а не трајна. Обична тешка телесна повреда постоји и када она проузрокује извесне трајне промене на телу које се не могу сматрати унакаженошћу.³⁵

Особито тешка телесна повреда постоји када је живот повређеног доведен у опасност, та опасност мора бити конкретна и непосредна, и мора постојати у моменту доношења телесне повреде, а изузетно ако до ње дође и касније уколико постоји несумњиво узрочна веза између телесне повреде и наступања опасности. Чињеница да се опасност може отклонити лекарском интервенцијом не искључује постојање овог облика тешке телесне повреде. Други облик особито тешке телесне повреде постоји када је уништен или је трајно и у знатној мери ослабљен неки важан део тела или важан орган повређеног. Трећи облик особито тешке телесне повреде постоји онда када је проузрокована трајна неспособност за рад повређеног. Четврти облик се састоји у трајном и тешком нарушењу здравља повређеног што значи да је повредом проузроковано неко обољење (телесно или душевно) које је по својој природи тешко и неизлечиво. Пети облик нарочито тешке телесне повреде постоји у случају да је телесна повреда као последица имала унакаженост повређеног. Према владајућем схватању ради се о трајним и видљивим променама тела које изазивају одређена осећања код других људи (сажаљење, одвратност, згражавање, ..).³⁶

Квалификовани облик тешке телесне повреде ће постојати када наступи смрт повређеног која је у узрочно последичној вези са задобијеном тешком телесном повредом. За овај облик тешке телесне повреде потребно је да постоји нехат учиниоца у односу на смртну последицу.

Квалификовани облик тешке телесне повреде ће постојати и ако је она нанета малолетном лицу или бременитој жени или лицу које обавља послове од јавног значаја.

Тешка телесна повреда може бити учињена и из нехата или на мах. Дакле, тешка телесна повреда се може нанети и са умишљајем или из нехата, као облика виности.

Код овог квалификованог облика разбојништва потребно је да кумулативно буду остварена два услова, да је тешка телесна повреда нанета приликом извршења разбојништва као и да у односу на њу постоји умишљај учиниоца,³⁷ односно да је учинилац био свестан да услед његове радње може наступити тешка телесна повреда оштећеног, али је то и хтео (директни умишљај) или је на такву последицу пристао

³⁵ З. Стојановић, *Коментар Кривичног законика*, Службени гласник, Београд, 2006, стр. 348.

³⁶ *Ibid.*, стр. 348-349.

³⁷ *Ibidem.*

(евентуални умишљај). Уколико би у односу на тешку телесну повреду постојао нехат радило би се о стицају основног облика разбојништва и тешке телесне повреде из нехата. Тешка телесна повреда не мора бити нанета лицу од којег се ствар одузима, то може бити и друго лице, пресудно је да је тешка телесна повреда нанета неком лицу у вези са разбојништвом приликом његовог извршења,³⁸ односно да је телесна повреда нанета неком лицу у тесној вези са разбојништвом и то приликом његовог извршења.³⁹ Уколико би повреда била нанета тек пошто је кривично дело разбојништво довршено, постојаће стицај разбојништва и тешке телесне повреде.⁴⁰

Следећи тежи облик разбојништва карактерише новчана вредност одузетих ствари од 1.500.000,00 динара. Дакле, уколико вредност одузетих ствари пређе наведени износ постојаће тежи облик разбојништва.

Вредност одузетих ствари се увек утврђује према тржишној вредности ствари у време извршења кривичног дела.⁴¹

Најтежи облик разбојништва постојаће када је основи облик извршен од стране организоване криминалне групе.

Под организованом криминалном групом подразумева се група од три или више лица, која постоји одређено време и делује споразумно у циљу вршења једног или више кривичних дела за која је прописана казна затвора од четири године или тежа казна, ради непосредног или посредног стицања финансијске или друге користи.

Организована криминална група се разликује од групе по величини, већој међусобној повезаности својих чланова и унутрашњој организацији која подразумева дисциплину, хијерархију и стриктнију поделу рада. Организована криминална група делује одређено време и споразумно ради вршења једног или више кривичних дела, за која је прописана казна затвора од четири године или тежа казна, ради непосредног или посредног стицања финансијске или друге користи.⁴²

У чл. 206 ст. 4 Кривичног законика предвиђена је специфична ситуација када вредност одузетих ствари не прелази износ од пет хиљада динара, а учинилац је ишао за тим да прибави малу имовинску корист и за овај облик је прописана блажа казна у односу на основни облик разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика. Овај цензус је раније био другачији, па је према одредбама Кривичног законика који се примењивао од 01.01.2006. године до 10.09.2009. године износио 10.000,00 динара, а према важећим кривичноправним нормама у периоду од 11.09.2009. године до

³⁸ Ibid., стр. 508.

³⁹ Н. Мрвић Петровић, *op. cit.*, стр. 208.

⁴⁰ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 508.

⁴¹ Н. Мрвић Петровић, *op. cit.*, стр. 208.

⁴² Ibidem.

31.12.2012. године 15.000,00 динара, што значи да је ново решење повољније за оне који су оштећени овим кривичним делом. У ставу 5 истог члана КЗ-а је прописано да ће се за покушај овог лакшег облика разбојништва извршилац казнити, о чему ће бити речи у посебном поглављу које је посвећено кривичним санкцијама за учиниоце кривичног дела разбојништва. Дакле, реч је о привилегованом облику кривичног дела разбојништва. Овде би појам „привилеговано“ требало уже тумачити јер су у литератури присутна оспоравања у вези са коришћењем овог назива.

Наиме, криминално-политичко оправдање за прописивање овог облика кривичног дела разбојништва јесте чињеница да су у нашој пракси чести случајеви да су употребом силе или претње одузимају ствари мале вредности, те да су судови (због прописане блаже казне) често такве случајеве квалификовали као кривично дело изнуде, иако су остварена битна обележја кривичног дела разбојништва. Дело се од основног облика разликује према вредности одузетих ствари, али и намери учиниоца да прибави малу имовинску корист. Дакле, кумулативно се захтева објективни и субјективни услов.⁴³

Тако се не би могло сматрати да се ради о привилегованом облику разбојништва када је починилац, на пример, употребом претње тражио од оштећеног да му преда сав новац који оштећени има код себе, па игром случаја му оштећени преда новац који не прелази прописани износ јер је то сав новац који је том приликом имао, обзиром да се у том случају не може сматрати да је починилац имао намеру да прибави мању имовинску корист.

Исто тако, иако је извршилац кривичног дела разбојништво из више трафика одузео новчане износе који не прелазе 5.000 динара, није могуће само на основу те чињенице извести закључак да је његова намера била да прибави себи малу имовинску корист јер је он претећи продавцима који су радили у трафикама, наређивао да му предају новац без одређивања висине износа, на основу чега се као очигледан може извести закључак да је циљ окривљеног било присвајање целокупне количине новца који се налази у каси. Дакле, не износа мањег од 5.000 динара који представља обележје привилегованог облика овог кривичног дела из чл. 206 ст. 4 КЗ-а.⁴⁴

Са друге стране, овај облик разбојништва би постојао када би учинилац применио силу према продавцу, али је од различитих вреднијих ствари, које је том приликом могао да одузме, узео само ствари вредности до пет хиљада динара.⁴⁵

⁴³ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 509.

⁴⁴ Аутор сенгенце судија Окружног суда у Нишу Зоран Крстић, Билтен судске праксе Окружног суда у Нишу, бр. 25/07, Интермех, Београд.

⁴⁵ Н. Мрвић Петровић, *op. cit.*, стр. 209.

Још једна важна карактеристика кривичног дела разбојништва је та да се код истог не може применити конструкција продуженог кривичног дела. Ово пре свега због тога, што се разбојништво врши применом силе или претње према лицу од кога се ствар одузима. Дакле, принудом управљеном према слободи одлучивања и деловања тог лица сагласно његовој вољи, што овом кривичном делу, без обзира на његово сврставање у имовинска кривична дела, даје обележје и кривичног дела против личне слободе човека. Таква природа овог кривичног дела, по правилу искључује примену конструкције продуженог кривичног дела, која у конкретном случају не долази у обзир и због непостојања обједињујућих елемената који би инкриминисане радње оптужених чинили јединственом делатношћу (дела нису вршена искоришћавањем исте прилике и истог трајног односа, не постоји јединство простора у којим се дела врше, ни јединство објекта према којем се врши, појединачним радњама није проузрокована заједничка последица).⁴⁶

Оно што је врло важно не постоји ни истоветност оштећеног, јер чл. 60 ст. 2 Кривичног законика прописује да кривична дела управљена против личности могу чинити продужено кривично дело само ако су учињена према истом лицу. Због свега наведеног кривично дело разбојништво не може никада имати форму продуженог кривичног дела, уколико је извршилац у одређеном временском континуитету више пута извршио кривично дело разбојништво.

Да би постојао покушај кривичног дела разбојништва, за који Кривични закон предвиђа могућност блажег кажњавања, потребно је да је извршилац предузео или започео са предузимањем силе или претње која је усмерена на одузимање туђе покретње ствари, али из неког разлога до одузимања те ствари није дошло, што фактички значи да покушај постоји све док извршилац није засновао притежање над одузетом ствари. Једном речју, покушај је могућа фаза у извршењу кривичног дела која се налази између припремних радњи и свршеног кривичног дела.⁴⁷

Разбојништво је једно од кривичних дела које се најчешће фингира. Из тог разлога, увек се приликом његовог разјашњавања мора узети у обзир и могућност да се ради о фингирању. Мотиви фингирања могу бити различити. Тако, на пример, благајници, пословође и друга лица којима је поверен новац или неке друге ствари фингирају разбојништво да би прикрили проневеру, што исто чине и друга лица која су

⁴⁶ Пресуда Окружног суда у Нишу К. бр.123/02 од 26.12.2003 године и Пресуда ВСС Кж 344/03 од 10.4.2003 године. Билтен судске праксе Окружног суда у Нишу, бр. 22/06, Интермекс, Београд.

⁴⁷ В. Славковић, *Покушај у кривичном праву (докторска дисертација)*, Правни факултет, Ниш, 2013, стр. 168.

изгубила новац на коцки, пијанци и др.⁴⁸ Зато је од велике важности утврдити да ли је у конкретном случају постојало фингирање. То није нимало лак задатак јер лица која врше фингирање користе своја знања и искуства да убеди полицију и тужилаштво да је до извршења кривичног дела разбојништва заиста дошло.

2.2. Кривично дело разбојништво кроз историју

Криминал као друштвена појава, јавља се још у најстаријој историји, посебно када је реч о кривичним делима која се чине на штету имовине. Начин њиховог регулисања и казне које су биле предвиђене се у велико мери разликује од данашњих прописа из области кривичног права. То је условљено другачијим правним схватањем улоге казне у кривичном праву. Њена функција се кретала на линији одмазде и испаштања због извршеног кривичног дела.

Када се ради о најранијој историји, истакли би пре свега период неолита када је родовско племенска организација достигла свој врхунац. Друштво се делило према узрасту на старце, одрасле и децу и свака група је имала своје радне обавезе. Деца нису учествовала у ратним походима, старци су били чувари обичаја и обреда и зато су имали великог утицаја у друштву, док су одрасли били произвођачи и имали одлучујући економски значај за опстанак рода. Родовске старешине су доносиле најважније одлуке и управљале заједницом.

Најважнији основ окупљања људи су крвнородничке везе (стварне или измишљене). Једнакост људи у првобитној заједници произилазила је из јако израженог осећања солидарности, појединац је снажно уклопљен у групу и њене интересе осећа као своје. У овако установљеним заједницама, међусобни односи били су уређени обичајима, који су били у религијском руху, а неки аутори значај придају и моралу. Тако установљено правило понашања, које је било обавезно за припаднике тих родовских група, називало се примитивно право. Правила која творе примитивно право су на једном степену развоја друштвене организације добила и одговарајуће мере, као реакције на понашање којим се та правила угрожавају. Тим мерама, пребацивало се често да су биле спорадичне, а врло често и магијске и религијске. Међутим, то не умањује њихову ефикасност. Број појединаца који су кршили те обичаје, а који се данас

⁴⁸ Ж. Алексић et al., op. cit., стр. 285.

савременим речником називају преступницима био је неупоредиво мањи, у поређењу са било којим данас модернијим правним системом.⁴⁹

Према томе, тзв. примитивно право⁵⁰ омогућава да се на постанак права гледа као на континуирани процес, који је започео у првобитној заједници и наставио да се развија у новим условима када се формирала држава. Везаност примитивног права за религијске представе је једна од његових главних особина. У свести примитивног човека најпре се појавило анимистичко објашњење света. Отуда назив анимистичка религија (лат. *animus*).⁵¹

Појавом метала пољопривредни приноси у родовској заједници су се повећали што ће довести до њеног распадања и неједнаке расподеле имовине рода. Родовске старешине акумулирају богатство у својим рукама, одвајају се од остатка народа и тако се ствара родовско–племенска аристократија која се богати на рачун присвајања вишка рада осталих чланова, али и узимањем данка од поробљеног становништва.

Материјалну базу настале племенске културе чине сточарење и пљачка. Зато носиоци племенске културе заузимају стратешки подесна места у близини других сточара, земљорадника и прометних трговачких путева. То је било погодно тло за пресретање трговачких каравана и вршење пљачки које су неретко праћене насиљем. Али су исто тако номадски сточари успевали да науче пљачкашки занат у додиру са другим племенима. То је убрзо довело до појаве хајдуковања и гусарења. Тако номади престају бити номади и повремена неорганизована крађа претвара се у систематску организовану пљачку, која постаје главно занимање одраслих мушкараца и главни извор прихода читаве заједнице.⁵²

Са нагомилавањем богатства долази до имовинске диференцијације. Повећава се маса сиромаша који су падали у зависност од богатих људи. Тај део друштва постаје водећи и издваја се у групу са највећим утицајем. У таквим условима потребни су нови органи који су почели да се јављају ван родовске организације и са тим органима појавила се држава. Као апарат економски најмоћније и политички владајуће класе

⁴⁹ А. Илић, *Историјски развој друштвене реакције на криминално понашање*, Правни факултет, Ниш, 2013, стр. 12.

⁵⁰ „Реч примитиван још проблематичније значење добија у спрези са неком другом речи, такође недовољно јасног значења. Дobar пример за то је синтагма примитивни менталитет, у којој нити придев (примитивни) нити именица (менталитет) немају искристалисано и општеприхваћено значење, али зато свеукупно садрже погрдну вредносну конотацију. Ту кованицу ставио је у наслов једне своје књиге знаменити француски антрополог Лисјен Леви-Брил (*Lévy-Bruhl*) још 1922. године и на неки начин је легитимисао њену употребу“. Н. Божиловић, *Контекст културе: критика примитивног ума*, Филозофија и друштво, бр. 2, Београд, 2010, стр. 72.

⁵¹ С. Аврамовић, *Опита правна историја-стари и средњи век*, Номос, Београд, 2004, стр. 49.

⁵² Д. Томашић, *Племенска култура и њени данашњи остаци*, Друштвена истраживања, бр. 8, Загреб, 1993, стр. 891-892.

држава гуши сиромаше и робове. Истовремено држава је имала функцију не само да чува имовину богатих већ и да шири границе.

Прва класна друштва појавила су се у епохи бакарног доба средином 4. миленијума п. н. ере на древном истоку код земљорадничких народа у долинама река Еуфрат, Тигра и Нила. За привредни развој најстаријих држава најважнији су били плодносни терени и могућност њиховог наводњавања. У таквим околностима сви они који су имали посебне привилегије морали су се заштитити не само оружјем него и правним нормама. Појаву крађа праћених насиљем треба везивати за првобитну акумулацију приватне својине и њену класну опредељеност. Отуда је и затворе, као облик изолације осуђеног, могуће препознати и код најстаријих народа. Историјски извори указују да су неки облици затвора постојали већ у древној Месопотамији, Кини, Индији, Персији, Египту, античкој Грчкој и у Риму.⁵³

Када говоримо о класном друштву и начину његовог настајања и даљег развоја онда морамо узети у обзир социолошке аспекте њеног третирања. Тако је Вебер појам класе ограничио на групу људи који деле сличну социјалну судбину, налазе се у истом класном положају, док је групу људи која дели сличан животни стил, без обзира на класну припадност, назвао статусном групом. Класна припадност зависи од дистрибуције три основна друштвена добра: политичког статуса или моћи, економског статуса или богатства и социјалног статуса или престижа. Полазећи од тога, Вебер разликује четири друштвене класе: 1) поседничку горњу класу; 2) горњу класу без поседа (“бели оковратници” или пословна класа); 3) друштвену класу – сви класни положаји међу којима је могућа размена, и то лично или у низу генерација; 4) физичке раднике. За разлику од Маркса, Вебер сматра да је приватна својина (имовина, поседовање) најважнији узрок постојања класа, мада има у виду и друге елементе. На пример, он указује на то да тржишна вредност непоседничке класе варира, чиме се стварају могућности за настанак различитих друштвених класа.⁵⁴

Најстарији законодавци понекад не воде рачуна о реалним друштвеним околностима, јер су често првенствено руковођени различитим другим потребама које им намеће власт, због чега су прописи неретко нејасни и непотпуни. То је поготово случај када законодавци преузимају прописе из других правних система, некад и са

⁵³ З. Николић, Л. Крон, *Тоталне установе и депривације, (књига о човеку у невољи), Anno Domini*, Београд, 2011, стр. 49.

⁵⁴ М. Вебер, *Привреда и друштво*, Просвета, Београд, 1976, стр. 241.

недовољно разумевања. Отуда је важно утврдити у којој мери су оригинални прописи из правних споменика или су пак рецептовани.⁵⁵

По формирању првих држава на Старом истоку показало се неопходним доношење закона у којима би се прецизирала недозвољена понашања и начин кажњавања лица која ове забране не буду поштовала. Поред заштите живота и тела слободних људи од различитих облика угрожавања, посебна пажња је посвећивана заштити имовине. Притом, не треба губити из вида чињеницу да је одређивање зоне инкриминисаних понашања којима се врше имовинска кривична дела вршено на правно незграпан начин. Томе доприноси чињеница да се у старијим правним споменицима није разликовала крађа од других кривичних дела против имовине, попут: послуге, проневере, разбојништва, разбојничке крађе итд. Присуство неједнаког третирања лица ухваћених у вршењу крађе, базирано на њиховој припадности одређеном слоју становништва, додатно је компликовало изградњу механизма заштите испољену кроз (не)могућност кажњавања или пак блажег или строжег кажњавања лица за исто кривично дело.⁵⁶

Прекретницу у тумачењу историје најстаријих држава чини дешифровање клинастог писма у 19. веку. Најстарији у историји човечанства у фрагментима сачуван писан закон је Законик Ур – Намуа владара древног града Ура из 2000. године п. н. ере. Најпознатији законик Месопотамије је законик Цара Хамурабија из 18. века п. н. ере. Тешка крађа, као кривично дело којим се нарушавају имовинска права човека на покретној ствари, била је предвиђена у најстаријим правним споменицима држава старог истока. При томе, треба водити рачуна на недовољно разликовање обичне крађе од тешке крађе, посматрано кроз призму њиховог садашњег нормирања у актуелном кривичном законодавству. Зато је неопходно поћи од Хамурабијевог законика, као једног од најстаријих правних споменика, који садржи кривичноправне одредбе о тешкој крађи.⁵⁷

Према одредби члана 6 Хамурабијевог законика прописано је да ако неко украде божије или дворске ствари, из храма или двора, да се убије; и онај који је од њега украдено примио да се убије. У члану 8 прописано је да ако неко украде говече, или овцу, или свињу, или барку, ако украдено припада богу или двору, даће тридесетоструко, ако припада мушкину, накнадиће десетоструко; ако лопов нема да плати, да се убије. Надаље, у члану 25 прописано је да ако се у чијој кући појави ватра

⁵⁵ А. Вотсон, *Право у књигама, закону и стварности: упоредноправни преглед*, Анали Правног факултета у Београду, бр. 2, Београд, 2007, стр. 10.

⁵⁶ И. Локсић, *Тешка крађа у старом и средњем веку*, Гласник адвокатске коморе Војводине, бр. 3, Нови Сад, 2014, стр. 156.

⁵⁷ Види: Ч. Марковић, *Хамурабијев законик (превод)*, Београд, 1925, стр. 1-17.

и неко, ко дође да гаси, баци око на својину господара куће, својину господара куће узме, да се баци у исту ватру. Законик у конкретним члановима прописује ситуације у којима можемо пронаћи елементе облика тешке крађе. Притом се посебно наводи присуство квалификаторних околности: крађа божије ствари, крађа недораслог, посебне околности настале за време пожара итд.⁵⁸

У Хамурабијевом законуку примењује се принцип талиона, по коме се казна одмерава на исти начин на који је извршено и кривично дело односно „Око за око, зуб за зуб.“ Наглашена је и правна неједнакост јер се за исто кривично дело различито кажњавају људи из различитих друштвених група. Систем кажњавања је предвиђао смртну казну, казне сакаћења и имовинске казне. У законуку се спомиње кривично дело против државе, а кривични деликти који се не помињу били су вероватно регулисани обичајним правом. Многобројни деликти су регулисани обичајним правом. У најстарије време судску функцију су вршили свештеници, али постојале су и краљеве судије. Доказна средства су били заклетва, сведоци и божије судство.

Законик, који је по важности одмах иза Хамурабијевог, јесте Хетитски законик. Он је настао на раздобљу 14. и 15. века, па стога представља важан законски акт посматрано са аспекта времена и простора у коме се примењивао.⁵⁹ Садржина законика је подељена на одредбе кривичног, породичног, стварног, облигационог и статусног права. У оквиру кривичноправних одредби предвиђено је више облика крађе које бисмо могли, у ширем смислу, подвести под садашњи појам тешке крађе.⁶⁰

Хетитски законик предвиђа могућност кажњавања за вршење тешке крађе узимајући у обзир различите врсте квалификаторних околности. Према одредби члана 58 прописано је да ако неко украде великог коња, ако је полугодишњи, то није велики коњ, ако је једногодишњи то није велики коњ, ако је двогодишњи, то је велики коњ. Пре се давало 30 коња, а сада 15 - 5 двогодишњих, 5 једногодишњих, 5 полугодишњих. Тиме испуњава своју обавезу. У члану 63. прописано је да ако неко украде кола за вучу, пре се давало 15 волова, а сада 10 - 3 двогодишња, 3 једногодишња, 4 полугодишња. Тиме испуњава своју обавезу. Надаље, у члану 91 предвиђено је да ако неко украде пчеле из кошнице пре се давало једна мина сребра, а сада пет секела. Тиме испуњава своју обавезу. У члану 95 стоји да ако роб покраде кућу онда све мора да врати. Лопов даје 6 секела сребра, исто тако робу се одрезује и нос и уши и враћа се свом господару.

⁵⁸ Изворни текст Хамурабијевог законика. Извор: <https://ucionicaistorije.files.wordpress.com> (15.03.2016.)

⁵⁹ Љ. Кандић, *Одабрани извори из опште историје државе и права*, Савремена администрација, Београд, 1988, стр. 63.

⁶⁰ Овде треба имати на уму чињеницу да у најстаријим правним споменицима (укључујући и Хетитски законик) није било предвиђено кривично дело разбојништва у смислу каквим данас постоји. Уместо тога се говори о тешкој крађи праћеној насиљем.

Ако више краде, више му се прописује, ако мање краде, мање му се прописује. Ако његов господар каже надокнадићу за њега, онда он надокнађује. Али ако одбије, онда даје самог роба. У мноштву чланова који следе, интересантно је указати на одредбу члана 103, у коме се прописује да ако неко краде садницу ако је гибершал засада поново ће засадити. Исто тако даје један секел сребра. Ако су два гибершала поново ће засадити. Исто тако даје два секела сребра. Једном речју, наведени чланови садрже различите околности у којима се налази кривац оптужен за дело тешке крађе.

Сама идеја уставности по неким схватањима потиче из античких времена. Старим Грцима се приписује заслуга за успостављање првих видова демократије и слободе говора. У грчкој филозофији се развија идеја о једнакости свих људи и идеја о природном праву које припада сваком човеку. Основни облик политичке организације код старих Грка био је полис – град држава. Државно и друштвено уређење полиса било је доста различито, али су имали заједничку религију, језик и културу. Полиси настају у 8. веку, а најпознатији су Спарта и Атина.

У Спарти је око 650. година п. н. ере. први законодавац био Ликург. Он је кодификацијом обичајног права учврстио војни режим под двојном монархијом. Ликургови закони су били познати као „*Veica retra*“ и увели су једнакост грађана пред судом. Ова једнакост односи се само на спартијате, слободне грађане, док хелоти (државни робови) нису имали никаква права.

Атинска држава се сматра првом државом где је уведена демократија. Законодавац Солон је реформисао правни систем увођењем породичног и кривичног права. Његови закони су били истакнути на јавном месту. Атинска држава и право развијани су на другачији начин у односу на спартанско право и државу. Разликовала се обична од тешке крађе, како у односу на место извршења, тако и кроз начин откривања учиниоца. У случајевима тешке крађе (ноћна крађа, крађа на спортским борилиштима) лопову који буде ухваћен „са црвеним рукама“, *in flagranti*, Суд једанаесторице је могао без суђења изрећи смртну казну.⁶¹

Атинско кривично право је предвиђало посебан облик тешке крађе: пљачкање храмова. Платон у Законима овако описује кажњавање криваца за ово дело: „Ко буде ухваћен у пљачкању храмова, ако је роб или странац, њега треба по лицу и рукама жигосати срамним жигом његовог злочина, и треба да прими онолико удараца бичем колико одреде судије; треба га истерати голог изван граница земље. Јер таква казна ће га можда опаметити и поправити пошто је претрпи. Јер ниједна казна која се одређује

⁶¹ С. Аврамовић, *op. cit.*, стр. 107.

на основу закона нема као сврху неко зло, него постиже једно од двога: или поправља кажњеника, или бар умањује меру његовог неваљалства“.⁶²

У античком периоду су се почеле правити разлике између прописа којима се утврђује државно уређење и закона којим се регулише свакодневни живот. У том смислу треба тумачити различит правни третман крађе државних добара од крађе имовине која је била у приватном власништву. Овде је наравно реч о насилној крађи која је пандан данашњем разбојништву.

Једна од највећих тековина старог Рима је римско право које је важило до слома Источног римског царства цара Јустинијана. Историја римског приватног права почиње записивањем обичајног права и доношењем Закона дванаест таблица. Закон дванаест таблица настао је под притиском плебејаца који су хтели да се закон јавно објави ради његове непристрасне примене.

У VIII табlici је предвиђена одговорност и начин кажњавања лица која су починила крађу.⁶³ Тачка 12. оправдава убиство учиниоца ако је ноћу починио крађу. Покрадени власник је могао да убије оваквог лопова под условом да виком позове суседе.⁶⁴ Ако оштећени тужи лопова који није ухваћен на делу онда га треба осудити да накнади штету у двоструком износу. Крађа се помиње у контексту налажења украдене ствари код учиниоца дела. По Закону XII таблица на троструки износ је кажњаван онај код кога је нађена украдена ствар (*furtum conceptum*) и онај који је украдену ствар подметнуо (*furtum oblatum*). У циљу потпуније заштите приватне имовине, на чему је инсистирао слој велепоседника који се обогатио користећи погодности ратних освајања, предвиђено је сурово кажњавање крадљиваца, њихово изручење оштећеном коме је ствар била украдена (дужничко ропство), батинање и бацање са Тарпејске стене за робове. Међутим, римско схватање крађе је било знатно шире јер је крађа у себи укључивала утају и проневеру.⁶⁵ Патриције су често произвољно тумачиле обичајно право што је доводило до злоупотреба у споровима са плебејцима. Написани закони су истакнути на форуму.

Након слома Западног римског царства римско право наставља да живи у Византији. Кодификација римског права извршена је за време цара Јустинијана, а 529. објављен је *Codex Iustinianus* тј. збирка водећих римских закона *Corpus iuris civilis*. У византијском кривичном праву неједнако се третирају припадници различитих друштвених слојева. Висина казне и степен кривице зависили су од друштвеног

⁶² Платон, *Закони*, БИГЗ, Београд, 1971, стр. 354-355.

⁶³ Извор: www.harmonius.org/sr/pravni-izvori/pravo (15.05.2016.).

⁶⁴ О. Станојевић, *Римско право*, Службени лист СРЈ, Београд, 1993, стр. 299.

⁶⁵ *Ibid.*, стр. 300.

положаја окривљеног. Казнене мере једнако третирају саучеснике и извршиоце кривичних дела.

Деликти су били разврстани као кривична дела: против државе, цркве и религије, имовине, породице, личности. Постојало је пет врста казни:

- 1) новчане казне, углавном су прописиване за оштећења туђих ствари и сексуалне деликте.
- 2) Конфискација целокупне имовине, изрицала се учиниоцима кривичног дела против државе, јеретике и удате жене које су живеле са сопственим робом.
- 3) Прогонство је било допунска казна уз неку другу основну казну.
- 4) Телесне казне: бичевање, батинање и сакаћење биле су најраспрострањеније. Одсецање руке следовало је ономе ко прода у ропство слободног човека, ко прави лажни новац и изврши отмицу жене, крађу у поврату. Одсецање носа погађало је извршиоце сексуалних кривичних дела. За кривоклетство и лажно сведочење одсецање језика. За крађу црквених ствари кривац је ослепљен. Шишање косе и браде била је допунска казна уз сакаћење.
- 5) Смртна казна извршавала се одсецањем главе, вешањем, ређе спаљивањем и набијањем на колац.

У средњем веку и у Европи долази до стагнације правне науке. Највећи утицај имала је црква и канонско право (прописе које доноси црква). Канонско право садржало је прописе „Божанског“ и људског порекла. Сматрало се да се закони „Божанског порекла“ не могу мењати, а прописи људског порекла могу.

У средњем веку је на подручју данашње Бугарске примењиван Закон судњи људем. Овај закон се сматра најстаријим словенским правним спомеником. Имовина је била предмет посебног законског регулисања. Притом, кривичноправну заштиту ужива приватна имовина физичких лица и имовина цркве. Као заштићени објекти изричито се помињу њива, шума, насечена дрва, виноград, стадо, коњ, оружје, кућа, литургијски предмети, црквене одежде, све црквене покретне ствари и гробови. Овој групи припада и најтеже кривично дело у читавом Закону: по тежини запрећене казне, то је злонамерна паљевина туђе куће, за шта кривцу следује погубљење мачем (у селу) или спаљивање (у граду).⁶⁶

Византија односно Источно римско царство је средњовековна држава у којој су примењивани различити правни споменици (закони, царске контитуције, номоканони, новеле и др.). Један од значајнијих правних споменика јесте Земљораднички закон

⁶⁶ Д. Николић, *Закон судњи људем-најстарији словенски правни споменик*, Зборник радова Правног факултета у Нишу, LXIII, 2012, стр. 34.

донет у другој половини VIII века. У склопу кривичних норми проналазимо одредбе у којима се прописује строго кажњавање лица која учине крађу. У одредби члана 22 стоји да: „ако земљорадник за време орања украде лопату или мотику, па се то касније утврди, онда нека за сваки дан употребе плати по дванаест фолова. Исто тако поступиће се и са оним који за време повртарских радова украде калемар, или за време жетве-срп, или за време сече шуме-секиру“. У члану 33. прописано је да „ако се чувар воћњака ухвати да краде на месту на коме обавља посао, онда нека му се одузме зарада и јако ишиба. У члану 34. прописано је да ако се најамни пастир ухвати да потајно од власника музе њихову стоку и продаје (млеко), нека се ишиба и одузме му се зарада“. У члану 35. прописано је да „ако се неко ухвати да краде туђу сламу, нека је врати у двострукој количини“. У члану 47. прописано је да „ако неки роб, који често ноћу краде стоку, проузрокује нестанак стада, власник роба надокнадиће штету, ако је знао о кривици роба. Сам пак роб биће распет“. У члану 61. прописано је да „они који улазе у туђе винограде или воћњаке смокава ради кори-шћења (плодова) нека се не кажњавају. Ако то учине ради крађе, нека се ишибају и оставе без одеће. У члану 68. прописано је да онај који се ухвати у амбару да краде туђе жито, нека буде ишибан по први пут са сто шибана и да надокнади штету; ако се ухвати по други пут, нека се ишиба и плати двоструки износ штете; ако се деси и трећи пут-нека се ослепи. Истом казном казниће се и онај, који ноћу краде вино из буради или каца“ (члан 69.). Као теже облике крађе можемо издвојити онда када је она извршена: ноћу, по други или трећи пут (рецидив), у односу на својство учиниоца (господар или роб) итд.⁶⁷

У византијском праву не затичемо посебне одредбе о разбојништву. Свака крађа извршена силом или претњом против другог лица кажњава се строже од обичне крађе. Она се сматра кривичним делом и против слободе и против имовине. Једино одредба Proch XXXIX, 16 о *famosi latrones* којим се прети вешањем на месту злочина, односи се на разбојнике.⁶⁸

Најзначајнији правни споменик у средњовековној Немачкој из 1532. године био је *Constitutio criminalis Carolina* у правној литератури познатији као Каролина. Овај Законик је имао споредан карактер у односу на прописе локалних феудалаца који су имали предност у односу на Каролину као општи законик.⁶⁹ Каролина регулише

⁶⁷ Извор: www.ius.bg.ac.rs/drakitic (17.05.2016.).

⁶⁸ А. Соловјев, *Историја словенских права-Законодавство Стефана Душана цара Срба и Грка*, Службени лист СРЈ, Београд, 1998, стр. 502.

⁶⁹ Д. Јовашевић, М. Костић, *Политика сузбијања криминалитета*, Правни факултет, Ниш, 2012, стр. 39.

поједине опште институте кривичног права као што је кривица, саучесништво, покушај кривичног дела и др.⁷⁰

Каролина у својим одредбама садржи поједине облике тешке који се граниче са разбојништвом. С тим у вези можемо изворно нотирати следеће одредбе:⁷¹

- 1) о најништавијој тајној крађи (члан 157) где је предвиђено да ако је неко први пут извршио крађу у вредности мањој од пет гулдена, а крадљивац није био примећен, није било повике нити је ухваћен са пленом пре но што је стигао у скровиште, а такође за крађу није било потребно да проваљује или обија, а украдено вреди мање од пет гулдена, таква крађа је тајна и ситна. Ако таква крађа касније буде откривена и крадљивац буде ухваћен са украденим или без тога, тад суд треба да га обавезе да плати оштећеном двоструку вредност украденог ако је крадљивцу то могуће. Ако крадљивац није у стању да плати такву новчану казну, има се затворити на неко време. Ако крадљивац није у стању да плати, а не може да набави, он мора да врати оштећеном украдено или да плати или надокнади вредност украденог, а оштећени има да плати властима судске трошкове од суме добијене за накнаду, али никако не више него што је та сума. При отпуштању крадљивац је дужан да плати трошкове исхране које је имао у затвору и уобичајену награду чуварима затвора за њихов труд и старање, ако има да плати. Поврх свега дужан је положити вечну заклетву да ће се придржавати општег мира.
- 2) о још тежој, опаснијој крађи извршеној први пут проваљивањем или обијањем (члан 159) где је предвиђено да ако крадљивац у горепоменутој крађи дању или ноћу обије или провали у нечији стан или оставу или пође у крађу са оружјем у намери да оног ко му се успротиви рани, таква крађа се сматра опасном, предумишљајном крађом са обијањем или проваљивањем независно од тога да ли је крађа прва или поновљена, велика или мала, и да ли је био примећен или затечен до тада или потом. При крађи извршеној са оружјем треба се чувати насиља и рањавања: Стога у овом случају мушкарац се кажњава вешањем, а жена водом или на други начин према положају лица, оцени судије и на други начин: вађењем очију, одсецањем једне руке или неком подобном тешком телесном казном.
- 3) о малолетним крадљивцима (члан 164) у коме је предвиђено да ако крадљивац или крадљивица имају мање од четрнаест година или не могу

⁷⁰ М. Бабић, И. Марковић, *Кривично право-општи дио*, Правни факултет, Бања Лука, 2009, стр. 49.

⁷¹ А. Трешњев, *Тешка крађа у теорији и пракси*, Intermex, Београд, 2005, стр. 30-31.

бити осуђени за крађу на смртну казну без нарочитих разлога, него ће бити подвргнути горепоменутиим телесним казнама уз давање вечне заклетве. Но, ако крадљивац има близу четрнаест година, а крађа је велика или су притом, откривене отежавајуће околности тако опасне да злодело може надокнадити недостатак узраста, судија и пресудитељи дужни су, као што је горе наведено, затражити савет да ли треба таквог малолетног крадљивца подврћи имовинској, телесној или смртној казни.

- 4) о крађи извршеној због истинске глади (члан 166) где је предвиђено да ако је неко због истинске глади, коју трпи он, његова жена или дете, био принуђен да украде нешто од хране, а та је крађа била безначајна и брзо откривена: у том случају судија и пресудитељи су дужни, као што горе стоји, да траже савет. Али ако исти крадљивац буде отпуштен без казне, тужилац не треба да одговара за окривљавање.
- 5) о крађи светих и освећених предмета на освећеним и неосвећеним местима (члан 171) где је превиђено да ако неко изврши крађу освећених ствари или на освећеним местима, то је тежа крађа него нека друга и може да се догоди на три начина: прво кад неко украде нешто свето или освећено на освећеним местима; друго, кад неко украде нешто освећено на неосвећеним местима; треће, кад неко украде неосвећену ствар на освећеном месту.

Анализирајући цитиране одредбе из Каролине можемо уочити недовољно разликовање појединих облика крађе поматрано са аспекта данашњег кривичног права. Уместо тога имамо кривична дела која се међусобно разликују по предметима крађе, начина њеног извршења, присутних мотива и др.

У српској средњовековној држави правне норме и прописи дошли су из Византије. Први писани закон у Србији био је Законоправило Св. Саве. То је зборник црквеног и световног права настао на основу Новеле Алексија Комнина, Цара Јустинијана, Зборник Јована Схоластика, Прохирон, Синопсис Стефана Ефеског, Аристинове коментаре, коментари Јована Зоноре, Мојсијев закон, Посланице Св. Апостола и друге. Кривично право је највише заступљено. Утицај Византије је био велик, али унето је и обичајно право нарочито када су византијске казне биле строге и неправедне.

- 1) Телесне казне: Телесне казне преузете су из Византије. Оне су се сачувале до Душановог законика, а понеке и до Првог српског устанка 1804. Подразумевале су: шибање, одсецање ушију, ослепљивање, смуђење косе и браде итд.

- 2) Смртна казна: Такође је преузета из Византије и извршавала се одсецањем главе, спаљивањем и вешањем.
- 3) Духовна казна: Била је недопуштање лицима да одређено време не долазе на литургију.
- 4) Казна за крађу: Законоправило разликује крађе из цркве и остале крађе. Онај ко би у току ноћи нешто украо из цркве, био би кажњен смрћу, бацањем зверима у јаму. За дневну крађу из цркве следила је доживотна казна копања златне руде.
- 5) Остале крађе: Кад лопов са украденим пленом буде ухваћен од неког лица пре него што се сакрије украдено, казна је четворострука вредност украдене ствари. Ако лопов буде ухваћен без плена, казна је двострука вредност украдених ствари. Крађа из гробова или са гробова предвиђала је имовинску казну од 100 или 200 перпера.
- 6) Казне за враџбине и магију: Свако ко би их пронашао могао би их убити на лицу места. Ту није постојало право жалбе неком другом суду.
- 7) Туче: Кажњавале су се по принципу талиона.
- 8) Убиство: Ко удари човека и он умре кажњава се погубљењем, ко удари мајку и оца кажњава се погубљењем.

„Градско становништво средњовековне Србије било је и у правном и у друштвеном погледу врло хетероген staleж. Њихов назив – *грађани* (**грагани**, **граждани**) изведен је од именице *град* (**градъ**), која у средњовековном језику није имала исто значење као и данас. Изворно, *град* је утврђени објекат (тврђава) у коме је становништво могло да пронађе склониште.³ Временом, људи су се настањивали у подножју и околу тврђаве бавећи се махом трговином и занатима и таква насеља „испод града“ почела су да се називају *подграђе* (**подградие**), *suburbium* или понекад и *амборија*. У текстовима из XV века за подграђе се користи и израз *варош* (**варошь**) изведен од мађарске речи *vár* = тврђава. Извори познају и изразе *градац*, *градина* и *градиште*, као место са остацима утврђења. Поред града средњовековни текстови помињу и *тргове*. Стари општесловенски термин **трьгъ** у основи је означавао робу, ствари које се купују и продају, али се касније почео употребљавати и за неутврђена места где се роба куповала и продавала. Градови и тргови помињу се заједно у неколико чланова Душановог законика (чланови 7, 141, 168, 169, 184), те стога можемо предпоставити да су имали идентичан правни положај. Градско становништво у средњовековној Србији није представљало јединствен, аутономан staleж (*tiers état*), као што је то био случај са западноевропским феудалним монархијама. Да бисмо

објаснили његов правни положај узећемо у разматрање три различите врсте срењовековних српских градова: 1) градове у унурашњости Србије; 2) приморске градове и 3) градове освојене од Византије“.⁷²

У време Цара Душана у састав Србије ушле су многе грчке земље са својим правним системом. Требало је уједначити право на територији српских земаља са новоосвојеним областима. Обавеза цара иначе била је доношење законика. Тако је Душан 1349. године на државном сабору у граду Серу донео законик који је допунио 1354. године. У законик су унете неке одредбе обичајног права, а неке одредбе су прихваћене из Византије. Закоником су обухваћени сви друштвени слојеви: црквена лица, властела, себри, трговци, а и сам цар. Као и Законоправило Светога Саве и Душанов законик је већим делом посвећен кривичном праву. Обичајноправни начин кажњавања извршиоца кривичног дела путем крвне освете замењује се у Душановом Закоником казнама које предвиђа и извршава држава.

Стари словенски обичаји пренесени су у Душанов законик и могу се наћи у члановима који се односе на чупање браде, увреда личности, јер су коса, брада и бркови били симбол достојанства слободног човека. За увреду себра властелин се кажњава ниским новчаним казнама, у случају да је повређена част властелина казна за себра је била одсецање обе руке. Ово јасно указује на класни карактер правне заштите. То се види и у казнама за псовање или срамоћење. Када то уради властелин или властеличић једном себру, они морају да плате сто перпера, док за исто дело себар према властелину или властеличићу осим што плаћа исту новчану казну, треба да се осмуди. Властелин међутим, казну од сто перпера плаћа кад опсује и осрамоти властеличића, док властеличић, ако опсује властелина уз наплату казне од сто перпера бива батинан штаповима. За место суђења и извршења казни сматра се да је постојао велики број тамница на црквеним, властелинским и државним поседима, на царском и патријарховом двору. Сталешке разлике у кривичном праву долазе до изражаја.

Тешка кривична дела у неким случајевима за извршиоце предвиђају исту казну без обзира на припадност, повлашћеном или потчињеном сталезом. Члан 96. „Ко се нађе да је убио оца, матер, брата или чедо своје, да се тај убица сажеже на огру.“

Прописивање кривичних дела против имовине не заснива се на разликовању посебних облика крађе. Стога је немогуће издвојити одредбе овог Законика у којима се могу препознати тежи облици крађе већ долази до њеног мешања са разбојништвом.

⁷² С. Шаркић, *Градско становништво у средњовековној Србији*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 2, Нови Сад, 2011, стр. 17-18.

Анализом Душановог законика можемо издвојити неколико кривичних дела којима се непосредно угрожава имовина. То су следеће одредбе:⁷³

- 1) о лоповима и разбојницима (члан 145): Заоведа царство ми: По свима земљама, и по градовима, и по жупама и по крајиштима лопова и разбојника да није ни у чијем пределу. И овим начином да се укине крађа и разбојништво; У којем се селу нађе лопов или разбојник, то село да се распе, а разбојник да се стрмоглав обеси, а лопов да се ослепи, а господар села тога да се доведе свезан царству ми, да плаћа све што је учинио разбојник или лопов од почетка, и опет да се казни као лопов и разбојник.
- 2) о владалцима (члан 146): Такођер, и кнезови, и промићури, и владалци и престојници, и челници, који се налазе управљајући селима и катунима, ти сви да се казне вишеписаним начином, ако се нађе код њих лопов или разбојник.
- 3) о владалцима (члан 147): Аколи су владалци известили господаре, а господари се направили као да не знају, да се ти господари казне као разбојник и лопов.
- 4) о разбојнику и лопову (члан 149): Овим начином да се казни лопов и разбојник доказани. И овакво је доказивање: Ако се само лице (*corpus delicti*) ухвати у њих, или ако их ухвате у разбојништву или крађи, или их преда жупа или села, или господари, или властела, који су над њима, како је више уписано, ти разбојници и лопови да се не помилују, него да се ослепе и обесе.
- 5) о лопову (члан 150): И ако ко потера судом разбојника и лопова, а не буде доказа, да им је оправдање железно, што је одредило царство ми, да га узимају на вратима црквеним из огња, и да га постави на светој трпези.
- 6) о гостима и о разбојницима (члан 160): Ако се где догоди којему било госту, или трговцу, или калуђеру, те му узме што разбојник или лопов, или која год сметња, да иду ти сви цару, да им плати цар, што буду изгубили, а цар да тражи кефалије и властелу, којима буде пут предан и страже предане. И сваки гост, и трговац, и Латинин да доходи првим стражама са свим што има и носи, да га провађају, и стража стражи да га предаје са свим; аколи се догоди, те што изгубе, да им је порота веродостојни људи, што рекну по души да су изгубили, с оним поротницима, то да им плате кефалија и стража.

⁷³ Извор: www.hodocasnik.org/txt/biblioteka/dusanov_zakonik (10.05.2016.).

- 7) о подвођењу (члан 173): Властела и властеличићи, који долазе на двор царев, или Грк, или Немац или Србин, или властелин и други који било, ако доведе са собом разбојника или лопова, да се онај господар казни као лопов и разбојник.

У цитираним члановима су приказане ситуације где се прави разлика у односу на својства учиниоца или жртве односно оштећеног, околности под којима је крађа извршена, начину кажњавања криваца, накнади претрпљене штете, вредности и значају украдених ствари и др.

Кривична одговорност је углавном индивидуална, мада још увек постоји колективна одговорност, на пример, када је у питању невера коју почини властелин. Тада плаћа и његова кућа, односно породица и сви се сматрају одговорним за „зло“. Разлика између умишљаја и нехата се прави у неком члановима законика под утицајем византијског права и црквеног права. Члан 87 говори: „Ко није дошао хотимице, силом, те је учинио убиство, да плати триста перпера, али ако је дошао хотимице да му се одсеку обе руке.“ У законнику се не спомиње урачунљивост. Међутим, постоје случајеви где се имају у виду ове околности, нпр. члан 166. где се дело извршено у пијаном стању - пијанство сматра отежавајућом околношћу. Тешке телесне казне извршавале су се јавно што је требало да служи као опомена другима. Готово све казне, осим кастрације, Душанов законик је преузео из византиског права. Обично се сакати онај део тела којим је извршено кривично дело. Ако би дело било учињено између припадника два различита сталежа казна сакаћења је примењивана само на себре. Батинање се користило за све припаднике осим велике властеле. Смртна казна се примењивала ако себар силује властелинку, ако неко убије епископа или попа или калуђера, ако неко убије неког од најближих крвних сродника, ако неко сруши цркву у време рата или ако би разбојника ухватили на делу. Једном речју, на подручју кривичног права уочљиво је присуство различитог третирања припадника нижих и виших сталежа. За иста кривична дела припадници различитих сталежа се кажњавају различитим казнама.⁷⁴

Главна доказна средства на судовима била су: заклетва, клетвеници, божји суд, свод, обличеније, сведоци и исправе, и признање. Не само у грађанским већ и у кривичним стварима туженик се могао оправдати заклетвом. Клетвеници (или, у Душановом законнику, „поротници“) имали су за дужност да оптуженог „оправе“ или „окриве“, заклињали су се у цркви у корист једне или друге стране. Божји суд примењиван је на тај начин што је туженику било досуђено да, ради свога правдања,

⁷⁴ И. Јоксић, *Душанов законик-социјални контекст и правна наслеђа*, Национални интерес, бр. 3, Београд, 2015, стр. 199.

голим рукама извади из котла узавреле воде комад усијаног гвожђа или камен или да комад усијана гвожђа из ватре пренесе од црквених врата до свете трпезе. Свод је примењиван као доказно средство највише у случајевима крађе стоке, онај код кога се нађе украђено живинче, мора дати „свод”, тј. рећи од кога је то живинче купио или добио, и тако даље, док се не дође до лица које није у стању да каже откуда му живинче. „Обличеније” је значило хватање кривца на делу; то је било најјаче, пресудно доказно средство.⁷⁵

Члан 145 Душановог законика: О лоповима и разбојницима: “Заповеда царство ми: По свима земљама, и по градовима, и по жупама и покрајиштима лопова и разбојника да није ни у чијем пределу. И овим начином да се укине крађа и разбојништво; У којем се селу нађе лопов или разбојник, то село да се распе, а разбојник да се стрмоглаво беси, а лопов да се ослепи, а господар села тога да се доведе свезан царству ми, да плаћа све што је учинио разбојник или лопов од почетка, и опет да се казни као лопов и разбојник”.

Из овога свега се може закључити да Душанов Законик није био примењиван за све становнике царства једнако. Постојале су повластице за више сталеже у друштву, што је иначе и карактеристика читавог средњег века – неједнакост пред законом. Овакве ствари нису примењиване само у Србији тог доба, већ и у осталим развијеним монархијама Западне Европе. Доласком Турака на територију Балкана долази до промена законских одредаба и норми. У Турској су постојале судске области кадилуци где је судија кадија судио на основу шеријатског права. Одредбе законске које је доносио султан, звани су се кануни. Турци су Србима оставили судску надлежност у области брачног права и права наслеђивања. Током ширења и експанзије Турске, закони су се спроводили како за хришћане тако и за муслимане. Од времена слабљења државе, када анархија захвата њену територију закони се не примењују једнако. Кривична дела пљачке, убиства и силовања нису била кажњавана. Централна власт поготово у периферним деловима царства се није осетила.

Почетак стварања модерне државе везује се за Српску револуцију. Грађански законик у Србији донет је 1844. године за време владавине уставобранитеља. То је дело Јована Хацића. Законик је био трећи по реду у Европи одмах после Француског и Аустријског законика који је и послужио као узор Српском грађанском законнику. Хацић је поред скраћене верзије Аустријског грађанског законика користио и елементе Савиног законоправила и српског обичајног права.

⁷⁵ <https://ucionicaistorije.wordpress.com/2013/04/03/dušanov-zakonik> (30.01.2016.).

И поред низа недостатака Српски грађански законик је представљао значајан корак у успостављању законитости у новонасталој држави. Преко Аустријског грађанског законика наше право се повезало са римским правом. Српски грађански законик је заштитио личну својину и премостио је дубоки јаз који је постојао између нашег и европског права. Његово доношење било је велики подстицај за развој правне науке код нас.

Континуирани развој казног система у Србији огледа се у битним променама решавања кривичног законодавства. Најважнији правни споменик средњовековне Србије „Душанов законик”, карактерисале су сурове смртне и телесне казне, преузете из византијског права. За време турске владавине престаје употреба Душановог законика, а почетком Првог српског устанка започиње се са доношењем појединачних правних прописа.

Казнени законик за Кнежевину Србију из 1860. године, уводи као новину постојање главне и споредне казне, међу којима је битно напоменути неколико врста лишавања слободе. Кривични законик Краљевине Југославије усвојен 1929. године, предвидео је и друге врсте санкција осим казне. Главно обележје Кривичног законика Краљевине Југославије је трајно укидање телесних казни. Ново државно уређење након Другог светског рата, усвојило је нове кривичне законике и нове облике кажњавања, који ће од Новела 1959. године па све до распада СФРЈ бити непромењене. Савремено кривично законодавство Републике Србије одликује се укидањем смртне казне, казне конфисковања имовине и увођење нових казни, које треба да послуже као алтернативне, уместо краћих казни лишења слободе. Тенденције у европским казним системима су управо учестале примене алтернативних казни, из многобројних криминално-политичких разлога.⁷⁶

Интересантно је указати на пример пресуде за разбојништво из архива старог српског правосуђа. У питању је пресуда за разбојничко убијство. „На Честобродици близу манастира Свете Петке, би опљачкан и убијен Живко Петровић из Главнице нахије Параћинске. Пресудом Народног суда од 22. маја 1830. године № 7. убица је кажњен смрћу из пушака, и да му труп остане на колу док се на распадне, два саучесника без договора за убиство, осуђени су на 10 година робије, зато што су убијеног дотукли ножевима, а трећи саучесник, који није знао за убиство и спавао у времену извршења дела, кажњен је једногодишњом робијом зато што је примио део опљачканог новца. Кнез је одобрио пресуду Решењем од 28. Маја 1830. године № 823.

⁷⁶ Д. Јакшић, Д. Давидовић, *Развој казног система у кривичном праву Србије*, Специјална едукација и рехабилитација, бр. 4/13.

У позитивном кривичном законодавству наведене радње би се могле квалификовати само као кривично дело разбојништва. При томе, ово кривично дело припада групи кривичних дела против имовине, а не против живота и тела, што би био случај код разбојничког убијства”.⁷⁷

У пракси старог правосуђа европских земаља можемо пронаћи различите начине казнене реакције на извршену крађу праћену насиљом, која је пандан данашњем разбојништву. Тако је черечење и бешечење било предвиђено за разбојнике у Аустрији, Словачкој и већини других западноевропских земаља. Ове казне су са запада ушле и у пољички Статут. Члан 376 овога Статута гласи: „Ако би ко убио кога законом ашашинским (разбојничким, *assassino* талијански, значи разбојник) или из преваре или из заседе, али га убио при каквом благу, али за коју корист али га је одро бивши, тому је закон да ту имају поити (тражити) вражду. И ако би се могао такав ашанин али разбојник ухитити, има се обесити али расквартити (*squartare* рашчеречити), или би пољичанин или извански“.⁷⁸

2.3. Однос кривичног дела разбојништва са другим сродним делима

Кривичним делима која су сродна, слична кривичном делу разбојништва у правној теорији се сматрају тешка крађа, разбојничка крађа, неовлашћено коришћење туђег возила и изнуда. За наведена кривична дела сматра се да су међусобно слична због тога што им се поједини њихови битни елементи подударају, али такође између ових кривичних дела постоје и елементи на основу којих се она могу разликовати, што је веома битан задатак органа гоњења, а што ћемо учинити у даљем току излагања, јер су управо те разлике веома важне у свакодневним животним ситуацијама приликом правилног правног квалификовања појединих радњи од стране правосудних органа од чега зависи и правилна и законита примена кривичноправних одредаба.⁷⁹

Овде је, такође, потребно анализирати и веома тешка кривична дела која се по својим карактеристикама итекако ослањају на кривично дело разбојништва а која припадају групи кривичних дела против живота и тела, а то су два облика кривичног дела тешко убиство: убиство при вршењу разбојништва или разбојничке крађе и убиство из користољубља за која је законом прописана најстрожија казна. Ипак, код убиства из користољубља треба нагласити да није нужно да је корист противправна

⁷⁷ И. Локсић, *Примери из судске праксе у старом српском правосуђу*, Гласник адвокатске коморе Војводине, бр. 11-12, Нови Сад, 2015, стр. 599.

⁷⁸ Ж. Алексић, *Одабрана дела*, ИП Глосаријум, Београд, 1996, стр. 144.

⁷⁹ Љ. Здравковић, *Разбојништво - кривичноправни и криминалистички аспект*, Правни факултет, Ниш, 2009, стр. 170.

(нпр. учинилац убије друго лице да би од њега узео свој сат који му је овај раније отео).⁸⁰

С обзиром да разбојништво припада имовинској врсти криминалитета онда можемо сматрати прихватљивом дефиницију ове врсте криминалитета која је присутна у криминолошкој литератури. Отуда се сматра да у имовински криминалитет „спадају сва дела која су уперена против имовине, а њихов извршилац настоји да делом себи или другом прибави корист или неком проузрокује штету“.⁸¹

2.3.1. Тешка крађа и разбојништво

Кривично дело крађе чини онај ко одузме туђу покретну ствар у намери да њеним присвајањем себи или другом прибави противправну имовинску корист. Кривично дело крађе прераста у тешку крађу уколико је крађа извршена под неком од квалификаторних околности предвиђених у чл. 204 Кривичног законика.⁸²

Тешка крађа има више појавних облика, па ће иста постојати у случајевима када је крађа:

- 1) извршена обијањем или проваљивањем затворених зграда, станова, соба, касе, ормана или других затворених простора или савлађивањем механичких, електронских или других већих препрека. Под обијањем се подразумева насилно уклањање препрека за улазак у просторију или други затворени простор, при чему долази до оштећења уређаја за затварање, док је проваљивање неовлашћено и насилно продирање у затворени простор, а исто се може вршити и употребом лажног кључа, као и употребом оригиналног кључа до којег се неовлашћено дошло, па чак и употребом свог кључа ако се он искористио да би се ушло у туђ затворен простор.⁸³ Затворен простор је онај простор у који се не може слободно ући или изаћи без савладавања, уклањања препреке (затворене зграде, станови, касе, ормани итд.). Крађа извршена савлађивањем механичких, електронских или других препрека постоји у случају савладавања препреке уз повећани напор или повишени ризик да се дође до ствари које не улазе у појам обијања или

⁸⁰ И. Зиндовић, О. Драгутиновић, *Кривично право у судској пракси*, Литопапир, Чачак, 1994, стр. 37.

⁸¹ Ђ. Игњатовић, *Криминологија*, Номос, Београд, 1998, стр. 210.

⁸² Б. Чејовић, М. Кулић, *Кривично право*, ЈП Службени гласник, Београд, 2011, стр. 466.

⁸³ М. Ђорђевић, Ђ. Ђорђевић, *op. cit.*, стр. 173.

проваљивања (уништење алармних уређаја, опијање чувара алкохолом или опојним средствима).⁸⁴

- 2) извршена од стране групе;
- 3) извршена на нарочито опасан или нарочито дрзак начин. Дакле, за овај облик тешке крађе је карактеристичан начин извршења.
- 4) извршена од стране лица које је при себи имало какво оружје или опасно оруђе ради напада или одбране. Под оружјем се подразумевају она средства која се ради напада или одбране користе при извршењу овог дела, а која одговарају појму оружја у смислу Закона о оружју и муницији.⁸⁵
- 5) извршена за време пожара, поплаве, земљотреса или другог удеса. Дакле, ради се о таквим ситуацијама у којима су угрожени живот и имовина људи, што указује на нарочиту безобзирност и безосећајност починиоца који користи овакве ситуације да би извршио кривично дело.
- 6) извршена искоришћавањем беспомоћности или другог тешког стања неког лица које је по правилу власник ствари, што значи да је извршилац искористио такво стање одређеног лица и тако извршио кривично дело. Под појмом беспомоћности подразумева се стање болести, изнемоглости, несвести, телесне повређености, претрашености, тешке психичке узнемирености, стање тешке потресености итд, што значи да то може бити и стање физичке и стање психичке немогућности да се ствар заштити.⁸⁶
- 7) ако вредност украдених ствари прелази износ од четрестопедесет хиљада динара. Дакле, овде обична крађа прераста у тешку крађу, ако је вредност украдених ствари прешла одређени лимит од 450.000,00 динара у време извршења кривичног дела. Овде треба напоменути да када је битан елемент кривичног дела стицање имовинске користи, па је противправно присвојена одређена ствар, вредност прибављење имовинске користи се увек изражава у вредности коју је та ствар имала у време извршења кривичног дела, јер је потребно утврдити корист коју је починилац у том моменту противправно прибавио.

⁸⁴ Д. Јовашевић, В. Ђурђић, *op. cit.*, стр. 112-113.

⁸⁵ М. Ђорђевић, Ђ. Ђорђевић, *op. cit.*, стр.174.

⁸⁶ *Ibid.*, стр. 174.

8) без обзира на вредност украдене ствари, ако украдена ствар представља културно добро, односно добро које ужива претходну заштиту или природно добро или украдена ствар представља јавни уређај за воду, канализацију, топлоту, гас, електричну или другу енергију или уређаје система јавног саобраћаја и веза, односно делове тих уређаја. Дакле, код овог облика тешке крађе, крађа добија свој тежи вид ако је објекат напада добро које ужива претходну заштиту или природно добро. За ове облике тешке крађе прописана је казна затвора у трајању од једне до осам година.

9) Најтежи облик кривичног дела тешке крађе ће постојати ако је крађа извршена од стране организоване криминалне групе или ако вредност украдених ствари прелази износ од милион и петсто хиљада динара. Дакле, најтежи облик кривичног дела тешке крађе се може појавити у два вида, један види се односи на својство учиниоца кривичног дела, а други се везује за вредност украдене ствари,

Овај најтежи облик се кажњава казном затвора у трајању од две до десет година. Ако узмемо обзир меру запређене казне затвора можемо констатовати да је и у овом случају наш законодавац остао на линији строжијег кажњавања учинилаца овог (тежег) облика кривичног дела тешке крађе.

Као и кривично дело разбојништво и кривично дело тешке крађе за објект заштите има имовину, док се као објект напада јавља туђа покретна ствар. Извршилац кривичног дела тешке крађе може бити било које лице, а у погледу кривице потребан је директни умишљај као облик виности који подразумева намеру учиниоца да за себе или другог на овај начин прибави противправну имовинску корист, која намера мора постојати у време предузимања радње извршења, али она не мора да буде остварена у сваком конкретном случају. Поред тога, умишљај учиниоца мора да обухвати и свест о посебним, квалификаторним околностима која чине обележје тешке крађе.⁸⁷

Како је за кривично дело тешке крађе прописана блажа казна у односу на кривично дело разбојништво, кривично дело разбојништво је теже од кривичног дела тешке крађе са кривичноправног аспекта. Међутим, у реалном животу није лако повући јасну црту између ових кривичних дела у погледу њихове тежине.

Сличности између кривичног дела разбојништва и кривичног дела тешке крађе се огледају у: истом објекту заштите, истом објекту напада, истој врсти и обиму

⁸⁷ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 172.

последнице кривичног дела, истој намери прибављања противправне имовинске користи и истом својству учиниоца.⁸⁸

Основна разлика између кривичног дела тешке крађе и разбојништва је та што код тешке крађе нема напада који је усмерен ка неком лицу у циљу одузимања туђе покретне ствари, односно нема силе или претње, осим у случају тешке крађе која је извршена на нарочито опасан или нарочито дрзак начин. Зато је са аспекта разбојништва од нарочитог значаја разграничити кривично дело разбојништво од кривичног дела тешке крађе које је извршено на нарочито опасан или нарочито дрзак начин које је предвиђено у чл. 204 ст. 1 тачка 3 Кривичног законика.

„Нарочито опасан начин извршења дела постоји када је учинилац употребио приликом предузимања радње извршења, одузимања туђе покретне ствари, такав начин или таква средства извршења којима је довео или је могао довести у опасност живот или телесни интегритет људи или имовину већег обима: употреба експлозива, електричне енергије, запаљивих и распрскајућих материја и сл. Но, ово дело постоји и када се извршењем дела одузимају нарочито опасне ствари као што су: ватрено или гасно оружје, отрови, отровни гасови и сл. Имајући у виду да се и кривично дело разбојништва врши на нарочито опасан начин –употребом силе или претње у циљу одузимања туђе покретне ствари у намери присвајања противправне имовинске користи, то су по начину извршења ова два кривична дела веома слична, па се у судској пракси често јавља проблем у разграничењу и правне квалификације оваквих случајева.“⁸⁹

„Крађа на нарочито дрзак начин постоји онда када је извршена на такав начин да прелази уобичајену дрскост која по правилу постоји и код обичне крађе. Ту границу је врло тешко поставити. Зато се то у судској пракси, која релативно често узима да се ради о овом облику тешке крађе, решава као фактичко питање имајући у виду све околности конкретног случаја, те се с тога доста различите ситуације сматрају крађом извршеном на нарочито дрзак начин. Ипак, има неколико типичних ситуација кад се узима да је крађа извршена на нарочито дрзак начин, а то су пре свега они случајеви који се граниче са кривичним делом разбојништва, где је примењен изванредан блажи степен принуде, али се ипак не ради о сили или претњи у смислу кривичног дела разбојништва. На пример, када двојица оптужених у возилу којим је управљао један од њих, а други који је седео на седишту до њега кроз отворен прозор истргне ташну са рамена пролазнице, након чега су се повећавши брзину удаљили (ОСБ 1530/04) или

⁸⁸ Ibid., стр. 172.

⁸⁹ Ibid., стр. 173-174.

када извршилац са мотоцикла у покрету оштећеном истргне путну торбу (ОСБ Кж 2881/86). Такође, у једном случају (мада се и ту појавио проблем разграничења са разбојништвом) узето је да је крађа извршена на нарочито дрзак начин када је извршилац после извршеног кривичног дела силовања, када је престала примена силе или претње, од жртве одузео бунду оштећене (ВСС Кж 1128/86)⁹⁰.

“Ако количина силе употребљене ради одузимања туђе покретне ствари буде таквог квалитета да оштећену обори на земљу, онеспособи да спречи одузимање новчаника који јој буде одузет употребом конкретне силе, ради се о кривичном делу разбојништво из чл. 206 ст. 1 КЗ, а не о кривичном делу тешка крађа на нарочито дрзак начин из чл. 204 ст. 1 тач. 3 КЗ”⁹¹.

Тешка крађа постоји и у случају када је учињена од стране лица које је при себи имало какво оружје или опасно оруђе ради напада или одбране, под условом да је то лице-извршилац имао намеру да то оружје или опасно оруђе употреби. Међутим, ако га употреби, неће постојати тешка крађа, већ разбојништво или разбојничка крађа, што значи да је у конкретном случају граница између тешке крађе и разбојништва односно разбојничке крађе чињеница да ли је оружје или опасно оруђе употребљено у циљу да се одузме туђа покретна ствар или да се већ украдена ствар задржи.⁹²

2.3.2. Разбојничка крађа и разбојништво

Разбојничка крађа је као и разбојништво сложено кривично дело, и састоји се од крађе и принуде. Предвиђено је у чл. 205 Кривичног законика. Ово кривично дело чини онај учинилац који је затечен на делу крађе па у намери да задржи украдену ствар употреби силу према неком лицу или претњу да ће непосредно напасти његов живот или тело.

За постојање разбојничке крађе најпре је неопходно да је кривично дело свршно у кривичноправном смислу, када се приступи употреби силе и претње. Међутим, постоји разбојништво а не разбојничка крађа ако се употреба примнеуде (сила и претња) врши све док је крађа у покушају.⁹³

Кривично дело разбојничке крађе поред основног облика има и три тежа облика за која закон предвиђа строжије казне.

⁹⁰ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 501-502.

⁹¹ И. Булатовић, Билтен судске праксе Окружног суда у Нишу, бр. 23/06, Интермех, Београд.

⁹² З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 502.

⁹³ Ј. Таховић, *Коментар Кривичног законика*, Савремена администрација, Београд, 1962, стр. 396.

За основни облик разбојничке крађе учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година. Посматрано са аспекта европске казнене политике можемо констатовати да је наш законодавац сасвим исправно остао на линији строжијег кажњавања за ово кривично дело.

1) Први тежи облик разбојничке крађе постоји ако вредност украдених ствари предузетом радњом извршења прелази износ од 1.500.000 динара. За ово дело је прописана казна затвора у трајању од 2 до 12 година. Овде квалификаторну околност представља вредност одузете односно украдене ствари, без обзира на остале околности које, по природи ствари, могу бити различите у сваком конкретном случају.

2) Други тежи облик овог кривичног дела постоји у два случаја, ако је основни облик овог дела извршен од стране групе, или ако је услед дела неком лицу са умишљајем нанета тешка телесна повреда. За овај квалификовани облик предвиђена је казна затвора у трајању од 3 до 15 година. Овде можемо разликовати два (под)облика овог кривичног дела.

а) Постојање првог (под)облика овог кривичног дела узроковано је његовим групним извршењем. То практично значи да оно не може постојати ако је кривично дело извршио појединац, што наравно не искључује постојање дела уопште.⁹⁴

б) Постојање другог (под)облика овог кривичног дела условљено је присуством посебног облика кривице и наступањем специфичне последице. У конкретном случају то значи да треба да је услед дела неком лицу са умишљајем нанета тешка телесна повреда. Реч је о узрочно-последичном односу кога треба у сваком конкретном случају посебно утврђивати, како би се доказало постојање овог облика разбојничке крађе.

3) Трећи тежи облик овог кривичног дела ће постојати уколико је исто почињено од стране организоване криминалне групе и такав учинилац ће се казнити затвором од најмање 5 година. Овде треба посебно водити рачуна код утврђивања организоване криминалне групе, јер она практично постоји много пре него је разбојничка крађа извршена.

Дакле, разбојничка крађа има велике сличности са разбојништвом пре свега полазећи од чињенице да се и овде ради о сложеним кривичном делу које се као и разбојништво састоји од крађе и принуде. Радња извршења се предузима према туђој покретној ствари. Кривично дело разбојничке крађе ћемо најлакше разликовати од кривичног дела разбојништва према тренутку у којем се примењује принуда. Дакле, ако се принуда примењује како би се задржала већ украдена ствар, реч је о разбојничкој

⁹⁴ У случају групног извршења дела сваки од чланова групе јесте партиципant у остварењу кривичног дела, тј. онај ко је у реализацији дела дао свој пуни допринос. Група аутора, *Коментар Кривичног закона СФРЈ*, Савремена администрација, Београд, 1978, стр. 119.

крађи, а уколико се принуда примењује како би се од лица одузела ствар онда је реч о разбојништву, односно код разбојничке крађе крађа претходи принуди, а код разбојништва принуда претходи крађи.

Разбојничка крађа може бити извршена како на месту где је ствар украдена, тако и изван тог места, ако се извршилац крађе налази у бекству са украденом ствари. То значи да код овог кривичног дела сила може бити употребљена све до момента док учинилац не дође у миран посед одузетих ствари.⁹⁵

Закључак је да се разлике између кривичног дела разбојничке крађе и разбојништва управо огледају у две ствари: 1) у времену и месту предузимања силе или квалификоване претње (претња се састоји у најави наношења последице убиства или телесне повреде); 2) у циљу предузимања силе и квалификоване претње.⁹⁶

Крађа и принуда у овом сложеном кривичном делу чине једну нераскидиву целину на тај начин што се крађа надовезује на принуду. Наиме, крађа претходи принуди која се управо примењује у намери да се задржи украдена ствар. У сваком случају ово кривично дело постоји једино ако је прво одузета туђа ствар, а затим примењена принуда да би се та ствар задржала, у сваком другом случају када би се сила или претња употребиле пре или за време вршења крађе, постојало би кривично дело разбојништво. Код разбојничке крађе се дакле принуда врши у циљу задржавања претходно украдене ствари, а код разбојништва се принуда врши како би се ствар украдала. Да би постојало кривично дело разбојничка крађа потребно је да је крађа већ извршена, и да је учинилац у томе затечен.

Извршилац дела је затечен онда када се налази на месту извршења дела, али и док се налази у бекству са украденом ствари.⁹⁷

Извршилац крађе примењује силу или озбиљну претњу у односу на оно лице које га је затекло у вршењу крађе, што не мора бити и лице које је власник ствари или лице у чијем се притежању та ствар налазила пре крађе, исто тако сила или претња не мора бити усмерена према лицу које спречава извршиоца крађе да задржи украдену ствар, већ то може бити и лице за које извршилац крађе претпоставља да би га у томе могло спречити.⁹⁸

На крају, ако је неко лице са умишљајем лишено живота приликом извршења разбојничке крађе тада постоји кривично дело тешко убиство из чл. 114 тачка 4 Кривичног законика, а не тежи облик овог кривичног дела. Тешко убиство из чл. 114

⁹⁵ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 179.

⁹⁶ *Ibid.*, стр. 177.

⁹⁷ *Ibid.*, стр. 179.

⁹⁸ *Ibid.*, стр. 179.

тачка 4 КЗ-а спада у другу групу кривичних дела против живота и тела за која је прописана казна затвора у трајању од најмање 10 година или најстрожија казна у трајању од 30 до 40 година. Стога треба водити рачуна код квалификовања конкретног криминалног догађаја јер судска пракса обилује ситуацијама у којима разликовање ових дела није увек могуће, без детаљније анализе свих околности његовог извршења.

Овај најтежи облик кривичног дела разбојничке крађе је предвиђен у истој законској одредби као и умишљајно лишење живота приликом извршења кривичног дела разбојништва што значи да са аспекта окривљеног не постоји никакав правни значај о томе да ли је у питању разбојништво или разбојничка крађа, јер је у оба случаја прописана иста (строга) казна.

2.3.3. Изнуда и разбојништво

Кривично дело изнуде чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист силом или претњом принуди другог да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине. Ово кривично дело је предвиђено у чл. 214 Кривичног законика.

Заштитини објекат овог кривичног дела јесте имовина у целини, како ствари тако имовинска права и интереси.⁹⁹ Наравно, круг ствари и имовинских интереса треба шире тумачити са развојем науке и технике. Тако се, на пример, стварима сматрају: телефонски импулси, интернет, електрична енергија и сл. Такође је важно препознати постојање имовинских интереса који су криминалном делатношћу учиниоца кривичног дела према жртви озбиљније нарушени или повређени. С тим у вези у криминалистичкој пракси наилазимо на ситуације где одсуство адекватног планирања представља узрок погрешних судских одлука. То се посебно односи на погрешке у поступању с непоновљивим и неодгодивим доказима.¹⁰⁰ Отуда је важно узети у обзир све доказе који упућују на присуство изнуде а не ослањати се само на сведочење и исповести жртве. Ово првенствено из разлога што се различити облици „нерашчишћених“ рачуна међу некадашњим пословним партнерима приказују као изнуда, једног према другоме, што често није случај.

Ово кривично дело има основни облик, три тежа облика и најтежи облик.

Основни облик кривичног дела чини онај ко принуди другог да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине. Принуда се као и код разбојништва састоји

⁹⁹ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 522.

¹⁰⁰ Б. Павишић *et al.*, *Криминалистика-књига 1*, Голден маркетинг-Техничка књига, Загреб, 2006, стр. 189.

од употребе силе или претње. Потребно је утврдити да је пасивни субјекат претњу схватио као озбиљну.¹⁰¹ Последица кривичног дела се састоји у чињењу или нечињењу пасивног субјекта на штету своје или туђе имовине.¹⁰² Да би постојало ово кривично дело, последица односно штета мора наступити, није довољно да је имовина само угрожена.¹⁰³ За основни облик изнуде прописана је казна затвора од једне до осам година.

1) Први тежи облик овог кривичног дела постоји када прибављена имовинска корист прелази износ од четрестопедесет хиљада динара, за овај облик је прописана казна затвора од две до десет година.

2) Други тежи облик постоји када прибављена имовинска корист прелази износ од 1.500.000,00 динара и такав учинилац се кажњава затвором од три до дванаест година.

Оба облика изнуде се заснивају на висини прибављене имовинске користи при чему радња извршења не трпи било какве промене. Притом је сразмерно висни прибављене користи предвиђена и дужина трајања казне затвора.

3) Трећи тежи облик овог кривичног дела постоји када се неко бави вршењем овог кривичног дела или уколико је дело извршено од стране групе, за овај облик је предвиђена казна затвора од пет до петнаест година. Овде су предвиђене две врсте квалификаторних околности.

а) Прву такву околност чини „бављење“ вршењем овог кривичног дела. Под тим се подразумева континуирана делатност једног или више лица који на тај начин стичу средства за живот.

б) Другу околност представља групно вршење овог кривичног дела што је у складу са његовом природом и стањем у пракси. Реч је о томе да се ово дело најчешће врши групно од стране више људи који, још увек, не представљају организовану криминалну групу. Прецизније, они немају својство криминално групе јер им недостају кохезиони елементи који једну скупину људи чине групом у кривичноправном смислу.

Најтежи облик постоји када је изнуда извршена од стране организоване криминалне групе и за овај облик је прописана казна затвора од најмање пет година. Овде законодавац узима у обзир ситуације где се вршење овог кривичног дела обавља од стране за то организованих криминалних група. У том погледу предњаче САД, Италија и јужноамеричке земље где вршење изнуде има дугу традицију.

¹⁰¹ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 522

¹⁰² *Ibidem.*

¹⁰³ *Ibidem.*

Учиниоци овог кривичног дела су углавном мушкарци, док се жене ретко појављују у тој улози. Мада, на подручју организованог криминалног деловања, жене могу да одиграју значајну улогу у извршењу овог кривичног дела.

У судској пракси се могу јавити случајеви у којима је врло тешко извршити правну квалификацију кривичног дела у смислу да ли инкриминисано понашање окривљених лица представља кривично дело разбојништва или изнуде, посебно што су оба ова кривична дела сложена кривична дела која у себи садрже кривично дело принуде и крађе.

У теорији и пракси усвојена су два критеријума за разграничење ова два кривична дела. Први критеријум је степен интензитета употребљене силе односно претње па ако се сила употребљава да би се савладао отпор жртве и по интензитету је таква да искључује могућност било каквог одлучивања пасивног субјекта односно да је сваки отпор у датој ситуацији бесмислен тада постоји кривично дело разбојништва а не изнуде. Према другом критеријуму разграничење се врши према времену предаје ствари где се код кривичног дела разбојништва ствар предаје извршиоцу под утицајем принуде непосредно након исте док је код изнуде предаја ствари од стране оштећеног обично временски и просторно дистанцирана од деловања принуде, односно може се рећи да су моменти принуде и предаје ствари код разбојништва уско повезани, подударају се, а код принуде ти моменти су раздвојени како временски тако и просторно.

У сваком случају, приликом оцене правне квалификације инкриминисаних радњи оптужених, није довољно ослонити се на наведене критеријуме, већ се морају са посебном пажњом ценити изведени докази, па на основу њих извести закључак о томе да ли се у конкретном случају у радњама окривљених стичу битна обележја кривичног дела разбојништва или изнуде. На пример, када би окривљени пресекао оштећеног на месту где нема других људи у околини, и затражио од њега да му преда сав новац који има код себе, а при том упери пиштољ у правцу оштећеног, у том случају би били остварени сви елементи кривичног дела разбојништва, јер оштећени није имао никакав избор око тога да ли ће предати новац или неће, а што је карактеристика кривичног дела изнуде.

2.3.4. Неовлашћено коришћење туђег возила и разбојништво

Кривично дело неовлашћено коришћење туђег возила чини онај ко без пристанка овлашћеног лица корисити туђе моторно возило и то је основни облик овог

кривичног дела. Предвиђено је у чл. 213 Кривичног законика. Тежи облик постоји када неко дело учини проваљивањем или обијањем моторног возила или употребом силе или претње.

Радња извршења основног облика је коришћење туђег моторног возила без пристанка овлашћеног лица. Коришћење подразумева да се моторно возило употребљава у његовој основној функцији, а не да се на пример у њему држе ствари, или преспава у кабини возила. Објекат радње је туђе моторно возило, а то је свако саобраћајно средство, на моторни погон у сувоземном, воденом и ваздушном саобраћају. Коришћење не значи да учинилац мора лично да управља возилом, али мора бити у возилу током вожње и коришћење мора бити без пристанка овлашћеног лица. Овлашћено лице је власник или друго лице које је овлашћено да користи возило, или је овлашћено да да другоме на коришћење возило.¹⁰⁴ Ово кривично дело може бити извршено са директним или евентуалним умишљајем.

За основни облик је прописана новчана казна или казна затвора у трајању до три године, а за тежи облик казна затвора у трајању од шест месеци до пет година и новчана казна.

Неовлашћено коришћење туђег моторног возила је специфично имовинско кривично дело код којег се учинилац дела приликом предузимања радње извршења није руководио користољубљем или намером прибављања противправне имовинске користи.¹⁰⁵

Извршилац овог кривичног дела може да буде свако лице. Да би постојала кривица учиниоца, потребно је да је он извршио кривично дело са умишљајем који обухвата свест о томе да он поступа неовлашћено као и свест о томе да се ради о туђем моторном возилу.

Тежи облик овог кривичног дела постоји у два случаја: ако је основно дело извршено обијањем или проваљивањем моторног возила –значи савлађивањем препрека да се уђе у туђе моторно возило, или ако је основно дело извршено употребом силе или претње, то значи да ово дело постоји ако је радња извршења основног дела предузета принудом која се примењује према пасивном субјекту, што указује да се елементи овог облика подударају са елементима кривичног дела разбојништва. Принуда се може јавити у два облика и то као примена силе или претње. Сила је употреба физичке, механичке или друге снаге од стране учиниоца дела која је уперена на савлађивање отпора пасивног субјекта. Под силом се подразумева и употреба

¹⁰⁴ Ibid., стр. 520-521 .

¹⁰⁵ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 181.

хипнозе и других омамљујућих средстава. Претња је најавна и стављање у изглед примене силе или било каквог зла (али не и непосредног напада на живот или телесни интегритет) према неком лицу. Битно је да се ове делатности предузимају према другом лицу у циљу утицања на његову вољу да учиниоцу дела омогући посед, државину над моторним возилом које се налази у његовој својини. Управо по начину и средству предузимања радње извршења, месту и времену предузимања принуде, као и циљу за чије остварење је принуда и управљена, ово дело је блиско кривичном делу разбојништва, па је суду остављено да у сваком конкретном случају питање правне квалификације дела реши као фактичко питање, имајући у виду конкретне објективне околности учињеног кривичног дела и субјективне околности које су постојале на страни учиниоца дела. То значи да начин извршења кривичног дела представља квалификаторну околност.¹⁰⁶

Што значи да је тежи облик овог кривичног дела по својим карактеристикама и обележјима врло сличан кривичном делу разбојништва, па се поставља питање како ће се у пракси направити разлика између ова два дела. Полазну основу за то представља пре свега анализа законског описа оба дела, па се одмах може закључити да разлика постоји у погледу објекта напада, односно објекта напада код кривичног дела неовлашћено коришћење туђег моторног возила је туђе моторно возило а то може бити туђе моторно возило, у сувозном, ваздушном или воденом саобраћају, док код кривичног дела разбојништва објект напада може бити било која туђа покретна ствар.¹⁰⁷

2.3.5. Убиство при извршењу кривичног дела разбојништва

Кривични законик као квалификовани облик убиства предвиђа лишавање живота при извршењу кривичног дела разбојништва или разбојничке крађе (члан 114 тачка 4).

Иако се ради о вишеобјектном кривичном делу, овде је доминантно лишавање живота, тј. убиство, а чињеница да се то чини при вршењу кривичног дела разбојништва представља квалификаторну околност.¹⁰⁸ Учиниоца овог кривичног дела ће се казнити затвором од најмање десет година или затвором од тридесет до четрдесет

¹⁰⁶ Ibid., стр. 183.

¹⁰⁷ Б. Чејовић, М. Кулић, *Кривично право*, Универзитет Привредна академија Правни факултет за привреду и правосудје, Нови Сад, 2014, стр. 456.

¹⁰⁸ З. Стојановић, *op. cit.*, 522.

година. Кривично дело се састоји из два кривична дела и то разбојништва или разбојничке крађе и убиства односно лишавања живота другог лица.

Извршилац овог кривичног дела може да буде свако лице, које поступа са умишљајем и то у односу на оба кривична дела која чине једно кривично дело тешко убиство.

Ова облик тешког убиства се састоји из више радњи, што значи да извршилац прво предузима силу у намери да одузме туђу покретну ствар (разбојништво), односно у намери да претходно украдену ствар задржи (разбојничка крађа) и потом лишава живота друго лице са умишљајем где смртна последица произилази као резултат претходно примењене силе. Лице које је лишено живота не мора бити власник ствари која се одузима, односно лице од којег се ствар непосредно одузима, то може бити било које друго лице - случајни посматрач или пролазник, битно је да је смрт наступила у вези разбојништва односно разбојничке крађе.¹⁰⁹

То значи да је извршилац кривичног дела прибавио имовинску корист на тај начин што је лишио живота друго лице. У пракси се може појавити проблем око разликовања овог кривичног дела и кривичног дела тешко убиство из користољубља.

Оба облика лишавања живота другог лица се врше из истих мотива, стицање имовинске користи. Међутим, разлика се састоји у томе што код убиства приликом вршења разбојништва и разбојничке крађе, друго лице се лишава живота приликом предузимања радње извршења кривичног дела разбојништва или разбојничке крађе, приликом одузимања туђе покретне ствари, са друге стране код убиства из користољубља лишавање живота другог обично претходи прибављању имовинске користи односно те две радње су често временски дистанциране и обично се кривично дело убиство из користољубља врши према лицима које починилац познаје, што не мора бити случај код убиства при разбојништву и разбојничкој крађи. Убиство из користољубља се врши када се жели стећи нека материјална корист овим убиством, на пример убиство рођака ради стицања наследства.

С обзиром на то да је запрећена идентична казна, практични значај разликовања ова два облика тешког убиства је мали. Па чак и приликом одмеравања казне то не би имало значаја, када би се стекло више квалификаторних околности, јер користољубље представља битан елемент код оба квалификована облика, па се оно не би могло ценити као отежавајућа околност.¹¹⁰

¹⁰⁹ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 183.

¹¹⁰ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 327.

Убиство из користољубља може постојати и када се користољубива намера остварује не непосредно и у време извршења дела убиства, већ и касније, као и у случају када учинилац не одузима или не задржава противправно туђу покретну ствар имовинског карактера,¹¹¹ чак шта више код убиства из користољубља не мора се радити о противправној користи, па се на основу и ових параметара може направити разлика. Наиме, када говоримо о користољубивој намери учиниоца, под тим се не подразумева да је учинилац ишао за стицањем новца већ било које друге материјалне користи, та намера може бити усмерена на прибављање непокретне ствари на пример наслеђа или пак на остваривање каквих услуга или имовинских погодности и сл.

Конечно, код убиства из користољубља, имовинска корист се може прибавити и посредно касније за друго лице (физичко или правно лице, на пример уклањање конкуренције и сл.), а не само непосредним одузимањем туђе покретне ствари од убијеног лица.¹¹²

Убиство при извршењу разбојништва (и разбојничке крађе) се од убиства из користољубља разликује и по садржини умишљаја учиниоца (дакле, према субјективном критеријуму).¹¹³

Наиме, умишљај код убиства из користољубља је управљен на лишавање живота другог лица, док је код убиства при разбојништву или разбојничкој крађи умишљај управљен ка савлађивању отпора другог лица у вези са одузимањем или задржавањем туђе покретне ствари. Овде се заправо ради о специфичном начину одузимања имовинске користи-лишавањем живота другог лица.¹¹⁴

Још једна спорна ситуација која се појавила у судској пракси је када је при извршењу разбојништва или разбојничке крађе умишљај учиниоца био управљен на лишавање живота неког лица, али је ипак дошло до наступања тешке телесне повреде, па се у оваквом случају поставља питање да ли се ради о тешком облику кривичног дела разбојништва (које је квалификовано наступањем тешке телесне повреде) или пак о покушају кривичног дела убиства при извршењу кривичног дела разбојништва.¹¹⁵

Исправан је став да се ради о тешком убиству при вршењу разбојништва или разбојничке крађе, јер се не може пренебрегнути чињеница да је умишљај учиниоца био управљен ка лишавању живота, што значи да је учинилац предузео радњу извршења како би наступила смртна последица која је за њега жељена последица, а чињеница да до смрти лица није дошло већ је наступела тешка телесна повреда је

¹¹¹ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 163.

¹¹² *Ibid.*, стр. 163.

¹¹³ *Ibid.*, стр. 163.

¹¹⁴ *Ibid.*, стр. 163-164.

¹¹⁵ *Ibid.*, стр. 163.

последица таквог сплета околности која не искључује кривичну одговорност за покушај убиства.

2.3.6. Убиство из користољубља и разбојништво

Тешко (квалификовано) убиство је оно које је учињено под таквим квалификаторним околностима за које законодавац предвиђа теже кажњавање.¹¹⁶ У ред ове врста убистава спада и убиство праћено користољубљем као квалификаторном околношћу. Убиство из користољубља има сличности са кривичним делом разбојништва у погледу битних елемената, примена силе и користољубље.

Ово кривично дело само по себи садржи мотив „користољубље“ и оно је предвиђено у чл. 114 тачка 5 Кривичног законика. Побуда-мотив-намера мора да постоји у време предузимања радње извршења кривичног дела.¹¹⁷

Мотив је психичка побуда из које се чини кривично дело односно оно због чега је учинилац одлучио да изврши кривично дело. Утврђивање мотива је нужно за квалификовање тешког убиства,¹¹⁸ најчешће утврђивање мотива може разоткрити починиоца кривичног дела, или представљати основу за даље истражне радње.

Ако постоји мотив-побуда на страни учиниоца а то је стицање имовинске користи то значи да је дело извршено са директним умишљајем, при чему ће кривично дело постојати и у ситуацији да користољубива намера није реализована, али та намера мора постојати као мотив за убиство.¹¹⁹

Већ смо навели да код овог кривичног дела тешког убиства имовинска корст која се прибавља може а и не мора бити противправна, на пример убиство супружника који је животно осигуран на извесну суму новца, убиство лица према којем учинилац има какву имовинску обавезу.

Како је користољубље намера остварења материјалне користи било кроз увећање сопствене имовине или спречавање њеног умањења до кога је иначе требало да дође, у сваком конкретном случају се на основу расположивих доказа мора доказати да је неко лице лишено живота услед овакве побуде-мотива.¹²⁰ „Побуда која учиниоца мотивише на предузимање радње извршења се јавља у виду похлепе, пожуде за

¹¹⁶ Д. Коларић, *Кривична дела убиства (de lege lata u de lege ferenda)*, Наука Безбедност Полиција, бр. 2, Београд, 2015, стр. 152.

¹¹⁷ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 164-165.

¹¹⁸ Пресуда Врховног суда Србије бр. Кж 1316/75.

¹¹⁹ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 165.

¹²⁰ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 167.

прекомерним стицањем и увећањем материјалне користи, односно спречавањем њеног умањења.¹²¹

Имајући у виду све наведено, пример који следи из судске праксе је и најбољи начин за разграничење о томе када се ради о убиству из користољубља. Наиме, правноснажном пресудом окривљени је оглашен кривим за кривично дело убиство из користољубља зато што је неколико дана пре лишавања живота оштећене тражио од ње позајмицу од 300 евра колико му је фалило за куповину мотора, што је она одбила, да би критичног дана дошао у стан оштећене по њиховом претходном договору како би поразговарали о преводу неког текста мада је заправо прави разлог његовог доласка био да поново са њом разговара о позајмици од 300 евра, а када је сазнао да је оштећена купила нов телефон и уплатила летовање, разговор о новцу је поново започео иако му је оштећена неколико дана пре овог његовог доласка саопштила да нема новца који би му дала на зајам. Када је она то поново одбила, он је шалом, који је иста носила том приликом, стегао њен врат и двоструко га обмотао око врата, те га на крајевима везао са два посебна чвора на десној страни врата, услед чега је наступило акутно механичко удужење и, тиме, смрт код оштећене, после чега је, ради остваривања материјалне користи, извршио преметачину ормара и ноћног ормарића у спаваћој соби, којом приликом је пронашао и одузео готов страни новац у износу 300 евра.¹²²

На основу овог примера произилази да је на страни окривљеног постојао мотив да изврши убиство а мотив је био новац за који је окривљени имао сазнања да је оштећена имала код себе, а чињеница да је окривљени дошао у стан оштећене како би поново тражио новац који је она претходно већ једно одбила да му посуди по изговором који ју је практично намамио да га позове код себе у стан, може упутити на закључак да је ово дело унапред било детаљно испланирано.

2.4. Кривичне санкције према учиниоцима кривичног дела разбојништва

Кривичне санкције су репресивне мере које се предузимају према учиниоцима кривичних дела због учињеног кривичног дела, а које изриче суд након спроведеног кривичног поступка, у случајевима и под условима предвиђеним законом у циљу остваривања специјалне и генералне превенције. Кривичним санкцијама се учинилац ускраћује или ограничава у својим правима.¹²³

¹²¹ Љ. Здравковић, *op. cit.*, стр. 167-168.

¹²² Пресуда Вишег суда у Новом Саду, посл. бр. К. 197/13.

¹²³ Н. Мрвић Петровић, *Кривично право - општи део*, Београд, 2014, стр. 227.

Кривичне санкције се изричу судском одлуком донетом у законито спроведеном поступку према учиниоцу кривичног дела¹²⁴ у циљу сузбијања и спречавања вршења кривичних дела.¹²⁵ Најстарија врста кривичних санкција јесу казне, а тек у новије доба, од краја ХИХ века, развијају се и друге врсте принудних мера. Тако је систем кривичних санкција прво допуњен мерама безбедности, са циљем да се успешније спрече у поновном извршењу кривичних дела учиниоци који нису урачунљиви, повратници, учиниоци кривичних дела из навике или из занимања.¹²⁶

Кривична санкција је принудна мера за заштиту друштва од криминалитета коју изриче суд учиниоцу кривичног дела у кривичном поступку и под условима који су одређени законом, а која се састоји у одузимању или ограничавању слобода и права или упозорењу учиниоцу да ће му слобода или права бити одузети или ограничени ако поново изврши кривично дело.¹²⁷ Извршењем кривичних санкција остварује се општа и индивидуална сврха њиховог изрицања у циљу успешне реинтеграције осуђених у друштво.

„У извршењу кривичних санкција учиниоцу кривичног дела могу бити одузета или ограничена одређена права само у оној мери која одговара природи и садржини поједине санкције и то само на начин којим се обезбеђује поштовање личности учиниоца и не повређује његово људско достојанство.“¹²⁸

Кривичне санкције које предвиђа наше кривично законодавство су: казне, мере упозорења, мере безбедности и васпитне мере, при чему су најзначајније и основне кривичне санкције казне.

Савремено кривично право познаје више кривичних санкција које су различите по садржини, природи и карактеру дејства. Свака кривична санкција представља посебну меру друштвене реакције за борбу против криминалитета, док све заједно, оне чине систем кривичних санкција. Према томе, систем кривичних санкција јесте скуп свих принудних мера предвиђених у кривичном законодавству једне земље које се примењују према учиниоцима кривичних дела под условима и на начин како је законом одређено. Какав ће бити систем кривичних санкција, тј. које и какве ће све санкције постојати у једном друштву, зависи од бројних фактора, а нарочито од друштвених односа који владају у одређеном друштву, затим од обима, динамике и структуре

¹²⁴ Ibidem.

¹²⁵ Р. Соколовић, Д. Јовашевић, *Кривично право - општи и посебни део*, Београд, 2014, стр. 135.

¹²⁶ Н. Мрвић Петровић, *op. cit.*, стр. 227.

¹²⁷ Р. Соколовић, Д. Јовашевић, *op. cit.*, стр. 137.

¹²⁸ М. Ђорђевић, Ђ. Ђорђевић, *op. cit.*, стр. 89.

криминалитета, криминалне политике, степена демократског развоја и демократских традиција. Пошто систем кривичних санкција зависи од структуре и динамике криминалитета, односно друштвених потреба, подложен је честим променама па се сматра најдинамичнијом области кривичног права.¹²⁹

У нашем кривичном праву постоје следеће врсте казни: казна затвора, новчана казна, рад у јавном интересу и одузимање возачке дозволе.

Извршилац кривичног дела разбојништва за кога се утврди да је крив за учињено кривично дело може се казнити казном затвора и могу му се изрећи и мере безбедности. Под одређеним условима, учинилац се може казнити и новчаном казном или казном рада у јавном интересу. У односу на малолетне учиниоце кривичног дела разбојништва примењују се другачије кривичне санкције, односно блаже кривичне санкције које су прилагођене њиховом узрасту, структури личности и околностима под којима малолетник живи, о чему ће бити речи у даљем излагању.

2.4.1. Казна затвора

Казна затвора се састоји у одузимању слободе кретања учиниоцу кривичног дела за у судској пресуди одређено време и његовом смештању у посебну заводску, пенитенсијарну установу. У свим савременим казним системима казна лишења слободе заузима централно место.¹³⁰

Казна затвора се може изрећи само као главна казна и она је најстрожија врста казне. То је казна против слободе и прописана је у посебном делу Кривичног законика за највећи број кривичних дела, и то самостално или алтернативно, односно кумулативно са новчаном казном. Она се може изрећи само када је законом прописана за одређено кривично дело, а суд се мора кретати у границама општег минимума и општег максимума и унутар ових граница, казна затвора се одмерава у окриву посебног минимума и посебног максимума за одређено кривично дело.¹³¹ Казна затвора не може бити мања од 30 дана (општи минимум), нити већа од 20 година (општи максимум) чл. 45 ст. 1 КЗ-а.

Наиме, казном затвора учиниоцу се одузима за у пресуди одређено време слобода кретања. Према чл. 44 ст. 1 Кривичног законика, казна затвора се може изрећи само као главна казна кривом пунолетном учиниоцу кривичног дела. Казна затвора се

¹²⁹ В. Митрић, *Алтернативне санкције у кривичном праву (магистарски рад)*, Правни факултет за привреду и правосуђе Универзитет Привредна академија, Нови Сад, 2013, стр. 6.

¹³⁰ Р. Соколовић, Д. Јовашевић, *op. cit.*, стр. 173-174.

¹³¹ *Ibid.*, стр. 144.

одмерава и изриче на пуне године и на пуне месеце, а у случају када се изриче у кратком трајању (до шест месеци) може се изрећи и на дане. Изузетно, за најтежа кривична дела или за најтеже облике тешких кривичних дела, може се прописати и изрећи казна затвора у трајању од тридесет до четрдесет година, фактички то је и најтежа казна у нашем систему која је уведена на место смртне казне и не може се једино изрећи учиниоцу који у време извршења кривичног дела није навршио двадесет једну годину живота, односно не може се изрећи учиниоцу који је у време дела имао статус млађег пунолетног лица. Казна затвора од 30 до 40 година се никада не може предвидети законом као једина казна за одређено кривично дело, већ увек алтернативно са казном затвора у општем законском распону, што значи да суд одлучује да ли ће изрећи ову најстрожију казну. Најтежа казна затвора се изриче на пуне године.¹³²

Из наведеног произилази да ако се суд одлучи за најтежу казну она се не може изрећи у границама од 20 до 30 година и увек се изриче на пуне године. Казна затвора је најчешћа кривична санкција и предвиђена је за велики број кривичних дела, из разлога што се таквом казном најуспешније остварује сврха кажњавања и утиче се пре свега на осуђеника и његово понашање, односно ресоцијализацију, у односу на друге кривичне санкције. Сврха извршења казне затвора је да осуђени током боравка у пеналној установи, применом адекватних програма поступања, усвоји друштвено прихватљиве вредности у циљу лакшег укључивања у услове живота после извршења казне како убудуће не би чинио кривична дела.

„Често се заборавља да се и у затвору ради о човеку који ће по истеку затворске казне (сем у изузетним случајевима) поново заузети своје место у свету слободних људи. У исто време, од тог човека се очекује да за време извршења затворске казне трпи услове ограничавања и лишавања као казну за оно што је учинио против друштва. Паралелно са тим очекивањем присутан је и захтев да тај човек у затворским условима промени своје понашање у правцу уздржавања од криминалних аката. Очекује се од њега да се аутоматски по изласку из пеналне установе одмах преобрати у слободног грађанина, корисног по себе и друштво. Истовремено се не улаже потребна

¹³² Интересантно је запазити да је питање казне затвора и оправданости њеног изрицања решено на посве другачији начин у нама суседној земљи Мађарској. Тако најблажа казна лишења слободе може да се изрекне у трајању од три месеца, а најдужа од двадесет година. За учињење кривичног дела у склопу злочиначке организације, за нарочито тешко кривично дело као и за дело вишеструких рецидивиста или као кумулативна санкција запређена казна затвора у трајању од 25 година (чл. 34-36) мађарског Кривичног закона. Л. Хека, *Систем кажњавања према новом мађарском кривичном закону и његова компарација са српским и хрватским законом*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 1, Нови Сад, 2014, стр. 357.

постпенална подршка која би му омогућила успешну реинтеграцију у свет слободе и довела га до остварења постављених захтева“.¹³³

Изменама Кривичног законика из септембра 2009. године и децембра 2011 године предвиђена је могућност да се казна затвора издржава у просторијама у којима осуђени станује, али само под условом да је окривљени осуђен на казну затвора до једне године, уколико се с обзиром на личност учиниоца, његов ранији живот, његово држање после учињеног кривичног дела, степен кривице и друге околности под којима је дело учињено може очекивати да ће се на тај начин остварити сврха кажњавања. Ова могућност фактички значи да се осуђеном олакшава издржавања казне затвора јер исту издржава у свом домаћинству, и овакав начин издржавања казне је могуће одредити истовремено са осудом на казну затвора, што би у пракси значило да само суд приликом доношења одлуке о казни истовремено може одредити дакле само у пресуди да осуђени издржава казну у просторијама у којима станује.

Међутим, у кривичној теорији је критиковано законско решење по коме се у материјалном кривичном законодавству кућни затвор регулише као начин извршења казне затвора, а не као посебна, алтернативна кривична санкција. Та нелогичност би требало да буде отклоњена новим изменама и допунама КЗ. Према Нацрту Закона о изменама и допунама КЗ, кућни затвор јесте нова врста казне. Могао би се, под посебним околностима, изрећи учиниоцима кривичних дела за која је прописана казна затвора до осам година, с тим да не може трајати дуже од две године. Предлажући овакве измене КЗ, законодавац је вероватно имао у виду делотворност кућног затвора, нарочито ако се поштовање забране напуштања стана контролише електронским уређајима, што данас преовлађује у пракси.¹³⁴

Овакав начин извршења казне затвора није могућ када се ради о осуђеном лицу за кривично дело против брака и породице који живи са оштећеним лицем у истом породичном домаћинству. Осуђени којем је одређено извршење казне затвора на овакав начин не сме да напусти просторије у којима станује осим у случајевима који су прописани Законом о извршењу кривичних санкција и Законом о извршењу ванзаводских санкција и мера. Међутим, и у овом случају осуђеном се може одредити да казну ипак издржава у Заводу за извршење казне затвора, ако једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије у којима станује, и на то се осуђени мора посебно упозорити. Казна затвора се на овај

¹³³ Г. Јованић, *(Не)сигурност у затвору*, Специјална едукација и рехабилитација, бр. 2, Београд, 2014, стр. 142.

¹³⁴ Н. Мрвић Петровић, *Делотворност електронског надзора као саставног дела алтернативне кривичне санкције или мере*, Наука Безбедност Полиција, бр. 2, Београд, 2015, стр. 98.

начин може издржавати уз примену или без примене електронског надзора (тзв. “наногице“), што такође у пресуди мора бити назначено.

Суд може, уколико оцени да је то целисходно, осуђеног условно отпустити са издржавања казне, уколико се за тог осуђеног основано може очекивати да убудуће неће вршити кривична дела.

Раније промене нашег Кривичног законика обухватиле су и институт условног отпуста као једне врсте накнадног одмеравања казне затвора. Тако се чл. 4 Закона о изменама и допунама Кривичног законика мења одредба чл. 46 став 1 која се односи на условни отпуст. „Према ранијем решењу, осуђеног који је издржао две трећине казне затвора суд је могао условно отпустити са издржавања казне ако се у току издржавања казне тако поправио да се са основом може очекивати да ће се на слободи добро владати. У питању је била могућност која се, нарочито последњих неколико година, веома рестриктивно примењивала. Према новој одредби, за претежни број кривичних дела уведен је, уместо факултативног, обавезан условни отпуст у случају да су испуњени законски услови. Сада је то право осуђеног. То је у складу са праксом у европским земљама у којима се скоро по аутоматизму одобрава условни отпуст. С обзиром на то да је код нас у пракси у последње време неосновано дошло до значајног сужавања примене овог института што, између осталог, погоршава и иначе неповољно стање у погледу капацитета наших завода у којима се извршавају казне затвора, нужно је изменом законске одредбе усмерити судове у правцу ширег коришћења овог института. Он има низ позитивних страна и може да представља значајан подстрек осуђеним лицима да се добро владају за време издржавања казне, као и да више не врше кривична дела. Ипак, иако постављен као обавезан у случају да су испуњени законски услови, условно отпуштање осуђеног лица ће у значајној мери зависити од процене суда да ли је, с обзиром на његово владање у току издржавања казне као и на друге околности, у односу на њега постигнута сврха кажњавања. Условни отпуст је кривичноправна мера која је искључиво специјално-превентивног карактера, тако да би питање остваривања генералне превенције приликом одлучивања о условном отпусту требало да буде ирелевантно. У погледу неких кривичних дела законодавац ограничава примену обавезног условног отпуста формулацијом суд *може* условно отпустити осуђеног“.¹³⁵

Било како било, условни отпуст представља значајан институт материјалног кривичног права којим се донекле може кориговати евентуално престога кажњавање

¹³⁵ З. Стојановић, Д. Коларић, *Нова решења у Кривичном законнику Републике Србије*, Безбедност, бр. 3, Београд, 2012, стр. 11-12.

осуђеника, давањем шансе да се *обавезно* или *факултативно* раније оконча његово издржавање казне затвора.

2.4.2. Условна осуда

Наредна кривична санкција не спада у казне, већ представља меру упозорења, односно условна осуда је претња казном затвора у случају да осуђени понови кривично дело и има за циљ да се сузбије одређена врста криминалитета а да се истовремено у томе ангажовање државе сведе на минималну меру.

Условна осуда заједно са судском опоменом представља супституте казне и њима се жели избећи кажњавање када се претњом може остварити сврха кривичних санкција. Обе кривичне санкције су резултат криминалне политике која се заснива на принципима супротним класичном ретрибутивном кривичном праву, где казна увек мора да следи након извршеног кривичног дела.¹³⁶

Иако је за разбојништво предвиђена казна затвора, под одређеним околностима учиниоцу може бити изречена и условна осуда, што значи да се према учиниоцу неће применити казна, када се може очекивати да ће упозорење уз претњу казном довољно утицати на учиниоца да више не врши кривична дела. У условној осуди суд учиниоцу кривичног дела утврђује казну и истовремено одређује да се она неће извршити, ако осуђени за време које одреди суд (време проверавања) не учини ново кривично дело. Време проверавања је такође законски ограничено на једну до пет година.

Услов да казна буде извршена не мора бити само ново кривично дело почињено пре истека времена проверавања, већ суд може условно осуђеном лицу одредити да ће се казна извршити и ако осуђени у одређеном року не изврши одређену обавезу којом је условљен, на пример ако не врати имовинску корист прибављену извршењем кривичног дела, не накнади штету коју је проузроковао кривичним делом или не испуни друге обавезе предвиђене у кривичноправним одредбама. Рок за испуњење тих обавеза утврђује суд у оквиру одређеног времена проверавања. Условна осуда није сметња за извршење изречене мере безбедности, оне се извршавају.

Дакле, када суд изриче условну осуду мора одредити два елемента, прво се утврђује казна, а затим време проверавања, условном осудом се одлаже извршење казне

¹³⁶ С. Бејатовић, *Место и значај условне осуде и судске опомене у систему кривичних санкција*, Зборник радова: Актуелна питања криминалне политике у Југославији, Херцег Нови, 1986, стр. 165.

под условом да условно осуђени у току времена проверавања не изврши ново кривично дело.¹³⁷

Суд не може изрећи условну осуду произвољно било ком учиниоцу кривичног дела и за било које кривично дело, јер га у том ограничава закон, и у томе постоје закон, па се условна осуда може изрећи само када је учиниоцу утврђена казна затвора у трајању мањем од две године, и то под условом да је предмет поступка кривично дело за које је предвиђена казна затвора од десет година или тежа казна. Условна осуда се не може изрећи ни уколико није протекло више од пет година од правноснажности осуде којом је учиниоцу изречена казна затвора за умишљајно кривично дело. Ове ситуације у којима се не може изрећи условна осуда су оправдане јер је на овај начин искључена могућност да се учинилац тешког кривичног дела или већ раније осуђиван учинилац на казну затвора, само прекори за учињено кривично дело, и поред постојања евентуално више олакшавајућих околности, што свакако не би водило корекцији његовог понашања, већ би имало управо супротан ефекат.

Суд може у условној осуди одредити да ће се казна извршити и ако осуђени у одређеном року не врати имовинску корист прибављену извршењем кривичног дела, не накнади штету коју је проузроковао кривичним делом или не испуни друге обавезе предвиђене у кривичноправним одредбама. Рок за испуњење тих обавеза утврђује суд у оквиру одређеног времена проверавања.¹³⁸

Условна осуда се може изрећи учиниоцу кривичног дела разбојништва у једној ситуацији и то код привилегованог облика кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 4 и 5 Кривичног законика, јер је за све остале облике предвиђена казна затвора од десет година и тежа казна. Осим наведених услова, суд ће приликом одлучивања да ли ће изрећи условну осуду, посебно узети у обзир личност учиниоца, његов ранији живот, његово понашање после извршеног кривичног дела, степен кривице и друге околности под којима је дело учињено, па на основу процене тих околности, суд ће одлучити да ли ће условна осуда у конкретном случају довести до остваривања генералне и специјалне превенције.

Дакле, услови за изрицање условне осуде су субјективни који се тичу учиниоца и објективни који су везани за кривично дело. Казна се претходно одмерава према

¹³⁷ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 145.

¹³⁸ Правна експертиза експерта Савета Европе др Милана Шкулића Професора Правног факултета Универзитета у Београду и Генералног секретара Секретаријата за имплементацију стратегија о Систему алтернативних санкција и пробације у Србији, Документ обрадио Генерални директорат - Правни послови у оквиру ЦИДА пројекта „Помоћ у реформи казнено-поправног система у Србији“, стр. 3.

општим правилима за одмеравање казне. Условном осудом може бити утврђена само казна затвора.¹³⁹

Условно осуђено лице ће ићи на издржавање казне која му је била утврђена условном осудом, ако суд опозове условну осуду.

Постоји неколико ситуација у којима ће суд опозвати условну осуду. Обавезно опозивање условне осуде наступа када се утврди да је осуђени у време проверавања извршио једно или више кривичних дела за која му је изречена казна затвора од две године или у дужем трајању. Ако осуђени у време проверавања учини једно или више кривичних дела за која му је изречена казна затвора до две године или новчана казна, суд ће, одлучити да ли ће опозвати условну осуду, пошто оцени све околности које се односе на учињена кривична дела и учиниоца, а посебно сродност учињених кривичних дела, њихов значај и побуде из којих су учињена, што значи да у том случају опозивање условне осуде није обавезно, већ се цени на основу околности конкретног случаја. У Кривичном законнику прописано је још једно ограничење, када суд не може изрећи условну осуду, ако учиниоцу за кривична дела утврђена у условној осуди и за нова кривична дела треба изрећи казну затвора од две године или у дужем трајању.

Још једна ситуација у којој ће се опозвати условна осуда је ако се после њеног изрицања утврди да је осуђени извршио кривично дело пре него што је условно осуђен и ако се оцени да не би било основа за изрицање условне осуде да се знало за то дело. Ако суд не опозове условну осуду, суд може за раније учињено дело изрећи условну осуду или казну.

Ако опозове условну осуду, суд ће, применом правила за одмеравање казне за дела у стицају, изрећи јединствену казну затвора и за раније учињено и за ново кривично дело, узимајући казну из опозване условне осуде као утврђену.¹⁴⁰ Ако не опозове условну осуду, суд може за ново учињено кривично дело изрећи условну осуду или казну. Осуђеном, коме за ново кривично дело буде изречен затвор, време проведено на издржавању ове казне не рачуна се у време проверавања утврђено условном осудом за раније дело. Ако суд нађе да и за ново кривично дело треба изрећи условну осуду, применом одредаба члана 60. овог Законика, утврдиће јединствену казну и за раније учињено и за ново кривично дело и одредиће ново време проверавања које не може бити краће од једне ни дуже од пет година, рачунајући од дана правноснажности нове пресуде. Уколико осуђени у току новог времена проверавања

¹³⁹ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 245.

¹⁴⁰ Љ. Јовановић, *Кривично право-општи део*, Београд, 1978, стр. 301.

поново учини кривично дело, суд ће опозвати условну осуду и изрећи јединствену казну затвора, и за раније учињено дело и за ново дело.

Суд може опозвати условну осуду и изрећи утврђену казну, ако осуђени у остављеном року не испуни неку обавезу која му је одређена у пресуди, или може у оквиру времена проверавања продужити рок за испуњење обавезе. Ако суд утврди да осуђени не може да испуни обавезе из оправданих разлога, суд ће га ослободити од испуњења те обавезе или је заменити другом одговарајућом обавезом предвиђеном законом.

Условно осуђеном се могу наметнути само оне обавезе које су предвиђене у чл. 65 Кривичног законика, где је прописано да „суд може у условној осуди одредити да ће се казна извршити и ако осуђени у одређеном року не врати имовинску корист прибављену извршењем кривичног дела, не накнади штету коју је проузроковао кривичним делом или не испуни друге обавезе предвиђене у кривичноправним одредбама. Рок за испуњење тих обавеза утврђује суд у оквиру одређеног времена проверавања“ (ст. 2).

У том смислу се изјашњава и судска пракса када се у конкретном случају цене околности у вези са неиспуњавањем обавеза и опозивањем условне осуде. „Испитујући побијану пресуду у складу са одредбама члана 270. став 1. тачка 2. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ, овај суд је утврдио да је изреченом условном осудом повријеђен кривични закон на штету оптуженог, и то чињеницом да је у условној осуди, оптуженом поставио посебан услов да у року од 60 дана ослободи од ствари и лица стан број 39 – А, који бесправно користи у насељу Прутаче Брчко. Наиме, правилно је првостепени суд оптуженом као починиоцу кривичног дјела одредио врсту кривичне санкције када му је изрекао условну осуду и то тако што му је утврдио казну затвора у трајању од 30 дана, те одредио да се казна неће извршити уколико у року од 1 године дана не почини ново кривично дјело. Међутим, као посебан услов у изреченој условној осуди, првостепени суд није могао одредити да оптужени у року од 60 дана ослободи поменути стан од ствари и лица, јер по постојећим кривично – правним одредбама није предвиђено да се наведена обавеза може оптуженом поставити као посебан услов у изреченој условној осуди“.¹⁴¹

Законом су прописани и рокови у оквиру којих се може опозвати условна осуда, па тако условна осуда може се опозвати у току времена проверавања, односно у року од једне године од истека времена проверавања, ако осуђени у току времена проверавања учини кривично дело које повлачи опозивање условне осуде, а то је

¹⁴¹ Извор: Пресуда Апелационог суда Брчко Дистрикта БиХ, Кж. 51/02.

пресудом утврђено тек после истека времена проверавања. Ако осуђени у одређеном року не испуни одређену обавезу, суд може одредити да се изврши утврђена казна у условној осуди, најкасније у року од једне године од дана кад је протекло време проверавања. Ако се после изрицања условне осуде утврди да је осуђени извршио кривично дело пре него што је условно осуђен, због чега не би било основа за изрицање условне осуде, условна осуда може се опозвати најкасније у року од једне године од дана кад је протекло време проверавања.

На крају, ако би осуђени коме је опозвана условна осуда испунио одређене обавезе пошто је одлука о опозивању постала правноснажна, то није од утицаја на одлуку о опозивању. Међутим, ако се конкретна обавеза испуни у времену опозивања условне осуде, тада више не постоји основ за њено опозивање.¹⁴²

2.4.3. Одмеравање казне затвора

Одмеравање казне учиниоцу кривичног дела, јесте прилагођавање казне тежини кривичног дела и личности учиниоца. Закон одређује општи минимум и општи максимум одређене врсте казне, али исто тако и посебан минимум, односно посебан максимум једне казне за одређено кривично дело тзв. законско одмеравање казне.¹⁴³

Кривични законик не даје таксативну листу олакшавајућих и отежавајућих околности које суд мора имати у виду приликом одмеравања казне, већ само наводи оне које би суд требало да има у виду. То су: степен кривице, побуде из којих је дело учињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дело учињено, ранији живот учиниоца, његове личне прилике, његово држање после учињеног кривичног дела, а нарочито његов однос према жртви кривичног дела, као и друге околности које се односе на личност учиниоца.¹⁴⁴

Суд је у обавези да у сваком конкретном случају када изриче казну учиниоцу, оцени врсту и тежину извршеног кривичног дела, кривицу учиниоца и околности које се тичу његове личности. Овај поступак суда се назива судско одмеравање казне.¹⁴⁵ „За разлику од америчког адверзијалног поротног модела, наше право не познаје одвојена рочишта за одлучивање о кривици и о казни, већ се све релевантне чињенице утврђују на главном претресу. Поједине одлучне чињенице попут степена кривице, побуда и

¹⁴² Н. Срзентић et al., *Кривично право-општи део*, Савремена администрација, Београд, 2000, стр. 388.

¹⁴³ Удружење јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Србије, јавно тужилаштво, полиција, кривични суд и сузбијање криминалитета, стр. 31.

¹⁴⁴ Цит. према: В. Бајовић, *Одмеравање казне и споразум о признању кривичног дела*, Наука Безбедност Полиција, бр. 2, Београд, 2015, стр. 180-181.

¹⁴⁵ Н. Мрвић Петровић, op. cit., стр. 265.

околности под којима је дело учињено, јачине повреде или угрожавања заштићеног добра и сл., везане су за учињено дело и као такве се доказују на главном претресу, што није случај када се ради о околностима везаним за личност учиниоца, где му се најчешће верује на реч у погледу брачног и породичног стања, запослености, прихода и сл, док се њиховом психолошком испитивању и тзв. упознавању личности ретко приступа. Ако оптужени на главном претресу призна да је учинио кривично дело, ЗКП налаже да се изведу само они докази од којих зависи врста и мера кривичне санкције (чл. 394, ст. 3). Међутим, до извођења ових доказа ретко долази, будући да признање кривичног дела подразумева признање свих навода оптужнице, те се самим тим степен кривице, околности под којима је дело учињено и друге чињенице наведене у оптужници сматрају неспорним и као такве не подлежу даљем доказивању, већ му се само признање узима као олакшавајућа околност што оптуженог додатно мотивише на овај чин. Исти је случај код закључивања споразума о признању кривичног дела, када уопште не долази до утврђивања чињеница, како оних које се односе на кривицу тако и оних које се односе на кривичну санкцију, но проблем настаје јер казну у том случају не одређује суд већ тужилац, тј. странке споразумно, док суд само изриче тако одређену казну“.¹⁴⁶

Одмеравајући казну у сваком конкретном случају суд се креће у окриву законом прописаног распона за одређено кривично дело које је предмет кривичног поступка. Приликом одмеравања казне, суд мора водити рачуна о томе да је у конкретном случају потребно остварити циљеве специјалне и генералне превенције. „Наука данас јасно стоји на становишту да се тешки облици криминалитета могу сузбити само заједничким дејством превентивних и репресивних мера. Ефикасна борба против криминалитета захтева свестрану, организовану и планску друштвену активност, у циљу, у првом реду, утврђивања узрока вршења кривичних дела, те деловања у правцу отклањања тих узрока, чиме би се пресекли корени криминалног понашања. Јасно је, према томе, да је борба која је усмерена само на последице криминалитета унапред осуђена на пропаст, и да је неопходно утврдити његове узроке и снаге оријентисати, поред примене репресивних средстава, и на превентивно деловање“.¹⁴⁷

Висина казне зависи од постојања различитих околности које утичу на то да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности). Осим ових околности, прописаних у Општем делу Кривичног законика, у одредбама које се тичу одмеравања казне, у Кривичном законнику су код појединих кривичних дела прописане

¹⁴⁶ В. Бајовић, *op. cit.*, стр. 182.

¹⁴⁷ Д. Коларић, *(Не)усклађеност казнене политике законодавца и казнене политике судова код кривичног дела убиства*, Безбедност, бр. 4, Београд, 2007, стр. 76.

оне околности услед којих долази до промене правне квалификације кривичног дела, јер кривично дело добија тежи или лакши вид. Овакве, квалификаторне или привилегујуће околности услед којих се мења квалификација, утичу самим тим и на примену другачијег казненог оквира.¹⁴⁸

На пример, код кривичног дела разбојништва, ако вредност одузетих ствари прелази износ од милион и петсто хиљада динара, испуњена је квалификаторна околност услед које ово дело добија свој тежи облик предвиђен у чл. 206 ст. 2 Кривичног законика.

Дакле, околности које утичу на меру изречене казне могу бити:

1. олакшавајуће - које утичу да казна унутар прописаног распона буде ближа посебном минимуму или општем минимуму (ако посебан није назначен),
2. отежавајуће - које утичу да казна у оквиру происаног распона буде ближа посебном максимуму (или општем ако посебан није назначен).¹⁴⁹

Према чл. 54 Кривичног законика, приликом одмеравања казне, суд ће ценити следеће околности: степен кривице, побуде из којих је кривично дело учињено, јачина повреде или и угрожавања заштићеног правног добра, околности под којима је дело учињено, ранији живот учиниоца, личне прилике, његово држање после учињеног кривичног дела и друге околности које се односе на личност учиниоца (пол, године старости, степен образовања, занимање, психофизичке особине, емотивност, дрскост, безобзирност итд.).

Такође, посебно ће се узети у обзир чињеница да ли је окривљени раније осуђиван за вршење кривичних дела, што значи да раније казне на њега нису утицале у смислу сврхе кажњавања, као олакшавајућа околност ће се узети у обзир ако се ради о његовом првом сукобу са законом.

Дакле, поврат је нарочито важна околност која се узима у обзир приликом одмеравања казне, који указује на то да је окривљени–починилац склон вршењу кривичних дела на кога казна не може успешно деловати. Због тога се у кривичним законодавствима настоји постићи строже кажњавање повратника. У кривичноправном смислу о поврату говоримо када учинилац који је раније осуђиван, учини ново кривично дело. Поврат може бити обичан када учинилац који је раније осуђиван учини ново кривично дело и вишеструки када учинилац понавља вршење кривичних дела било због својства његове личности или због других фактора (социјалних околности и животног стила). Ако је вишеструки повратник више пута осуђиван за различита

¹⁴⁸ Н. Мрвић Петровић, *op. cit.*, стр. 267.

¹⁴⁹ *Ibidem*.

кривична дела, реч је о општем генералном поврату. Уколико је вишеструки повратник више пута осуђиван за истоврсно или сродно кривично дело реч је о специјалном (посебном) поврату. Чињеница раније осуђиваности утврђује се према подацима из казнене евиденције. Поврат је у Кривичном закону предвиђен као факултативна отежавајућа околност (чл. 55),¹⁵⁰ што значи да суд може а и не мора да га цени као отежавајућу околност, а у том смислу узео се у обзир време које је протекло од раније осуде, да ли се ради о истом, сличном или другом кривичном делу, па и све друге околности које су од утицаја приликом одмеравања казне.

Ако се у кривичном делу стекне више квалификаторних околности, суд је обавезан да на основу изведених доказа утврди која квалификаторна околност претеже, односно која је доминантнија, након чега ће окривљени бити оглашен кривим за тај облик кривичног дела, а чињеница да је својом радњом остварио још неку квалификаторну околност може бити цењена као отежавајућа околност приликом одмеравања казне. На пример, окривљени су извршили разбојништво у саставу групе, а такође су оштећеном нанели тешке телесне повреде, овде ћемо имати извршено кривично дело разбојништво од стране групе, а чињеница да је наступила тешка телесна повреда може бити цењена као отежавајућа околност.

Приликом одмеравања казне, суд може учиниоцу и ублажити казну испод законом прописаног минимума за одређено кривично дело или му може изрећи блажу врсту казне од оне која је прописана кривичним законом. Дакле, ублажавање казне је факултативно и суд ће приликом одлучивања о томе да ли ће применити овај кривичноправни институт узети у обзир све околности које се цене приликом избора адекватне казне.

Ублажавање казне је могуће у следећим ситуацијама:

1. Када закон предвиђа да се казна може ублажити;
2. Када закон предвиђа да се учинилац може ослободити од казне, а суд га не ослободи од казне;
3. Када суд утврди да постоје нарочито олакшавајуће околности и оцени да се и са ублаженом казном може постићи сврха кажњавања (став судске праксе је да је у том случају потребно да на страни починиоца кривичног дела постоје најмање две олакшавајуће околности које у својој укупности представљају посебно олакшавајуће околности које оправдавају да се окривљеном изрекне казна испод законом прописаног минимума, уколико је суд уверења да ће се и са тако ублаженом казном постићи сврха кажњавања.).

¹⁵⁰ Н. Мрвић Петровић, *op. cit.*, стр. 275.

Границе до којих суд може ублажити казну су прописане у чл. 57 Кривичног законика. Извршиоцу кривичног дела разбојништва суд може, ако се стекну законски услови, ублажити казну на следеће начине:

- за кривично дело разбојништва из чл 206 ст. 1 КЗ-а казна се може ублажити до шест месеци затвора;

- за кривично дело разбојништва из чл 206 ст. 2 вези ст. 1 КЗ-а казна се може ублажити до једне године затвора;

- за кривично дело разбојништва из чл 206 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ-а казна се може ублажити до три године затвора;

- за кривично дело разбојништва из чл 206 ст. 4 у вези ст. 1 КЗ-а, уместо затвора се може изрећи новчана казна или рад у јавном интересу.

Суд је везан забраном ублажавања казне учиниоцу кривичног дела који је раније осуђиван за истоврсно кривично дело, јер би таква казна била супротна сврси кажњавња, обзиром да је осуђени поновио исто или слично кривично дело, што значи да раније изречена санкција није утицала на окривљеног да убудуће не врши кривична дела.

Кад је суд овлашћен да учиниоца кривичног дела ослободи од казне, а сматра да учиниоца ипак треба казнити, може му казну ублажити, без наведених ограничења, што значи да је у том случају суд овлашћен да окривљеном ублажи казну и испод прописаних граница за ублажавање казне.

Уколико суд окривљеног огласи кривим за извршено кривично дело, може га ослободити од казне и то:

- Само кад то закон изричито предвиђа, што значи да је у одређеним случајевима кривичним закоником предвиђена могућност ослобађања од казне, на пример уколико је кривично дело учињено у прекорачењу нужне одбране, ако је учинилац прекорачио границе нужне одбране услед јаке раздражености или препасти изазване нападом може се ослободити од казне.

- Суд може ослободити од казне и учиниоца кривичног дела учињеног из нехата кад последице дела тако тешко погађају учиниоца да изрицање казне у таквом случају очигледно не би одговарало сврси кажњавања, што значи да је за ослобађање од казне по овом основу потребно испуњење два услова, да је дело почињено из нехата и да последице дела у тој мери погађају окривљеног, да не би било никакве сврхе истог и казнити, на пример то би био случај кад би окривљени био оглашен кривим да је починио кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из нехата, у којем је наступила смртна последица члана његове најуже породице;

- Суд може ослободити од казне и учиниоца кривичног дела за које је прописана казна затвора до пет година, ако после извршеног кривичног дела, а пре него што је сазнао да је откривен, отклони последице дела или надокнади штету проузроковану кривичним делом, дакле и у овом случају да би учинилац био ослобођен од казне морају бити испуњени одређени услови, први и основни услов да би суд уопште разматрао о овој могућности је услов који се везује за висину прописане казне, а други услов се везује за учиниоца где је неопходно да је учинилац после почињеног дела, а пре него што је сазнао да је откривен отклонио све последице проистекле из његовог дела или надокнадио штету оштећеном лицу, што ће суд оценити на основу изведених доказа има ли места примени овог правног инситута. Наведена два услова морају бити испуњена кумулативно.

Дакле, када се ради о учиниоцу кривичног дела разбојништва, закључак је да се учинилац може ослободити од казне једино у ситуацији да је починио привилеговани облик кривичног дела разбојништва прописан у чл. 206 ст. 4 Кривичног законика и то под условом да је предузео радње које представљају стварно кајање. Потребно је да окривљени после извршеног кривичног дела, а пре него што је сазнао да је откривен, отклони последице дела, или надокнади штету проузроковану кривичним делом. За остале облике разбојништва ослобађање од казне није могуће.

Ослобађање од казне је увек факултативно, суд доноси одлуку водећи рачуна о сврси кажњавања да ли ће применити овај институт ако су за то испуњени услови. Оно што је битно нагласити је да се у случају ослобађања од казне, учинилац кривичног дела оглашава кривим, али се ослобађа од казне.

Што се тиче ситуације у којој је учинилац оглашен кривим да је починио више кривичних дела, дакле кад одговара за кривична дела у стицају, тада ће му суд изрећи једну јединствену казну за сва дела, применом правила која су прописана у чл. 60 Кривичног законика, па ће тако суд претходно утврдити казне за свако од тих дела, па ће за сва та дела изрећи јединствену казну по следећим правилима:

1) ако је и за једно од дела почињених у стицају суд утврдио казну затвора од тридесет до четрдесет година, могуће је изрећи само ту казну као јединствену, иако ће претходно суд утврдити казне за свако поједино дело,

2) ако је за кривична дела у стицају утврдио казне затвора, суд ће повисити најтежу утврђену казну, која не сме достићи збир утврђених казни, нити прећи двадесет година затвора, и такву казну изрећи као јединствену;

3) ако су за сва кривична дела у стицају прописане казне затвора до три године, јединствена казна не може бити већа од десет година затвора;

4) ако је за кривична дела у стицају утврдио само новчане казне, изрећи ће једну новчану казну у висини збира утврђених казни, који не сме прећи осамнаест милиона динара, а ако је утврдио само новчане казне у одређеним износима (члан 50), она не сме прећи милион динара односно десет милиона динара кад су једно или више кривичних дела извршени из користољубља;

5) када је суд за кривична дела у стицају утврдио само казне рада у јавном интересу, изрећи ће једну казну рада у јавном интересу у висини збира утврђених часова рада, с тим да она не сме прећи тристашездесет часова, а време у коме се рад мора обавити не сме бити дуже од шест месеци;

б) ако је за нека кривична дела у стицају утврдио казне затвора, а за друга дела новчане казне, изрећи ће једну казну затвора и једну новчану казну по по претходно наведеним правилима.

Уколико је суд утврдио новчану казну као споредну казну макар и за једно кривично дело у стицају, суд ће изрећи ту новчану казну у склопу јединствене казне, а ако је утврдио више новчаних казни, изрећи ће једну новчану казну на начин као и кад новчану казну изриче као главну казну. Ако суд утврди новчану казну као главну казну, а утврди и новчану казну као споредну казну, изрећи ће једну новчану казну. Ако је суд за кривична дела у стицају утврдио казне затвора и малолетничког затвора, изрећи ће казну затвора као јединствену казну применом наведених правила.

На основу свих наведених околности, суд у сваком појединачном случају пошто је утврдио учињено кривично дело и кривичну одговорност учиниоца, одмерава казну за то дело у границама посебног минимума и посебног максимума казне и врши индивидуализацију казне тиме што изриче ону казну која ће, по својој врсти и висини, пружити највеће изгледе за остварење сврхе казне.¹⁵¹

2.4.4. Новчана казна

Новчана казна представља имовинску казну која се појавила веома рано, и то у вези са системом композиције према коме је извршилац забрањеног, противправног дела плаћао одређену суму новца оштећеном или његовој породици као “накнаду за учињено дело” чиме се практично избегавала примена крвне освете. Новчана казна представља самосталну кривичну санкцију имовинског карактера која се састоји у

¹⁵¹ Б. Чејовић, *op. cit.*, стр. 453.

обавези плаћања осуђеног лица одређеног новчаног износа у корист државе. Она представља чешће изрицану кривичну санкцију.¹⁵²

Новчана казна је имовинска казна која се може изрећи као главна и као споредна казна. Када се окривљени казни новчаном казном он се фактички обавезује да држави плати одређени новчани износ и на тај начин се погађа тј. умањује његово имовно стање како би се на њега утицало да он у будућности не врши кривична дела. Углавном је предвиђена за лакше облике кривичних дела.

Изузетно, за почињено кривично дело разбојништво учинилац се може казнити блажом врстом кривичне санкције, уместо казном затвора, тј. новчаном казном или радом у јавном интересу једино за привилеговани облик разбојништва из чл. 206 ст. 4 Кривичног законика.

Учинилац кривичног дела разбојништва може се казнити уз казну затвора и новчаном казном као споредном казном, ова могућност прописана је Кривичним закоником у чл. 48 где се новчана казна може изрећи као споредна казна и када није прописана законом учиниоцу кривичног дела које је почињено из користољубља или кад је законом прописано да ће се учинилац казнити казном затвора или новчаном казном, а суд као главну казну изрекне казну затвора, што значи да се новчана казна може изрећи као споредна казна учиниоцу кривичног дела разбојништва, обзиром да је елемент стицања имовинске користи инкорпориран у ово кривично дело.

Новчана казна се одмерава и изриче на два начина и то: у дневним износима (чл. 49 КЗ-а) или у одређеном износу (чл. 50 КЗ-а).

1) Новчана казна у дневним износима одмерава се тако што се прво утврђује број дневних износа, а затим висина једног дневног износа. До износа новчане казне суд ће доћи множењем утврђеног броја дневних износа са утврђеном вредношћу једног дневног износа. Број дневних износа не може бити мањи од десет, нити већи од тристашездесет и утврђује се на основу општих правила за одмеравање казне. Висина једног дневног износа новчане казне утврђује се тако што се разлика између прихода и нужних расхода учиниоца кривичног дела у протеклој календарској години подели са бројем дана у години, при чему један дневни износ не може бити мањи од петсто динара, нити већи од педесет хиљада динара. Суд може приликом утврђивања висине дневног износа новчане казне да захтева податке од банака или других финансијских установа, државних органа и правних лица који су дужни да доставе тражене податке и не могу се позивати на заштиту пословне или друге тајне. Уколико се не могу

¹⁵² Д. Јовашевић, *Примена новчане казне у кривичном праву Републике Србије*, Зборник радова Правног факултета у Нишу, бр. 55, Ниш, 2010, стр. 51.

прибавити подаци о приходима и расходима учиниоца кривичног дела, или уколико он не остварује никакав приход али је власник имовине или носилац имовинских права, суд ће на основу расположивих података по слободној процени утврдити висину једног дневног износа новчане казне.

Број дневних износа новчане казне се утврђује у оквиру следећих распона:

1) до шездесет дневних износа за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до три месеца;

2) од тридесет до стодвадесет дневних износа за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до шест месеци;

3) од шездесет до стоосамдесет дневних износа за кривична дела за која се може изрећи затвор до једне године;

4) од стодвадесет до двеста четрдесет дневних износа за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до две године;

5) најмање стоосамдесет дневних износа за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до три године;

6) у оквиру прописаног броја дневних износа за кривична дела за која је као једина казна прописана новчана казна. Ови оквири представљају посебне минимуме и посебне максимуме у којима се новчана казна може изрећи а који се везују за висину запрећене казне за поједина кривична дела.¹⁵³

Ако суд не може да утврди висину дневног износа новчане казне, изрећи ће новчану казну у одређеном износу у оквиру прописане најмање и највеће мере новчане казне, што је у пракси и најчешћи и најцелисходнији начин одмеравања новчане казне. У сваком случају, општи минимум новчане казне је десет хиљада динара, а општи максимум милион динара, док је за кривична дела учињена из користољубља општи максимум десет милиона динара.

2) Новчана казна као главна казна изриче се у следећим распонима у зависности од висине запрећене казне за одређено кривично дело:

1) до сто хиљада динара за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до три месеца;

2) од двадесет хиљада до двеста хиљада динара за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до шест месеци;

3) од тридесет хиљада до триста хиљада динара за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до једне године;

¹⁵³ С. Џинић, *Кривично право - општи део*, Ротографица, Суботица, 2007, стр. 137.

4) од педесет хиљада до петсто хиљада динара за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до две године;

5) најмање сто хиљада динара за кривична дела за која се може изрећи казна затвора до три године;

б) у оквиру прописаног износа за кривична дела за која је као једина казна прописана новчана казна.

Суд ће увек у пресуди одредити рок у којем је осуђени дужан да плати новчану казну који не може бити краћи од петнаест дана нити дужи од три месеца. У оправданим случајевима суд може дозволити да осуђени плати новчану казну у ратама, са роком исплате до најдуже једне године. У пракси суд доноси овакву одлуку обично на основу молбе осуђеног лица да му се одобри исплата новчане казне на рате, постоји могућност и да се осуђеном накнадно након правноснажности пресуде којом му је изречена новчана казна одобри исплата исте на рате. Уколико осуђени не плати новчану казну у остављеном року, суд ће исту принудно извршити на тај начин што ће је заменити казном затвора или казном рада у јавном интересу. У првом случају, за сваких започетих хиљаду динара новчане казне одређује се један дан казне затвора. Када се новчана казна сразмерно претвара у казну затвора, казна затвора не може бити дужа од шест месеци, а ако је изречена новчана казна у износу већем од седамсто хиљада динара, казна затвора не може бити дужа од једне године.

Уколико осуђени плати део новчане казне, остатак казне ће се сразмерно заменити казном затвора, а ако осуђени исплати остатак новчане казне, извршење казне затвора ће се обуставити.

Неплаћена новчана казна може се заменити и казном рада у јавном интересу тако што ће за сваких започетих хиљаду динара новчане казне одредити осам часова рада у јавном интересу, при чему рад у јавном интересу не може бити дужи од тристашездесет часова. После смрти осуђеног новчана казна се не може извршити.

Изрицањем новчане казне између учиниоца кривичног дела и државе настаје облигациони однос у коме се држава појављује као поверилац, а учинилац дела као дужник.¹⁵⁴

Приликом одмеравања новчане казне суд ће узети у обзир поред свих околности из чл. 54 ст. 1 КЗ-а и имовно стање окривљеног.

¹⁵⁴ Р. Соколовић, Д. Јовашевић, *op. cit.*, стр. 149.

2.4.5. Рад у јавном интересу

Рад у јавном интересу је предвиђен као кривична санкција односно казна у чл. 52 Кривичног законика. Ова казна се може изрећи као главна казна за кривична дела за која је прописан затвор до три године или новчана казна. Рад у јавном интересу је сваки друштвено користан рад којим се не вређа људско достојанство и који се не врши у циљу стицања добити. Рад у јавном интересу не може бити краћи од шездесет часова нити дужи од тристашездесет часова, траје шездесет часова у току једног месеца и одређује се да буде обављен за време које не може бити краће од месец дана, нити дуже од шест месеци.

Приликом изрицања ове казне суд ће имајући у виду сврху кажњавања, врсту учињеног кривичног дела, личност учиниоца, као и његову спремност да обавља рад у јавном интересу. Услов да се изрекне ова казна је пристанак учиниоца. У случају да осуђени не обави рад у јавном интересу, суд ће ову казну заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих осам часова рада у јавном интересу одредити један дан затвора. Уколико учинилац испуњава све своје обавезе везане за рад у јавном интересу, дужин изреченог рада у јавном интересу му се може смањити за једну четвртину. Дакле, рад у јавном интересу је предвиђен и као главна казна и као могућност замене неплаћене новчане казне.

Казна рада у јавном интересу једна је од најпознатијих казни које се у савременом кривичном праву предлажу као алтернатива казни затвора. Прописивање и примена ове казне у складу су са савременим тенденцијама, да се избегне лишавање слободе учиниоца лакших кривичних дела и примена кратких казни затвора. Постоје два услова за примену ове алтернативне санкције, од којих је један формалне а други материјалне природе.

а) Формални услов – да је суд у кривичном поступку утврдио да је пунолетно лице кривично одговорно за извршено кривично дело и да му је изрекао казну затвора у трајању од три године или новчану казну. Овај услов упућује на примену алтернативне санкције само у погледу извршења лакшег кривичног дела и то лицу које има одређене психолошке карактеристике (када се ради о неделинквентној, ненасилној личности). Дакле, тежина извршеног кривичног дела је детерминирајући фактор за изрицање казне рада у јавном интересу, али његова садржина и дужина трајања у првом реду зависе од личности учиниоца дела.

б) Материјални услов - да је осуђено лице дало пристанак (сагласност) да се изречена казна затвора замени радом за опште добро. Овај услов произилази из

чињенице да је принудни рад данас забрањен. Свој пристанак осуђени мора дати на главном претресу, односно најкасније у завршној речи.

Рад у јавном интересу је типична алтернативна кривична санкција. Сматра се да су позитивна искуства у другим земљама, као и став наше теорије, утицали на то да Кривични законик из 2006. године¹⁷ предвиди ову кривичну санкцију. Овако радикалан заокрет се оправдава следећим разлозима: осуђено лице не губи друштвене контакте, може наставити обављање своје професије, а нема ни осталих негативних последица казне лишења слободе, уз мање трошкове извршења ове кривичне санкције. Рад у јавном интересу се може изрећи за кривична дела за која је прописана казна затвора до три године или новчана казна (чл. 52, ст. 1 КЗ), а под таквим радом се подразумева сваки друштвено користан рад у односу на који су кумулативно испуњена два услова: 1) њиме се не вређа људско достојанство и 2) не врши се у циљу стицања добити (члан 52, став 2 КЗ). Фактичко је питање који и какав рад представља друштвено користан рад, а начелно би сваки прави људски рад морао да испуњава услов друштвене корисности. Рад мора бити продуктиван да би био друштвено користан, тако да би друштвено користан рад представљао облик људске активности који реално ствара одређено ново добро. То добро које се ствара радом може бити материјално добро (одређена конкретна производња), или духовно добро, као што би то био, на пример, случај са подучавањем, када они који се подучавају стичу одређена нова знања, а та су знања продукт тог конкретног рада.

Као што смо претходно истакли, у Кривичном законнику (члан 52, став 3), се утврђује максимално трајање рада у јавном интересу, и то у три облика:

1. Укупна максимална дужина рада у јавном интересу (општи временски распон) – он не може бити краћи од шездесет часова, нити дужи од тристашездесет часова,
2. Максимално месечно трајање рада у јавном интересу – он траје шездесет часова у току једног месеца,
3. Минимално и максимално трајање рада у јавном интересу утврђено у месецима – он се одређује тако да буде обављен за време које не може бити краће од месец дана, нити дуже од шест месеци.
4. Приликом изрицања казне рада у јавном интересу суд је дужан да се руководи одређеним посебним критеријумима, тако да ће имати у виду сврху кажњавања, узети у обзир врсту учињеног кривичног дела, као објективну околност, те субјективне околности: а) личност учиниоца и б) спремност учиниоца да обавља рад у јавном интересу.

Извршење казне рада у јавном интересу у Србији обавља повереничка служба. Она делује у оквиру Одељења за третман и алтернативне санкције при Управи за извршење заводских санкција Министарства правде. Повереника одређује директор Управе за извршење заводских санкција на предлог начелника Одељења за третман и алтернативне санкције, који при предлагању води рачуна о личним својствима и потребама осуђеног. Овлашћења повереника предвиђају успостављање и одржавање контакта са осуђеним, уз постојање начела чија је суштина ограничење права осуђеног само у мери неопходној за постизање сврхе изречене казне. Он сарађује са надлежним судом, органом унутрашњих послова, послодавцем и другим установама, организацијама и удружењима, има право да тражи податке и изврши увид у службене евиденције и друга документа од значаја за извршење рада у јавном интересу.¹⁵⁵

У сваком случају примена казне рада у јавном интересу растеређује наш пенитенцијарни систем и омогућава ефикасније реаговање на подручју ситног и донекле средњег криминалитета. Међутим, њене реперкусије, оличене у тешкоћама које производи организовање адекватног начина примене, захтевају улагање додатних напора у пракси. Најзад, рад у јавном интересу се примењује према учиниоцима прекршаја, кривичних дела из области угрожавања јавног саобраћаја, кривичних дела у вези са поседовањем или употребом опојних дрога, имовинских кривичних дела и др.

У склопу разматрања о теоријским и практичним аспектима казне рада у јавном интересу корисно је указати на резултате скоријег истраживања спроведеног у нашој земљи.¹⁵⁶ Учесници ове студије били су грађани запослени у предузећима у Београду (Србија), у које се по налогу Управе за извршење кривичних санкција Министарства правде Републике Србије упућују на извршење алтернативне санкције рада у јавном интересу. Узорак испитаника формиран је тако што је 120 упитника дистрибуирано менаџерима у три градска предузећа у којима осуђени извршавају казну рада у јавном интересу. Дато је упутство да се упитници поделе насумично изабраним запосленима који раде у оним одељењима где посао обављају и осуђени (дакле, онима који имају директне, свакодневне контакте са осуђенима). Исправно попуњене упитнике вратило је 78 испитаника, што представља стопу одговора од 65%.

Сви испитаници су били мушког пола (што не чуди, с обзиром да је у структури запослених у овим фирмама знатно већа заступљеност мушкараца, а нарочито у производним одељењима где скоро да и нема жена), просечне старости 41,09 година

¹⁵⁵ Види: В. Митрић, *Специфичности алтернативних санкција у кривичном праву Србије*, Право - теорија и пракса, бр. 1-3, Нови Сад, 2015, стр. 68-70.

¹⁵⁶ Цит. према: С. Ђурђевић et al., *Ставови запослених према осуђенима на казну рада у јавном интересу*, Специјална едукација и рехабилитација, бр. 2, Београд, 2016, стр. 123, 128, 129.

(СД=12,121). Према степену образовања, испитаника са завршеним основним образовањем било је 12,8%, са средњим 79,5%, са вишим 2,6% и са високим образовањем 5,1% испитаника. Истраживање је обављено у складу са стандардима Хелсиншке декларације. Одобрење за истраживање добијено је од етичких комисија предузећа, а испитаници су упознати са сврхом испитивања и добровољно пристали да у њему учествују, уз поштовање критеријума анонимности. Циљеви овог истраживања су били да се утврди смер и структура ставова према осуђеним особама код оних грађана који имају контакте са преступницима који извршавају казну рада у јавном интересу и да ли основне социодемографске карактеристике (узраст и образовање) испитаника детерминишу њихове ставове према осуђенима.

Резултати истраживања који су сугерисали да је пол важан предиктор у мишљењу јавности о преступницима су опречна у погледу тога да ли су мушкарци мање пунитивни од жена или је ситуација обрнута. У нашем истраживању није могуће утврдити утицај пола на ставове, с обзиром да су сви испитаници били мушкарци. Неки истраживачи су тврдили да су млађи испитаници са ниским образовањем заговорници оштријих казни према преступницима. Студија је показала да узраст и образовање нису предиктори ставова према преступницима. Наиме, не постоји статистички значајна корелација између ових варијабли и ставова.

2.4.6. Мере безбедности

Према учиниоцу кривичног дела разбојништва могуће је поред главне кривичне санкције, изрећи и неку од мера безбедности које су прописане Кривичним закоником. Наиме, мере безбедности су посебна врста кривичних санкција које се могу изрећи сваком учиниоцу кривичног дела: пунолетном или малолетном лицу, физичком или правном лицу, лицу које је скривљено или без кривице извршило кривично дело.

Упућивање на специјализоване установе за лечење и стручног оспособљавања је замена за друге институционалне мере, а она се додељује само за малолетнике чије ментално стање или физичко стање спречава коришћење редовне институционалне поправних мере.¹⁵⁷

Мере безбедности су средство за заштиту друштва од криминалитета, предвиђене у закону које изриче суд, у законом предвиђеном поступку учиниоцу кривичног дела због његовог опасног стања испољеног кривичним делом и које се

¹⁵⁷ Р. Богојевић, *Извршење заводских васпитних мера према малолетним учиниоцима имовинског криминалитета у позитивном законодавству Републике Србије*, Facta universitatis-series: Law and Politics, бр. 1, Ниш, 2013, стр. 55.

састоје у одузимању или ограничавању његових слобода и права. Према чл. 78 Кривичног законика сврха мера безбедности у оквиру опште сврхе кривичних санкција јесте да се отклоне стања или услови који могу утицати на учиниоца да он у будућности настави да врши кривична дела. Мере безбедности се могу применити тек пошто је извршено кривично дело, а не само на основу постојања опасног стања. То значи да се мерама безбедности остварује специјална превенција.¹⁵⁸

Узимајући у обзир садашње стање у систему кривичних санкција могло би се рећи да мере безбедности проживљавају своју дубоку кризу, штавише кризу сопствене егзистенције. Могуће је да ће повећана стопа и специфичности криминалитета у свету данас поново скренути пажњу научне и стручне јавности на ове санкције. То би могло иницирати расправу о потреби њихове реафирмације.¹⁵⁹

У одредби члана 79 Кривичног законика предвиђено је више мера безбедности од којих је свака мера посебно регулисана.

У домаћем кривичном законодавству постоје следеће мере безбедности:

1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи (чл. 81 Кривичног законика) – Изрицање ове мере безбедности се везује за урачуњивост учиниоца у време извршења кривичног дела. Дакле, изрицање наведене мере безбедности је обавезно под условом да је учинилац извршио кривично дело у стању битно смањене урачуњивости или неурачунљивости, ако суд на основу налаза и мишљења лекара вештака судскопсихијатријске струке утврди с обзиром на учињено кривично дело и стање душевне поремећености да постоји озбиљна опасност да учинилац учини теже кривично дело и ако суд утврди да је ради отклањања те опасности потребно његово лечење у таквој установи.¹⁶⁰ Дакле, за изрицање ове мере безбедности, суд ће затражити од вештака стручњака да се изјасне, на основу прегледа окривљеног и евентуално његове медицинске документације, на околност да ли на страни окривљеног због утврђених душевних тј. психичких стања постоји опасност да он учини теже кривично дело, и да је ради отклањања такве опасности по средину потребно његово лечење у одговарајућој здравственој установи.

Значи, уз испуњење наведена два услова, ова мера се може изрећи према две категорије учинилаца кривичних дела: неурачунљивим и битно смањено урачуњивим учиниоцима.¹⁶¹

¹⁵⁸ Р. Соколовић, Д. Јовашевић, *op. cit.*, стр. 178-179.

¹⁵⁹ Д. Дракић, *О настанку мера безбедности као кривичних санкција*, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1, Београд, 2015 стр. 113-114.

¹⁶⁰ Р. Соколовић, Д. Јовашевић, *op. cit.*, стр. 181.

¹⁶¹ З. Стојановић, *op. cit.*, стр. 305.

Приликом изрицања ове мере суд не одређује њено трајање, већ мера траје док постоји потреба за лечењем, а када суд утврди да је престала потреба за лечењем и чувањем у здравственој установи, мера се судском одлуком обуставља. Мера се обуставља на предлог здравствене установе, која извештава суд о резултатима лечења. Битно смањено урачунљивом лицу ова се мера изриче самостално или уз казну затвора с тим да у овом другом случају она може да траје и дуже од изречене казне. Време које је учинилац провео на лечењу ће се урачунати у изречену казну, па уколико је време које је окривљени провео у здравственој установи краће од дужине трајања изречене казне, суд ће по престанку изречене мере одлучити да ли се осуђени упућује на издржавање остатка казне затвора или се пушта на условни отпуст.¹⁶²

Лечење се спороводи у Специјалној затворској болници, и само изузетно у другој здравственој установи.

2) обавезно психијатријско лечење на слободи (чл. 82 КЗ-а)- ова мера лечења се изриче неурачунљивом лицу које у време извршења кривичног дела није било способно да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, ако суд утврди да постоји озбиљна опасност да учинилац изврши противправно дело које је у закону предвиђено као кривично дело и да је ради отклањања ове опасности довољно његово лечење на слободи и лицу коме је претходно изречена мера безбедности обавезног лечења и чувања у здравственој установи када суд на основу резултата лечења утврди да више није потребно његово лечење и чување у таквој установи, него само лечење на слободи. Исто као и код претходне мере, суд доноси одлуку на основу налаза вештака психијатра који након прегледа окривљеног дају свој налаз и мишљење у којем је потребно да предложи адекватну меру која ће се применити према окривљеном.

Кривични законик предвиђа могућност да се ова мера лечења примени и према битно смањено урачунљивом учиниоцу кривичног дела под условом да је пуштен на условни отпуст или му је изречена казна затвора ако је утврђено да постоји озбиљна опасност да учинилац учини кривично дело и да је ради отклањања ове опасности довољно његово лечење на слободи. Ова мера се састоји у амбулантном лечењу учиниоца кривичног дела на слободи.¹⁶³

Ова мера се не изриче у одређеном трајању, већ се извршава све док постоји потреба за лечењем, при чему лечење не може трајати дуже од три године. Учиниоцу који се не подвргне лечењу или самовољно напусти лечење или и поред лечења наступи опасност да поново учини противправно дело предвиђено у закону као

¹⁶² Р. Соколовић, Д. Јовашевић, *op. cit.*, стр. 181.

¹⁶³ *Ibid.*, стр. 182.

кривично дело, суд може изрећи обавезно психијатријско лечење и чување у таквој установи. Суд у пресуди одређује здравствену установу у којој ће се мера извршити. Тој здравственој установи ће суд доставити правноснажну и извршну одлуку ради извршења, а здравствена установа којој је поверено лечење је дужна да сваких б месеци обавести суд о резултатима лечења, као и да обавести суд о завршетку лечења. Обавеза суда је да упути окривљеног да се јави здравственој установи ради лечења и то у року од 15 дана од дана достављања одлуке о упућивању на лечење.

3) обавезно лечење наркомана (чл. 83 КЗ-а)-ова мера се изриче учиниоцу који је учинио кривично дело услед зависности од употребе опојних дрога и код кога постоји озбиљна опасност да ће услед ове зависности и даље да врши кривична дела.¹⁶⁴ Дакле, ова мера се може изрећи ако су испуњена два услова, први услов је да је учинилац кривичног дела зависник од употребе наркотика који је услед те зависности починио кривично дело и други услов је да је потребно његово лечење како не би вршио и даље кривична дела. Приликом изналажења одговора да ли су у конкретном случају испуњени услови за изрицање ове мере безбедности, суд се и овде ослања на налаз и мишљење вештака психијатара који јесу стручна лица за наведена питања, на која одговарају након прегледа окривљеног.

Зависност од сталне употребе наркотика значи да је извршење кривичног дела нераздвајано повезано са оваквим стањем учиниоца. Опасност да ће учинилац услед наведене зависности и даље да врши кривична дела утврђује се на основу свих околности које се тичу пре свега личности учиниоца, а затим и учињеног кривичног дела.¹⁶⁵

Ова мера се извршава у Заводу за извршење казне или у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи и траје док постоји потреба за лечењем, при чему не може трајати дуже од три године. Ово практично значи да се мера може изрећи уз главну казну било које врсте, а уколико се изрекне уз казну затвора онда се извршава у Казнено-поправном заводу. Време које окривљени проведе на лечењу се урачунава у казну затвора. Кад је мера изречена уз новчану казну, условну осуду, судску опомену или ослобођење од казне извршава се на слободи и не може трајати дуже од три године. Према учиниоцу који се без оправданих разлога не подвргне лечењу на слободи или лечење самовољно напусти, мера лечења ће се принудно извршити у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи.

¹⁶⁴ Ibidem.

¹⁶⁵ Б. Чејовић, *Кривично право у судској пракси, Прва књига-општи део*, Београд, 1983, стр. 451.

4) обавезно лечење алкохоличара (чл. 84 Кривичног законика). Исто као и у претходном случају, мера се изриче лицу које је учинило кривично дело услед зависности од употребе алкохола и код кога постоји озбиљна опасност да ће услед ове зависности и даље да врши кривична дела. Лечење се спроводи у заводу за извршење казне затвора или у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи што зависи од врсте главне казне. Лечење траје док за тим постоји потреба, али не дуже од изречене казне затвора. Време проведено у установи се урачунава у казну затвора. Кад је мера изречена уз новчану казну, условну осуду, судску опомену или ослобођење од казне извршава се на слободи и не може трајати дуже од две године. И овде уколико се учинилац, без оправданих разлога, не подвргне лечењу на слободи или лечење самовољно напусти, суд ће одредити да се мера принудно изврши у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи.

5) забрана вршења позива, делатности и дужности (чл. 85 КЗ-а). Суд може учиниоцу кривичног дела забранити вршење одређеног позива, одређене делатности или свих или неких дужности везаних за располагање, коришћење, управљање или руковање туђом имовином или за чување те имовине, ако се оправдано може сматрати да би његово даље вршење такве делатности било опасно. Мера се може изрећи у трајању од једне до десет година, рачунајући од дана правноснажности одлуке, с тим да се време проведено у затвору, односно у здравственој установи у којој је извршена мера безбедности не урачунава у време трајања ове мере. Како се из самог законског описа може закључити, ова мера безбедности се обично везује за кривична дела која су извршена у вези са пословима које обавља извршилац, односно када је извршилац извршио кривично дело које је уско повезано са његовим радним местом, његовим положајем у некој установи или фирми као што су лекари, професори, директори и тд. Обзиром на наведено, тешко су замисливи случајеви у пракси у којима би се могло повезати извршење кривичног дела разбојништва са изрицањем ове мере.

6) забрана управљања моторним возилом (чл. 86 КЗ-а). Ова мера се може изрећи учиниоцу кривичног дела против јавног саобраћаја. Када суд изриче меру, обавезно ће одредити врсту и категорију моторног возила на које се мера односи. Обзиром да се ни ова мера не изриче учиниоцу кривичног дела разбојништва, нећемо је овде детаљније описивати, јер је овај део рада посвећен оним кривичним санкцијама које се могу применити према учиниоцима кривичног дела разбојништва.

7) одузимање предмета (чл. 87 КЗ-а). Меру одузимања предмета, суд ће изрећи када су код окривљеног пронађени предмети који су били намењени или употребљени за извршење кривичног дела или су настали извршењем кривичног дела, кад постоји

опасност да ће се одређени предмет поново употребити за извршење кривичног дела, или кад је ради заштите опште безбедности или из моралних разлога одузимање предмета неопходно. Дакле, ради се о две групе предмета, на првом месту то су предмети који су били намењени или употребљени за извршење кривичног дела, они се међусобно разликују само по томе да ли су и заиста искоришћени за почињење злочина, то могу бити нож, пиштољ, вага за премеравање опојне дроге, маска за лице на пример при извршењу разбојништва и др. Другу групу предмета чине предмети који су настали из кривичног дела, на пример фалсификовани новац. Ови предмети се одузимају пресудом, али постоји могућност и да се одузму посебним решењем, уколико је суд пропустио да то уради у пресуди. Није довољно да суд утврди да је предмет повезан са кривичним делом, да би предмет био одузет потребно је да је испуњен и један о следећа три услова: да постоји опасност да ће се одређени предмет поново употребити за извршење кривичног дела, да је ради заштите опште безбедности или из моралних разлога одузимање предмета неопходно.

Законом се може одредити обавезно одузимање предмета, а може се одредити и њихово обавезно уништавање. Законом се могу одредити и услови за одузимање одређених предмета у појединим случајевима. Дакле, уколико је учинилац кривичног дела разбојништва приликом извршења кривичног дела употребио нож, пиштољ (при чему се може радити и о реплици пиштоља) или неко друго оружје или опасно оруђе, уколико је био маскиран или слично, такве предмете обзиром да су исти употребљени за вршење кривичног дела суд ће у пресуди одузети. Суд ће одузети ове предмете иако су они у власништву трећих лица, с тим што ће та лица моћи да остваре своја права у парничном поступку и да траже накнаду штете од учиниоца кривичног дела.

Ова мера има за циљ спречавање учиниоца да и убудуће врши кривична дела.¹⁶⁶

Са предметима кривичног дела који су одузети пресудом у зависности од природе предмета поступиће се на одговарајуће начине. Одређени предмети се могу продати на јавној дражби, према одредбама закона који уређује извршење и обезбеђење, могу се уступити државном органу, установи или добротворној организацији (возило, рачунари, ватрено оружје, муниција итд). Одређени предмети се могу уништити (опојне дроге) или се са њима поступити у складу с посебним прописима.

Ако је законом одређено обавезно уништавање одузетих предмета суд доноси одлуку о начину и органу, организацији, односно установи која ће извршити уништавање предмета.

¹⁶⁶ Ibid., стр. 481.

8) протеривање странца из земље (чл. 88 КЗ-а). Суд може странца који је учинио кривично дело протерати са територије Србије за време од једне до десет година. При одлучивању о изрицању ове мере цени се природа и тежина учињеног кривичног дела, побуде због којих је кривично дело учињено, начин извршења кривичног дела и друге околности које указују на непожељност даљег боравка странца у Србији. Време трајања протеривања рачуна се од дана правноснажности одлуке, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере. И поред наведеног, ова мера се не може изрећи странцу који ужива заштиту у складу са ратификованим међународним уговорима. Дакле ова мера се може изрећи само оном учиниоцу кривичног дела који немају српско држављанство.¹⁶⁷

9) јавно објављивање пресуде (чл. 89 КЗ-а). Када је окривљени осуђен за кривично дело учињено путем средстава јавног информисања, или за кривично дело које је проузроковало опасност за живот или здравље људи а објављивање пресуде би допринело да се отклони или умањи та опасност, суд може одлучити да се о трошку осуђеног истим путем или на други одговарајући начин објави судска пресуда у целини или у изводу. У пракси су ретки случајеви, или их готово и нема да се ова мера изрекне учиниоцу кривичног дела разбојништва.

10) забрана приближавања и комуникације са оштећеним (чл. 89а КЗ-а). Учиниоцу кривичног дела може се забранити приближавање оштећеном на одређеној удаљености, приступ у простор око места становања или места рада оштећеног и даље узнемиравање оштећеног, односно даља комуникација са оштећеним, ако се оправдано сматра да би даље вршење таквих радњи учиниоца кривичног дела било опасно по оштећеног. Ова мера траје од шест месеци до три године, рачунајући од дана правноснажности одлуке, с тим да се време проведено у затвору, односно у здравственој установи у којој је извршена мера безбедности не урачунава у време трајања ове мере. Ова мера може се укинути пре истека времена за које је одређена, ако престану разлози због којих је одређена.

11) забрана присуствовања одређеним спортским приредбама (чл. 89б КЗ-а). Ова мера безбедности се изриче учиниоцима кривичних дела из чл. 344а КЗ-а, када је то ради заштите опште безбедности неопходно. Мера се извршава на тај начин што је учинилац кривичног дела дужан да се непосредно пре почетка времена одржавања одређених спортских приредби лично јави службеном лицу у подручној полицијској управи, односно полицијској станици, на подручју на којем се учинилац затекао и да борави у њиховим просторијама за време одржавања спортске приредбе. Суд одређује

¹⁶⁷ Ibid., стр. 490.

трајање мере у оквиру од једне до пет година, рачунајући од дана правноснажности одлуке, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере. Ова мера како из самог њеног описа произилази, не изриче се учиниоцима кривичног дела разбојништва, већ се везује за друга кривична дела која су почињена на спортским приредбама и то пре свега за кривично дело насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу из чл. 344а КЗ-а.

2.4.7. Кривичне санкције према малолетним учиниоцима кривичног дела разбојништва

Како пракса у последњих пар година показује, све је већи број извршиоца кривичних дела, посебно кривичних дела против имовине међу малолетним лицима. Према малолетним лицима примењује се посебан Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица који садржи одредбе које се односе на материјално кривично право, органе који га примењују, кривични поступак и извршење кривичних санкција према овим учиниоцима кривичних дела.¹⁶⁸

У овом делу рада, говорићемо управо о врстама кривичних санкција које се могу применити према малолетним учиниоцима кривичног дела разбојништва, јер је у том случају ситуација другачија и њима се изричу другачије санкције од оних које се изричу пунолетним учиниоцима кривичних дела, како би се утицало на малолетнике и њихов правилан развој, те кориговало њихово понашање да убудуће не врше кривична дела. Дакле, сврха кривичних санкција за малолетнике је исто као и код пунолетних лица - остваривање генералне и специјалне превенције.

Под малолетним лицем подразумева се лице које је у време извршења кривичног дела навршило четрнаест, а није навршило осамнаест година. Под одређеним условима кривичне санкције које су намењене малолетницима, могу се применити и на пунолетна лица кад им се суди за кривична дела која су учинила као малолетници, као и на лица која су кривично дело учинила као млађи пунолетници.

У упоредном законодавству такође постоји велика неуједначеност у прописивању старосне границе за наступање и престанак малолетства. Тако, чланови 31-32 Кривичног законика Бугарске децом сматрају лица узраста до 14 година, малолетнике узраста 14-18 година и пунолетна лица преко 18 година. Члан 17. Кривичног законика НР Кине, пак, одређује да се кривична одговорност стиче са навршених 18 година. По том закону, лица узраста од 14 до 18 година се блаже

¹⁶⁸ Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица Србије („Службени гласник“ РС, бр. 85/05).

кажњавају, али ако таква лица изврше следећа кривична дела, као што су: намерно убиство или намерно нанесу штету другоме или пак изврше силовање, разбојништво, трговину опојним дрогама, паљевину, експлозију или тровање, тада подлежу кривичној одговорности. Грчки Кривични законик у члану 121. као децу сматра лица узраста од 12 година, млађе малолетнике узраста од 12 до 17 година, док су старији малолетници лица узраста од 17 до 21 године. Члан 11. Чешког Кривичног законика децом сматра узраст до 15 година, а малолетницима узраст од 16 до 18 година, који су делимично кривично одговорни за извршено кривично дело.¹⁶⁹

Малолетницима за учињена кривична дела могу се изрећи васпитни налози, васпитне мере, казна малолетничког затвора и мере безбедности предвиђене чл. 79 Кривичног законика, осим забране вршења позива, делатности или дужности. Васпитне мере се деле у три групе: мере упозорења и усмеравања, мере појачаног надзора и заводске васпитне мере. Млађим малолетницима (лица која су навршила четрнаест година, али још нису навршила шеснаест година) се могу изрећи само васпитне мере, а старијим малолетницима (лица која су навршила шеснаест година, а нису још навршила осамнаест година) се могу изрећи васпитне мере а изузетно и казна малолетничког затвора, која представља посебну врсту казне која се разликује од казне затвора за пунолетна лица по начину извршења, односно самом третману малолетног учиниоца кривичног дела у установи у којој се казна извршава. Под законом предвиђеним условима могу им се изрећи и мере безбедности. Дакле, ради се о потпуно различитом-блажем систему санкција за разлику од санкција које су намењене пунолетним учиниоцима.

Пунолетном лицу које је навршило двадесет једну годину не може се судити за кривично дело које је учинило као млађи малолетник. Пунолетном лицу које је кривично дело учинило као малолетник, а у време суђења није навршило двадесет једну годину, може се изрећи одговарајућа васпитна мера (посебне обавезе, мера појачаног надзора од стране органа старатељства или мера упућивања у васпитно-поправни дом), а из разлога предвиђених у члану 28. овог Закона, казна малолетничког затвора. При оцени да ли ће и коју од ових санкција изрећи, суд ће узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину учињеног дела, време које је протекло од његовог извршења, својства личности, владање учиниоца, као и сврху коју треба постићи овом санкцијом.

¹⁶⁹ Цит. према: Д. Јовашевић, *Малолетничко кривично право са посебним освртом на систем васпитних налога*, Избор судске праксе, бр. 4, Глосаријум, Београд, 2009, стр. 8.

Суд може учиниоцу који је као пунолетан извршио кривично дело, а у време суђења није навршио двадесет једну годину, изрећи било коју меру посебних обавеза, меру појачаног надзора од стране органа старатељства или меру упућивања у васпитно-поправни дом ако се, с обзиром на обележја његове личности и околности под којима је дело учинио, може очекивати да ће се овим васпитним мерама постићи сврха која би се остварила изрицањем казне.

2.4.7.1. Васпитни налози

Васпитни налози се примењују према малолетном учиниоцу кривичног дела за које је прописана новчана казна или казна затвора до пет година. Дакле, први услов за примену васпитних налога јесте прописана казна за конкретно кривично дело. Наредни услов за примену васпитног налога је да је малолетник признао извршење кривичног дела и његов однос према кривичном делу и учиниоцу. Васпитни налог према малолетнику може применити надлежни јавни тужилац за малолетнике или судија за малолетнике. Сврха васпитних налога је да се не покреће кривични поступак према малолетнику или ако је већ покренут да се обустави, односно да се применом васпитног налога утиче на правилан развој малолетника и јачање његове личне одговорности како убудуће не би чинио кривична дела, без суђења, односно спровођења кривичног поступка.

Васпитни налози су:

- 1) поравнање са оштећеним како би се накнадом штете, извињењем, радом или на неки други начин отклониле, у целини или делимично, штетне последице дела;
- 2) редовно похађање школе или редовно одлажење на посао;
- 3) укључивање, без накнаде, у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја;
- 4) подвргавање одговарајућем испитивању и одвикавању од зависности изазване употребом алкохолних пића или опојних дрога;
- 5) укључивање у појединачни или групни третман у одговарајућој здравственој установи или саветовалишту.

При избору и примене васпитног налога надлежни органи сарађују са родитељима, усвојоцем или староцем малолетника и надлежним органом старатељства, а приликом избора васпитног налога, надлежни орган ће узети у обзир интерес малолетника и оштећеног, водећи рачуна да се примењивањем једног или више васпитних налога не омета школовање или запослење малолетника. Васпитни налог

има ограничено време трајања и може трајати најдуже шест месеци, а у том року, у зависности од резултата, може се заменити другим васпитним налогом или укинути.

Сврха свих васпитних налога је, како се види, да се према малолетнику не покреће кривични поступак, или да се обустави поступак, односно, да се применом васпитног налога утиче на правилан развој малолетника и јачање његове личне одговорности, како убудуће не би чинио кривична дела. На основу овако одређене посебне сврхе васпитних налога, заправо, имамо скретање кривичног поступка према малолетнику, па, праћено изрицањем васпитног налога, он пружа двоструку заштиту малолетнику. Прво, малолетник више није предмет формалне кривичне процедуре која га стигматизује, а друго, не долази до изрицања кривичне санкције већ васпитног налога, који је по садржини специјално-превентивног карактера, тј. не садржи репресивне елементе и ограничења.¹⁷⁰

Имајући у виду запрећену казну за кривично дело разбојништво, васпитни налог као кривичноправна мера би могао да се примени једино према малолетном учиниоцу привилегованог облика кривичног дела разбојништва.

2.4.7.2. Васпитне мере

Основна или најчешћа врста кривичних санкција која се изриче малолетним учиниоцима кривичних дела јесу васпитне мере. Њима се малолетник на специфичан начин ограничава у својим слободама и правима. Ради лакшег разумевања суштине васпитних мера у даљем излагању ћемо их појединачно обрадити.

Мере упозорења и усмеравања (судски укор и посебне обавезе)

Судски укор се изриче малолетном учиниоцу кривичног дела када се оцени да је довољно да се он само прекори због учињеног кривичног дела. При изрицању судског укора суд ће малолетнику указати на неприхватљивост његовог поступка и предочити да му може бити изречена друга – тежа санкција ако поново учини кривично дело.

Друга врста мера упозорења и усмеравања јесу посебне обавезе, при чему се малолетнику може изрећи једна или више посебних обавеза, ако суд оцени да је таквим обавезама потребно утицати на малолетника и његово понашање. Па тако, суд може

¹⁷⁰ З. Николић, И. Јоксић, *Малолетничка делинквенција-социјалнопсихолошки и кривичноправни аспекти*, Институт за криминологију и социолошка истраживања, Београд, 2011, стр. 141.

малолетнику одредити да се извини оштећеном, да у оквиру сопствених могућности накнади штету коју је починио, да редовно похађа школу или не изостаје са посла, да се оспособљава за занимање које одговара његовим способностима и склоностима, да се без накнаде, укључи у рад хуманитарних организација, или у послове социјалног, локалног или еколошког садржаја, да се укључи у одређене спортске активности, да се подвргне одговарајућем испитивању или одвикавању од зависности од употребе алкохолних пића или опојних дрога, да се укључи у појединачни или групни третман у одговарајућој здравственој установи, или саветовалишту и да поступа по програмима рада који су за њега сачињени у тим установама, да похађа курсеве за стручно оспособљавање или да се припрема и полаже испите којима се проверава одређено знање и да не напушта место пребивалишта или боравишта, без сагласности суда и посебног одобрења органа старатељства.¹⁷¹

Посебне обавезе могу да трају до годину дана, с тим да суд може да измени или обустави извршење обавезе. „Посебне обавезе, као санкције, суд намеће, и малолетник нема могућност избора, док са васпитним налозима малолетник може да се сагласи или не сагласи, односно да их прохвати или не прихвати, и да на тај начин утиче на њихов избор.“ Ако малолетник не испуни посебно обавезу, суди може да је замени другом обавезом, односно другом васпитном мером, по правилу тежом.¹⁷²

Појачан надзор од стране родитеља, усвојиоца или стараоца

Ову васпитну меру суд ће изрећи малолетном учиниоцу кривичног дела ако су родитељи усвојиоц односно старалац пропустили да врше потребну бригу и надзор над малолетником, а у могућности су да овакву бригу и надзор врше и то се од њих с основном може очекивати. Ова мера се извршава на тај начин што суд даје родитељу, усвојиоцу односно стараоцу потребна упутства и налаже му одређене дужности које треба да предузме за васпитавање малолетника, његово лечење и отклањање штетних утицаја на њега. Ова мера може трајати од шест месеци до две године, о чему суд накнадно одлучује у зависности од постигнутих резултата, у том смислу суд меру може укинути или заменити другом мером. Ова мера, дакле, подразумева остављање малолетника на слободи.

¹⁷¹ А. Игњатовић, *Кривично право - општи део*, Нови Сад, 2007, стр. 192-193.

¹⁷² О. Перић, *Коментар Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица*, Службени гласник, Београд, 2007, стр. 41.

Појачан надзор у другој породици

Ова васпитна мера се изриче у случају да родитељ, усвојилац, односно старалац малолетника извршиоца кривичног дела нису у могућности да над њим врше надзор или ако се то од њих не може са основом очекивати, па се малолетник предаје другој породици која има воље и могућности да над њим врши појачан надзор. И ова мера може трајати најмање шест месеци, а најдуже две године, о чему суд накнадно одлучује према постигнутим резултатима, с тим што че се извршење мере обуставити ако родитељ, усвојилац или старатељ стекну могућност за спровођење потребног појачаног надзора.¹⁷³

Извршење ових васпитних мера надзире орган старатељства који је дужан да помогне породици у којој је малолетник смештен.

Појачан надзор од стране органа старатељства

Код ове врсте васпитне мере, појачан надзор врши уместо породице орган старатељства, и она се примењује када родитељи, усвојиоц, односно старалац малолетника нису у могућности да врше појачан надзор, нити постоје услови за појачан надзор у другој породици. Ова мера може трајати од шест месеци до две године, а суд у зависности од резултата накнадно одлучује о њеном престанку. Док траје ова мера, малолетник остаје у кругу породице, а појачан надзор над њим врши одређено службено лице органа старатељства или другог стручно лице које одреди орган старатељства. Орган старатељства брине се о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи.

Појачан надзор уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитавање и образовање малолетника

Ова васпитна мера се примењује у случају када је уз неку меру појачаног надзора потребно и ангажовање стручних лица у посебној установи која се бави васпитавањем и образовањем малолетника. Што значи да је поред појачаног надзора потребан и одређени временски боравак малолетника у току дана у одговарајућој установи како би се уз помоћ стручних лица кориговало понашање малолетника који је

¹⁷³ А. Игњатовић, *op. cit.*, стр. 194.

починио кривично дело. Мера траје најмање шест месеци а најдуже две године, а суд накнадно одлучује о њеном престанку, имајући у виду постигнуте резултате. Док траје ова мера, малолетник и даље остаје код својих родитеља или других лица која се о њему старају, а у току дана проводи одређено време у установи за васпитавање и образовање малолетника, али тако да то не омета његово школовање или редовно одлажење на посао. У таквој установи ће се одговарајућим васпитним и образовним садржајима утицати на будући живот и понашање малолетника у ужој и широј социјалној средини. О извршењу ове мере стара се орган старатељства.

Упућивање у васпитну установу

Ради се о заводској васпитној мери која подразумева измештање малолетника из дотадашње средине и обезбеђивање помоћи и сталног надзора од стране стручних лица. У васпитној установи малолетник остаје најмање шест месеци, а највише две године, с тим да суд сваких шест месеци разматра да ли постоје основи да се мера обустави или да се замени неком другом васпитном мером.

Упућивање у васпитно-поправни дом

И код ове заводске васпитне мере, малолетни извршилац кривичног дела се издваја из своје средине и смешта у специјализовану установу, тј. васпитно поправни дом, када је према малолетнику неопходно применити појачане мере надзора и посебне стручне програме васпитања. Приликом одлучивања да ли ће изрећи ову васпитну меру суд ће посебно узети у обзир ранији живот малолетника, степен поремећаја понашања, тежину и природу учињеног кривичног дела и околност да ли је према малолетнику раније била изречена нека кривична или прекршајна санкција. У васпитно-поправном дому малолетник остаје најмање шест месеци, а највише четири године, с тим да суд сваких шест месеци разматра да ли постоје основи за обуставу извршења мере или за њену замену другом васпитном мером, обзиром на постигнуте резултате.

Упућивање у посебну установу за лечење и оспособљавање

Ради се о заводској васпитној мери која се примењује према малолетним учиниоцима кривичних дела која су ометена у психофизичком развоју или са психофизичким поремећајима. Ова мера може трајати највише три године, с тим да суд

сваких шест месеци разматра да ли постоје основи за обуставу извршења мере или њену замену другом мером, што значи да ова санкција представља специфичну санкцију за одређене категорије малолетника. Суд има факултативну могућност да изрекне ову васпитну меру, што ће у првом реду зависити од стања личности малолетног учиниоца кривичног дела, тј, да ли је према њему потребно применити ову меру која подразумева медицински третман. Ова мера се може изрећи уместо мере безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи ако се у посебној установи за лечење и оспособљавање може обезбедити чување и лечење малолетника и тиме постићи сврха те мере безбедности. У том случају малолетник остаје у посебној установи док је то потребно, а када наврши двадесет једну годину извршење мере се наставља у установи у којој се извршава мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи.

Приликом избора васпитне мере суд ће посебно узети у обзир узраст и зрелост малолетника, друга својства његове личности и степен поремећаја у друштвеном понашању, тежину дела, побуде из којих је дело учинио, средину и прилике у којима је живео, понашање после учињеног кривичног дела, а посебно, да ли је спречио или покушао да спречи наступање штетне последице, накнадио или покушао да накнади причињену штету, да ли је према малолетнику раније била изречена кривична или прекршајна санкција, као и све друге околности које могу бити од утицаја за изрицање оне мере којом ће се најбоље постићи сврха васпитних мера.

2.4.7.3. Казна малолетничког затвора

Старијем малолетнику који је учинио кривично дело за које је законом прописана казна затвора тежа од пет година, може се изрећи казна малолетничког затвора ако због високог степена кривице, природе и тежине кривичног дела не би било оправдано изрећи васпитну меру. Изрицање казне малолетном учиниоцу кривичног дела чини се оправданим у ситуацијама када је малолетник учинио нарочито тешко кривично дело, а такође међу малолетницима има велики број оних који изнова чине кривична дела и на које претходно изречене блаже кривичне санкције нису имале никакав утицај. Кажњавање малолетника је не само у законодавству Републике Србије него и у већини страних система изузетна мера којој се ретко прибегава.¹⁷⁴

Дакле за кажњавање је потребно да се стекну кумулативно следећи обавезни услови: да је у питању старији малолетник (лице од шеснаест до осамнаест година) и да

¹⁷⁴ О. Перић, *op. cit.*, стр. 41.

је учинио кривично дело за које је у закону прописана казна затвора преко пет година. Ово јесу основни услови, али не и довољни да би се малолетник казнио, јер суд мора да узме у обзир и узраст малолетника у време извршења кривичног дела (чл. 16 КЗ-а).¹⁷⁵ Дакле, ово су неопходни и обавезни услови који у сваком случају морају постојати како би се уопште могло поставити питање кажњавања, али нису довољни јер је казна малолетничког затвора факултативног карактера, а осим тога и последње средство којим се прибегава. С тога су значајне још две околности за опредељење суда за кажњавање малолетника, високи степен кривице (субјективна околност) и природа и тежина кривичног дела (објективна околност) које су такве да не оправдавају изрицање васпитне мере.¹⁷⁶

Малолетнички затвор може да траје од шест месеци до пет година, а за кривично дело за које је прописана казна затвора двадесет година или тежа казна или у случају стицаја најмање два кривична дела за која је прописана казна затвора тежа од десет година, малолетнички затвор може се изрећи у трајању до десет година, значи у том случају постоји изузетак од општег максимума трајања малолетничког затвора. Дакле, општи минимум казне малолетничког затвора износи шест месеци, а што се тиче општег максимума, постоје две могућности за најдуже трајање ове санкције. Најчешћи максимум ове санкције износи пет година, међутим у неким случајевима законодавац је дао предност тежини учињеног кривичног дела или неким другим околностима и одредио другачији максимум, док је минимум и овде остао исти.¹⁷⁷

Казна малолетничког затвора се одмерава у наведеним границама, имајући у виду сврху малолетничког затвора и све околности које утичу на висину казне (олакшавајуће и отежавајуће околности предвиђене у чл. 54 Кривичног законика), а посебно степен зрелости малолетника и време које је потребно за његово васпитавање и стручно оспособљавање. Старијем малолетнику суд не може изрећи казну малолетничког затвора у трајању дужем од прописане казне за то дело, али суд није везан за најмању меру прописане казне.¹⁷⁸

Наиме, приликом одмеравања казне малолетничког затвора имају се у виду општа правила за одмеравање казне предвиђена у чл. 54 КЗ-а која се узимају у обзир и код пунолетника, али и посебна правила као што је сврха малолетничког затвора, а

¹⁷⁵ Ibidem.

¹⁷⁶ Ibidem.

¹⁷⁷ Ibidem.

¹⁷⁸ Иако одредба члана 30. Закона о малолетницима не садржи упућујућу норму на сходну примену члана 55. Кривичног законика, може се сматрати да би суд, у пракси, требало да узима у обзир и рецидивизам старијег малолетника приликом одмеравања малолетничког затвора. С. Кнежевић, *Малолетничко кривично право-материјално, процесно и извршно*, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, Ниш, 2010, стр. 88.

посебно степен зрелости малолетника и време потребно за његово васпитавање и стручно оспособљавање.

Када се ради о старијем малолетнику извршиоцу кривичног дела разбојништва, уз испуњење овде наведених услова за изрицање казне малолетничког затвора, ова казна се може изрећи старијем малолетнику који је извршио све облике кривичног дела разбојништва прописане чланом 206 Кривичног законика, осим у случају ако вредност одузетих ствари из става 1. овог члана не прелази износ од пет хиљада динара, а учинилац је ишао за тим да прибави малу имовинску корист, што представља привилеговани облик кривичног дела разбојништва.

2.5. Кривично дело разбојништво у судској пракси

У овом делу рада анализираћемо случајеве из судске праксе, са посебним освртом на доказе који се најчешће, код оваквих кривичних дела, користе у циљу расветљавања релевантних и спорних чињеница. Кроз пресуде које су приказане, значајно је истаћи и поједине ставове у пракси, који могу бити од значаја приликом решавања спорних питања, када се кривични поступак води због кривичног дела разбојништва.

Навођење правноснажних пресуда се врши како би се увидело поступање суда у фази доношења и писмене израде пресуде. То се првенствено односи на доказе који су изведени на главном претресу, и то сваки засебно и у целини. Такође се указује на који начин се на основу брижљиве оцене свих доказа утврђује чињенично стање, као и начин на који суд одмерава казну учиниоцима кривичних дела, користећи правила Кривичног законика. Одабране пресуде су изворно нотиране.

**1) Пресуда Вишег суда у Новом Саду посл. бр. К 391/12 од 26.04.2013. године,
преиначена пресудом Апелационог суда у Новом Саду бр. КЖ 1 3503/13 од
27.11.2013. године**

У И М Е Н А Р О Д А!

Виши суд у Новом Саду, у већу састављеном од судије председника већа, судије члана већа, судија поротника, уз суделовање записничара, у кривичном предмету окривљеног Н. М. због четири кривична дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика у вези чл. 33 Кривичног законика, једног кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика и два кривична дела разбојништва у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст.1 Кривичног законика у вези чл. 30 Кривичног законика, окривљеног М. А. због једног кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст.1 Кривичног законика и два кривична дела разбојништва у покушају из чл. 206 ст.2 у вези ст. 1 Кривичног законика у вези чл. 30 Кривичног законика, окривљеног Ш. А. због једног кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст.2 у вези ст.1 Кривичног законика и два кривична дела разбојништва у покушају из чл. 206 ст.2 у вези ст. 1 Кривичног законика у вези чл. 30 Кривичног законика и окривљеног Миланковић Ђорђа због четири кривична дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика увези чл. 33 Кривичног законика по оптужници Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду посл. Бр. КТ 418/12 од 17.12.2012. године, измењеној у погледу чињеничног описа на главном претресу дана 24.04.2013. године, након одржаног главног јавног претреса дана 24.04.2013. године, донео је, а дана 26.04.2013. године, у присуству заменика Вишег Јавног тужилаштва у Новом Саду М. В., окривљених, њихових бранилаца, јавно објавио следећу:

П Р Е С У Д У

ОКРИВЉЕНИ:

1. Н. М.
2. М. А.
3. Ш. А.
4. М. Ђ.

К Р И В И С У

што су:

1. окривљени Н.М. и М. Ђ.:

дана 17.09.2012.г. око 00,15 часова, у Новом Саду, у ул. Трг Доситеја Обрадовића бб, на тротоару, испред Правног факултета, када је Н. М. био смањено

способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима услед дејства алкохола у крви, али не до битног степена, а када је М.Ђ. био потпуно способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, те су били свесни свог дела и хтели да га изврше, иако су знали да је забрањено, у заједници, а по претходном договору, употребом претње против оштећених Б.Б., Ј.М., К.М. и Ц.М. , сви из Сремске Митровице, да ће непосредно напасти на њихов живот, одузели туђе покретне ствари у намери да њиховим присвајањем себи прибаве противправну имовинску корист, тако што су пришли оштећенима који су седели на клупи, којом приликом им се М.Ђ. обратио претњом „момци дајте новчанике да ми не претресамо“, док је окривљени Н.М., држећи подигнуту сатару у руци пришао оштећенима и почео да их џепари, да загледа да ли на врату имају ланчиће и на рукама сатове, па су му оштећени у страху за свој живот предали новчанике и то оштећени Б.Б. новчаник са личним документима и новцем у износу од 200,00 динара, Ј.М. новчаник са 500,00 динара, К.М. новац у износу од 1.500,00 динара и Ц.М. новчаник са личним документима и новцем у износу од 3.000,00 динара, након чега су се удаљили са места догађаја, новчанике су бацили, а новац поделили,

чиме су извршили кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика, као саизвршиоци,

2. окривљени Н.М., М.А. и Ш.А.:

дана 17.09.2012. г. око 21,00 час, у Новом Саду, ул. Владимира Перића Валтера бб, када су окр.Н.М. и Ш.А. били смањено способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, услед дејства алкохола, али не до битног степена, а када је М.А. био смањено способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, али не до битног степена, те су сви свесни свога дела хтели да га изврше, иако су знали да је забрањено, у групи, повезаних ради повременог вршења кривичних дела, употребом претње против оштећених П.И. и К.А., обоје из Зрењанина, да ће непосредно напасти на њихов живот, одузели туђе покретне ствари од П.И. и покушали да одузму туђе покретне ствари од К.А., у намери да њиховим присвајањем себи прибаве противправну имовинску корист, тако што су пришли оштећенима који су се кретали улицом, којом приликом је Н.М. у руци држао сатару, а М.А. нож, те су се сва тројица окривљених од оштећених захтевала да им предају новац, када су оштећени уплашени озбиљном претњом и из страха за сопствени живот предали новац који су

имали код себе и то П.И. у износу од 1.500,00 динара, док оштећени К.А. није имао новца, након чега су се удаљили са лица места догађаја,

чиме су извршили кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика.

3. окривљени Н.М., М.А. и Ш.А.:

дана 17.09.2012. г. око 21,30 час, у Новом Саду, на Тргу Доситеја Обрадовића бб, када су окр.Н.М. и Ш.А. били смањено способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, услед дејства алкохола, али не до битног степена, а када је М.А. био смањено способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, али не до битног степена, те су сви свесни свога дела хтели да га изврше, иако су знали да је забрањено, у групи, повезаних ради повременог вршења кривичних дела, употребом претње против оштећеног И.С. из Новог Сада, да ће непосредно напасти на његов живот, покушали да одузму туђе покретне ствари, у намери да њиховим присвајањем себи прибаве противправну имовинску корист, тако што су пришли И.С., којом приликом је Н.М. у руци држао сатару, а М.А. у руци држао нож, те су се сва тројица окривљених од оштећеног захтевала да им преда сав новац који има код себе, али како им је оштећени рекао да нема новца, то су га претресли, те пошто новац нису пронашли, удаљили су се са лица места догађаја,

чиме су извршили кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 у вези чл. 30 Кривичног законика.

Па суд применом цитираних законских прописа као и чл. 4, 42, 45, 54 Кривичног законика, у односу на окривљене Н.М., М.Ћ. и Ш.А. и применом чл. 56 и 57 Кривичног законика, а у односу на окривљеног М.А. и применом чл. 55 КЗ-а.

ПРЕТХОДНО УТВРЂУЈЕ

Окривљеном Н.М.

**за кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика
описано под тачком 1. изреке**

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 6 (ШЕСТ) МЕСЕЦИ

**за кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног
законика описано под тачком 2. изреке**

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 2 (ДВЕ) ГОДИНЕ

**за кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 у вези
чл. 30 Кривичног законика описано под тачком 3. изреке**

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 2 (ДВЕ) ГОДИНЕ

Окривљеном М.А.

**за кривично дело разбојништво из чл.206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног
законика описано под тачком 2. изреке**

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 3 (ТРИ) ГОДИНЕ

**за кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 у вези
чл. 30 Кривичног законика описано под тачком 3. изреке**

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 3 (ТРИ) ГОДИНЕ

Окривљеном Ш.А.

**за кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног
законика описано под тачком 2. изреке**

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 2 (ДВЕ) ГОДИНЕ

**за кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 у вези
чл. 30 Кривичног законика описано под тачком 3. изреке**

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 2 (ДВЕ) ГОДИНЕ

Па суд применом чл. 60 Кривичног Законика

ОСУЂУЈЕ

Окривљеног Н.М.

НА

**ЈЕДИНСТВЕНУ КАЗНУ ЗАТВОРА
3 (ТРИ) ГОДИНЕ И 6 (ШЕСТ) МЕСЕЦИ**

Окривљеног М.А.

НА

**ЈЕДИНСТВЕНУ КАЗНУ ЗАТВОРА
3 (ТРИ) ГОДИНЕ И 6 (ШЕСТ) МЕСЕЦИ**

Окривљеног Ш.А.

НА

**ЈЕДИНСТВЕНУ КАЗНУ ЗАТВОРА
3 (ТРИ) ГОДИНЕ И 6 (ШЕСТ) МЕСЕЦИ**

**А окривљеног Миланковић Ђорђа за кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 1
у вези чл. 33 Кривичног законика описано под тачком 1. изреке**

ОСУЂУЈЕ НА

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 6 (ШЕСТ) МЕСЕЦИ

На основу чл. 63 Кривичног законика окривљенима Н.М., М.А. и Ш.А. се у изречену казну затвора урачунава време проведено у притвору.

На основу чл. 78, 79, 80 83 и 84 КЗ-а према окривљеном Н.М. се изриче **МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОБАВЕЗНОГ ЛЕЧЕЊА НАРКОМАНА И ОБАВЕЗНОГ ЛЕЧЕЊА АЛКОХОЛИЧАРА** које ће се извршити у Заводу за извршење казне затвора и исте ће трајати док постоји потреба за лечењем али не дуже од три године. Време проведено у Установи за лечење урачунава се у казну затвора.

На основу чл. 206 ЗКП-а оштећени М.Ј.,М.К. и М.Ц. се ради остваривања имовинскоправног захтева упућују на парницу.

На основу чл. 196 ст. 1 ЗКП-а окривљени се обавезују да плати трошкове кривичног поступка и то окривљени Н.М. износ од 17.185,83 динара, окривљени М.А. износ од 18.700,00 динара, окривљени Ш.А. износ од 14.785,83 динара и окривљени М.Ђ. износ од 14.785,83 динара, као и судски паушал у износу од по 2.000,00 динара, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Више јавно тужилаштво у Новом Саду је дана 17.12.2012. године под посл. бројем КТ 418/12 од 17.12.2012. године подигло оптужницу против окривљених Н.М.,М.А.,Ш.А. И М.Ђ. стављајући им на терет и то окривљеном Н.М. четири кривична дела разбојништва из чл. 206 ст.1 Кривичног законика узети чл. 33 Кривичног законика, једно кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика и два кривична дела разбојништва у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика у вези чл. 30 Кривичног законика, окривљеном М.А. једно кривично дело разбојништва из чл. 206 ст.2 у вези ст.1 Кривичног законика и два кривична дела разбојништва у покушају из чл. 206 ст.2 у вези ст.1 Кривичног законика у вези чл. 30 Кривичног законика, окривљеном Ш.А. једно кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст.1 Кривичног законика и два кривична дела разбојништва у покушају из чл. 206 ст.2 у вези ст. 1 Кривичног законика у вези чл. 30 Кривичног законика и окривљеном М.Ђ. четири кривична дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика у вези чл. 33 Кривичног законика. Заменик Вишег јавног тужиоца је на главном претресу дана 24.04.2013. године изменио оптужницу у погледу чињеничног описа, док је остао код предложене правне квалификације кривичних дела. У својој завршној речи заменик ВЈТ-а је навела да остаје у свему код измењене оптужнице јер сматра да је у току спроведеног доказног поступка на несумњив начин

доказано да су окривљени починили кривична дела која им се оптужницом стављају на терет, да је оптужница доказана исказом Н.М. датом у ПУ Нови Сад у присуству браниоца, затим на основу исказа сведока оштећених који су детаљно описали све догађаје, на основу записника о препознавању лица које је урађено у ПУ Нови Сад, на сатари су пронађени отисци папиларних линија Н.М., а истакла је да су на лицу места пронађени нож и сатара и налазе се приложени списима предмета. Предложила је суду да се свим окривљенима изрекне казна, навела је да сматра да не долази у обзир изрицање васпитне мере Н.М., јер то произилази из налаза Центра за соц. Рад, из кога се може видети да Н.М. није успео да се прилагоди и да је склон вршењу кривичних дела, такође је навела да су сви окривљени у време извршења кривичног дела имали смањену способност схватања дела и управљања поступцима али не до степена битног, па су према томе били урачунљиви, да им је свима утврђена алкохолемија и да су поступали са директним умишљајем. Предложила је да суд изрекне меру обавезног лечења од болести зависности окривљеном Н.М. и да се изузети премети крив.дела трајно одузму и униште.

Пуномоћник оштећеног млт. И.С. је у завршној речи навео да се придружује у потпуности завршној речи заменика ВЈТ-а.

Бранилац окривљеног Н.М., адвокат М.Л. је у завршној речи истакао да се прва примедба одбране односи на правну квалификацију дела, јер је иста одређена према броју оштећених, а не према делу које је извршено, даље је навео да да би постојало разбојништво мора се употребити сила и претња ради одузимања туђе покретне ствари, да ствари нису одузете него су сами оштећени окривљенима ствари предали, а у том случају се ради о другом кривичном делу, да је вредност одузетих ствари испод 15.000 динара, што представља законски лимит, да окривљени нису одузимали друге вредне ствари од оштећених, него су одузели само новац, да се из исказа оштећеног види да Н.М. није са сатаром пришао да одузме ствари и да је то учинио неко други, да то суд треба да цени (а то се односи на тач. 3 оптужнице). Даље је навео да се у овом случају не може радити о групи, јер да би иста постојала потребно је да лица врше дела трајно или повремено, а овде се ради о ситуационом делу. Навео је да је чињенично стање утврђено из одбране Н.М., а евидентно је да је он у време извршења дела био смањено урачунљив, што суд такође треба да цени, да суд такође треба да Н.М. изрекне казну односно васпитну меру и да са посебном пажњом цени налаз Центра за соц. рад, пошто се из њега може видети какво детињство је имао.

Бранилац окривљеног М.А. , адвокат П.А. у завршној речи је навео да оспорава да је окривљени М.А. члан групе, а друго да се не ради о кривичном делу разбојништва,

с обзиром да се у чињеничном опису оптужнице говори о претњи, а нема одузимања покретне ствари да постоји временска и просторна повезаност у извршењу ових дела, а да нема доказа да су они заједно наступали, код првог кривичног дела он-окривљени се обратио оштећеном С., тражио му новац, а овај је рекао да је у лошој материјалној ситуацији и да му новац не може дати и окривљени одустаје од извршења кривичног дела, такође код другог оштећеног П. он-окривљени одустаје од извршења кривичног дела, па пошто се ради о добровољном одустајању, сматра да суд окривљеног може да ослободи оптужбе. Навео је да пошто постоји временска и просторна повезаност да сматра да овде не постоји више дела него да постоји само једно кривично дело и да нема стицаја. Предложио је да суд уколико не прихвати све ове наводе, приликом одмеравања казне цени све олакшавајуће околности на страни окривљеног, чињеницу да је у време извршења дела његова способност схватања дела у поступцима била смањена али не до степена битног, као и његове породичне прилике и држање пред судом.

Бранилац окривљеног Ш.А. адвокат Ч.Б. у завршној речи је навео да сматра да његов брањеник није одговоран за кривична дела која му се стављају на терет, да се на основу изведених доказа не може закључити да је исти са окривљенима Н.М. и М.А. чинио некакву групу повезану ради повремених вршења кривичних дела, да се из описа радњи не види на који начин је окривљени употребио претњу против оштећених П.И., К.А. и И.С. да ће „непосредно напасти на њихов живот“, а да је нарочито нејасно на основу чега би оштећени могли закључити да се ради о озбиљној претњи за њихов живот, када окривљени Ш.А. није упутио чак ни вербалну претњу оштећенима, да је такође у оптужници погрешно наведено да је окривљени од оштећених тражио новац с обзиром да је у својој одбрани рекао да је приликом спорног догађаја био неколико метара од оштећених и да су оштећени новац дали Н.М. и М.А., јер су они код себе имали опасна оруђа подобна да код оштећених изазову оправдани страх да ће њихов живот бити непосредно нападнут, бранилац је у својој завршној речи истакао и примебде на налаз и мишљење вештака у делу у којем је вештак закључила да је окривљени Ш.А. био смањено способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима али не до битног степена, истичући да алкохолемија од 2,7 мг/кг представља горњу границу средње алкохолисаности и да је то озбиљно стање алкохолисаности које је непосредно утицало на то да приликом спорног догађаја окривљени Шљапић није могао да схвати значај свог дела нити да управља својим поступцима. Бранилац је даље навео да уколико суд сматра да је окривљени крив за кривична дела која му се стављају на терет да на страни овог окривљеног цени низ

олакшавајућих околности и то: степен кривице, никакву имовинску корист од учињеног кривичног дела, околности под којима је дело учињено, његов ранији живот, личне прилике и његов држање након учињеног дела.

Бранилац окривљеног М.Ђ. , адвокат П.Ђ. је у завршној речи навео да након спроведеног доказног поступка и након правилне свеобухватне анализе свих изведених доказа у овој кривичној правној ствари сматра да његов брањеник овде окривљени М.Ђ. не може бити одговоран за извршење четири кривична дела разбојништа које му се оптужницом ВЈТ-а ставља на терет, оспорио је правну квалификацију кривичног дела, истакао је да је разбојништво сложено кривично дело састављено од кривичног дела принуде и крађе, тако да принуда извршена применом силе или претње непосредним нападом на живот или тело представља средство одузимања туђе покретне ствари у намери да извршилац њеним присвајањем себи прибави противправну имовинску корист, да се претња састоји у стављању у изглед другом лицу да ће непосредно уследити напад на његов живот или тело, ако би дао отпор при одузимању ствари. Дакле, у обзир долази само обмана или квалификована претња, претња смрћу или повредом тела, која ће бити одмах остварена, претња неким другим злом, или претња да би после одузимања ствари лице могло бити убијено или тешко повређено, не представља елеменат разбојништва, да сматра да конструкција и чињенични опис у наративном делу оптужног акта из којег произилази правна квалификација четири кривична дела разбојништва не може егзистирати. Навео је да сама тврдња тужилаштва да је окривљени пришао оштећенима и истима се обратио речима, "дајте новчанике момци да ми не претресамо", за коју тврдњу сматра да није доказана у току овог кривичног поступка, не може се сматрати описаном и квалификованом претњом, односно претњом која се састоји у стављању у изглед другом лицу да ће непосредно уследити напад на његов живот или тело, ако би дао отпор одузимању ствари, исто тако је навео да је кривично дело разбојништва сложено крив. дело, јер поред примене силе, односно квалификоване претње као елемената принуде морају бити остварена и обележја крив.дела крађе, да из такве констелације чињеница да је окривљени М.Ђ. критичном приликом, како сам наводи, био затечен актом окривљеног Н.М., који је из ранца извадио сатару и пришао оштећенима, тражећи од истих паре, а кога је све време он покушавао да одврати од оштећених, јасно произилази да исти својим радњама није остварио обележја кривичног дела крађе, да у прилог изнетом говори и сведочење оштећених сведока, да сматра да у току кривичног поступка није доказана тврдња тужилаштва, да је постојао претходни договор између окривљених за вршење крив.дела, који им се стављају на терет, имајући

у виду да је окривљени М.Ђ. био затечен радњом окривљеног Н.М., који је у једном моменту извадио сатару из свог ранца. Изјавио је да уколико суд буде становишта да је окривљени крив, да сматра да је у питању једно кривично дело разбојништва из чл. 206 Кз-а, имајући у виду јединствени умишљај на страни окривљених и временску и просторну повезаност у извршењу кривичног дела, те да на основу свега горе наведеног предлаже суду да донесе једину законску одлуку, а то је ослобађајућа одлука у односу на окр. М.Ђ.

Окривљени Н.М. је своју одбрану изнео пред овлашћеним службеним лицима ПУ Нови Сад у присуству свог браниоца са којим је претходно обавио поверљив разговор када је навео да окривљеног М.Ђ. познаје уназад три године и да су добри другари, да су заједно у ноћи између 16 и 17. 09.2012. године на улици код Правног факултета пресрели четворицу момака, да је он-окривљени том приликом у рукама држао секиру, док је М.Ђ. стајао поред њега голорук, да су заједно тражили од тих момака да им предају новчанике, те пошто су им момци предали новчанике, окривљени и М.Ђ. су се окренули и удаљили се, новчанике су бацили, а новац поделили, након чега су се разишли.

Даље је навео да је у ноћи између 17. и 18.09.2012. године био у друштву са окривљенима М.А. и Ш.А., да су између 21 и 22 часа у близини студентских домова у делу града Лиман заједно пресрели двојицу момака, да је окр. М.А. од двојице момака тражио новац, да је један од двојице момака предао новац окр. М.А., а да је други момак рекао да му је новац стварно потребан, због чега му исти нису узели. Даље је навео да су након 5 минута од описаног догађаја у непосредној близини пришли још једном момку, од којег су сва тројица тражили да им преда новац, да је момак рекао да нема новац код себе, након чега су се окривљени окренули и отишли. Изјавио је да је пиликом лишења слободе код њега пронађен новац у износу од 14.320,00 динара као и новац у износу од 5 евра, да део тог новца тј. 1.500, 00 динара представља новац који је одузет од једног од оштећених, а да је остатак новца добио продајом златног ланчића који је окривљени добио од мајке и који не потиче из кривичног дела.

Износећи своју одбрану у истрази, окривљени је у погледу тачке 1. оптужнице додао да су он и окр. М.Ђ., након што су се срели дана 16.09.2012. године прво попили по 5 флаша пива од по 0,5 литара које су купили у радњи, да су потом отишли до трафике „Африка“ где је он-окривљени попио вињак, а М.Ђ. вотку, у количини од пар „унучића“, да је критичном приликом имао код себе секиру, односно сатару коју је носио у ранцу, па је исту извадио из ранца, односно окривљени М.Ђ. му је откопчао ранац и онда је окривљени извадио сатару коју је држао поред себе и којом није претио,

поменутог сатару је иначе носио са собом због претњи извесних лица са Новог насеља која су га тукла, навео је такође да су од момака које су пресрели он и „Жорж“ – окр. М.Ђ. само тражили новац и да им ништа друго нису говорили, да никог нису претресали, и да су од њих били удаљени том приликом око 1 метар, да му је један од тих момака дао 500 динара, да су новчанице остале код М.Ђ. који је момцима обећао да ће им вратити документа и да он не зна шта је М.Ђ. урадио са новчаницима и документима. Навео је да је у полицији рекао да су новчанике бацили, а новац поделили јер су му полицајци рекли да тако каже.

У погледу тачке 2. оптужнице, окривљени је изјавио да је дана 17.09.2012. године кренуо да се нађе са својом вереницом М.Ђ., да је око 21 час срео окривљене М.А. и Ш.А. који су му рекли да пође са њим како би неком узели паре, односно да се прво нашао са М.А. око 18 часова, да су се потом састали са Ш.А. у једном дворишту код „Меркатора“, да су се након тога нашли са његовом вереницом М.Ђ. и девојком од М.А., да је Ш.А. дошао последњи и донео ракију у флаши од 1 литре која је била до пола пуна и коју су попили за сат времена,. Изјавио је да је тог дана на себи имао обучено црне патике, светле-беле фармерице, и црно сиви дукс као маскирна шара „Најк“ са жутим рајфешлусом, да је Ш.А. носио дукс црне боје са црвеним кругом, а М.А. тренерку. Изјавио је да је М.А. носио сатару и нож заденуте за појас са леве и десне стране, сатара је заправо била М.А., да су то нож и сатара који се налазе на фотографији бр. 2 и бр. 4 приложеној списима предмета, да му је М.А. дао сатару пре него што су наишли на оштећене, а М.А. је држао нож, док је Ш.А. држао дрво дужине око 70-80 цм, да је један од момака предао новац М.А. у износу од 1.000 динара који је М.А. дао окривљеном. Додао је да је сатару бацио у Иричековој улици када је угледао полицију.

Окривљени Н.М. је у целости негирао извршење кривичног дела описаног под тачком 3 оптужнице, уз објашњење да је у полицији исто признао из разлога што су га у полицији испитивали и пре него што је дошао његов бранилац, да су га шамарали и тражили да све призна, а када је прављен записник, дошао је бранилац који му је рекао да каже онако како је рекао и полицији, па је он тако и испричао.

На главном претресу окривљени је навео да остаје код својих одбрана изнетих како у полицији тако и у истрази и додао да је окр. М.А. рекао да узму неке паре, али да њему-окривљеном новац и није био потребан јер је код себе имао пара, али је ипак кренуо да то и уради, а када су тражили паре од оштећених они су им паре и предали. У односу на дело из тач. 3 оптужнице окривљени је изјавио да су њих тројица М.А., Ш.А. и он неког момка само питали да ли има пара, он је рекао да нема и

продужио даље и иза тога их је лишила слободе полиција. Изјавио је да је приликом извршења дела под тачком 1 оптужнице код себе имао секиру која му је иначе стајала у ранцу, а коју је из ранца извадио када је дошао до оштећених, држао ју је у руци уз ногу, али да не зна зашто је секиру вадио из ранца.

Приликом извршења дела из тач.2 оптужнице окривљени је изјавио да је М.А. у рукама имао нож, а он малу сатару, која се налази на фотографији бр. 4 и која је његова. У завршној речи окривљени се придружио завршној речи свог браниоца и додао да му је жао што се ово све десило и да се све то десило зато што је био под дејством алкохола, да није имао намеру никога да повреди, да је кренуо да живи нормално, да је привео крају школовање и да је на овај начин упропастио не само свој живот, него и живот своје породице.

Окривљени М.А. је у својој одбрани коју је изнео пред овлашћеним радницима ПУ Нови Сад у присуству свог браниоца са којим је обавио поверљив разговор навео да је дана 17.09.2012. године негде око 23 часа шетао са својом девојком и дететом од кафића „Хармонија“ у правцу студентских домова, где је том приликом срео окр. Ш.А. и окр. Н.М., да је потом видео да је Н.М. пришао двојци момака, да је Н.М. од једног одузео око 1.200 динара, да се он-окривљени одмах склонио од Н.М. који је извадио нож и кренуо на другог момка који је имао торбицу коју није хтео да преда, а окривљени му је рекао да дечко нема пара, да ће тако само себи направити проблем, након чега је Н.М. кренуо да виче на њега, и прети да ће га ударити сатаром, где му је он окривљени узео из руке нож, а дечку од којег је Н.М. хтео да узме паре рекао да трчи, па је дечко отишао. Даље је навео да се са окривљеним Н.М. и Ш.А. и са својом девојком и дететом упутио улицом Иречековом, да је на ливади код Правног факултета пролазио један момак којем су пришли и питали га да ли има пара, он је одговорио да нема ништа јер иде са трчања, па су га пустили, након чега их је ухапсила полиција. Окривљени је истакао да никоме није претио, нити је од оштећених узео новац или било шта друго.

Окривљени је у истрази остао код своје одбране коју је изнео у полицији и додао, да када је видео код студентског дома како окривљени Н.М. и Ш.А. расправљају са двојцом момака-оштећенима и када им је пришао, да је окр. Н.М. имао нож у задњем џепу, да му је он-окривљени извадио нож из џепа, јер је оштећени кренуо да се брани, па да га Н.М. не би ударио сатаром, док је он –окривљени био голорук, али није намеравао да се сукоби са тим ножем, то је урадио јер је хтео да смири ситуацију, при чему је додао да мисли да је Н.М. нож узео из џепа, али и да је могуће да му је исти узео из руке, потврдио је да се предметни нож и секира налазе на фотографијама бр. 2 и

4 у приложеној фотодокументацији. Навео је да је окривљени Ш.А. критичном приликом држао дрво дужине око 50 -60 цм. Додао је да је другом момку који је био сам пришао окривљени Н.М. и он је од тог момка тражио новац.

Окривљени је на главном претресу остао код својих одбрана изнетих у току поступка и навео да је критичног дана био код куће и чекао супругу и дете који су дошли негде око 12 часова, затим је дошао и његов најбољи друг Н.М. а потом негде око 15 часова дошла је вереница Н.М., да су око 18 сати изашли да прошетају иза зграде „Нафтагаса“, где су срели Ш.А. који је са собом имао флашу ракије, па су Н.М. и Ш.А. пили ту ракију, потом су кренули према студентским домовима, да су његова супруга и вереница Н.М. отишли да купе млеко за дете и он-окривљени је пришао једном младићу и тражио да му да паре, он је рекао да нема, у том моменту Ш.А. је био од њега удаљен једно 6 до 7 метара, иза тога су наставили према факултетима и ту су срели једног дечка који се враћао са трчања и којег је исто питао има ли новца, он је одговорио да иде са тренинга и да нема новца, па су га пустили да оде. Прецизирао је да су окривљени били заједно када су пришли тој двојници момака, да је он имао код себе нож, а Н.М. сатару и да су оштећени могли закључити да су њих тројица заједно. У односу на дело из тач. 3 оптужнице окривљени је изјавио да су се њих тројица кретали заједно један поред другог и да је он-окривљени пришао оштећеном и питао га да ли има нешто новца да им да, да је бацио нож код ограде школице у Иричиковој улици, да је то његов нож који је понео од куће и носио са собом од тренутка када је пре три дана у односу на критични догађај имао конфликт са неким лицима око једне девојке у дискотеци Контраст, а сатара је припадала Н.М., да није било џепарења ни претресања. У завршној речи окривљени се придружио завршној речи свог браниоца, и додао да му је жао што се ово све десило, да се налазио у то време у изузетно тешкој ситуацији, да признаје извршење дела у односу на оштећеног И.С., али што се тиче дела које се односи на оштећеног К. А. да сматра да то дело није починио.

Окривљени Ш.А. је у својој одбрани у полицији у присуству свог браниоца са којим је претходно обавио поверљив разговор навео да се дана 17.09.2012. године у вечерњим часовима у Новом Саду у близини факултета састао са својим познаницима Н.М. и М.А., да су се шетали кварталом, да би иза Филозофског факултета видели двојицу момака, где је Н.М. из тренерке извадио сатару, а М.А. нож, да су ови окривљени тражили од тих момака да им предају новац, да је један од њих извадио 1.500 динара и предао М.А., док други момак није хтео да преда паре, па је Н.М. почео с њим да се расправља, док је он-окривљени наставио да прича са момком који је дао паре, да су их након тога пустили и наставили да се крећу према Лиману, да би након

десетак минута поново он, Н.М. и М.А. заједно пришли једном момку и тражили од њега паре, а да се даљег тока догађаја не сећа, јер је био пијан, али да од Н.М. и М.А. није добио никакав новац, да су после другог догађаја наставили да шетају низ улицу док их није ухапсила полиција.

Окривљени је у истрази изјавио да је пре критичног догађаја носио са собом ½ ракије коју је сам попио, док је Н.М. исто мало попио од те ракије, да никоме није претио, да се ни са ким није договарао да се тог дана састане јер му је телефон био у квару, да није учествовао у предметном догађају, нити је узео некакав новац, у погледу тачке 2. оптужнице окривљени није могао да определи да ли је један од оштећених предао новац Н.М. или М.А., додао је да је тог дана на себи имао обучено црне фарнерице, црну комбат јакну и дукс у боји заставе Велике Британије са црвеним кругом. Навео је да окривљени нису помињали шта ће радити, да он није имао појма шта ће да се деси, да су оштећенима пришли Н.М. и М.А., да је том приликом Н.М. држао сатару, а М.А. нож, које се налазе на фиотографијама бр. 2 и 4 истражног списка и којима су почели да прете тој двојници момака, да се Н.М. или М.А. обратио тим момцима речима „Дајте паре“, а да он-окривљени није имао никакво оружје или оруђе у рукама, тј. дршку од метле или палицу, а да су Н.М. и М.А. сатару и нож држали испред себе. У погледу тачке 3. оптужнице окривљени је додао да је Н.М. претресао оштећеног.

На главном претресу, окривљени је навео да делимично остаје код својих раније датих обдрана и навео да је критичног дана попио око 5 пива, да је негде између 17 и 18 сати био припит, да је тог дана требао да се састане са Е.М. у центру града, да је ишао на ваздух из куће и понео сам са собом флашу ракије, пропешачио Бул.Ослобођења и на Лиману се срео са Н.М. и М.А. које је иначе знао под надимцима „Шиза“ и „Салија“, да је Н.М. одмах узео мало те ракије да пије, а они су требали да се нађу са девојакама које су биле у Лиманском парку и сви су кренули према студењаку, да су недуго затим они пришли двојници момака који су ишли улицом и тражили су од њих паре, за то време окривљени је са једним од тих момака причао, да се сећа да му је један од њих рекао да му је то последњих 1.000 динара, на шта му је окривљено одговорио „јеби га друже види какви су“, да су одмах иза тога Н.М. и М.А. пришли и другом момку, да је он-окривљени био удаљен 10-так метара и да не зна да ли су од тог момка нешто узели или нису, те да се не сећа ко је држао сатару, а ко нож, да се не сећа да су се обратили речима „дај паре“, али и да је тачно да су се сва тројица заједно кретали, при чему је објаснио да није спречио Н.М. и М.А. да раде то што раде из разлога што је био јако пијан и збуњен и није знао како да реагује у тој ситуацији.

У својој завршној речи, окривљени се придружио завршној речи свог браниоца, упутио је извињење оштећенима, породици коју је довео у овакву ситуацију и изразио је искрено кајање због свега што се десило.

Окривљени М.Ђ. је у својој одбрани пред овлашћеним радницима ПУ Нови Сад у присуству свог браниоца са којим је претходно обавио поверљив разговор навео да се дана 16.09.2012. године око 23 часа код трафике „Африка“ на Лиману у Новом Саду састао са својим пријатељем окр. Н.М., да су испред трафике попили пиће, он вотку, а Н.М., да су се заједно упутили према његово згради, када му је Н.М. предложио да се прошетају до факултета, да је Н.М. са собом носио ранац црне боје у којем се налазила једна мања секира, да су по доласку до факултета видели тројицу момака који су седели на клупи, да је потом Н.М. из ранца извадио секиру и пришао тим момцима, док се он окривљени налазио на 3-5 метара удаљености, да је Н.М. све време у руци држао секиру и упитао те момке да ли имају код себе новца, да је почео да их претреса и вади новчанике из џепова, и ти момци су га молили да им остави документа, што овај није учинио, да је он-окривљени рекао Н.М. да им врати документа, па су се упутили према Спесну, након што је Н.М. одузео новчанике од оштећених. Даље је навео да се у новчаницима налазило укупно око 2.500,00 динара, да он није узео део тог новца, те да су потом отишли до улаза у Ауто Мото Савез где је Н.М. испод степеништа оставио новчанике и документа које је узео од тих момака.

У својој одбрани у истрази, окривљени је у већем делу остао код одбране изнете у полицији, али је навео да Н.М. није претресао оштећене, него су му они сами предали новчанике, да није могао да спречи Н.М. да узме новчанике, да је и након тога заједно остао са Н.М. јер је ишао кући, а Н.М. је ишао за њим, те да није тачно да се претходно нашао са Н.М. и да су пили пиво. Истакао је да је Н.М. извадио секиру из ранца када је пришао оштећенима.

На главном претресу, окривљени је навео да није имао намеру да са првоокривљеним учини кривична дела, да између њих није постојао никакав договор, већ је само хтео да заштити оштећене од њега, поновио је да је Н.М. том приликом имао у рукама секиру која је била у ранцу и коју је из ранца извадио Н.М.

Приликом суочења окривљеног М.Ђ. и окривљеног Н.М., Н.М. је изјавио да је тачно да је он лично извадио секиру из ранца, али да се не сећа како је то урадио. У својој завршној речи, окривљени М.Ђ. је навео да се придружује завршној речи свог браниоца и да се не осећа кривим.

Суд је на главном претресу спровео доказни поступак тако што су на сагласан предлог странака прочитани искази сведока оштећеног И.С., сведока оштећеног Б.Б.,

сведока- оштећеног Ј.М., сведока-оштећеног К.М., сведока-оштећеног К.А., сведока-оштећеног П.И., сведока М.А. и Ћ.М., исказ представника тима Центра за соц. рад Б.Р., искази вештака др Горана Стоиљковића и вештака др Снежане Попов, саслушао вештака др. Марка Максимовића, прочитао писмене доказе и то: записник о саслушању осумњиченог Н.М. у ПУ Нови Сад од дана 18.09.2012. године, записник о саслушању осумњиченог М.А. у ПУ Нови Сад од 18.09.2012. године, записник о саслушању осумњиченог Ш.А. од 18.09.2012.године, записник о саслушању осумњиченог Ћ.М. од 18.12.2010.године у ПУ Нови Сад, потврда о привремено одузетим предметима ПУ Нови Сад од 18.09.2012.године од лица Н.М., потврда о враћеним предметима од дана 18.09.2012. године такође Н.М. ПУ Нови Сад, потврда о враћеним предметима П.И. од дана 19.09.2012 године ПУ Нови Сад, записник о увиђају од дана 17.09.2012. године на страни 30 списка, извршио увид у извод из КЕ за све окривљене, прочитао записник о препознавању лица сачињен у ПУ Нови Сад од дана 18.09.2012. године на страни 38 до 68 истражног списка, извршио увид у крим. тех. документацију фотографисања лица ради препознавања на страни од 49 до 75 списка, у крим. техничку документацију хватање извршиоца након извршеног крив.дела у Н. Саду ул. Јиричикова бр. 7а и проналажења предмета крив.дела бр. 2470 од 17.09.2012.године на страни 76-79 списка, прочитао налаз и мишљење вештака судско медицинске струке проф. др Горана Стоиљковића, и др Радосава Радосавкића на страни 150-153 списка, извештај о идентификацији МУП Дирекције полиције Групе за регистрацију идентификацију крим. вештака полицијског наредника прве класе Гордане Михајловић од дана 09.10.2012.године бр. 152/2012, извештај Центра за соц. рад града Н.Сада за Н.М. на страни 164-174 списка, судско психијатријско мишљење за Н.М. урађено до стране вештака др Попов Снежане од дана 10.12.2012.године на страни 182-186 списка, судско психијатријско мишљење за Ш.А. др Снежане Попов на страни 187-189 списка, судско психијатријско мишљење за М.Ћ. од стране сталног судског вештака др Снежане Попов од дана 10.12.2012. на страни 189-190 списка и налаз др Марка Максимовића сталног судског вештака за М.А., па је оценом изведених доказа сваког посебно и свих заједно и оценом одбрана окривљених утврдио следеће **ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ:**

Окривљени Н.М.

Окривљени М.А.,

Окривљени Ш.А.

Окривљени М.Ћ.

Окривљени Н.М. и М. Ћ. су дана 17.09.2012. г. око 00,15 часова, у Новом Саду, у ул. Трг Доситеја Обрадовића бб, на тротоару, испред Правног факултета, када је Н. М.

био смањено способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима услед дејства алкохола у крви, али не до битног степена, а када је М.Ђ. био потпуно способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, те су били свесни свог дела и хтели да га изврше, иако су знали да је забрањено, у заједници, а по претходном договору, употребом претње против оштећених Б.Б., Ј.М., К.М. и Ц.М. , сви из Сремске Митровице, да ће непосредно напасти на њихов живот, одузели туђе покретне ствари у намери да њиховим присвајањем себи прибаве противправну имовинску корист, тако што су пришли оштећенима који су седели на клупи, којом приликом им се М.Ђ. обратио претњом „момци дајте новчанике да ми не претресамо“, док је окривљени Н.М., држећи подигнуту сатару у руци пришао оштећенима и почео да их цепари, да загледа да ли на врату имају ланчиће и на рукама сатове, па су му оштећени у страху за свој живот предали новчанике и то оштећени Б.Б. новчаник са личним документима и новцем у износу од 200,00 динара, Ј.М. новчаник са 500,00 динара, К.М. новац у износу од 1.500,00 динара и Ц.М. новчаник са личним документима и новцем у износу од 3.000,00 динара, након чега су се удаљили са места догађаја, новчанике су бацили, а новац поделили.

Окривљени Н.М., М.А. и Ш.А. су дана 17.09.2012. г. око 21,00 час, у Новом Саду, ул. Владимира Перића Валтера бб, када су окр.Н.М. и Ш.А. били смањено способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, услед дејства алкохола, али не до битног степена, а када је М.А. био смањено способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, али не до битног степена, те су сви свесни свога дела хтели да га изврше, иако су знали да је забрањено, у групи, повезаних ради повремениог вршења кривичних дела, употребом претње против оштећених П.И. и К.А., обоје из Зрењанина, да ће непосредно напасти на њихов живот, одузели туђе покретне ствари од П.И. и покушали да одузму туђе покретне ствари од К.А., у намери да њиховим присвајањем себи прибаве противправну имовинску корист, тако што су пришли оштећенима који су се кретали улицом, којом приликом је Н.М. у руци држао сатару, а М.А. нож, те су се сва тројица окривљених од оштећених захтевала да им предају новац, када су оштећени уплашени озбиљном претњом и из страха за сопствени живот предали новац који су имали код себе и то П.И. у износу од 1.500,00 динара, док оштећени К.А. није имао новца, након чега су се удаљили са лица места догађаја.

Окривљени Н.М., М.А. и Ш.А. су дана 17.09.2012.г. око 21,30 час, у Новом Саду, на Тргу Доситеја Обрадовића бб, када су окр.Н.М. и Ш.А. били смањено способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, услед дејства алкохола, али не до битног степена, а када је М.А. био смањено способан да схвати значај свог дела и

да управља својим поступцима, али не до битног степена, те су сви свесни свога дела хтели да га изврше, иако су знали да је забрањено, у групи, повезаних ради повременог вршења кривичних дела, употребом претње против оштећеног И.С. из Новог Сада, да ће непосредно напасти на његов живот, покушали да одузму туђе покретне ствари, у намери да њиховим присвајањем себи прибаве противправну имовинску корист, тако што су пришли И.С., којом приликом је Н.М. у руци држао сатару, а М.А. у руци држао нож, те су се сва тројица окривљених од оштећеног захтевала да им преда сав новац који има код себе, али како им је оштећени рекао да нема новца, то су га претресли, те пошто новац нису пронашли, удаљили су се са лица места догађаја.

Предње чињенично стање суд је утврдио оценом свих доказа изведених на главном претресу, пре свега на основу исказа сведока оштећених, као и на основу писмених доказа, те и делимично на основу одбрана окривљених у делу у којем је суд прихватио њихове одбране.

Личне и породичне прилике окривљених суд је утврдио на основу њихове одбране док је чињеницу о ранијој осуђиваности окривљених М.А. и Ш.А., а чињеницу да окривљени Н.М. и М.Ђ. нису до сада осуђивани за вршење кривичних дела суд утврдио на основу увида у извод из казнене евиденције за именоване окривљене.

Током кривичног поступка, време и место извршења кривичних дела није било спорно, суд их је утврдио на основу одбрана окривљених, исказа сведока оштећених, те на основу записника о увиђају од дана 17.09.2012. године.

Чињенице да су окривљени Н.М. и М.Ђ. дана 17.09.2012. године око 00,15 часова у ул. Трг Доситеја Обрадовића бб, у Новом Саду испред Правног Факултета употребом претње против оштећених Б.Б., К.М., Ц.М. и Ј.М. одузели новац и лична документа од именованих оштећених као и начин на који су то учинили суд је утврдио на основу исказа ових оштећених које је суд ценио и у целости прихватио као веродостојне јер су дати на јасан, животан и уверљив начин, њихови искази су сагласни међусобно, а и са осталим изведеним доказима, и то пре свега одбрани окривљених Н.М. и М.Ђ. у делу у којем је суд њихове одбране прихватио, као и са писменим доказима, тј. записницима о препознавању лица од дана 18.09.2012. године из којих је суд утврдио да су сведоци оштећени К.М., Ц.М., Ј.М. и Б.Б. са сигурношћу и препознали окривљене Н.М. и М.Ђ. као непосредне извршиоце предметног кривичног дела.

Суд је на основу исказа сведока оштећеног Б.Б. из истраге утврдио да је сведок дана 17.09.2012. године око поноћи седео на клупи поред улаза на ФТН са колегама Ј.М., К.М. и Ц.М., да су им пришла два момка истовремено и тражила да им предају

новац, да је један од те двојице који је био нижи у руци држао секиру и имао ранац на леђима и капуљачу на глави, а виши момак је имао шушкаву јакну. Сведок оштећени је даље описао да је момак који је држао секиру, исту држао за дршку, тако да му је рука била савијена у лакту, а глава секире подигнута према горе, и да је затражио од њега да скине сат који је носио на руци уз претњу да ће му у супротном посећи руку, да му је вишљи момак рекао да то не ради, да га је потом нижи момак прецепарио и извадио новчаник из задњег џепа сведокових панталона у којем је било 200,00 динара и документа, да им је оштећени рекао да му врате документа и да мисли да су остали оштећени сами извадили новчанике и предали момку са секиром. Навео је да је вишљи момак тражио број телефона од Јовановића како би му јавио где је оставио документа, што је и учинио, наводећи да се документа налазе испод степеништа поред просторија АМС на Лиману, али документа на наведеном месту нису пронашли. Додао је да је виши момак заустављао нижег момка када је овај покушавао да нападне оштећене са секиром у тренутку када сведок није хтео да преда сат и новчаник.

Сведок оштећени је на главном претресу препознао окривљене Н.М. и М.Ђ. као своје нападаче, наводећи да му је Н.М. први пришао и напао као и да је Н.М. држао секиру, а други је био само присутан све време са њим, да их је доживљавао да су заједно, с обзиром да су они заједно и пришли оштећенима, а да не може да се сети ко је тачно тражио паре, као и да их је Н.М. цепарио и узео новчанике. Сведок оштећени је изјавио да се придружује кривичном гоњењу окривљених и да не поставља имовинскоправни захтев.

Суд је на основу исказа сведока-оштећеног Ј.М. утврдио да је сведок дана 17.09.2012. године око поноћи испред зграде ФТН-а у Новом Саду седео на клупи са другарима овде оштећенима Б.Б., К.М. и Ц.М. када су им пришла два момка која су прво седела дијагонално од њих на клупи и на удаљености 5-10 метара, да је један био висине око 190 цм, да је други био нижи, да им се прво обратио виши момак и питао да ли имају пара да их не би цепарили, да је сведок у том видео да нижи момак држи у руци секиру, са мањом дрвеном дршком и то испред себе тако да је сечиво било подигнуто у вис, да се тај момак унео неком од оштећених, да им је нижи момак такође претресао џепове, повлачио рукаве на њиховој одећи како би видео да ли имају сатове или накит, да је сведок извадио новац из свог новчаника и то 500,00 динара колико је имао код себе и који новац је предао том нижем момку са секиром, а овај му је из руке узео и новчаник. Даље је навео да је виши момак рекао нижем да врати новчаник и документа, што овај није учинио, да је сведок видео да су и од осталих оштећених узели новчанике, а од К.М. који није имао новчаник узели су новац, додајући да мисли

да је момак са секиром извадио новчаник из џепа оштећеног Б.Б. и тражио од њега да му преда сат, Б.Б. то није желео јер је сат био поклон, на шта је нижи момак са секиром одговорио „онда иде рука“, а вишљи је рекао „Добро, онда нећемо да узимамо поклон“, да су оштећени тражили да им врате документа, да је вишљем момку дао број телефона како би му јавио где је оставио документа што је и учинио, али документа нису нашли на месту испод степеништа у близини Аутомото Савеза како им је речено. Сведок је додао да је предао новац нижем момку са секиром да не би дошло до сукоба, јер је овај у руци држао секиру. Сведок је изјавио да се придружује кривичном гоњењу и да задржава право да оствари имовинскоправни захтев за накнаду штете.

Суд је на основу исказа сведока-оштећеног К.М. утврдио да је сведок дана 17.09.2012. године око поноћи седео својим другарима Б.Б., Ј.М. и Ц.М. на клупи испред улаза на ФТН, да су им пришла два момка, од којих је један био виши и који им се обратио речима „Ајде момци, јел имате нешто пара, да вас не претресамо“, да је други момак који је био нижи држао у руци секиру, са дрвеном дршком, дужине око 50 цм, и то тако да је сечиво и метални део био подигнут у висини лица од Ц.М. , као и да их је нижи момак са секиром све претресао, да је њему у џепу од панталона нашао 1500,00 динара које је узео, да је тај нижи момак од Б.Б. тражио сат, који Б.Б. није хтео да преда јер му је то вредан поклон, на шта му је нижи момак упутио претњу“ Сат или рука“, виши момак га је смиривао и рекао да им сат ни не треба. Такође је потврдио да је М.Ј. дао број телефона вишљем момку како би му овај јавио где ће оставити документа које су такође одузели од оштећених, да им је то лице и јавико да су документа остављена испод степеништа у близини АМС-а, али их тамо нису ипак принашли. Додао је да је из страха дозволио да му момак који је држао секиру узме новац. Изјавио је да се придружује кривичном гоњењу и да поставља имовинскоправни захтев за накнаду штете.

Суд је исказе оштећених К.М., Ј.М. и Б.Б. поткрепио и са исказом сведока оштећеног Ц.М. који је у свом исказу такође потврдио да је дана 17.09.2012. године после поноћи седео на клупи испред ФТН-а са другарима Б.Б., Ј.М. и М.К., да су им у једном тренутку пришла двојица момака који су седели на клупи преко пута, да је један био виши а други нижи, да су у пар наврата кретали према њим и враћали се, да је виши момак стао поред сведока са стране а нижи баш испред њега, ухватио га руком за крагну и рекао да устане, оштећени му је одговорио да неће, након чега је овај подигао секиру чије сечиво се налазило испред лица оштећеног, па је оштећени ипак устао, да им се вишљи момак обратио речима „Момци, јел имате нешто пара ајде немојте да вас џепаримо“, да је потом момак са секиром све редом џепарио и гледао око врата да ли

имају ланчиће, њему-оштећеном је узео новчаник у којем је било 5 евра, 2.200 динара и нешто ситних пара, могуће да је укупно било око 3.000 динара, да је вишљи момак смиривао нижег момка, да су новчанике предали нижем момку који их је дао вишљем, па је тај виши момак тражио од М.Ј. да му да број телефона како би му јавио где ће оставити документ акоја су им одузели, додајући да нису пронашли новчанике ма месту где је тај момак рекао. Сведок оштећени је истакао да му је момак са секиром узео новчаник из руке, што је оштећени и дозволио због секире коју је овај држао у руци. Изјавио је да се придружује кривичном гоњењу и да задржава право да оствари имовинскоправни захтев за накнаду штете.

Из исказа оштећених суд је закључио да је окривљени Н.М. лице које оштећени описују као нижег момка који је држао секиру тј. сатару у руци, што је и сам окривљени признао у својој одбрани када је насвео да је тачно да је држао секиру у руци коју је носио са собом у ранцу, док је окривљени М.Ђ. момак којег оштећени описују као вишљег момка и који се оштећенима обратио тражећи од њих новац.

Анализирајући исказе сведока оштећених Ц.М. и Ј.М. суд је закључио да је између окривљених Н.М. и М.Ђ. несумњиво постојао претходни договор да почине кривично дело јер су окривљени како су оштећени сагласно навели прво седели на клупи преко пута оштећених, док је оштећени Ц.М. опазио и да су окривљени у пар наврата кретали према њима и враћали се, што све поткрепљују и сами окривљени који не споре да су били заједно пре извршења кривичног дела, те је на основу свега изнетог, не логично и неживотно да су окривљени из чиста мира заједно пришли оштећенима, а да се претходно нису договорали о својим заједничким намерама.

У односу на начин извршења кривичног дела описаног под тачком 2. изреке пресуде, суд је детаљном анализом исказа сведока-оштећеног К.А. утврдио да се исти дана 17.09.2012. године око 21,00 час састао са својим другом П.И. у близини ФТН-а, када су им из правца Пољопривредног факултета пришла тројица момака, двојица су стали са стране, а један који је у руци држао сатару је пришао П.И., једном руком га је ухватио за јакну спреда у пределу груди, а онда му је сатару прислонио уз тело и рекао му да вади новац, да је други момак у руци држао нож са већим сечивом којим је млатарео сведоку испред главе и који је сведок препознао на фотографији бр. 2 у списима предмета и питао га шта има од новца, да му је сведок рекао да нема шта да му да јер се налази у тешкој материјалној ситуацији, да му је рекао да у торбици има новчаник и цигарете и предао им 2-3 цигарете, да је момак са сатаром тражио од сведока да отвори торбицу и претио му да ће да му разбуца главу сатаром, да му је сведок рекао да у торбици има новчаник и 500,00 динара у њему и да неће да му да тих

500,00 динара, након краће препирке, момак са сатаром је отишао, након чега је сведок оштећени позвао полицију. Сведок оштећени је описао момка са сатаром као нижег, са сивим дуксом на себи и капуљачом на глави зелене боје, док је момка са ножем описао као вишљег око 190 цм, са црним дуксом, а трећи момак је имао мајцу у бојама заставе Велике Британије, да је тај момак само стајао и није радио ништа, тј. да се исти одмах удаљио око 5 метара, раскопчао јакну и ставио је руку испод јакне у пределу пазуха и тако стајао, те је сведоку деловало као да ће нешто да извади из јакне. Оштећени је изјавио да се придружује кривичном гоњењу и да не поставља имовинскоправни захтев.

Надовезујући се на исказ сведока оштећеног К.А., суд је на основу исказа сведока - оштећеног П.И. утврдио да се сведок дана 17.09.2012. године састао са другом К.А. око 21,00 часова на шеталишту у близини ФТН-а, да су им пришла тројица момака, од којих је један стао испред њега и ставио му једну руку на груди, а у другој руци је држао сатару коју му је прислонио на врат, тражио му је новац речима „Хоћу паре“ и рекао му да све извади из торбе, да је он извадио из новчаника 1.500 динара и рекао му да узме новац и да му остави документа, предао му новац, након чега је момак са сатаром узео и новчаник како би видео да ли у њему има још новца, те када се уверио да је новчаник празан исти је вратио оштећеном, да су за то време друга двојица момака која су им пришла опколили К.А., да је момак са сатаром након што му је узео новац отишао до њих двојице и К.А., да су та друга двојица држала руке испод јакни, да је један од тих момака гледао К.А. сат на руци, да су сва тројица имали капуљаче на главама, да им је К.А. дао три цигарете и да није хтео да им преда новчаник. Описао је момка који је имао сатару као нижег, висине око 175 цм. Изјавио је да се придружује кривичном гоњењу окривљених и да не поставља имовинскоправни захтев.

Суд је из исказа сведока оштећеног млт.И.С. закључио да се сведок оштећени дана 17.09.2012. године око 21,10 часова враћао са тренинга, да је на раскрсници код факултета где се налази кафић „Њујорк“ и „Кинеска четврт“ видео три момка са капуљачама на главама, са своје десне стране, да је у том убрзао ход, након чега му је један од тих момака пришао са леђа и питао да ли има цигару, након што му је оштећени одговорио да нема, тај момак га је једном руком загрлио а у другој руци је држао нож који је био уперен према оштећеном и упитао га да ли има новац, потом су му пришла и друга два момка, од којих је један стао сведоку иза леђа, а други је стајао са друге стране у односу на оног што је држао нож и тај момак је држао мини секиру, да су му прегледали џепове и торбу, односно прецепарили га, да им је он-сведок показао да код себе има само кључеве и телефон, те да су му затим рекли да је слободан

и да ништа није видео ни чуо, јер су га заменили са неким. Описао је да је момак који је имао секиру тј. сатару нижи од сведока, да су га џепарили са леђа, и да није сигуран да ли је то био момак што му је стајао из леђа или онај са сатаром, да када је видео њих тројицу, да је осетио да му онај са сатаром и тај трећи прилазе иза леђа и тај трећи момак што није имао нож или сатару је исто био близу иза леђа. Даље је навео да се удаљио од њих и потрчао, да је у том наишао полицијски џип, након чега је сведок испричао полицијским службеницима шта се десило. Сведок оштећени И.С. је на главном претресу остао код свог исказа датом у истрази, али је прецизирао да је окривљени М.А. момак који је критичном приликом имао код себе нож, да му се Ш.А. обраћао питањем да ли има цигару, потом га је питао да ли има пара, а трећи момак му је претресао торбу која му се налазила на леђима, тј. да се сећа да су му двојица били испред а један иза, али да не може да определи ко је био где, да је сигурно видео испред себе М.А. и Ш.А., због чега претпоставља да је онај момак који му је претресао ранац био иза њега. Оштећени се придружио кривичном гоњењу окривљених, али није поставио имовинскоправни захтев.

Суд је у битноме прихватио исказе оштећених П.И.,К.А. и И.С. из разлога што су исти на јасан, искрен и животан начин описали догађаје у којима су оштећени, на основу њихових исказа суд је утврдио све релевантне чињенице које се односе на критичне догађаје. Суд је имао у виду да сведок И.С. на главном претресу није могао са сигурношћу да определи који га је окривљени претресао двоумећи се између Н.М. и Ш.А., што је за овај суд и разумљиво, с обзиром да је била ноћ, као и да је оштећеног у опажању свих чињеница сигурно омео страх, будући да је окривљених било троје, а оштећени сам и да су окривљени према њему употребили претњу да ће напасти на његов живот, уколико им не преда новац, а неспорно је у поступку утврђено да је окривљени Н.М. имао код себе сатару, па је по извештају о идентификацији бр. 152/12 на сатари пронађеној на лицу места пронађен један од трагова папиларних линија који је идентичан отиску средњег прста десне руке окр. Н.М.. Искази сведока оштећених су поткрепљени и записником о увиђају, потврдом о привремено одузетим предметима на име Н.М., потврдом о враћеним предметима на име П.И., криминалистичко техничком документацијом, из које је видљиво да су на лицу места пронађени нож и сатара, записницима о препознавању лица од 18.09.2012. године у којем је ошт. И.С. препознао окр. М.А. као лице које је држало нож приликом извршења кривичног дела и то са сигурношћу од 80%, док је окр. Н.М. препознао са сигурношћу од 40 %, па суд није имао разлога да сумња у њихову веродостојност.

Сведок М.А. је у свом исказу навела да је дана 17.09.2012. године заједно са својим ванбрачним супругом, М.А., окр. Н.М. и његовом девојком Ћ.М., те својим дететом ишла у шетњу по Лиману, да су она и Ћ.М. остале да седе на клупи док су Н.М. и М.А. отишли до трафике „Африка“, да су затим и оне полако кренуле за њима, те да је само видела да су М.А., Н.М. и Ш.А. ухапшени. Тврдила је да М.А. са собом није носио никакво оружје, да ни М.А. ни Н.М. тог дана нису са собом носили некакав ранац, да М.А. тога дана није пио алкохол и да нема сазнања да је њен супруг раније имао проблема са неким, да му је неко претио, а у периоду који обухвата и критичан дан живели су заједно код њене мајке.

Сведок Ћ.М., вереница Н.М., је у свом исказу навела да су дана 17.09.2012. год. она, њен момак Н.М., М.А. и његова девојка шетали по Лиману, да су њих две селе на клупу, а Н.М. и М.А. су отишли у неку радњу, да су кренуле за њима, а када су стигли до Јиричкове улице виделе су да су ухапшени. Виделе су да је и окр. Ш.А. ухапшен. Додала је да није видела никакав нож, а ни сатару и да нико од тројице окривљених није имао ранац.

Суд је брижљивом пажњом ценио исказе сведока М.А. и Ћ.М. иако исте фактички немају непосредних сазнања у вези извршења кривичних дела која се окривљенима стављају на терет, али је исте прихватио у делу у којем описују своја кретања непосредно пре извршења кривичних дела која су описана под тачком 2 и 3 изреке пресуде, из разлога што су у том делу исти сагласни и сматрајући их веродостојним, а ни окривљени не споре да су тог дана били са својим девојкама, међутим суд није поверовао да сведоци нису видели да окривљени Н.М. и М.А. имају код себе оружје или да је ико од њих носио ранац, сматрајући да су сведоци на овај начин желеле да заштите ове окривљене с обзиром да се ради о њиховим емотивним партнерима, тј. да је сведок М.Ћ. вереница Н.М., док окр. М.А. живи у ванбрачној заједници са М.А. са којом има и заједничко малолетно дете, а сами окривљени су признали да су предметног дана носили наведено оружје.

Суд је ценио потврду о привремено одузетим предметима ПУ Нови Сад од 18.09.2012.године од лица Н.М., потврду о враћеним предметима од дана 18.09.2012. године такође Н.М. ПУ Нови Сад, потврду о враћеним предметима П.И. од дана 19.09.2012 године ПУ Нови Сад, записник о увиђају од дана 17.09.2012.године, записник о препознавању лица сачињен у ПУ Нови Сад од дана 18.09.2012.године на страни 38 до 68 истражног списка, крим. тех. документацију фотографисања лица ради препознавања на страни од 49 до 75 списка, крим. техничку документацију о хватању извршиоца након извршеног крив.дела у Н.Саду ул. Јиричкова бр. 7а и проналажења

предмета крив.дела бр. 2470 од 17.09.2012.године на страни 76-79 списка и извештај о идентификацији МУП Дирекције полиције Групе за регистрацију идентификацију крим. вештака полицијског наредника прве класе Гордане Михајловић од дана 09.10.2012. године бр. 152/2012, и исте у целости прихватио, јер су у свему сачињени у складу са законом, од стране законом овлашћених лица, док је окривљени Н.М. лично и без примедби потписао потврду о привремено одузетим предметима од 18.09.2012. године.

Суд је на основу налаза и мишљење вештака судско медицинске струке проф. др Горана Стојиљковића и др Радосава Радосавкића утврдио да с обзиром да над окривљенима није извршено тестирање алкометром, нити су узети узорци крви на анализу, основе за прерачун представљају изјаве окривљених Н.М., Ш.А. и М.Ђ., те ако се прихвати изјава Н.М. у делу који се односи на количину и врсту попијеног алкохолног пића, тада произилази да је он у време критичног догађаја дана 17.09.2012. године око 00,15 часова био алкохолисан, са вредношћу алкохолемије од око 4,82 мг/мл, која, са судскомедицинске тачке гледишта није могућа, а да је дана 17.09.2012. године око 21,00 до 21,30 часова окривљени Н.М. имао вредност алкохолемије од 1,18 мг/мл. Уколико се прихвати изјава окривљеног Ш.А. у делу који се односи на количину и врсту попијеног алкохолног пића, тада произилази да је он у време критичног догађаја био алкохолисан, са вредношћу алкохолемије од око 2,4 мг/мл, а уколико се прихвати изјава окривљеног М.Ђ. у делу који се односи на количину и врсту попијеног алкохолног пића, тада произилази да је он у време критичног догађаја био алкохолисан, са вредношћу алкохолемије од око 0,6 мг/мл. Вештаци су у свом мишљењу навели да због непрецизности у свим битним чињеницама за прерачун алкохолемије, која подразумева тачно време и темпо конзумирања алкохолних пића, постоји могућност да у случају измене неких битних фактора алкохолемија окривљених у време извршења кривичних дела буде и нешто другачија, али не битно. У свом исказу вештак др. Горан Стојиљковић је појаснио да је концентрација алкохола у крви која се постиже конзумирањем одређене количине алкохолних пића у директној зависности од телесне масе конзумента, да уколико особа има мању теласну масу тада ће концентрација алкохола бити већа и обрнуто. Објаснио је да се приликом израде налаза вештака израчунава проценат алкохола на тај начин што се осим количине чистог етил алкохола у грамима унесе и други подаци, а необично је важан податак који се односи на телесну масу и у сваки појединачни налаз је унета појединачна телесна маса сваког окривљеног за кога се рачуна алкохолемија, да је у конкретном случају окривљени Н.М. имао 58 кг, а друга двојица окривљених по 75 кг по њиховим изјавама која

представља нормалну теласну тежину за одраслу мушку особу, па и када нема података конкретних за одређену особу онда се користи податак од 75 кг као просечна теласна маса за одраслу мушку особу у Србији.

Навео је да би алкохолемија окривљеног Н.М. под условом да има 58 кг у случају да је попио 5 флаша пива од 0,5 једнократном конзумацијом била 2,42 гр/кг алкохола у крви, под условом да је ту комплетну количину алкохола попио одједном, а ако је пиво 4 % волумен, његова алкохолемија би износила 1,94 гр/кг, у случају да је особа од 58 кг попила 3 дл. жестоког алкохолног пића конкретно вињака алкохолемија би била 2,54 гр/ кг, а за тежину од 75 кг имао би 1,99 гр/кг алкохола у крви.

Вештак је додао да је радио налаз на пиво које је 5 волумен% јер је већина пива код нас са 5 волумен% а уколико су та иста пива 4 волумен %, тада би алкохолемија Н.М. износила 4,48 , да се на елиминацију алкохола не може утицати и зато се на њега примењује 0,15 мг по кг за један сат без обзира на начин пијења у смислу времена, а ресорпција може бити бржа или спорија, да би се од 4,82 одбио елиминисани алкохол онда би та алкохолемија била умањена за 0,6 мг/ мили литар и износила би 4,2 , а ако је волумен пива 4% онда би износила алкохолемија 3,88, док одступања у килажи на 2 до 3 кг горе или доле не би значајно утицало на вештаков прорачун.

Суд је одбио доказни предлог браниоца окривљеног Н.М. да се одреди контролно вештачење на околност прерачуна алкохолемије за Н.М. из разлога што суд сматра да је вештак др. Горан Стојиљковић како у свом писменом налазу и мишљењу тако и приликом непосредног саслушања на главном претресу на тачан, јасан и детаљно образложен начин објаснио како је израчунао алкохолемију окривљеног и јасно определио степен алкохолемије окривљеног Н.М.

Суд је на основу извештаја стручног тима Центра за соц. рад града Н.Сада за Н.М. у делу налаза и мишљења педагога утврдио да имајући у виду личност окривљеног Н.М., породичне прилике у којима је одрастао и у којима живи, чињеницу да је вишеструки рецидивиста у испољавању неприхватљивог понашања, да је исто дубоко структурирано у његовој личности, васпитне мере-појачан надзор од стране органа старатељства, укљученост малолетног у дневни боравак по процени водитеља случаја, као и мера појачаног надзора у другој породици нису дале позитивне резултате и постигле сврху, да иако се са Н.М. интензивно радило, те иако је постојала укљученост и висока мотивисаност како примарне породице, тако и шире, помоћ и подршка од стране органа старатељства, његова мотивација за променом понашања и напретком на личном и образовном плану очигледно није била довољно развијена. Наиме, личност пунолетног не поседује у довољној мери механизме самоконтроле, што га је водило у

социјално непожељна понашања, а што у великој мери може бити узроковано болешћу зависности од алкохола, да је пунолетном неопходно лечење болести зависности, као и измештање из ове, за њега високо ризичне средине, те да се изрицањем васпитних мера не би постигла сврха. Из налаза и мишљења психолога произилази да је евидентно да је Н.М. развој текао у несређеним породичним приликама, да је доста времена проводио на улици, без адекватне контроле и надзора. На његовом развојном плану није постојала довољна блискост и разумевање позитивне мушке одрасле особе, неопходне за адекватну идентификацију. Позитивна фигура јесте био деда, који је у својим васпитним утицајима и захтевима био благ, иако је мајка била посвећена и привржена Н.М., за истог није постојао довољно изграђен родитељски ауторитет. Иако топао и привржен мајци, са потребом за везивањем у односу на друга одрасла лица, спреман да помогне, отворен и саосећајан, Н.М. је врло лабилан, ниског прага толеранције на фрустрацију, а у фрустративним ситуацијама реагује пасивно агресивно и самодеструктивно, конзумацијом алкохола и других психоактивних супстанци, проблем са конзумирањем алкохола је постао хроничан, па је потребно да се подвргне лечењу и одвикавању. Имајући у виду карактеристике личности, породичне прилике, исказ мајке, чињеницу да окр. Н.М. има изречену меру од стране Органа старатељства, односно да се са њим раније саветодавно, континуирано и интезивно радило у Центру за соц. рад, његову зрелост, изрицање васпитне мере у овом случају није оправдано.

Суд је на основу налаза и мишљења социјалног радника такође утврдио да се применом чл. 41 Закона о малолетним учинуоцима кривичних дела у односу на окр. Н.М. не би постигла сврха која би се остварила изрицањем казне, а имајући у виду комплетне анализе случаја.

Суд је ценио извештај стручног тима Центра за соц. рад града Н.Сада за Н.М. и исти прихватио јер је сачињен од стране стручног лица за ову област социјалног рада, у складу са правилима науке и струке.

Суд је на основу судско психијатријско мишљење за Н.М. урађено до стране вештака др Попов Снежане од дана 10.12.2012. године утврдио да у психичком статусу окривљеног нису регистровани знаци привременог или трајног душевног поремећаја у смислу хаотичног поремећаја, окривљени је свестан, уредно оријентисан, уредног је мисаоног тока који је логички интергрисан, без знакова садржајних поремећаја мишљења и поремећаја опажања. Интелектуалне способности се крећу у оквиру просечних, током разговора се не региструју знаци органског пада и оштећења когнитивних функција. Психолошким испитивањем утврђене карактеристике личности, интровертна структура личности, остварује присност са већим бројем људи, на

површном нивоу. На пољу афективитета сниженог основног расположења са осећајем безперспективности, сниженог прага реаговања, слабих контролних механизма, склоност ка агресивном испољавању. На социјалном плану недовољно изграђене социјалне процене и антиципације, последица одређених понашања, структуру личности карактеришу ослабљени контролни механизми и импулсивност, хостилност се испољава у пасивној форми као тврдоглавост, опоненција итд. Наведене сметње структурирају поремећај развоја личности, на овој основи се развила злоупотреба злоупотреба алкохола и психоактивних супстанци коју окривљени током разговора минимизира и наводи да је неколико пута пробао. С обзиром да окривљени наводи да је у време извршења кривичних дела био под утицајем алкохола, прерачун је извршен на основу анамнестичких података о количини конзумираног алкохола, према којем је дана 17.09.2012. године у 00,15 часова био алкохолисан у распону од 4-4,82 мг/мл алкохола у крви која количина представља токсичну дозу алкохола која се код већине алкохолисаних лица завршава комом и смртним исходом те се подаци о количини конзумираног алкохола не могу прихватити као веродостојни. У време критичних догађаја 17.09.2012. године је прерачуном утврђено да је био алкохолисан са 1,18 мг/мл алкохола у крви што клинички одговара лакој степену алкохолисанога стања где алкохол неће дезинтегрисати основне психичке функције и у битном степену утицати на целокупно понашање. Окривљени наводи током прегледа да је тог дана пре извршења дела са М.А. осим алкохола попио и 2-3 кутије лоразепама (не наводећи јачину) који представља психостабилизатор, депресор централног нервног система, и кумулативним дејством са алкохолом би дошло до клиничке слике опијености јачег степена (а тај податак не наводи приликом саслушања), те обзиром да анамнестички подаци имају само релативну вредност, анализом клиничке слике у време критичних догађаја, дана 17.09.2012. године у 00,15 часова и 17.09.2012. године у 21,00-21,30 часова види се да окривљени у целини уредно реконструира догађај, са свим детаљима, што клинички искључује тежак степен пијанства и евентуалну интоксикацију алкохолом и психоактивном супстанцом. Вештак је у свом закључку изнела да имајући у виду интелектуалне потенцијале и структуру личности, ако се прохвати одбрана окривљеног да је пре извршења кривичних дела конзумирао алкохол, да сматра да је способност окривљеног Н.М. да схвати значај дела и да управља својим поступцима била смањена, али не до битног степена, да сматра да се изрицањем васпитне мере не би постигла сврха кажњавања и предложила је да се према окривљеном изрекне мера безбедности обавезног лечења болести зависности.

Суд је на основу судско психијатријског мишљења за Ш.А. сачињеног од стране др Снежане Попов утврдио да у психичком статусу окривљеног нису регистровани знаци привременог или трајног душевног поремећаја у смислу психотичног поремећаја, свестан је, уредно оријентисан, пажња је добро усмерена, уредног је мисаоног тока који је логички интегрисан, без знакова садржајних поремећаја мишљења и поремећаја опажања. Интелектуалне способности су у оквиру просечних, током разговора се не региструју знаци органског пада и оштећења когнитивних функција. У медицинској документацији у Окружном затвору нису регистровани знаци злоупотребе психоактивних супстанци. У психопатолошком смислу се ради о личности без психопатолошких поремећаја у смислу постојања душевних болести. Окривљени наводи да је у време критичног догађаја био под утицајем алкохола, извршен је прерачун на основу анамнестичких података према којем је био алкохолисан са 2,4 мг/мл алкохола у крви што клинички одговара горњој граници средњег степена алкохолисаног стања, уз напомену да обзиром да је прерачун вршен само на основу анамнестичких података овако утврђена алкохолемија има само релативну вредност. Анализом клиничке слике види се да окривљени уредно реконструира догађај у временском континуитету што клинички упућује да није било грубљих помућења и колебања свести те алкохолисаност није дезинтегрисала основне психичке функције и у битном степену утицала на целокупно понашање.

Суд је такође утврдио да је способност овог окривљеног да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима била смањена, али не до битног степена, а имајући у виду његове интелектуалне потенцијале, и кривична дела која му се стављају на терет, у случају да суд прихвати одбрану окривљеног да је пре извршења дела конзумирао алкохол.

Суд је на основу судско психијатријског мишљења за М.Ђ. сачињеног од стране сталног судског вештака др Снежане Попов од дана 10.12.2012. године утврдио да у психичком статусу окривљеног нису регистровани знаци привременог или трајног душевног поремећаја у смислу психотичног поремећаја, окривљени је свестан, уредно оријентисан, уредног је мисаоног тока који је логички интегрисан, без знакова садржајних поремећаја мишљења и поремећаја опажања. Интелектуалне способности су у оквиру просечних, током разговора се не региструју знаци органског пада и оштећења когнитивних функција. Окривљени наводи да је пре критичног догађаја конзумирао алкохол, вештак судске медицине је извршио прерачун, на основу анамнестичких података, према којем је окривљени био алкохолисан са 0,6 мг/мл алкохола у крви, па утврђена алкохолемија клинички представља почетну фазу лаког

степену алкохолисаног стања где алкохол нема битног утицаја на когнитивне и опште интелектуалне потенцијале. Алкохол у благом степену доводи до дезинхибиције. Суд је исто тако на основу наведеног мишљења утврдио да је способност окривљеног у време извршења кривичног дела да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима била очувана, имајући у виду његове интелектуалне потенцијале и кривично дело које се окривљеном ставља на терет.

У свом исказу вештак др.Снежана Попов је додала да у форензичком смислу концентрација алкохола у крви и степен алкохолисаности је један оквир од којег се полази код вештачења, међутим на првом месту се анализира и цени клиничка слика алкохолисаног стања, у конкретном случају, вештак је објаснила да је код свих окривљених прерачун алкохолемије вршен само на основу анамнестичких података, те би у стручном погледу била и грешка узети овакве алкохолемије која је егзактно утврђена, из разлога што алкохолисано лице већ у средњем степену алкохолисаног стања због утицаја алкохола на психичке и конг. функције у смислу пада пажње, концентрације и меморичких функција, не може тачно да прати динамику количине алкохола током пијења, тако да самим тим и прерачун на основу анамнестичких података не може бити тачан, и у стручном погледу једино исправно је ослањати се ипак на клиничку слику, у предметном случају вештак је узела у обзир да приликом прегледа и разговора и анализом исказа није било елемената који би указивали на грубља помућења и колебања свести и као последица тога дубље или плиће амнезије, јер ипак окривљени уредно реконструишу деликтне радње, што клинички упућује да није достигнут тежак степен алкохолисаног стања, да је према томе налаз више определио преглед и клиничка слика алкохолисаног стања, а да другачије изгледа разговор са лицем који због степена алкохолемије има прекиде свести и са лицем које те прекиде нема.

Суд је на основу налаза др Марка Максимовића, сталног судског вештака за окривљеног М.А. утврдио да се приликом прегледа окривљеног ради вештачења вербални контакт лако успостављао и довољно дуго одржавао у жељеном правцу, окривљени је прибрале свести, правилно оријентисан, мисаони ток му је успоренији, али без суманутих идеја и садржаја, нема чулних обмана у опажању, афективно је анксиозан, субдепресиван и емоционално нестабилан. Вољно-нагонски импулси су у физиолошким границама, склон је непоштовању социјалних норми и сниженог је фрустрационог прага толеранције, због чега је склон импулсивном реаговању. Грубом проценом интелектуалне способности су нешто испод просека. Код окривљеног М.А. нису регистровани симптоми привременог или трајног душевног поремећаја и

менталног дефицита, утврђено је да је окривљени био вишегодишњи зависник од психоактивних супстанци. Суд је утврдио да је у време критичног догађаја способност окривљеног да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима била смањена, али не у битном степену, јер је био вишегодишњи зависник од психоактивних супстанци што је оставило трага на његово психичко здравље (умерена органска оштећеност) и утицало на формирање структуре личности.

Суд је ценио налазе и мишљења наведених вештака и у целини их прихватио јер су сачињени на непристрасан, јасан и образложен начин, у складу са правилима науке и струке и од стране стручњака за дату област вештачења.

Суд је ценио одбрану окривљених Н.М., М.А., Ш.А. и М.Ђ. коју су изнели током кривичног поступка, па је тако одбрану окривљеног Н.М. у погледу извршења кривичног дела из тачке 1 изреке пресуде оценио као признање кривичног дела које му се ставља на терет коју је суд прихватио јер се његова одбрана подудара и са исказима саслушаних сведока оштећених Б.Б., К.М., Ц.М. и Ј.М. и у којем је окривљени признао да су он и окр. М.Ђ. пришли оштећенима, тражили новац, док је окривљени у руци држао сатару коју је носио у ранцу, уједно окривљени је признао да су им оштећени предали новчанике, да је поделио новац са окр. М.Ђ. а новчанике бацили, међутим суд није могао да прихвати његову одбрану из истраге и са главног претреса у делу у којем је окривљени тврдио да је сатару држао уз ногу, да никог није цепарио, да му је један од оштећених предао 500,00 динара док су новчаници остали код М.Ђ. и да не зна шта је М.Ђ. даље са њима учинио, а да је другачије казивао у полицији јер су му полицајци тако рекли, да је сатару носио са собом због тога што су му претила нека лица, те да не зна због чега је извадио сатару из ранца када су пришли оштећенима, јер суд сматра да је оваква одбрана усмерена искључиво на умањење своје кривице, с обзиром да је лично и без примедби потписао записник о саслушању осумњиченог у полицији, да је пре давања исказа у полицији обавио поверљив разговор са браниоцем, те с обзиром да су оштећени сагласно описали да је окривљени држао сатару подигнуту у вис, што је код њих и изазвало страх за сопствени живот и да их је критичном приликом претресао, оштећени су уједно навели који износ новца им је том приликом одузет.

У погледу кривичног дела описаног под тачком 2 изреке пресуде одбрана окривљеног Н.М. по оцени суда представља признање кривичног дела којим се терети, будући да је окривљени признао да се критичног дана састао са окривљенима Ш.А. и М.А., да су заједно пресрели оштећене К.А. и П.И., да је он тад у руци држао сатару, а М.А. нож, као и да су од једног оштећеног одузели новац, а од другог нису, с обзиром да се у том делу његова одбрана поклапа и са исказима оштећених К.А. и П.И.,

окривљени је остао доследан, а и подудара се и са исказом окривљеног Ш.А. у делу у којем му је суд поверовао, са потврдом о привремено одузетим предметима на име Н.М. и потврдом о враћеним предметима на име П.И., из које је суд утврдио да је новац у износу од 1.500 динара који је овом оштећеном одузет и враћен.

У односу на кривично дело описано под тачком 3 изреке, суд је оценио одбрану окривљеног као делимично признање кривичног дела (осим одбрану из истраге), па је исту прихватио у делу у којем је окривљени признао да су сва тројица окривљених пришли оштећеном И.С. од којег су сва тројица тржили да им преда новац, међутим окривљени не помиње да је и том приликом код себе имао сатару а М.А. нож, тј. да су према оштећеном употребили претњу да ће непосредно напасти на живот оштећеног, што суд сматра покушајем ублажавања сопствене кривице, а што је у супротности са детаљним исказом оштећеног који је описао радње окривљених и који исказ је суд у целости прихватио. Негирање окривљеног у истрази да је починио ово кривично дело, правдајући се да је у полицији признао јер су га полицајци шамарали и тражили да призна, те да су га испитивали и пре него што је дошао његов бранилац је по ставу суда неосновано, јер је окривљени Н.А. лично потписао записник о салсушању осумњиченог у којем нису констатоване било какве примедбе, окривљени је у том делу недоследан у својој одбрани што је све довело у сумњу истинитост оваквих његових навода.

Суд је прихватио одбрану окривљеног Н.М. да је исти конзумирао алкохол пре извршења кривичних дела на начин како је то описао у односу на дела из тачке 2 и 3 изреке пресуде, уједно суд је прихватио одбрану окривљеног да је исти био у алкохолисаном стању приликом извршења кривичног дела под тачком 1 изреке пресуде, али не у количини коју је окривљени навео и која је по мишљењу вештака судске медицине и неуропсихијатра немогућа и представља токсичну дозу алкохола у крви, због чега суд сматра да окривљени у том делу није дао тачне податке, желећи да на овај начин доведе до ублажавања своје кривице, тј. до стварања слике која би довела у питање његову урачунљивост у време извршења предметног дела.

Суд је ценио одбрану окривљеног М.А. изнету пред овлашћеним радницима полиције и пред истражним судијом у погледу кривичног дела из тачке 2 изреке, када је негирао извршење кривичног дела, тј. у којој целокупну кривицу фактички преноси на Николовског и исту није могао да прихвати као веродостојну јер није поткрепљена ниједним другим доказом, а супротна је исказима оштећених К.А. и П.И. којима је суд поклатио веру, као и одбранама окривљених Н.М. и Ш.А. у делу у којима им је суд поверовао. Анализирајући одбрану овог окривљеног на главном претресу у односу на исто кривично дело, суд је прихватио у делу у којем је окривљени признао да је

критичном приликом носио свој нож који је бацио у Иричековој улици где је исти и пронађен од стране полицајаца, али суд није поверовао наводима да је нож носио са собом из страха јер је неколико дана раније имао конфликт са извесним лицима у дискотеци Контраст, с обзиром да ни његова вереница ове тврдње није могла да потврди, а сигурно би имала сазнања да окривљеном неко прети или да окривљени има разлога да се боји за своју безбедност, јер су у том периоду живели заједно, што значи да је окривљени носио са собом нож искључиво да би исти употребио за вршење кривичних дела. Одбрана окривљеног у вези кривичног дела описаног под тачком 3 изреке пресуде изнетој приликом саслушања у полицији представља за овај суд делимично признање кривичног дела, коју је суд прихватио у делу у којем је окривљени признао да су сва тројица пресрела оштећеног И.С. и тражила од њега новац који им оштећени није предао јер није имао код себе.

Окривљени је у истрази навео да је оштећеном пришао само Н.М., док је на главном претресу рекао да му је он само пришао, што је нетачно, јер је и сам оштећени децидно навео да су му пришла сва тројица окривљених и опколила га, описао је радње које су окривљени у том предузели, у које чињенице је суд поверовао, а одбрану окривљеног која је уједно и мењана није прихватио, јер је њен циљ избегавање или умањење кривичне одговорности.

Суд је ценио одбрану окривљеног Ш.А. из полиције и исту прихватио у делу у којем је окривљени признао да се критичног дана састао са Н.М. и М.А. и да су пресрели двојицу момака, као и у делу у којем је окривљени признао да су након тога заједно пришли још једном момку и тражили од њега новац, с обзиром да се подудара са осталим изведеним и прихваћеним доказима, његова одбрана прихваћена је у делу у којем окривљени описује радње првоокривљеног и другоокривљеног, али је неприхватљиво и неосновано када се окривљени брани на тај начин што наводи да није учествовао у критичном догађају, да није знао шта ће се десити, оваква одбрана је нелогична и неживотна и уперена на избегавање кривице, јер ако окривљени није знао шта ће да се деси, зашто није спречио окривљене када је схватио о чему се ради, већ је након извршења кривичног дела према оштећенима К.А. и П.И. наставио даље са окривљенима у вршењу кривичних дела, а неспорна је чињеница да су се окривљени састали и били заједно и пре него што су извршили кривична дела, што упућује на једини закључак да је мало вероватно да се тада нису договарали о својим заједничким намерама и плановима, његово објашњење да није спречио окр. Н.М. и Ш.А. јер је био збуњен и пијан је неприхватљиво и неосновано.

Одбрану окривљеног М.Ђ. суд сматра негирањем извршења кривичног дела и истој суд није поверовао, јер је по уверењу суда неубудљива, будући да су оштећени описали у својим исказима радњу кривичног дела коју је предузео овај окривљени, тј. из исказа оштећених суд је утврдио да су њих двојица оштећенима заједно пришли, док су оштећени К.М., Ц.М. и Ј.М. сагласно навели да им је новац тражио окривљени М.Ђ., због чега суд сматра да је окривљени имао намеру да избегне кривицу за кривична дела која му се стављају на терет у овом кривичном поступку.

Оценом свих изведених доказа, како сваког појединачно тако и свих заједно и у међусобној вези, суд сматра да се у радњама окривљених Н.М. и М.Ђ. стичу сви битни елементи кривичног дела разбојништво из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика у вези са чл. 33 Кривичног законика, описаног под тачком 1 изреке пресуде, да се у радњама окривљених Н.М., М.А. и Ш.А. стичу сва битна обележја кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика описаног под тачком 2 изреке пресуде, као и битна обележја кривичног дела разбојништва у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика у вези чл. 30 кривичног законика описаног под тачком 3 изреке ове пресуде.

Суд сматра да су окривљени Н.М., М.А. и Ш.А. починили кривично дело под тачком 2 и 3 изреке пресуде и то као група из разлога што ова чињеница произилази из свих изведених доказа на основу којих је суд закључио да су окривљени били повезани ради повременог вршења кривичних дела, будући да су у кратком временском периоду заједно починили два кривична дела до момента њиховог хапшења од стране полицијских службеника, дакле деловали су заједно, свако од њих је имао своју улогу у извршењу кривичног дела, и сами оштећени су навели да су окривљене доживљавали да су заједно, да су им заједно и пришли, што све потврђује и окривљени Н.М. када је навео да је критичног дана срео окр. М.А. и Ш.А. који су му предложили да иду да „узму неке паре“, на шта је окривљени пристао, што све указује да су окривљени имали свест о заједничком деловању и да су били удружени у циљу вршења кривичних дела.

Суд није прихватио правну квалификацију кривичних дела из тачке 1 и 2 оптужнице Вишег јавног тужилаштва бр. КТ 418/12 од 17.12.2012. године у којој се окривљенима Н.М. и М.Ђ. ставља на терет 4 кривична дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 КЗ-а, а окривљенима Н.М., М.А. и Ш.А. поред једног кривичног дела из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ-а и једно кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 у вези чл. 30 КЗ-а, из разлога што суд сматра да у ситуацији када обележја кривичног дела проистичу из истог чињеничног описа, тј. истог животног догађаја,

како то произилази и из конкретног случаја у којем су окривљени предузели једну радњу извршења кривичног дела, у исто време и на истом месту, не постоји стицај кривичних дела, иако је та радња била управљена против више различитих оштећених, јер суд сматра да су окривљени поступали са јединственим умишљајем у односу на оштећене, због чега је суд квалификовао радње окривљених Н.М. и М.Ђ. Ђорђа из тачке 1 изреке пресуде као једно кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 1 КЗ-а, док је радње окривљених Н.М., М.А. и Ш.А. под тачком 2 изреке квалификовао такође као једно кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ-а.

Суд је одбио доказни предлог браниоца окривљеног Ш.А. да се у својству сведока саслуша Е.М. на околности састанка са окривљеним Ш.А. критичног дана, јер та околност по оцени суда није релевантна за утврђивање чињеничног стања, јер је неспорна чињеница да се окривљени Ш.А. састао са осталим окривљенима, те је нецелисходно утврђивати са ким је окривљени још имао евентуално намеру да се нађе те вечери, а уједно, овог сведока окривљени први пут помиње на главном претресу, док је у истрази тврдио да се нисаким није договарао да се види тог дана, јер му је по његовом казивању телефон био у квару, што је све определило овај суд да не прихвати наведени доказни предлог.

Суд је такође одбио доказни предлог браниоца окривљеног Ш.А. за суочење сведока оштећеног П.И. и окривљеног Ш.А. из разлога што је протекао одређен период времена од момента кривичног дела до данас, тако да постоји могућност да се сведок не може сетити свих детаља и догађаја који је за њега био непријатан, а окривљени данас знатно другачије изгледају и другачије су обучени него у моменту када су извршили дело.

У погледу кривице тј. субјективних елемената кривичног дела суд је установио да су окривљени у време извршења кривичног дела били урачуњиви, да су окривљени Н.М., М.А. и Ш.А. били смањено способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, али не до битног степена, док је окривљени М.Ђ. био способан да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима, руководећи се налазима вештака неуропсихијатра и вештака судске медицине о утврђеној алкохолемији и прихватајући одбрану окривљених Н.М., Ш.А. и М.Ђ. да су непосредно пре критичних догађаја конзумирали алкохол, док је у погледу виности као психичког односа учиниоца према свом делу, суд неспорно утврдио да су окривљени били свесни свога дела, као и његове противправности и да су хтели његово извршење, те су дело стога извршили са директним умишљајем.

Приликом одлучивања о врсти и висини санкције за окривљене, суд је ценио како олакшавајуће тако и отежавајуће околности на страни окривљених, па је тако суд на страни окривљеног Н.М. ценио као олакшавајуће околности његову ранију неосуђиваност, младост, коректно држање пред судом, искрено кајање, као и личне и породичне прилике, тј. чињеницу да је дете разведених родитеља, као и да је у време извршења кривичних дела био смањено способан да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, али не до битног степена, на страни окривљеног М.А. суд је као олакшавајуће околности ценио његову младост, чињеницу да је отац малолетног детета, и да је у време извршења кривичних дела био смањено способан да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, али не до битног степена, на страни окривљеног Ш.А. суд је од олакшавајућих околности ценио његову младост, такође и да је у време извршења кривичних дела био смањено способан да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, али не до битног степена, искрено кајање, а на страни окривљеног М.Ђ. суд је ценио као олакшавајуће околности његову ранију неосуђиваност, младост, те чињеницу да је окривљени студент на завршној години Економског факултета. Од отежавајућих околности, суд исте није нашао на страни окривљених Н.М., Ш.А. и М.Ђ., наиме, суд је имао у виду да је окривљени Ш.А. раније осуђиван, али ту чињеницу није узео као отежавајући, јер се не ради о истом или истоверсном кривичном делу, док је од отежавајућих околности на страни окривљеног М.А. суд ценио његову ранију осуђиваност и то за исто кривично дело, па је суд применом чл. 4, 42, 45, 54 Кривичног законика, а у односу на окривљене Н.М., Ш.А. и М.Ђ. и применом чл. 56 и 57 Кривичног законика, а у односу на окривљеног М.А. и применом чл. 55 Кривичног законика, суд окривљене огласио кривим за дела наведена у изреци па претходно утврдивши појединачно казне затвора за свако кривично дело изрекао јединствене казне и то окривљенима Н.М., М.А. и Ш.А. казну затвора у трајању од 3 године и 6 месеци, а окривљеног М.Ђ. осудио на казну затвора у трајању од 6 месеци.

Суд је ценио олакшавајуће околности на страни окривљених Н.М., Ш.А. и М.Ђ. као нарочито олакшавајуће околности, због чега је суд овим окривљенима ублажио појединачне казне испод законом прописаног минимума за предметна кривична дела.

Имајући у виду горе наведено, овакве казне затвора у односу на окривљене по оцени овога суда су сразмерне друштвеној опасности извршених кривичних дела и степену кривице окривљених, те су довољне и истовремено нужне да би се у потпуности остварили циљеви, како индивидуалне тако и генералне превенције, односно, изречене казне су довољна мера да се њима у оквиру опште сврхе кривичних

санкција (чл. 4 ст. 2. КЗ-а) постигне сврха кажњавања предвиђена одредбом члана 42. Кривичног закона.

Суд је на основу чл. 63 Кривичног законика окривљенима Н.М., М.А. и Ш.А. у изречену казну затвора урачунао време проведено у притвору.

Суд је на основу чл. 78, 79, 80 83 и 84 КЗ-а према окривљеном Н. М. изрекао **МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОБАВЕЗНОГ ЛЕЧЕЊА НАРКОМАНА И ОБАВЕЗНОГ ЛЕЧЕЊА АЛКОХОЛИЧАРА** које ће се извршити у Заводу за извршење казне затвора и исте ће трајати док постоји потреба за лечењем али не дуже од три године. Време проведено у Установи за лечење урачунава се у казну затвора.

Суд је на основу чл. 206 ЗКП-а оштећене М.Ј.,М.К. и М.Ц. ради остваривања имовинскоправног захтева упутио на парницу.

Суд је на основу чл. 196 ст. 1 ЗКП-а окривљене обавезао да плате трошкове кривичног поступка и то окривљени Н.М. износ од 17.185,83 динара, окривљени М.А. износ од 18.700,00 динара, окривљени Ш.А. износ од 14.785,83 динара и окривљени М.Ђ. износ од 14.785,83 динара који се односе на трошкове вештачења и трошкове спровођења, као и судски пашал у износу од по 2.000,00 динара, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Сходно наведеном образложењу и с' позивом на цитиране законске одредбе, суд је одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар,

Председник Већа- СУДИЈА

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба у року од **15 (петнаест) дана** од дана пријема ове пресуде **Апелационом суду у Новом Саду** а путем овог суда.

Анализа случаја:

Из наведене пресуде видљиво је да је у конкретном случају за правилно утврђивање чињеничног стања суд у највећој мери користио исказе сведока оштећених, дакле лица која су непосредно оштећена кривичним делом, која су непосредни очевидци и која су успела да пред судом детаљно опишу начин на који су

се одиграли критични догађаји и не само то, већ су поједини од њих и препознали окривљене као извршиоце кривичних дела, односно као своје нападаче, што је суду у знатној мери олакшало да утврди који од окривљених је имао коју улогу у вршењу кривичног дела разбојништва, наравно и делом уз помоћ одбрана окривљених који су делимично и признали извршење кривичних дела, које је суд пажљиво ценио у склопу осталих изведених доказа.

У овом примеру из праксе, важно је указати на чињеницу да су окривљени оглашени кривим да су починили кривично дело разбојништво делујући као група. Закључак да су окривљени предузели радњу извршења као група суд је донео на основу тога што су они у кратком временском периоду заједно починили два кривична дела до момента њиховог хапшења што значи да су деловали заједно, такође свако од њих је имао своју улогу у извршењу кривичног дела, при чему је важно да су оштећени окривљене доживљавали да су заједно, да су им заједно и пришли, што све потврђује и окривљени Н.М. да је критичног дана срео окр. А.М. и А.Ш. који су му предложили да иду да „узму неке паре“, на шта је овај пристао, што све указује да су окривљени имали свест о заједничком деловању и да су били удружени у циљу вршења кривичних дела.

За судску праксу интересантна је и правна квалификација из оптужнице у којој је окривљенима М.Н и Ђ.М. стављено на терет 4 кривична дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 КЗ-а (дело описано под тачком 1 изреке), а окривљенима М.Н., М. А. и Ш. А. поред једног кривичног дела из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ-а и једно кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 у вези чл. 30 КЗ-а (дело описано под тачком 2 изреке), а по ставу суда, у ситуацији када обележја кривичног дела проистичу из истог чињеничног описа, тј. истог животног догађаја, у којем су окривљени предузели једну радњу извршења кривичног дела, у исто време и на истом месту, не постоји стицај кривичних дела, иако је та радња била управљена против више различитих оштећених, јер су окривљени поступали са јединственим умишљајем у односу на оштећене, због чега је суд узео да се ради о по једном кривичном делу разбојништва у оба чињенична стања.

Када је реч о мерама безбедности, интересантно је истаћи да је за првоокривљеног утврђено да је услед зависности од употребе алкохола и наркотика извршио кривична дела и да је потребно његово лечење како више не би вршио кривична дела услед ових зависности, па му је суд истовремено изрекао две мере лечења које ће се извршити у Казнено-поправном Заводу јер је осуђен на безусловну

казну затвора, при чему када пресуда постане извршна увек се прво извршава мера безбедности лечења па онда казна затвора.

У контексту одлучивања о врсти кривичних санкција, суд практично није могао према првоокривљеном као млађем пунолетном лицу да изрекне санкцију које се примењују према малолетним учиниоцима кривичних дела, јер је према истом и раније изречена васпитна мера, па поред чињенице да иста на понашање окривљеног није повољно утицала и имајући у виду сам карактер његове личности не би било оправдано да се према истом примени васпитна мера због чега се суд одлучио за казну.

**2) Пресуда Вишег суда у Новом Саду посл. бр. К 256/14 од 05.05.2015. године,
потврђена пресудом Апелационог суда у Новом Саду бр. Кж 1 869/15 од 20.10.2015.
године**

У ИМЕ НАРОДА!

Виши суд у Новом Саду, у већу састављеном од судије В.М. као председника већа, те судија поротника Б.Н. и Б. Д., као чланова већа, уз суделовање М. Т. као записничара, у кривичном предмету против **окривљеног В. В.**, због три кривична дела разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст.1 у вези чл. 33 Кривичног законика, једног кривичног дела разбојништво из чл. 206 ст.2 у вези ст.1 КЗ-а, 6 кривичних дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 КЗ-а, једног кривичног дела разбојништво у покушају из чл. 206 ст.1 у вези чл. 30 КЗ-а, 10 кривичних дела недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст.4 у вези ст.1 КЗ-а, једног кривичног дела недозвољено држање оружја и експлозивних материја из чл. 348 ст.3 у вези ст. 2 и 1 КЗ-а, два кривична дела изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 3 и 1 Кз-а и **окривљеног М. А. М.** због три кривична дела разбојништво у саизвршилаштву из чл.206 ст.1 у вези чл.33 Кривичног законика, а по оптужници Вишег јавног тужилаштва Нови Сад посл.бр. КТИ-90/13 од 12.06.2014. године, након главног и јавног претреса одржаног дана 29.04.2015. године, једногласно је донео, а дана 05.05.2015. године јавно објавио, у присуству окривљеног В.В. лично а без присуства окривљеног М.А.М. коме је суд судио у одсуству, у присуству браниоца окривљеног В.В., Н.К., адвоката из Новог Сада, браниоца окривљеног М.А.М., М.В., адвоката из Новог Сада, те заменика Вишег јавног тужиоца у Новом Саду С.Ј. следећу,

ПРЕСУДУ

ОКРИВЉЕНИ:

1. В.В.
2. М.А.М.

К р и в и с у

Што су:

В.В. и М.А.М.

1. По претходном договору, дана 20.08.2009.године, око 08,40 часова, у Републици Хрватској у Ријеци у ул. Фрање Чандека бр. 32/ц, у стању урачунљивости при чему су могли да схвате значај својих дела и да управљају својим поступцима, у намери да прибаве себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузели туђе покретне ствари, тако што су маскирани са качкетима и сунчаним наочарима, ушли у Поштански уред бр.108, који се налази, и који је у саставу оштећене „Хрватске поште“ ДД Ријека, при чему је В.В. уперио пиштољ, сребрне боје, у радницу на шалтеру, оштећену В.А. из Ријеке, која се налазила иза пулта, заједно са колегиницом оштећеном М.Х. из Чавле, па је затим прескочио пулт и од оштећене В.А. захтевао да му да новац, која је из ладнице извадила сав новац и ставила у најлон кесу, коју јој је окривљени дао, па је затим захтевао од оштећене В.А. да му отвори сеф, што је она учинила, те је из истог В.В. одузео новац, који је потом ставио у поменути најлон кесу, при чему је викао „дај еуре! дај еуре!“, на што му је оштећена В.А. одговорила да еура нема, а онда је В.В. кључем затеченим у брави сефа, откључао десни део сефа, у ком делу се налазио ковани новац, који је само разбацао и када је видео да еура нема, са одузетим новцем у износу од 7.855,00 куна, чија је динарска противвредност 100.047,56 динара, заједно са М.А.М., који је сво време стајао у близини улазних врата и чувао стражу, напустио лице места, при чему су били свесни свога дела и хтели његово извршење и имали свест о забрањености свога дела,

и тиме извршили кривично дело разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика.

2. По претходном договору, дана 16.12.2009. године, у Земуну у ул. Бачка бр. 11а, у вечерњим часовима, у стању урачунљивости при чему су могли да схвате значај својих дела и да управљају својим поступцима, у намери да прибаве себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузели туђе покретне ствари, тако што су ушли у продавницу „Рода-Супермаркет“, након чега је В.В. уперео пиштољ у радницу која је седела за касом, оштећену Д.М. из Београда, и од ње захтевао, да му из касе да паре, па се оштећена у страху одмакла од касе, након чега је В.В. из касе одузео новац у износу од 192.500,00 динара, а за то време је окривљени М.А.М. пришао другој каси, код које је радила оштећена Г.С. из Београда од које је захтевао новац из касе, која му је у страху отворила касу, из које је одузео 180.500,00 динара, да би након тога окривљени са одузетим новцем у укупном износу од 373.000,00 динара изашли из продавнице, оштетивши тиме ДОО „Меркатор-С“ Нови Сад за наведени износ, при чему су били свесни свога дела и хтели његово извршење и имали свест о забрањености свога дела,

и тиме извршили кривично дело разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл.33 Кривичног законика.

3. По претходном договору, дана 01.12.2009. године, у вечерњим часовима у Новом Саду у улици Новосадског сајма бр. 12, у стању урачунљивости, при чему су могли да схвате значај својих дела и да управљају својим поступцима, у намери да прибаве себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузели туђе покретне ствари, тако што су масикрани капуљачама и шаловима преко лица, ушли у продавницу „Палма“, те је В.В. уперео пиштољ у радницу на каси, оштећену П.Ј. из Новог Сада и рекао јој „Дај паре!“, док је М.А.М. отишао до друге касе, и пазио да неко не наиђе, након чега је оштећена, отворила касу и новац из касе ставила на пулт, са којег је окривљени В.В. узео новац у износу од 259.784,00 динара, а потом су окривљени са одузетим новцем изашли из продавнице, оштетивши тиме ДОО „Меркатор-С“ Нови Сад за наведени износ, при чему су били свесни свога дела и хтели његово извршење и имали су свест о забрањености свога дела,

и тиме извршили кривично дело разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл.33 Кривичног законика.

В.В.

4. Дана 17.12.2010.године, око 17,55 часова, у Шапцу у ул. Господар Јевремова бр.38, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран у црној јакни, са црном капуљачом преко главе и шалом црно-сиве боје преко лица, наоружан пиштољем марке „Застава“, М 70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, ушао у продавницу оштећеног ДОО „Златарна Цеље“ Београд, а затим у радницу која је стајала иза продајног пулта, оштећену Н.В. из Шапца, уперио пиштољ, и почео да је гура према просторији-тоалету, у којој се налазио сеф, захтевајући од ње да вади све из сефа, на шта јој је она одговорила „вади сам“, а затим јој је прислонио пиштољ уз главу и поново од ње захтевао да вади све из сефа, претећи јој да ће, ако га не послуша, убити и њу и њену децу, пошто зна да живе на насељу „Тркалиште“ при чему је гурао оштећену према тоалету у коме се налазио сеф, која је повлачећи се у том правцу притиснула дугме од аларма, и када су ушли у тоалет, гурнуо ју је на WC шољу, те му је оштећена из седећег положаја отворила сеф, а затим је из сефа извадила више тацни са златним и сребрним накитом, који је по захтеву окривљеног ставила у торбу коју је имао код себе, након чега је са одузетим накитом у вредности од 9.865.500,00 динара изашао из продавнице, оштетивши тиме ДОО „Златарну Цеље“ Београд за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика.

5. Дана 07.09.2013. године, у вечерњим часовима у Новом Саду, у улици Новосадског сајма бр. 12, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран капуљачом навученом преко главе и сунчаним наочарима,

ушао у маркет „Палма“, након чега је уперео пиштољ марке „Застава“, М 70 калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, у радника на каси, оштећеног К.М. из Новог Сада, рекавши му „дај хиљадарке“, који је подигао руке у вис, након чега је окривљени подигао пиштољ иза главе оштећеног и испалио један хитац у правцу полица на којој су се налазиле цигарете, на који је начин, свесно, употребом ватреног оружја изазвао опасност за живот и тело оштећеног и присутних купаца, којих је било око 15, на шта је пристао, те је оштећени у страху чучнуо доле, након чега је поново уперео пиштољ у оштећеног, захтевајући да му да новац, па је оштећени отворио касу и из исте извадио новац и ставио у најлон кесу окривљеног, па је потом захтевао од оштећеног да отвори другу касу и да му сада из те касе извади новац, што је оштећени и учинио, међутим како у тој другој каси није било новца, окривљени је са већ одузетим новцем у вредности од 161.976,00 динара, напустио лице места, оштетивши на тај начин ДОО“Меркатор-Ц“ Нови Сад, за наведени износ, при чему је био свестан својих дела и хтео њихово извршење и имао је свест о забрањености својих дела,

и тиме извршио кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл.348 ст.4 у вези ст. 1 Кривичног законика и кривично дело, изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 3 и 1 Кривичног законика.

6. Дана 05.09.2012.године, око 11,50 часова у Новом Саду у улици Његошева бр. 14, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран црним качкетом на глави и сунчаним наочарима, наоружан пиштољем марке „Застава“, М 70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536 који је неовлашћено носио, ушао у мењачницу СЗТР„Светлост“, власништво оштећене С.Р. из Новог Сада, која је стајала иза пулта, и уперео пиштољ у оштећену говорећи јој да бежи у ћошак, али како га иста није послушала већ га гурнула, физички је напао оштећену, ударивши је више пута дршком од пиштоља у пределу чела, а затим и ногом у пределу стомака, услед чега је оштећена пала на под, наневши јој при том лаке телесне повреде у виду раздерно нагњечне ране чела, огуљотине коже носа и крвних подлива у пределу леве надлактице и десне подлактице, да би затим из фиоке продајног пулта одузео новац у износу од 51.000,00 динара, власништво оштећене и изашао из мењачнице, оштетивши

је за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела

чиме је извршио кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика.

7. Дана 22.07.2013. године, око 17,54 часова, у Новом Саду, у ул. Шафарикова бр.21, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери +прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран са качкетом преко главе и сунчаним наочарима, ушао у златарску радњу оштећеног ДОО „Голден ехцханге“ Нови Сад, где је пришао радном столу за којим је седела радница, оштећена К.М. из Новог Сада, у коју је уперео пиштољ марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, а затим захтевао од ње да легне на под и да отвори сеф и да му паре, , те је оштећена легла на под и у лежећем положају отворила сеф из којег је окривљени одузео новац у износу од 104.220,00 динара и 12 грама злата финоће 585, укупне вредности 120.000,00 динара, након чега је напустио лице места, оштетивши на тај начин ДОО „Голден ехцханге“ Нови Сад, за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика.

8. Дана 19.08.2013.године, око 16,14 часова, у Новом Саду, у ул. Сремска бр.9, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран шеширом и сунчаним наочарима, ушао у златарску радњу оштећеног ДОО „Голден ехцханге“ Нови Сад, где је пришао радном столу за којим је седела радница, оштећена Р.С. из Новог Сада, у коју је уперео пиштољ марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, захтевајући да му да паре, која је потом у страху отворила сеф из којег је окривљени одузео новац у износу од

102.060,00 динара и златан накит: и то: 11,1 грам злата финоће 585, 2,11 грама злата финоће 833, 4,24 грама сребра финоће 800, у вредности од 24.560,00 динара, све укупне вредности од 126.620,00 динара, након чега је напустио лице места, оштетивши на тај начин ДОО „Голден ехцханге“ Нови Сад за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика.

9. Дана 06.09.2013. године, око 08,10 часова, у Новом Саду, у ул. Дунавска бр. 20, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран са качкетом на глави и сунчаним наочарима, ушао у златарску радњу оштећеног привредног друштва ДОО „Голден ехцханге“ Нови Сад, где је пришао радном столу за којим је седела радница, оштећена Ч.М. из Новог Сада, у коју је уперео пиштољ марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, и обратио јој се речима „да ли знаш шта треба да радиш?“, на шта је оштећена одговорила „знам“ и одмах је отворила сеф и из истог извадила сребрни и златни накит и то 5,11 грама злата финоће 585, у вредности од 7.665,00 динара, 67,60 грама сребра финоће 925 у вредности од 1.961,00 динара, као и новац у износу од 7.665,00 динара, све укупне вредности од 17.291,00 динара, које је предала окривљеном, који је исте ставио у најлон кесу, а затим изашао из радње, чиме је оштетио тиме ДОО „Голден ехцханге“ Нови Сад за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика.

10. Дана 15.04.2011. године, око 10,30 часова, у Новом Саду, у ул. Војводе Бојовића бр.8, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, ватреним оружјем изазвао опасност за живот и тело људи, тако што је маскиран са капуљачом преко главе, и наоружан пиштољем марке

„Застава“, М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, ушао у мењачницу СТР „Јас“, власништво оштећене Ж.Ј. из Новог Сада, те када је угледао оштећену, испалио је један хитац из пиштоља у правцу лимених врата тоалета, иако је био свестан да испаливањем хитца из пиштоља може изазвати опасност за живот и тело људи, пристао је на ту последицу и имао је свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело, недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног закона и кривично дело, изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика.

11. Дана 14.12.2013. године, око 12,20 часова, у Шапцу, у ул. Карађорђева бр. 55, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран капом на глави и црним шалом преко лица, ушао у златарску радњу „Богдановић“, власништво оштећене Б.М. из Шапца, где је, иза продајног пулта, затекао оштећену и обратио јој се речима „ово је пљачка, лези доле“, а затим је кренуо иза пулта, и при том је из појаса извадио пиштољ марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, па је исти уперео у оштећену, рекавши јој више пута да сарађује, и да легне на под, након чега је из продајног пулта одузео и присвојио 804,4 грама сребрног накита у вредности од 280.000,00 динара и новац у износу од 19.960,00 динара, укупно 299.960,00 динара, оштетивши тиме Богдановић Марију за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика.

12. Дана 13.12.2013. године, око 17,05 часова, у Шапцу у ул. Господар Јевремова бр.43, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, покушао да одузме туђе покретне ствари, тако што је маскиран црном капом навученом преко чела и шалом који му је

прекривао лице, ушао у СЗР „Деспотовић“, власништво М.Д. из Шапца, те извадио из цепа пиштољ, марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, и викнуо на оштећену Г.И. из Шапца, која је стајала одмах поред врата, да легне на под, јер је ово оружана пљачка, и ударио је песницом по глави од којих удараца је оштећена пала на под, а затим скочио на пулт, и са упереним пиштољем захтевао од раднице, оштећене Д.С. да извади све из сефа, али након што га је иста гурнула са пулта, побегао је из радње при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 30 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика,

13. Дана 14.12.2013. године, у Новом Саду, у ул. Граничарска бр. 15, у стану бр.1, у којем је становао, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, неовлашћено држао већу количину ватреног оружја, муниције и средстава велике разорне моћи, и то: 3 ручне бомбе М-52 ПЗ, један пиштољ марке „Застава“, калибра 6,35 мм, фабричког броја ЕТ 830123, са једним оквиром и седам метака калибра 6,35 мм, 50 комада метака калибра 9мм, 7 комада пушчаних метака калибра 7,62 мм, ваздушни пиштољ црне боје марке „Умарекс“ и 3 комада метака за ваздушни пиштољ калибра 8 мм, за чије држање није имао одобрење надлежних органа, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело недозвољено држање оружја и експлозивних материја из чл. 348 ст. 3 у вези ст. 2 и 1 Кривичног законика.

14. Дана 14.12.2013. године, у Новом Саду, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, неовлашћено носио ватрено оружје и муницију у возилу Ж.Д. из Шапца, са којим је заједно долазио колима из Шапца за Нови Сад, и то: један пиштољ марке „Застава“, М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, и 5 метака истог калибра, и никловани пиштољ марке „Застава“, калибра 6,35 мм, фабричког броја 910725, и 6 метака истог калибра, за чије држање није имао одобрење надлежних органа, и при том је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела,

и тиме извршио кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика.

Па им суд применом цитираних законских прописа и чл. 4, 42, 45, 54, Кривичног законика а у односу на окривљеног Вујатовић Велка и применом чл. 56 и 57 Кривичног законика.

Окривљеном В.В.

ПРЕТХОДНО УТВРЂУЈЕ

За 3 кривична дела разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 КЗ-а описана под тачком 1, 2 и 3 диспозитива.

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД ПО 1 (ЈЕДНЕ) ГОДИНЕ

За једно кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ-а описано под тачком 4 изреке.

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 1 (ЈЕДНЕ) ГОДИНЕ и 6 (шест) МЕСЕЦИ

За 6 кривичних дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 КЗ-а описана по тачкама 5, 6, 7, 8, 9, 11 изреке.

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД ПО 1 (ЈЕДНЕ) ГОДИНЕ

За једно кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 30 КЗ-а описано под тачком 12 изреке.

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 8 (ОСАМ) МЕСЕЦИ

За 10 кривичних дела недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 КЗ-а описаних под тачкама 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11,12 и 14 изреке.

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД ПО 6 (шест) МЕСЕЦИ

За једно кривично дело недозвољено држање оружја и експлозивних материја из чл. 348 ст. 3 у вези ст. 2 и 1 КЗ-а описано под тачком 13 изреке.

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 6 (шест) МЕСЕЦИ

За кривично дело изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 3 и 1 Кз-а и кривично дело изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 1 КЗ-а описаних под тачкама 5 и 10 изреке.

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД ПО 2 (две) године

Па га суд применом чл. 60 Кривичног законика

О С У Ћ У Ј Е

**НА ЈЕДИНСТВЕНУ КАЗНУ ЗАТВОРА
У ТРАЈАЊУ ОД 9 (ДЕВЕТ) ГОДИНА**

Окривљеном М.А.М.

За 3 кривична дела разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 КЗ- а описана под тачком 1, 2 и 3 диспозитива.

КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД ПО 2 (две) ГОДИНЕ

Па га суд применом чл. 60 Кривичног законика

О С У Ђ У Ј Е

НА ЈЕДИНСТВЕНУ КАЗНУ ЗАТВОРА

У ТРАЈАЊУ ОД 3 (три) ГОДИНЕ

На основу чл. 63 КЗ-а, окривљеном В.В. се у изречену казну затвора урачунава време проведено у притвору по решењу судије за претходни поступак Вишег суда у Новом Саду, посл. бр. КПП-32/13 од 16.12.2013. године које му се рачуна од 14.12.2013. године, када је лишен слободе, па до даље одлуке суда.

На основу чл. 87 Кривичног законика и чл. 348 ст. 6 КЗ-а окривљеном В.В. се изриче **МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ ОДУЗИМАЊА ПРЕДМЕТА КРИВИЧНОГ ДЕЛА**, па се од окривљеног одузимају: 3 ручне бомбе М-52 ПЗ, један пиштољ марке „Застава“, калибра 6,35 мм, фабричког броја ЕТ 830123, са једним оквиром и седам метака калибра 6,35 мм, 50 комада метака калибра 9мм, 7 комада пушчаних метака калибра 7,62 мм, ваздушни пиштољ црне боје марке „Умарекс“ и 3 комада метака за ваздушни пиштољ калибра 8 мм, један пиштољ марке „Застава“, М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, и 5 метака истог калибра, и никловани пиштољ марке „Застава“, калибра 6,35 мм, фабричког броја 910725, и 6 метака истог калибра, са којим предметима ће се након правноснажности пресуде поступити у складу са законом.

На основу чл. 258 ЗКП-а, оштећеном ДОО "Меркатор -Ц" Нови Сад се досуђује имовинскоправни захтев у целини у укупном износу од 794.760,00 динара, оштећеном "Златарна Цеље" Београд досуђује се имовинскоправни захтев у износу од 6.820.500,00 динара, оштећеном СЗТР "Светлост" Нови Сад досуђује се имовинскоправни захтев у целини у износу од 51.000,00 динара, оштећеном ЗР "Богдановић" Шабац досуђује се имовинскоправни захтев у целини у износу од 19.960,00 динара, оштећеном ДОО "Голден ехчанге" Нови Сад досуђује се делимично имовинскоправни захтев у износу од 143.911,00 динара, док се у преосталом делу оштећени "Голден ехчанге" упућује на парнични поступак. Оштећене Н.В., К.М., Р.С., Ж.Ј., Г.И. и Д.М. се ради остваривања имовинскоправног захтева упућују на парницу.

На основу чл. 264 ст.1 ЗКП-а у вези чл.261 ЗКП-а окривљени В.В. се обавезује да на име трошкова кривичног поступка уплати износ од 79.524,00 динара који се

односи на трошкове вештачења и трошкове довођења окривљеног из притворске јединице, док се оба окривљена обавезују да на име судског паушала уплате износ од по 3.000,00 динара, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Образложење

Више јавно тужилаштво у Новом Саду дана 12.06.2014. године подигло је оптужницу посл. бр. КТИ-90/13 против окривљених В.В. и М.А.М. стављајући им на терет, и то окривљеном В.В. три кривична дела разбојништво у саизвршилаштву из чл.206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика, једно кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст.1 КЗ-а, 6 кривичних дела разбојништва из чл. 206 ст.1 КЗ-а, једно кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст.1 у вези чл. 30 КЗ-а, 10 кривичних дела недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст.4 у вези ст.1 КЗ-а, једно кривично дело недозвољено држање оружја и експлозивних материја из чл. 348 ст.3 у вези ст.2 и 1 КЗ-а и два кривична дела изазивање опште опасности из чл. 278 ст.4 у вези ст. 3 и 1 КЗ-а, а окривљеном М.А.М. три кривична дела разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика. У својој завршној речи заменик Вишег јавног тужиоца је навео да остаје у целости код подигнуте оптужнице јер сматра да је изведеним доказима на главном претресу и то, како на основу саме изјаве окривљеног В.В., тако и на основу изјаве оштећених и сведока, те приложене документације доказано да су окривљени В.В. и М.А.М. извршили кривична дела која им се оптужницом стављају на терет на начин како је то и описано у оптужници, због чега је предложио да се окривљени огласе кривим и осуде по закону.

Пуномоћник оштећене Ж.Ј., адв. С.Ж. из Новог Сада у завршној речи је навео да истиче имовинско-правни захтев у погледу нематеријалне штете, на име претрпљеног страха у износу од 450.000,00 динара и да се придружује кривичном гоњењу против оба оптужена.

Бранилац окривљеног В.В., адвокат Н.К., у завршној речи је навео да, имајући у виду одбрану окривљеног, спори чињенични опис и правну квалификацију за дела из оптужнице под редним бројем 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 и 9 и сматра да за та дела нема неспорних, конкретних и несумњивих доказа да их је окривљени В.В. заиста и починио, те сматра да за та дела није кривично одговоран и предлаже да га суд ослободи од оптужбе за иста. Бранилац је даље навео да је тачно да је окривљени та дела признао у

полицији уз присуство браниоца али да је окривљени сам дао уверљив разлог и објашњење за то, како он наводи "нелогично" признање, јер је био уверен, а тако му је према његовим речима било и сугерисано од стране полиције, да ће на тај начин поправити свој положај и да ће стећи одређене бенефиције, те се због тога није обраћао браниоцу нити је стављао примедбе на рад полиције, а да се такво његово понашање по његовом мишљењу може разумети и објаснити специфичним профилем окривљеног и реактивним неуротским елементима присутним у његовом понашању, како је то описано у налазу др Сање Букумировић где се између осталог наводи да понашање окривљеног карактерише интраверзија, нестрпљивост, неконвенционалност, трајна напетост, узнемиреност, дисфорија итд. Бранилац је навео и да је окривљени на главном претресу поновио свој став у погледу признатих дела и дела која није признао, да писма којима се окривљени обраћао суду и трећим лицима, он лично није имао прилике да види и сматра да спорна писма не чине предмет овог дела. Бранилац је предложио да суд приликом одлучивања о санкцији, поред свих околности које прате овај предмет, ипак нарочиту пажњу обрати на веома тешке породичне и личне прилике окривљеног, да се ради о особи која је веома рано остала без мајке, кога је отац напустио, избегавајући са њим било какав контакт, те да је окривљени од малих ногу сам на улици или у смештајима које би му дао неко од пријатеља, што свакако није оправдање за дела која је признао, али да несумњиво показује и осликава миље из кога он долази и који је свакако утицао и на неспорни поремећај личности који је документован суду, те је замолио суд да приликом одмеравања казне има у виду све напред изнето и да окривљеном изрекне што блажу кривичну санкцију.

Бранилац окривљеног М.А.М., адвокат М.В. је у својој завршној речи навео да сматра да изведеним доказима није ни на који начин доказано учешће окривљеног М.А.М. у делима под тачком 1, 2 и 3 оптужнице, те да не постоје материјални докази нити препознавање које би било неспорно и поуздано. Бранилац је даље навео да једини доказ који оптужује другоокривљеног јесте признање првоокривљеног В.В. дат у исказу полицији и јавном тужиоцу а који је он накнадно повукао, а у погледу квалитета и поузданости таквог признања је нагласио да и поред способности првоокривљеног да учествује у поступку остаје и утврђење вештака психијатра и психолога да првоокривљени показује и даље поремећај мишљења, те продукцију интерпретаторних идеја и то нарочито, односно искључиво у предмету овог поступка. Такође, бранилац је навео да се у свему осталом придружује наводима браниоца првоокривљеног, па је предложио да суд другоокривљеног М.А.М. ослободи од оптужбе у овом предмету.

Окривљени В.В. је у својој завршној речи навео да се придружује наводима свог браниоца и да се каје за извршење кривичних дела које је признао.

Окривљени В.В. је своју одбрану изнео пред овлашћеним службеним лицима ПУ Нови Сад, дана 14.12.2013. године, у присуству свог браниоца са којим је претходно обавио поверљив разговор, те је, по питању тачке 1 оптужнице, окривљени навео да је пре око четири године, ишао заједно са другоокривљеним М.А.М. на море у Ријеку у Републици Хрватској, те да су се договорили да уђу у пошту и да је опљачкају. Маскирали су се марамама од рукава преко носа, сунчаним наочарима, качкетима и рукавицама, те је навео да је он лично имао пиштољ код себе. Даље је навео да је тражио новац од радница, када су ушли у пошту, те да су се оне склонили позади, а да је он сам из фиоке узео новац који је ставио у кесу, док је М.А.М. био поред њега, те да су након тога заједно побегли у хостел у Ријеци где су иначе и одсели и да су том приликом из поште узели око 1000 евра, а које су поделили између себе.

У односу на тачку 2 оптужнице изјавио је да је пре пар година, али не може да се тачно сети датума, био са својим другом М.А.М. из Шабца, те да су се њих двојица договорили да оду у Земун где се налази Рода маркет са намером да га опљачкају. Када су дошли у Земун, маскирали су се капом и шалом и заједно и ушли у маркет и том приликом је он код себе имао пиштољ, калибра 7,62 мм, црне боје. Даље је навео да су опљачкали тај маркет, те да су из две касе узели око 400.000,00 динара, а који новац су поделили између себе. Навео је да је радница бројала новац на каси, а да је он уз претњу пиштољем од те раднице узео новац, док је М.А.М. био на другој каси и наводи да је и он узео новац од друге раднице, те да су, колико се сећа, на свим касама били радници и сматра да је М.А.М. упериио пиштољ у радницу и да је на тај начин узео новац. Навео је и да су након ове пљачке побегли до аутобуске станице у Београду, након чега су се вратили аутобусом у Шабац.

У односу на тачку 3 оптужнице је навео да је 2009. године у Новом Саду, у вечерњим часовима, био у друштву са М.А.М. из Шабца, те да су се договорили да ураде дело у мега маркету Рода који се налази у ул. Новосадског Сајма. Пре уласка у објект су се маскирали капом и шалевима, те су ушли у маркет и којом приликом су обојица имали пиштоље, те наводи да је његов био 7,65 мм, црне боје, а да је он Арису дао свој пиштољ сиве боје, калибра 6,35 мм. Навео је да су уз претњу пиштоља од радница одузели новац у износу од око 400.000,00 динара а који су поделили између себе и да су након дела побегли на аутобуску станицу у Новом Саду одакле су аутобусом отишли за Шабац.

Окривљени је изјавио и да су се након неког времена, око 5-6 месеци касније он и М.А.М. маскирали на исти начин као и приликом вршења кривичног дела описаног у тачки 3 оптужнице те да су у истом објекту Рода Маркет, у ул. Новосадског Сајма у Новом Саду, извршили разбојништво на потпуно исти начин као и код крив. дела из тачке 3 оптужнице и да су том приликом узели око 400.000,00 динара, а који новац су поделили између себе и да су се након тога аутобусом вратили у Шабац .

Окривљени В.В. је износећи даље своју одбрану признао и кривична дела описана под тачком 4 оптужнице када је изјавио да је пре пар година „одрадио“ разбојништво у златари Цеље у центру Шапца, те да је дело урадио тако што се маскирао и где је уз претњу пиштољем од раднице затражио да му преда новац и злато. Радница је чучнула на његову наредбу, а он је из пулта узео тацне са златним накитом и напустио лице места. Навео је да је узео око 900 грама злата које је продао у залагаоници Џокер за износ од 12.000,00 евра, те да је од тог новца купио аутомобил марке Алфа Ромео, тип 159, сиве боје, као и мотор марке Јамаха, тип Р6, плаве боје, такође од новца добијеног из те пљачке.

Окривљени је даље изјавио да је сутрадан, односно дан након пљачке објекта "Голден Ексчејнџ", у вечерњим часовима ушао у Рода Маркет у улици Новосадског Сајма, где је уз претњу пиштољем одузео новац од радника у износу од око 120.000,00 динара. Навео је да је држао пиштољ у десној руци када је дошао до касе, те да му је пиштољ случајно опалио у плафон објекта док је вадио кесу, те да није имао намеру да повреди некога. Након овога, отишао је у правцу аутобуске станице а потом пешице до Граничарске улице, где му се налазио стан који је изнајмио, чиме је признао кривична дела описана под тачком 5 оптужнице.

Окривљени је даље признао да је починио кривично дело описано под тачком 6 оптужнице када је изјавио да је пре отприлике 2 године у центру Новог Сада, у једној малој мењачници која се налази у пешачкој зони у центру града, у близини позоришта, уз претњу пиштољем ушао у објекат и да је тада тим пиштољем ненамерно закачио радницу, у пределу главе те да је она том приликом пала на сто. Окривљени је навео и да је том приликом из мењачнице узео новац у износу од око 100.000,00 динара, као и да је том приликом био маскиран качкетом и сунчаним наочарама и да је након извршења тог дела побегао у правцу позоришта, одакле је побегао на аутобуску станицу и аутобусом се вратио у Шабац.

У односу на тачку 7 оптужнице окривљени је изјавио да је јула месеца 2013. године, у центру Новог Сада опљачкао објекат за откуп злата, "Голден Ексцханге", а који се налази на окретници градских аутобуса, да је приликом пљачке тог објекта био

маскиран качкетом и сунчанима наочарима, те да је након уласка у објекат пришао радници и из појаса извадио пиштољ који је уперио у њу и том приликом јој затражио да јој преда новац. Након тога, навео је да је радница отворила сеф из ког је он узео новац као и златни и сребрни накит, те да је након тога отишао до свог стана у Новом Саду, у улици Граничарска бр. 15, мисли да је накит који је опљачкао из ове залагаонице продао у залагаоници Џокер на Новом Београду, а да је новац који је опљачкао из сефа залагаоница "Голден Ексчејнц" потрошио, те мисли да се ради о износу од око 100.000,00 динара.

Надаље, у односу на тачку 8 оптужнице окривљени је навео да је 2013. године, Августа месеца, код Спенса, тачније према Железничкој улици, ушао у мењачницу "Голден Ексчејнц", где је такође био маскиран и уз претњу пиштољем од раднице узео новац и златни накит, све укупно око 100.000,00 динара, након чега је отишао до такси стајалишта код Народног позоришта и вратио се у стан, а накит је продао у залагаоници Џокер на Новом Београду.

У односу на тачку 9 оптужнице окривљени је изјавио и да се у септембру 2013. године, у Дунавској улици, тачније преко пута Дунавског парка налазио објекат "Голден Ексчејнц" а који је он опљачкао уз претњу пиштољем и којом приликом је узео око 15.000,00 динара, након чега је отишао у стан.

Окривљени је признао и извршење кривичних дела описаних под тачком 11 оптужнице, обзиром да је изјавио и да је дана 14.12.2013. године, у центру Шапца, у близини тржног центра Тина, ушао у златару где је од раднице уз претњу пиштољем одузео новац и накит који је пронашао у златари, након чега је побегао у правцу стана који су му на коришћење дали другови М. и В.В. из Шапца. Даље је изјавио да је након плачке звао свог друга Д.Ж. који је требао да иде својим колима за Нови Сад и замолио га да и он иде са њим у Нови Сад, на шта је овај пристао, али Д.Ж. није причао шта је радио и чиме се бавио.

Надаље, окривљени је изјавио и да је дана 13.12.2013. године у вечерњим часовима у Шапцу ушао у златару која се налази тачно преко пута златаре Цеље, при чему је био маскиран капом и шалом преко лица и са пиштољем у руци, те да је на улазу затекао једну жену којој је наредио да легне на земљу, док је радница стајала за пултом. Изјавио је да је када је пришао радници скочио на пулт и рекао јој "дај све злато" или "извади злато", али да га је она том приликом гурнула, те да је он побегао напоље, те је тако признао и извршење кривичних дела описаних под тачком 12 оптужнице.

По питању пиштоља и бомби који су пронађени код њега, окривљени је изјавио да их је купио још пре пар година из разлога што воли оружје, а да је два пиштоља и то један никлован и један црни, калибра 7,65мм и 6,35мм, купио од М.А.М. друга из Шапца, за новац од око 500 евра. Изјавио је да је и бомбе такође купио од тог друга, а да је оружје набавио јер воли да га има код себе због самоодбране, али и љубави према оружју, изјавио да је те пиштоље користио за вршење кривичних дела које је навео те је тако признао и кривична дела описана по тачкама 13 и 14 оптужнице.

Стан у Новом Саду, окривљени је изнајмио из разлога што воли Нови Сад, јер је планирао да у Новом Саду настави свој живот, а да стан није изнајмио како би се бавио криминалом у Новом Саду. Окривљени је изјавио да се каје и да нема примедби на рад полиције.

Окривљени В.В. је своју одбрану изнео пред замеником Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду, дана 16.12.2013. године у присуству браниоца са којим је претходно обавио поверљив разговор, након чега је изјавио да у целости остаје код своје одбране коју је дао у полицији, те је додао да што се тиче наредбе о спровођењу истраге и чињеничног описа кривичног дела сматра да су радње наведене у диспозитиву у начелу тачне, али да у неким детаљима оспорава те наводе и да сматра да је вредност одузетог злата у златарни "Цеље" погрешно исказана и да не износи 6.500.000,00 динара, већ да је тај износ знатно мањи. Надаље, је навео да није пиштољем ударио оштећену Г.И. у пределу главе, како се то наводи под тачком 12 наредбе о спровођењу истраге, већ да је он само скочио на пулт када га је оштећена одгурнула те да је онда изашао из радње.

Окривљени је изјавио и да је ова кривична дела извршио из разлога што није имао пара за живот. Што се тиче кривичних дела која је извршио са другоокривљеним М.А.М., изјавио је да су се они претходно договарали да изврше та кривична дела јер је и М.А.М. такође требао новац. Даље је навео да је код пљачке поште у Ријечи он лично држао пиштољ, а да га М.А.М. није имао, а код кривичног дела које су извршили у Земуну, М.А.М. је имао пиштољ а он није, док су код кривичног дела описаног у тачки 3 оптужнице обојица имала пиштоље у рукама. Изјавио је и да су сав новац који су одузели заједнички потрошили као и то да није у контакту са М.А.М. и да га је задњи пут видео пре 2-2,5 година. Што се тиче личних и породичних прилика, окривљени је навео да је до 2003. године живео са мајком у истом породичном домаћинству у Шапцу, а да је након што је она умрла остао сам, те да му отац живи у Америци и да са њим није контактирао до после мајчине смрти 2003. године, а са оцем комуницира само повремено преко фејсбука. Навео је и да га отац материјално не

помаже нити га је раније помагао, већ да је то радила његова мајка, док је била у животу, те да је након њене смрти пронашао 150 евра и тим новцем завршио други разред средње школе и да након тога школовање није наставио јер за то није имао новца. Од смрти мајке се издржавао тако што је радио на грађевинама у Грчкој и Хрватској, као варилац, а поред тога је радио и друге послове и то као брусач, фарбар, једно време је помагао другу који је радио на одржавању зграда. Док му је мајка била жива, њих двоје су живели код њених родитеља, али касније није тамо могао да остане, па је изнајмљивао станове и живео као подстанар, од повремених послова које је навео, могао је да заради око 300-400 евра, а у Хрватској је зарађивао и 1000 евра месечно, већину плате је трошио на плаћање станарине и трошкова. Од тежих болести није боловао, алкохол и дрогу никад није конзумирао јер се бавио спортом.

Дана 15.01.2014. године, окривљени је поново саслушан у просторијама Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду где је изјавио да остаје код својих исказа датих пред овлашћеним органима МУП-а Републике Србије од дана 14.12.2013. године, односно 16.12.2013. године, пред замеником ВЈТ, с тим што је изменио своје исказе у погледу тачки 1,2,3,4 и 6 оптужнице и изјавио: везано за тачку 1 оптужнице, да није тачно да је он критичном приликом са М.А.М. опљачкао пошту у Ријеци, већ да је тачно да су он и М.А.М. четири дана летовали у Ријеци и то баш око критичног дана 20.08.2009. године, те да овом својом изјавом у целисти пориче извршење тог кривичног дела.

Везано за тачку 2 оптужнице, окривљени је изјавио да је тачно да је он у својим ранијим исказима признао да је заједно са М.А.М. извршио ово кривично дело које му се ставља на терет тачком два оптужнице, међутим, на овом саслушању је изјавио да то није тачно и да је на ранијим саслушањима признао извршење овог дела јер су на њега утицали полицијски службеници који су му рекли да ће, ако буде сарађивао са њима, имати бољи третман у притвору.

За кривично дело које му се ставља на терет тачком три оптужнице, изјавио је да жели да порекне извршење овог кривичног дела из истих разлога које је навео и за тачку два оптужнице, односно да су на његово признање утицали полицијски службеници, те је навео да је заједно са М.А.М., августа месеца 2009. године, био на мору те да се сећа да је М.А.М. у децембру 2009. године још увек био у Шапцу и да је се он повремено дружио са њим у том периоду. Навео је и да мисли да је М.А.М. дефинитивно отишао у Грчку крајем 2010. године или током 2011. године, а да је, док је још увек био у Шапцу, Арис живео у стану своје мајке, заједно са својом рођеном сестром, а које и даље живе на адреси у ул. Лазе Лазаревића бр. 13 у Шапцу, те да му је познато да је М.А.М. отишао у Грчку код свог оца и да му је отац послао паре за

одлазак у Грчку. Окривљени је даље навео да је М.А.М. неколико пута ишао код оца у Грчку али да се увек враћао у Шабац, а да претпоставља да је боравио код мајке и сестре приликом повратка у Шабац, навео је да мисли да је М.А.М. долазио и 2012. године, јер је у Шапцу имао неко суђење.

Што се тиче кривичног дела из тачке четири оптужнице, а које је извршено на штету златаре "Цеље" у Шапцу, изјавио је да не признаје извршење овог кривичног дела и да је и ово признање дао под притиском полиције који су му обећали да ће имати бољи третман у притвору ако призна ово кривично дело.

Такође, окривљени је из истих разлога сада порекао да је извршио и кривично дело на штету мењачнице "Светлост".

Окривљени је накнадно додао да због идентичних разлога жели да порекне и своје раније признање које је дао, везано за кривична дела под тачком 7, 8 и 9 оптужнице, да он није извршио ни ова кривична дела у мењачници "Голден ексчејд", нити је одузимао новац и накит у овој златари, али да су му познате локације ове златаре у Новом Саду.

Што се тиче кривичних дела описаних у тачкама 5, 10, 11, 12 и 13 оптужнице, навео је да остаје код признања да је извршио ова кривична дела, а која је дао на саслушању пред овлашћеним органима МУП-а Републике Србије, дана 14.12.2013. године. О овим чињеницама није обавестио свог браниоца приликом поверљивог разговора у полицији, јер је мислио да ће у том случају остати сам са инспекторима који су му претили и тога се плашио, мислећи да ће његов бранилац а и тужилац отићи после саслушања.

На главном претресу, окривљени је изјавио да не признаје извршење кривичних дела наведених у тачкама 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 оптужнице, а да у потпуности признаје извршење кривичних дела наведених у тачкама 5,10,11,12,13,14 оптужнице на начин како је то у оптужници и описано и истакао да је починио само кривична дела која је признао, додавши да је тачно све оно што је писало у писмима која је он писао суду и другим лицима, а у којима је признао и извршење кривичних дела која на главном претресу није признао.

Окривљени М.А.М. није саслушан током овог кривичног поступка и према истом је одређено суђење у одсуству.

Суд је на главном претресу спровео доказни поступак тако што је након саслушања оптуженог В.В. испитао сведока оштећену Р.С., сведока оштећену Г.И., вештаке др Снежану Попов и Сању Букумировић, уз сагласност странака прочитао исказе: сведока оштећене Б.М. дат на записнику о испитивању сведока од 08.01.2014.

године, представника оштећеног ДОО "Меркатор-С" Ј.К. дат на записнику о испитивању сведока од 17.01.2014. године, сведока оштећене П.Ј. дат на записнику о испитивању сведока од 17.01.2014. године, сведока оштећеног К.М. дат на записнику о испитивању сведока од 17.01.2014. године, сведока оштећене С.Р. дат на записнику о испитивању сведока од 29.01.2014. године, сведока оштећене Ж.Ј. дат на записнику о испитивању сведока од 29.01.2014. године, сведока оштећене М.Д. дат на записнику о испитивању сведока од 29.01.2014. године, сведока оштећене Н.В. дат на записнику о испитивању сведока од 29.01.2014. године, представника оштећеног ДОО "Златарна Цеље" М.М. дат на записнику о испитивању сведока од 29.01.2014. године, сведока В.Р. дат на записнику о испитивању сведока од 20.02.2014. године, сведока оштећене Д.С. дат на записнику о испитивању сведока од 20.02.2014. године, представника оштећене Хрватске поште Љ.Д. дат пред Жупанијским судом у Ријечи, сведока оштећене В.А. дат пред Жупанијским судом у Ријечи, сведока оштећене Х.М. дат пред Жупанијским судом у Ријечи, сведока оштећене К.М. и оштећене Ч.М., те након тога прочитао писмене доказе, и то: записник о увиђају од 16.12.2009. године, одштетни захтев "Меркатор-С" ДОО Нови Сад, записник о увиђају од 07.09.2013. године, записник о увиђају од 05.09.2012. године, одштетни захтев СТР "Светлост", записник о увиђају од 22.07.2013. године, одштетни захтев ДОО "Голден ексчејнц", записник о увиђају од 15.04.2011. године, службена белешка о крим.техничком прегледу лица места бр. 250/923/2011, записник о претресању стана и других просторија од 14.12.2013. године, записник о извршеном увиђају од 14.12.2013. године, потврде о привремено одузетим предметима од 14.12.2013. године на име В.В., потврду о враћеним предметима од 14.12.2013. године, потврду о привремено одузетим предметима од 14.12.2013. године на име Р.В., потврде о враћеним предметима на име Б.А., крим.-техничку документацију бр. 3340 од 14.12.2013. године са скицом лица места и извештајем о форензичком прегледу лица места ПУ Нови Сад од 15.12.2013. године, крим.-техничку документацију бр.172/13 ПУ Шабац од 15.12.2013. године, крим.техничку документацију бр. КТ 1528/13 од 14.12.2013. године са извештајем о форензичком прегледу лица места, крим.техничку документацију бр. КТ 11526/13 ПУ Шабац од 14.12.2013. године са извештајем о форензичком прегледу лица места, извештајем о форензичком прегледу лица места бр. КТ. 1518/13, фотодокументацију сачињену на основу снимка са сигурносних камера изузетих приликом увиђаја, записнике о идентификацији обуће на основу трага пронађеног на месту догађаја, извод из КЕ за окривљене, крим.техничку документацију бр. 2369 од 07.09.2013.године ПУ Нови Сад са извештајем о форензичком прегледу лица места, крим. техничку документацију број

3341 од 14.12.2013.г. ПУ Нови Сад са извештајем о форензичком прегледу лица места, крим. техничку документацију број 3342 од 14.12.2013.г. ПУ Нови Сад са извештајем о форензичком прегледу лица места, записник о вештачењу бр. 2632/13 сачињен од стране вештака Дејана Белића, прелиминарни лекарски извештај за Радић Савету, записник о вештачењу бр. 234-2803/13 сачињен од стране вештака Дејана Белића и Драгољуба Илића, специјалистички извештај за И.Г., записник о вештачењу бр. 190/14, службена белешка о крим.техничком прегледу места од 16.12.2009. године, налаз и мишљење вештака др Владимира Пилије, психолошки налаз и мишљење др Сање Букумировић за В.В., судско-психијатријско мишљење за В.В. др Снежане Попов, одштапане снимке са сигурносне камере на пошти у Риједи од 20.08.2009.године у 08:41:15, као и ЦД-а са сигурносних камера који су били постављени на златарама ДОО „Голден ехцханге“ Нови Сад дана 06.09.2013.године у ул. Дунавска бр.20, дана 22.07.2013.године у ул. Шафарикова бр.21, и дана 19.08.2013.године у ул. Сремска бр. 9, затим снимак са ЦД-а са сигурносних камера који су били постављени дана 14.12.2013.године на златари „Богдановић“ у Шапцу и бутика „Еуростар“ у Шапцу, као и слику са ЦД-а са сигурносне камере продавнице „Палма“ од 07.09.2013.године, поднесак оштећене "Златарна цеље", психолошки налаз и мишљење др Сање Букумировић од 06.03.2015. године, налаз и мишљење др Снежане Попов од 12.03.2015. године и допунски судскопсихијатријски налаз, па је суд оценом изведених доказа, сваког посебно и свих заједно, утврдио следеће **ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ:**

В.В.

М.А.М.

Окривљени В.В. и М.А.М. су, по претходном договору, дана 20.08.2009. године, око 08,40 часова, у Републици Хрватској у Риједи у ул. Фрање Чандека бр. 32/ц, у стању урачунљивости при чему су могли да схвате значај својих дела и да управљају својим поступцима, у намери да прибаве себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузели туђе покретне ствари, тако што су маскирани са качкетима и сунчаним наочарима, ушли у Поштански уред бр.108, који се налази, и који је у саставу оштећене „Хрватске поште“ ДД Ријека, при чему је В.В. уперео пиштољ, сребрне боје, у радницу на шалтеру, оштећену В.А. из Ријеке, која се налазила иза пулта, заједно са колегиницом оштећеном М.Х. из Чавле, па је затим прескочио пулт и од оштећене В.А. захтевао да му да новац, која је из ладнице извадила сав новац и ставила у најлон кесу, коју јој је окривљени дао, па је затим захтевао од

оштећене В.А. да му отвори сеф, што је она учинила, те је из истог В.В. одузео новац, који је потом ставио у поменути најлон кесу, при чему је викао „дај еуре! дај еуре!“, на што му је оштећена В.А. одговорила да еура нема, а онда је В.В. кључем затеченим у брави сефа, откључао десни део сефа, у ком делу се налазио ковани новац, који је само разбацао и када је видео да еура нема, са одузетим новцем у износу од 7.855,00 куна, чија је динарска противвредност 100.047,56 динара, заједно са М.А.М., који је сво време стајао у близини улазних врата и чувао стражу, напустио лице места, при чему су били свесни свога дела и хтели његово извршење и имали свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. и М.А.М. су по претходном договору, дана 16.12.2009. године, у Земуну у ул. Бачка бр.11а, у вечерњим часовима, у стању урачунљивости при чему су могли да схвате значај својих дела и да управљају својим поступцима, у намери да прибаве себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузели туђе покретне ствари, тако што су ушли у продавницу „Рода-Супермаркет“, након чега је В.В. уперео пиштољ у радницу која је седела за касом, оштећену Д.М. из Београда, и од ње захтевао, да му из касе да паре, па се оштећена у страху одмакла од касе, након чега је В.В. из касе одузео новац у износу од 192.500,00 динара, а за то време је окривљени М.А.М. пришао другој каси, код које је радила оштећена Г.С. из Београда од које је захтевао новац из касе, која му је у страху отворила касу, из које је одузео 180.500,00 динара, да би након тога окривљени са одузетим новцем у укупном износу од 373.000,00 динара изашли из продавнице, оштетивши тиме ДОО „Меркатор-С“ Нови Сад за наведени износ, при чему су били свесни свога дела и хтели његово извршење и имали свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. и М.А.М. су по претходном договору, дана 01.12.2009. године, у вечерњим часовима у Новом Саду у улици Новосадског сајма бр. 12, у стању урачунљивости, при чему су могли да схвате значај својих дела и да управљају својим поступцима, у намери да прибаве себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузели туђе покретне ствари, тако што су масикрани капуљачама и шаловима преко лица, ушли у продавницу „Палма“, те је В.В. уперео пиштољ у радницу на каси, оштећену П.Ј. из Новог Сада и рекао јој „Дај паре!“, док је М.А.М. отишао до друге касе, и пазио да неко не наиђе, након чега је оштећена, отворила касу и новац из касе ставила на пулт, са којег је окривљени В.В. узео новац у износу од 259.784,00 динара, а потом су окривљени са одузетим новцем изашли из продавнице, оштетивши тиме ДОО „Меркатор-С“ Нови Сад за наведени износ, при

чему су били свесни свога дела и хтели његово извршење и имали су свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 17.12.2010. године, око 17,55 часова, у Шапцу у ул. Господар Јевремова бр. 38, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран у црној јакни, са црном капуљачом преко главе и шалом црно-сиве боје преко лица, наоружан пиштољем марке „Застава“, М 70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, ушао у продавницу оштећеног ДОО „Златарна Цеље“ Београд, а затим у радницу која је стајала иза продајног пулта, оштећену Н.В. из Шапца, уперио пиштољ, и почео да је гура према просторији-тоалету, у којој се налазио сеф, захтевајући од ње да вади све из сефа, на шта јој је она одговорила „вади сам“, а затим јој је прислонио пиштољ уз главу и поново од ње захтевао да вади све из сефа, претећи јој да ће, ако га не послуша, убити и њу и њену децу, пошто зна да живе на насељу „Тркалиште“ при чему је гурао оштећену према тоалету у коме се налазио сеф, која је повлачећи се у том правцу притиснула дугме од аларма, и када су ушли у тоалет, гурнуо ју је на WC шољу, те му је оштећена из седећег положаја отворила сеф, а затим је из сефа извадила више тацни са златним и сребрним накитом, који је по захтеву окривљеног ставила у торбу коју је имао код себе, након чега је са одузетим накитом у вредности од 9.865.500,00 динара изашао из продавнице, оштетивши тиме ДОО „Златарну Цеље“ Београд за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 07.09.2013. године, у вечерњим часовима у Новом Саду, у улици Новосадског сајма бр. 12, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран капуљачом навученом преко главе и сунчаним наочарима, ушао у маркет „Палма“, након чега је уперио пиштољ марке „Застава“, М 70 калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, у радника на каси, оштећеног К.М. из Новог Сада, рекавши му „дај хиљадарке“, који је подигао руке у вис, након чега је окривљени подигао пиштољ иза главе оштећеног и испалио један хитац у правцу полица на којој су се налазиле цигарете, на који је начин, свесно, употребом ватреног оружја изазвао опасност за живот и тело оштећеног и присутних купаца, којих је било око 15, на шта је пристао, те је оштећени у страху чучнуо доле, након чега је поново уперио пиштољ у оштећеног, захтевајући да му да новац, па је

оштећени отворио касу и из исте извадио новац и ставио у најлон кесу окривљеног, па је потом захтевао од оштећеном да отвори другу касу и да му сада из те касе извади новац, што је оштећени и учинио, међутим како у тој другој каси није било новца, окривљени је са већ одузетим новцем у вредности од 161.976,00 динара, напустио лице места, оштетивши на тај начин ДОО“Меркатор-Ц“ Нови Сад, за наведени износ, при чему је био свестан својих дела и хтео њихово извршење и имао је свест о забрањености својих дела.

Окривљени В.В. је дана 05.09.2012. године, око 11,50 часова у Новом Саду у улици Његошева бр. 14, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран црним качкетом на глави и сунчаним наочарима, наоружан пиштољем марке „Застава“, М 70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536 који је неовлашћено носио, ушао у мењачницу СЗТР„Светлост“, власништво оштећене С.Р. из Новог Сада, која је стајала иза пулта, и уперио пиштољ у оштећену говорећи јој да бежи у ћошак, али како га иста није послушала већ га гурнула, физички је напао оштећену, ударивши је више пута дршком од пиштоља у пределу чела, а затим и ногом у пределу стомака, услед чега је оштећена пала на под, наневши јој при том лаке телесне повреде у виду раздерно нагњечне ране чела, огуљотине коже носа и крвних подлива у пределу леве надлактице и десне подлактице, да би затим из фиоке продајног пулта одузео новац у износу од 51.000,00 динара, власништво оштећене и изашао из мењачнице, оштетивши је за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 22.07.2013. године, око 17,54 часова, у Новом Саду, у ул. Шафарикова бр. 21, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран са качкетом преко главе и сунчаним наочарима, ушао у златарску радњу оштећеног ДОО „Golden exchange“ Нови Сад, где је пришао радном столу за којим је седела радница, оштећена К.М. из Новог Сада, у коју је уперио пиштољ марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, а затим захтевао од ње да легне на под и да отвори сеф и да му паре, те је оштећена легла на под и у лежећем положају отворила сеф из којег је окривљени одузео новац у износу од 104.220,00 динара и 12 грама злата финоће 585, укупне вредности 120.000,00 динара, након чега је напустио лице места, оштетивши на тај начин ДОО „Golden exchange“

Нови Сад, за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 19.08.2013. године, око 16,14 часова, у Новом Саду, у ул. Сремска бр. 9, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран шеширом и сунчаним наочарима, ушао у златарску радњу оштећеног ДОО „Golden exchange“ Нови Сад, где је пришао радном столу за којим је седела радница, оштећена Р.С. из Новог Сада, у коју је уперио пиштољ марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, захтевајући да му да паре, која је потом у страху отворила сеф из којег је окривљени одузео новац у износу од 102.060,00 динара и златан накит: и то: 11,1 грам злата финоће 585, 2,11 грама злата финоће 833, 4,24 грама сребра финоће 800, у вредности од 24.560,00 динара, све укупне вредности од 126.620,00 динара, након чега је напустио лице места, оштетивши на тај начин ДОО „Golden exchange“ Нови Сад за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 06.09.2013. године, око 08,10 часова, у Новом Саду, у ул. Дунавска бр.20, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран са качкетом на глави и сунчаним наочарима, ушао у златарску радњу оштећеног привредног друштва ДОО „Голден ехцханге“ Нови Сад, где је пришао радном столу за којим је седела радница, оштећена Ч.М. из Новог Сада, у коју је уперио пиштољ марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, и обратио јој се речима „да ли знаш шта треба да радиш?“, на шта је оштећена одговорила „знам“ и одмах је отворила сеф и из истог извадила сребрни и златни накит и то 5,11 грама злата финоће 585, у вредности од 7.665,00 динара, 67,60 грама сребра финоће 925 у вредности од 1.961,00 динара, као и новац у износу од 7.665,00 динара, све укупне вредности од 17.291,00 динара, које је предала окривљеном, који је исте ставио у најлон кесу, а затим изашао из радње, чиме је оштетио тиме ДОО „Golden exchange“ Нови Сад за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 15.04.2011. године, око 10,30 часова, у Новом Саду, у ул. Војводе Бојовића бр.8, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај

својих дела и да управља својим поступцима, ватреним оружјем изазвао опасност за живот и тело људи, тако што је маскиран са капуљачом преко главе, и наоружан пиштољем марке „Застава“, М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, ушао у мењачницу СТР „Јас“, власништво оштећене Ж.Ј. из Новог Сада, те када је угледао оштећену, испалио је један хитац из пиштоља у правцу лимених врата тоалета, иако је био свестан да испалјивањем хитца из пиштоља може изазвати опасност за живот и тело људи, пристао је на ту последицу и имао је свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 14.12.2013. године, око 12,20 часова, у Шапцу, у ул. Карађорђева бр. 55, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело одузео туђе покретне ствари, тако што је маскиран капом на глави и црним шалом преко лица, ушао у златарску радњу „Богдановић“, власништво оштећене Б.М. из Шапца, где је, иза продајног пулта, затекао оштећену и обратио јој се речима „ово је пљачка, лези доле“, а затим је кренуо иза пулта, и при том је из појаса извадио пиштољ марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, па је исти уперео у оштећену, рекавши јој више пута да сарађује, и да легне на под, након чега је из продајног пулта одузео и присвојио 804,4 грама сребрног накита у вредности од 280.000,00 динара и новац у износу од 19.960,00 динара, укупно 299.960,00 динара, оштетивши тиме Богдановић Марију за наведени износ, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 13.12.2013. године, око 17,05 часова, у Шапцу у ул. Господар Јевремова бр. 43, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, у намери да прибави себи противправну имовинску корист, претњом да ће напасти на живот и тело, покушао да одузме туђе покретне ствари, тако што је маскиран црном капом навученом преко чела и шалом који му је прекривао лице, ушао у СЗР „Деспотовић“, власништво М.Д. из Шапца, те извадио из џепа пиштољ, марке „Застава“ М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је неовлашћено носио, и викнуо на оштећену Г.И. из Шапца, која је стајала одмах поред врата, да легне на под, јер је ово оружана пљачка, и ударио је песницом по глави од којих удараца је оштећена пала на под, а затим скочио на пулт, и са упереним пиштољем захтевао од раднице, оштећене Д.С. да извади све из сефа, али након што га је иста гурнула са пулта, побегао је из радње при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 14.12.2013. године, у Новом Саду, у ул. Граничарска бр.15, у стану бр.1, у којем је становао, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, неовлашћено држао већу количину ватреног оружја, муниције и средстава велике разорне моћи, и то: 3 ручне бомбе М-52 ПЗ, један пиштољ марке „Застава“, калибра 6,35 мм, фабричког броја ЕТ 830123, са једним оквиром и седам метака калибра 6,35 мм, 50 комада метака калибра 9мм, 7 комада пушчаних метака калибра 7,62 мм, ваздушни пиштољ црне боје марке „Умарекс“ и 3 комада метака за ваздушни пиштољ калибра 8 мм, за чије држање није имао одобрење надлежних органа, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела.

Окривљени В.В. је дана 14.12.2013. године, у Новом Саду, у стању урачунљивости при чему је могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, неовлашћено носио ватрено оружје и муницију у возилу Ж.Д. из Шапца, са којим је заједно долазио колима из Шапца за Нови Сад, и то: један пиштољ марке „Застава“, М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, и 5 метака истог калибра, и никловани пиштољ марке „Застава“, калибра 6,35 мм, фабричког броја 910725, и 6 метака истог калибра, за чије држање није имао одобрење надлежних органа, и при том је био свестан свога дела и хтео његово извршење и имао је свест о забрањености свога дела.

Предње чињенично стање суд је утврдио оценом свих доказа изведених на главном претресу, пре свега на основу исказа сведока оштећених, као и на основу писмених доказа-приложене материјалне документације, те и делимично на основу одбране окривљеног В.В. у делу у којем је суд исти прихватио.

Личне и породичне прилике окривљеног В.В. суд је утврдио на основу његове одбране, а личне податке окривљеног М.А.М. суд је утврдио на основу докумената која су приложена спису предмета, јер је окривљеном одређено суђење у одсуству и није саслушаван у овом поступку, док је чињеницу да окривљени В.В. и М.А.М. нису до сада осуђивани за вршење кривичних дела суд утврдио на основу увида у извод из казнене евиденције за именоване окривљене.

Чињенице које се односе на место, време и начин извршења кривичног дела разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика, описаног у тачки 1 изреке пресуде, суд је утврдио на основу одбране окривљеног В.В. дате пред овлашћеним службеним лицима ПУ Нови Сад у делу у којем му је суд поклатио веру, на основу исказа сведока оштећених В.А. и Х.М., на основу исказа заступника Хрватских пошта А.Д Загреб, сведока Д.Љ., као и на основу одштампаних

снимака са сигурносне камере на пошти у Ријечи од 20.08.2009. године у 08:41:15 часова.

Сведок оштећена В.А. је у свом исказу изјавила, а везано за критични догађај који се догодио у 8. месецу 2009. године, да је радила у јутарњој смени заједно са колегиницом и да су у једном тренутку у јутарњим сатима у поштански уред упала двојица мушкараца. Сећа се да је један од њих одмах прескочио пулт и ушао у њен радни простор. Видела је да у рукама има пиштољ сиве боје и одмах је затражио новац. Сведок је изјавила да се сећа и да је је у рукама имао црну врећицу за смеће. Навела је да је новац почела водити из ладнице у којој се држи новац, а да ју је тај нападач пожуривао да то брже чини, па је на крају целу ладницу истресла у ту црну врећицу. Зна да јој је исти грубим гласом затражио „дај валуту“ и неколико пута је поновио ту заповест иако му је покушавала рећи да нема валуте, али ју је он након тога натерао да отвори касу, те је из касе узео део новца у папирнатим апоенима, а била је приморана отворити и доњи део касе где стоје кованице и сећа се да их је побацао по поду. Даље је навела да је тај поћинилац који је прескочио пулт и био у радном простору након тога поново прескочио тај пулт и том приликом је видела је да је ту црну врећицу ставио под мајицу и тада је запамтила да је на себи имао жуту мајицу. Такође се сећа да је на глави имао капу, такозвану шилтерицу, и да је имао на лицу тзв. пилотске наочаре. Навела је и да је други мушкарац цело време стајао са супротне стране пулта, тј. у делу за странке и колико се сећа ништа није том приликом говорио и само је видела да у руци држи пиштољ. Сећа се и тога да је том мушкарцу који је стајао у делу за странке испод те капе, тзв. шилтерице вирела коса и да мисли да се ради о плавој коси. Након тога су та два мушкараца напустила пошту. Навела је да је након тог догађаја пружена хитна помоћ одмах на лицу места, а касније се обраћала и тражила помоћ лекара, а како јој је ово био други такав догађај, лекари су јој константовали ПТСП синдром. Изјавила је да не поставља имовинско правни захтев, али да се придружује кривичном гоњењу окривљених.

Сведок оштећена Х.М. изјавила је, у односу на исти критични догађај, да је тога јутра радила заједно са колегиницом В.А. и да су негде око 08:00 часова у пошту ушла двојица мушкараца. Оштећена је навела да је видела да је један од нападача стао крај врата а да је други прескочио радни пулт и ушао у простор у коме она и колегиница раде и да је тај нападач одмах почео викати на колегиницу В.А. рекавши „дај тај новац“ јер је она тога јутра радила на благајни, а да је њој говорио да се не мрда. Даље је навела да је колегиница том нападачу дала новац из ладнице и да јој се чини да је он имао некакву најлонску врећицу, али да у тај детаљ није сигурна. Нападач је цело време

викао „дај новац, дај новац“, те је од колегинице захтевао да му отвори сеф, а који се иначе налази у једном ормару у пошти, те је она и отворила сеф у којем није било пуно новца. Познато јој је да је нападач из тог сефа узео папирнате апоене, а да је врећице са кованицама разбацао по поду и навела да је нападач тражио да му дају и евре, али евра није било у пошти. Оштећена је изјавила да је била у страху и да није превише гледала према том човеку што је био у радном простору, али је она по његовом гласу и кретању стекла утисак да се ради о млађој мушкој особи. Навела је да је нападач имао пиштољ, али да она о том пиштољу не може ништа прецизирати јер се не разуме у оружје. У односу на одећу коју су нападачи носили, изјавила је да су њих двојица имали мајице кратких рукава јер је било лето и да су имали на главама капе, тзв. шилтернице, те да су на очима имали наочаре, да друге детаље није запамтила. Сведок је навела да јој је пружена медицинска помоћ због овог догађаја и да ју је страх радити у малим поштама јер је и пре овог догађаја имала једно искуство са пљачком поште у којој је радила. У погледу имовинско правног захтеа према починиоцима, оштећена је истакла да неће постављати имовинско правни захтев, али да се придружује кривичном гоњењу.

Такође, у својству сведока саслушан је и пуномоћник Хрватске поште а.д Загреб, Д.Љ. који је потврдио да је критичном приликом опљачкана пословних Хрватске поште у Ријечи, у улици Фрање Чандека бр. 32 и да је том приликом отуђен новац у износу од 7.885,74 куне. Сведок је навео и податак да је та, као и све остале пословнице Хрватске поште, осигуран и да је њима у току те године од стране Цроатиа осигурања подмирен украдени износ новца, тако да Хрватска пошта неће постављати посебан имовинско правни захтев у овом поступку, те је изјавио да се у овом конкретном случају Хрватске поште не придружују кривичном гоњењу против починилаца за ово кривично дело.

Суд је прихватио исказе сведока оштећених В.А. и Х.М. из разлога што су исте на јасан, искрен, сагласан и животан начин описале догађаје у којима су оштећене, те је суд на основу њихових исказа, као и одбране окривљеног В.В. дате пред овлашћеним органима МУП-а Републике Србије, утврдио све релеватне чињенице које се односе на критични догађај. Такође, суд је ценио исказ сведока, пуномоћника оштећених Хрватских пошта а.д. Загреб, Д.Љ., који је иако нема непосредних сазнања везаних за начин извршења кривичног дела које се окривљеном В.В. и М.А.М. стављају на терет, суду пружио информације које се тичу новца који је отуђен приликом вршења овог кривичног дела.

Суд је са посебном пажњом ценио и прихватио као доказ одштампане снимке са сигурносне камере на пошти у Ријечи од 20.08.2009. године у 08:41:15 часова, а на којима се виде два починиоца који су маскирани и наоружани и које слике поткрепљују

исказе сведока В.А. и Х.М., те је овај доказ прихваћен, јер суд није имао разлога да у исти сумња.

Чињенице које се односе на место, време и начин извршења кривичног дела разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика, описаног у тачки 2 изреке пресуде, суд је утврдио на основу одбране окривљеног В.В. дате пред овлашћеним службеним лицима ПУ Нови Сад у делу у којем му је суд поклонио веру, на основу исказа сведока оштећене М.Д. као и записника о увиђају од дана 16.12.2009. године, службене белешке о крим.техничком прегледу места од 16.12.2009. године, те одштетног захтева "Меркатор-С" ДОО Нови Сад.

Сведок оштећена М.Д. испитана је у просторијама Вишег јавног тужилаштва, а на околности везане за критични догађај и том приликом изјавила да је уназад седам година запослена у продавници супермаркет „Рода“, која се налази у Земуну, на адреси Бачка бр.11а која је у саставу ДОО „Меркатор-С“ Нови Сад, те да се сећа критичног догађаја, јер је тога дана радила на каси у поподневној смени. Негде око 21,00 или 22,00 часа, када се приближавао крај радног времена, у продавницу су ушла два лица и један од њих је пришао њеној каси, а други је пришао каси њене колегинице Г.С. из Батајнице. Та лица су била маскирана, али она сада не може да каже на који начин, јер је на њих почела да реагује када је један од њих извадио пиштољ и уперио га у њу, тако што је стајао одмах иза њених леђа, док је она седела за касом. У свом исказу оштећена је навела да је јасно видела тај пиштољ поред њене главе и да јој је то лице у том тренутку рекао „дај паре“, те да се много уплашила од тог пиштоља и склонила се од касе, тако што је остала у седећем положају, али да је се толико измакла да је он могао сам да узме новац из касе. То му је и казала да може да узме сам новац, а он је онда испружио руку и из касе узео папирнате новчанице, те је изјавила да је тада у каси могло бити око 200.000,00 динара, који је новац он ставио у неку кесу и одмах је изашао из продавнице као и да од страха није могла да види шта је радио тај други момак који је пришао оној другој каси. Након што је овај младић изашао из продавнице, она је одмах о догађају обавестила шефа и изјавила да, услед страха који је тада преживела, не сећа се да ли су та два починиоца истовремено изашли из продавнице, али је касније чула од колегинице да је и тај други починилац узео новац из њене касе. Критичном приликом у продавници је било још потрошача, који су чекали у реду да плате на каси. Када су ова два починиоца ушла у радњу одмах су казали гласно да сви присутни легну на под, што су потрошачи из продавнице и учинили. Оштећена је изјавила и да не поставља одштетни захтев али се придружујем

кривичном гоњењу, те везано за своју колегиницу, а овде оштећену, Г.С. изјавила да она више није запослена у овој продавници и да се иста одселила у иностранство.

Суд је ценио и у целости прихватио исказ сведока оштећене М.Д. јер је исти дат на јасан, животан и уверљив начин и у потпуности је сагласан исказу окривљеног датог пред овлашћеним органима МУП-а Републике Србије.

Суд је ценио и у целости прихватио записнике о увиђају, криминалистичко техничку докуменатцију, потврде о привремено одузетим предметима, потврде о враћеним предметима, записник о идентификације обуће, службене белешке и осталу материјалну документацију, коју је суд у целости прихватио као доказе, јер је иста сачињена у складу са законом и од стране овлашћених службених лица, а на основу којих је суд неспорно утврдио чињенице које су предмет овог кривичног поступка.

На основу одштетног захтева „Меркатор-С“ д.о.о Нови Суд, суд је утврдио да је приликом извршења овог кривичног дела отуђен новац у укупном износу од 373.000,00 динара.

Чињенично стање које се односи на место, време и начин извршења кривичног дела разбојништво у саизвршилаштву из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика, а које је описано у тачки 3 изреке пресуде, суд је утврдио на основу одбране окривљеног у ПУ Нови Сад за коју сматра да представља признање извршења овог кривичног дела, те на основу исказа сведока оштећене П.Ј., те одштетног захтева "Меркатор-С" Д.О.О. Нови Сад.

Сведок оштећена П.Ј. испитана је пред Вишим јавним тужилаштвом и том приликом је изјавила да је у продавници „Палма“ у ул. Новосадског сајма бр. 12, која се као пословна јединица налази у саставу ДОО „Меркатор С“ Нови Сад, запослена као продавац касир од пре 7-8 година и да се дана 01.12.2009. године, налазила у продавници те да је у вечерњим часовима, пре него што су срањивали касу, док је радила на каси и наплаћивала купљену робу од потрошача, у једном моменту приметила да јој је једно лице пришло са бочне стране, који је био маскиран капуљачом преко главе, а преко лица је имао шал, тако да му није могла видети лице, и он је у њу уперио пиштољ. Тада је рекао „ово је пљачка, лезите доле“, а њој се обратио речима „дај паре“. На те речи, људи у продавници су легли на под, а она је отворила касу и дала му новац, тако што је поменути новац бацила на пулт испред касе, а онда се измакла до полица иза касе. Такође је изјавила да поменути пиштољ, није загледала, али је исти добро видела у руци тог мушкарца и уплашила се од тог пиштоља. Навела је да не може тачно да се сети колико је ту било пара, али је било сигурно преко 150.000,00 динара. Након што је чучнула иза те полице, починиоца више није видела.

Оштећена је објаснила да у продавници постоје две касе, које су тако постављене да су једна иза друге и када обе касе раде, онда једна од касирки гледа у леђа касирке која је испред ње. Критичном приликом, она тог другог човека који је новац узео из те друге касе није видела јер се толико уплашила, већ је касније чула, а и видела да новца нема ни у тој другој каси, те да су јој други људи рекли да је ту био и други починилац који је новац узео из те касе. Изјавила је и да код њих у продавници, сваки дан се врши сравање касе и критичном приликом је могло врло лако да се утврди који је новац недостајао из касе имајући у виду да каса региструје сваку уплату. На крају, оштећена је изјавила да не поставља одштетни захтев али се придружује кривичном гоњењу.

Суд је ценио и у целости прихватио исказ сведока оштећене П.Ј., јер је дат на јасан, логичан и животан начин и детаљно описује сам ток догађаја. Такође, исказ овог сведока је у сагласности и са одбраном окривљеног В.В. датој пред овлашћеним службеницима ПУ Нови Сад, а у којој је окривљени до детаља објаснио на који начин су он и другоокривљени М.А.М. извршили ово кривично дело.

На основу одштетног захтева „Меркатор-С“ д.о.о Нови Суд, и исказа сведока оштећене представника оштећеног ДОО „Меркатор-Ц“ Ј.К., који исказ је суд прихватио као веродостојан, јер није имао разлога да у исти посумња, суд је утврдио да је приликом разбојништва отуђен новац у укупном износу од 259.783,90 динара.

Чињенично стање које се односи на место, време и начин извршења кривичних дела описаних под тачком 4 изреке пресуде, суд је утврдио на основу одбране окривљеног В.В. у делу у којем је суд исту прихватио а за коју сматра да представља признање извршења овог кривичног дела, као и на основу исказа сведока оштећене Н.В., те поднеска оштећене "Златарне Цеље", као и на основу исказа сведока представника оштећене "Златарне Цеље", М.М.

На основу исказа сведока оштећене Н.В., суд је утврдио да је сведок оштећена запослена у ДОО „Златарни Цеље“ Београд и то у продавници у Шапцу, на адреси Господар Јевремова бр. 38, у којој ради као као трговац. Критичног дана око 08,00 часова је у продавницу ушао један мушкарац који је био маскиран, тако што је на глави имао навучену црну капуљачу, а преко лица је имао пребачен шал, тако да му она лице није могла видети добро, починилац је имао рукавице на руци и био је обучен у тамној јакни. Она је стајала иза продајног пулта и тај мушкарац је одмах извадио пиштољ, за који сведок наводи да је био црне боје, а који је уперио у њу и одмах је почео да је гура према просторији у којој стоји сеф. Том приликом јој је наредио да „вади све из сефа“, на шта му је одговорила да „вади све сам“, а онда јој је починилац прислонио пиштољ

на главу и поново јој рекао да вади све из сефа и да он зна да она живи на Тркалишту и да има децу, те да ће их убити. Док ју је гурао према трезору, сведок је успела да притисне „паник тастер“. У просторији у којој се налази сеф, починилац ју је гурнуо на вц шољу, и она је њему у таквом седећем положају отворила сеф, а затим из сефа извадила тацне са накитом и стављала у његову торбу коју је он имао код себе, како јој је то нападач наредио. Након што му је ставила тацне са накитом у торбу, он се окренуо и изашао из продавнице. Такође, оштећена је навела да у просторији постоје две сигурносне камере од којих је једна постављена на зид тако да снима муштерије које стоје за продајним пултом, а друга је постављена тако на зиду да може да снима улазак муштерије на улазним вратима.

По уласку са улице, одмах је обавестила полицију, шефа радње и директора привредног друштва. Полиција је стигла на лице места после 10 минута и извршила увиђај. Оштећена наводи да починилац критичном приликом њу није физички напао, сем што ју је гурао, али је није ударио, да се јако уплашила од тог пиштоља који је починилац имао у руци, и да му никакав отпор није пружила. На крају свог исказа је изјавила да поставља одштетни захтев и да се придружује кривичном гоњењу.

Представник оштећеног ДОО "Златарна Цеље" М.М., испитана је у Вишем јавном тужилаштву и том приликом изјавила да је од 2004. године на месту директора у ДОО „Златарна Цеље“ Београд, ул. Ранкелова бр. 4 и да је самим тим овлашћена за заступање фирме, да у саставу привредног друштва постоје две продавнице у Шапцу које су на адреси једна у ул. Господар Јевремова бр. 38, а друга је у „Рода центру“. Изјавила је да није била очевидац критичног догађаја од 17.12.2010. године када је њихова продавница у Шапцу, у ул. Господар Јевремова бр.38, била опљачкана, али да има одређена сазнања о том догађају. Сведок је даље навела да мисли да је ова продавница била опљачкана у јутарњима часовима и да је она око 10,00 часова добила обавештење од продавачице у радњи, након чега ја допуговала из Београда у Шабац те су урадили попис у продавници и том приликом констатовали да недостаје златног накита као што су ланчићи, прстење, огрлице, наруквице, привесци и др. у вредности од 9.865.500,00 динара. Када је изашла на лице места, видела је да недостаје накит који се налазио у тацнама, а тацне су биле постављене у саставу продајног пулта. Изјавила је да продавници ништа од одузетог накита у међувремену није враћено, али да се привредно друштво ДОО „Златарна Цеље“ од осигурања наплатило у износу од 3.045.000,00 динара, а да је у осталом износу штета остала ненадокнађена. Такође напомиње да јој је познато да је радница која је тада била у радњи притиснула тастер од алармног уређаја, који је повезан са мониторинг кућама које обезбеђују продавницу, па

су њихови радници одмах обавестили полицију, као и да је полиција тада изузела видео снимак са сигурносних камера које имају у продавници. На крају је навела да поставља одштетни захтев у износу од 6.820.500,00 динара као и да се придружује кривичном гоњењу.

Суд је у целости прихватио исказе сведока оштећених, јер су дати на јасан и уверљив начин, оштећени немају мотив да не говоре истину у овом кривичном поступку, а овај критични догађај је и сам окривљени признао у својој одбрани коју је изнео у просторијама ПУ Нови Сад.

Чињенично стање које се односи на место, време и начин извршења кривичних дела која су описана у тачки 5 изреке пресуде, суд је утврдио на основу признања окривљеног В.В. датог пред овлашћеним лицима ПУ Нови Сад, као и на главном претресу, где је окривљени изјавио да у потпуности признаје извршење кривичних дела дела на начин како је то описано у оптужници, а које је поткрепљено и другим доказима изведеним у току поступка, пре свега исказом сведока оштећеног К.М., те записником о увиђају од 07.09.2013. године, крим.техничком документацијом бр. 2369 од 07.09.2013. године ПУ Нови Сад са извештајем о форензичком прегледу лица места, као и сликама са ЦД-а са сигурносне камере продавнице „Палма“ од 07.09.2013. године, те записником о вештачењу бр. 2632/13 сачињеног од стране вештака Белић Дејана, као и на основу одштетног захтева "Меркатор-С" ДОО Нови Сад.

Сведок оштећени К.М. изјавио је да је у продавници „Палма“, у ул. Новосадског сајма бр.12, која се као пословна јединица налази у саставу ДОО „Меркатор С“ Нови Сад, запослен као продавац касир од пре 4 године. Навео је да је почетком септембра 2013.године, у вечерњим часовима још радио у продавници, када је у продавницу ушло једно лице око 21,30 часова, маскиран, са капуљачом навученом преко главе и са сунчаним наочарима који му је пришао са леве стране, док је он стајао испред касе и наплаћивао од муштерија, те је у другом моменту одмах уперео пиштољ у њега и рекао „дај хиљадарке“. Оштећени се, видевши пиштољ у његовој руци, уплашио, па је подигао руке и остао на месту, јер је био заграђен касом. Након тога је починилац подигао пиштољ мало вишље, уперивши га изнад његове главе и онда је он опалио један метак из пиштоља, који је прошао кроз полице на којој су биле стајале цигарете, тада било око 15 муштерија у радњи. По испалењем хицу, тај мушкарац је поново уперео пиштољ у њега и поново захтевао да му да паре, након чега је сведок отворио касу и из касе узео новац који је ставио у једну најлон кесу коју му је то лице дало, а који је претходно извадио из свог џепа. Даље, сведок је изјавио да када је новац ставио у поменуто кесу, починилац је узео ту кесу са новцем и кренуо према другој каси, при

чему је и даље држао пиштољ уперен у сведока, захтевајући од њега да пређе на ту другу касу и да му и њу отвори, те да му и из те касе извади новац, што је сведок и учинио. Међутим, у тој каси тада није било новца, јер је била закључена нешто раније него што се ово све издешавало, имајући у виду да је то већ био крај радног времена. Када је починилац видео да је друга каса празна, мало је размишљао, а потом је одмах кренуо према излазним вратима. Такође, сведок је напоменуо да су људи у продавници, након што је тај мушкарац испалио један хитац, махиално сви легли на под, критичном приликом нико није био повређен, а починилац је узео између новца у износу од 100.000,00 до 145.000,00 динара. Оштећени је изјавио да не поставља одштетни захтев, али да се придружује кривичном гоњењу.

Суд је ценио исказ наведеног сведока оштећеног и истоме поклонио веру, из разлога јер је дат на јасан и уверљив начин, и у битним чињеницама међусобно сагласан са исказом окривљеног В.В. датог пред овлашћеним радницима ПУ Нови Сад, који заједно чине једну логичну целину у погледу околности под којима се одиграо критични догађај, а подудара се и са записником о увиђају, крим. тех. документацијом и са фотографијама са сигурносних камера, што се указује да се догађај одиграо на начин како је то оштећени итнео у свом исказу.

На основу записника о увиђају, крим.техничке документације бр. 2369 од 07.09.2013. године ПУ Нови Сад и службене белешке о форензичком прегледу лица места, суд је утврдио да је извршилац ушао у маркет „Рода“ и уз претњу пиштоља и испалење упозоравајућег метка, из касе одузео новац, као и да је са лица места узузета чаура ппу кал 7,65 и пројектил пронађен у стубу локала обложен гипсом.

На основу записника о балистичком вештачењу бр. 2632/13 утврђено је да је предметни пиштољ марке „Застава“ модел 635, калибра 6,35мм, фабричког броја Е-910725 исправан у смислу да се из њега може испалити метак, након чега је потребно механичким путем избацити чауру из лежишта метка, како би се омогућило испалење следећег метка из оквира оружја. Предметни пиштољ марке „Застава“ модел 635, калибра 6,35 мм, фабричког броја Е-830123 је исправан. Предметни пиштољ марке „Црвена Застава“ модел М-70, калибра 7,65 мм фабричког броја 239536 је исправан. Ваздушни пиштољ марке „Умарекс“ је исправан. Муниција калибра 6,35 мм је исправна. Муниција калибра 7,65 мм је исправна. Достављена чаура изузета са лица места приликом вршења увиђаја у Новом Саду, ул. Новосадског сајма број 12, поводом кривичног дела разбојништва над СТР „Рода“ потиче од метка испалењеног из достављеног пиштоља марке „Црвена Застава“ модел М-70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, а достављени пројектил изузет са лица места приликом

вршења увиђаја у Новом Саду, ул. Новосадског сајма бр. 12 поводом кривичног дела разбојништва над СТР „Рода“ потиче од метка испаљеног из достављеног пиштоља марке „Црвена Застава“ модел М-70, калибра 7,65мм, фабричког броја 239536, који је пронађен код окривљеног В.В. приликом претреса путничког моторног возила (крим.-техничка документација бр. 3340 од 14.12.2013. године), који је припадао другу окривљеног којег је окривљени В.В. замолио да га повезе за Нови Сад, а ни сам окривљени није спорио да је ово наведено оружје неовлашћено носио и користио га за вршење кривичних дела.

Чињеницу да је критичном приликом отуђен новац у укупном износу од 161.976,00 динара суд је утврдио на основу одштетног захтева ДОО "Меркатор-С" Нови Сад и исказа сведока оштећене представника оштећеног ДОО „Меркатор-Ц“ Ј.К., који исказ је суд прихватио као веродостојан, јер није имао разлога да у исти посумња.

Чињенице које се односе на место, време и начин извршења кривичних која су описана у тачки б изреке пресуде, суд је утврдио на основу одбране окривљеног Вујатовић Вељка дате пред овлашћеним органима МУП-а Републике Србије, на основу записника о увиђају од 05.09.2012. године, исказа сведока оштећене Р.С., прелиминарног лекарског извештаја за Р.С., те налаза и мишљења вештака др Владимира Пилије, као и на основу одштетног захтева СЗР "Светлост".

Сведок оштећена Р.С. у свом исказу изјавила је да је она власник СТР „Светлост“ у Новом Саду, која се налази у ул. Његошева бр. 14, и да је делатност ове радње обављање мењачких послова и продаја игара на срећу, која је у саставу Државне лутрије Србије. Мењачница и продаја лутрије се обавља у једном простору, с тим што је мењачница ограђена са шалтером који има доњи пулт, а у горњем делу провидно стакло. Навела је да је дана 05.09.2012. године у 11,45 часова, радила у мењачници, када је у просторију ушао један младић који је имао на глави црни качкет и јако велике сунчане наочаре, тако да она њему није могла видети цело лице, да се она у том тренутку налазила иза шалтера, а починилац је том приликом одмах у њу уперио пиштољ и рекао „бежи у ћошак“. Оштећена је навела да је починилац у радњу ушао кроз друга врата, тако да је он при уласку одмах доспео иза пулта где ја она стајала, те изјавила да се није превише уплашила од њега, па га је гурнула прилично, тако да га је изгурала кроз врата кроз која је ушао. Тада ју је он ударио дршком пиштоља у пределу чела, на шта му је оштећена узвратила, те је он њу тада ударио више пута по глави, док је она цело време викала „упомоћ, упомоћ“. Навела је да је починилац био доста јачи од ње, да је виши за око 15 цм од ње и да је успео да је удари у једном моменту у стомак ногом, услед ког ударца ја она пала на под, након чега је починилац успео да се докопа

фиоке у пулту и да из исте одузме новац, а то су биле новчанице од 1.000,00 динара, те да је укупно одузето 51.000,00 динара. Сведок је напоменула да је починилац на руци имао кожне рукавице црне боје и да је деловао као лице које о себи води рачуна, те да је био лепо обучен и да је на себи имао белу мајицу, бермуде тегет боје и беле патике, те да је био лепо развијен и преплануо од сунца. Када је поменуто лице одузело новац, он је одмах напустио мењачницу. Оштећена је навела да је у то време имала сигурносне камере у радњи, међутим та сигурносна камера у том тренутку није снимала, тако да цео тај догађај није снимљен видео камером. У погледу повреда које је задобила критичном приликом оштећена је навела да је задобила повреде у пределу чела, од ударца који јој је задао починилац дршком од пиштоља, због чега се обратила за лекарску помоћ на Ургентном центру у Новом Сади, где су јој ту повреду зашили. Критичном приликом других очевидаца догађаја није било сем ње.

У погледу отуђеног новца, оштећена је изјавила да јој тај новац све до сада није враћен, тако да поставља одштетни захтев и придружује се кривичном гоњењу.

Суд је чињеницу да је окривљени В.В. применио силу према оштећеној Радић Савети и том приликом јој нанео телесне повреде утврдио и на основу прелиминарног лекарског извештаја Клиничког центра Војводине за Р.С. који је суд у целости прихватио јер је сачињен до стране стручњака за дату област медицине, као и на основу налаза и мишљења вештака др Владимира Пилије.

На основу судско медицинског вештачења повреда које је критичном приликом задобила оштећена Р.С., а које је у свом писаном налазу и мишљењу вештак др Владимир Пилија специјалиста судске медицине нашао, утврђено је да је оштећена Р.С. критичном приликом задобила повреде у виду раздерно – нагњечене ране чела, огуљотине коже носа и крвних подлива у пределу леве надлактице и десне подлактице. Ове константоване повреде код оштећене у моменту наношења својим збирним дејством, имају карактеристике лаке телесне повреде. Удар снажно замахнутом дршком од пиштоља по челу и носу представља подобан механизам за наношење повреда на глави оштећене.

Чињеницу да је критичном приликом отуђен новац у износу од 51.000,00 динара, суд је утврдио и на основу одштетног захтева СЗР "Светлост" Нови Сад.

Суд је ценио и прихватио исказ оштећене Р.С., јер је исти дат на јасан и животан начин и поткрепљен је лекарском документацијом као и налазом и мишљењем вештака др Владимира Пилије и записником о увиђају од 05.09.2012. године.

Чињенице које се односе на место, време и начин извршења кривичних дела која су описана у тачки 7 изреке пресуде, суд је утврдио на основу одбране окривљеног В.В.

дате пред овлашћеним органима МУП-а Републике Србије, на основу записника о увиђају од 22.07.2013. године, исказа сведока оштећене К.М., увидом у ЦД-е снимке са сигурносних камера које су биле постављене на златари ДОО „Golden exchange“ од дана 22.07.2013. године, као и на основу одштетног захтева ДОО „Golden exchange“.

Сведок оштећена К.М., изјавила је да је од 04.04.2013. године до 03.08.2013. године била запослена у привредном друштву ДОО „Golden exchange“ Нови Сад, да је радња у којој је радила, на адреси Шафарикова бр. 21.

Навела је да је дана 22.07.2013.године, око 18,00 часова у радњу ушао један мушкарац који је имао качкет на глави и сунчане наочаре, тако да му она није видела лице. По уласку је одмах подигао мајицу и иза појаса извукао један пиштољ који је уперио у њу, те јој рекао да легне на под и ако га буде слушала да је неће повредити. Сведок је изјавила да га је послушала и легла на под. Док је она лежала на поду, починилац ју је питао „где су паре“, на шта му је она одговорила да су паре у сефу, на шта јој је починилац рекао да отвори сеф. Оштећена је онда, налазећи се и даље у лежећем положају, испружила руке према сефу, који је и отворила из лежећег положаја, након чега се починилац нагнуо преко ње и из сефа извадио коверту у којој се налазио новац. Поред новца из сефа је одузео и сво злато, само је оставио ситан новац, након чега је отишао из радње. Након што је починилац напустио радњу, закључала је улазна врата и након што је назвала директора, Г.С., назвала је и полицију, која је изашла на лице места и извршила увиђај. Оштећена је изјавила да се критичном приликом уплашила, те навела да поставља одштетни захтев и да се придружује кривичном гоњењу. Изјавила је да је критичном приликом тај мушкарац није физички нападао и да физичког контакта са њим није имала.

Суд је ценио и прихватио исказ сведока оштећене К.М., сматрајући га искреним и датим на јасан начин, сагласан је са одбраном окривљеног, а који исказ је потврђен и снимком са сигурносних камера златаре које су изузете од стране овлашћених лица ПУ Нови Сад приликом вршења увиђаја.

Суд је као валидан доказ прихватио и све ЦД са снимцима сигурносних камера која су била постављена у објектима у којима су извршена предметна кривична дела, као и приложене фотографије са ЦД снимака, јер њихова аутентичност није била спорна током овог кривичног поступка, а који поткрепљују наводе сведока оштећених.

На основу одштетног захтева ДОО "Golden exchange", суд је утврдио да је критичном приликом отуђено 12 грама злата финоће 585 у вредности од 16.136,00 динара, као и новац који се налазио у каси у износу од 104.220,00 динара.

Чињенично стање које се односи на место, време и начин извршења кривичних дела описаних у тачки 8 изреке пресуде, суд је утврдио на основу одбране окривљеног В.В. дате пред овлашћеним органима МУП-а Републике Србије, када је признао извршење ових кривичних дела, на основу исказа сведока оштећене Р.С., ЦД-а са снимцима са сигурносних камера које су биле постављене на мењачници "Голден ексчејнц" на адреси ул. Сремска бр. 9, те на основу одштетног захтева ДОО "Голден ексчејнц".

Сведок оштећена Р.С. у исказу који је дала пред Вишим јавним тужиоцем у Новом Саду, изјавила је да је од 19.09.2012.године до 19.09.2013. године била запослена у привредном друштву ДОО „Golden exchange“ Нови Сад. У овој фирми је радила у радњи, која се налазила на адреси ул. Сремска бр. 9, и ту је вршила откуп злата и сребра.

Навела је да је дана 19.08.2013. године, око 16,15 часова у радњу ушао један мушкарац који је на глави имао пецарошки шешир, који му је покрио целу главу, и сунчане наочаре, због чега му она није могла видети лице, а ни боју косе. Даље је изјавила да када је овај мушкарац ушао, она погледала у њега и хтела да му каже да због видео надзора у радњи треба да скине шешир и сунчане наочаре, како би му се видело лице, али је он у том моменту извадио пиштољ из једне папирне вреће коју је држао у руци и тај пиштољ је уперио у њу и том приликом рекао „да извади сво злато и новац и да сарађује са њим“, и истовремено јој је рекао и да отвори сеф, док је за све то време стајао испред ње и чекао да му она отвори тај сеф како би могао да узме новац. Оштећена је изјавила да му ништа није одговорила на његове речи, јер се нашла у шоку, и без опирања му отворила врата од сефа. Након тога ју је починилац гурнуо са стране, али како је изјавила, не због тога да би према њој применуо силу, него из разлога да би он могао да прође, те је она тада чучнула, а он је из сефа је извадио сво злато и сав новац који је нашао и тај одузети новац и злато ставио је у ону папирнату кесу из које је раније извадио пиштољ и након тога је изашао из радње. Навела је и да је након ове пљачке од стране њене тадашње шефице сачињен записник у којем је констатована роба, односно накит који је критичном приликом био одузет, његова тежина и његова вредност, а исто тако је утврђено који износ новца фали из касе, као и да ју је уплашило то што је ова пљачка извршена врло сталожено и смирено јер је већ имала једну пљачку јануара месеца 2013. године. Такође је навела да поставља одштетни захтев и да се придружује кривичном гоњењу против осумњиченог.

Изјавила је да јој није познато да ли је привредно друштво ДОО „Golden exchange“ Нови Сад у вези овог догађаја наплатило осигурање од осигуравајуће куће, с

тим што јој је познато да је фирма имала осигурање, али да је фирма ДОО "Golden exchange" Нови Сад 12.09.2013. године послала све своје раднике на годишњи одмор, а 07.10.2013. године је сазнала да је започео поступак ликвидације над овом фирмом.

На главном претресу, оштећена је остала код свог исказа датог у истрази. Децидно је том приликом изјавила да је сигурна да је управо окривљени В.В., иначе присутан на главном претресу, лице које је извршило предметна кривична дела, као и да је тачно да је критичном приликом имао наочаре и капу, али да га она јасно препознаје јер је био сасвим близу ње и највише га препознаје по облику лица.

Суд је ценио исказ сведока оштећене Р.С. који је у целости прихватио као истинит, јер је дат јасно и уверљиво и оштећена је остала доследна својој изјави током поступка. Такође, исказ овог сведока поткрепљен је и другим изведеним доказима, пре свега ЦД-ом са снимцима са сигурносних камера које су биле постављене на мењачници "Голден ексчејнџ" на адреси ул. Сремска бр. 9, а који потврђују исказ овог сведока по питању свих битних чињеница, па у исти суд није имао разлога да посумња.

Чињеницу да је критичном приликом отуђено 11,1грама злата финоће 585, 2,11грама злата финоће 833, 4,24грама сребра финоће 800 укупне вредности од 24.560,00 динара као и новац у укупном износу од 102.060,00 динара, суд је утврдио на основу одштетног захтева ДОО "Голден Ексчејнџ".

Чињенично стање које се односи на место, време и начин извршења кривичних дела описаних под тачком 9 изреке пресуде, суд је утврдио на основу одбране окривљеног В.В. дате пред овлашћеним органима МУП-а Републике Србије, на основу исказа сведока Ч.М., који је суд прихватио као веродостојан јер је исти дат на јасна и животан начин, а исти је поткрепљен и ЦД-ом са фотографијама са сигурносних камера од дана 06.09.2013. године у ул. Дунавска бр.20 у Новом Саду, а на којима се види да починилац на себи носи идентичан дукс какав је пронађен и одузет од окривљеног В.В. потврдом о привремено одузетим предметима, а и окривљени је признао ово кривично дело дајући свој исказ пред полицијским службеницима.

Сведок оштећена Ч.М. у свом исказу везано за критични догађај, изјавила да је од 26.05.2013. године до 13.09.2013. године била запослена у привредном друштву ДОО „Golden exchange“ Нови Сад где је радила на радном месту трговинског манипуланта, у радњи која се налазила у Радничкој улици. Међутим, дана 06.09.2013. године била је премештена у радњу у Дунавској улици бр. 20, на испомоћ. Радила је у преподневној смени, од 08,00 часова, и тек што је стигла на посао, после пет минута је у пословницу ушао један човек који је имао качкет на глави и сунчане наочаре, услед чега она није могла да види његово лице, те је из појаса извадио пиштољ и одмах га

уперио у њу. Оштећена је даље навела да је она тада седела иза радног стола, а да је та просторија мала и да у њој од намештаја постоји још сеф и још неколико столица. Након што је овај човек у њу уперио пиштољ, рекао јој је „знаш шта требаш чинити“, на шта му је она одговорила „да знам“, и одмах се окренула према сефу, који је отворила и сав новац из сефа извадила, као и златан накит и све то ставила испред њега на сто. Оштећена је навела да се после отварања сефа и даље трудила да не гледа у починиоца, јер се плашила од тог пиштоља и готово се није окренула све дотле док он није кренуо према излазним вратима. Изјавила је да је видела да је починилац скинуо при изласку рукавице које је све време имао на рукама у радњи и напоменула да када је она поменути накит и новац ставила на радни сто, то лице је онда све то ставило у неку најлон кесу коју је имао код себе, али не може тачно да се изјасни да ли се радило о златном или сребрном накиту, јер је тај накит био упакован у папирнате вреће, па није могла видети какав је накит у питању. Такође је изјавила да не може да се сети колико новца је тада било у каси, али зна да неког већег износа није било и да је могло да се ради о 1.000,00 или 2.000,00 динара, али да су након критичног догађаја могли тачно да утврде који је новац одузет јер се тачно знало колико новца има тада у каси, а исто тако су знали по евиденцији који је накит стајао у каси. Изјавила је и да је фирма ДОО "Golden exchange" Нови Сад под ликвидацијом. Оштећена не поставља одштетни захтев, али да се придружује кривичном гоњењу осумњиченог. Физичког контакта између ње и осумњиченог критичном приликом није било.

Суд је, на основу одштетног захтева ДОО "Golden exchange", утврдио да је критичном приликом отуђено 5,11грама злата финоће 585 у вредности од 7.665,00 динара, 67.60 грама сребра финоће 925, у вредности од 1.961,00 динара као и новац у укупном износу од 7.660,00 динара.

Чињенице које се односе на време, место и начин извршења кривичних дела која су описана у тачки 10 изреке пресуде, суд је утврдио на основу потпуног признања окривљеног В.В. а које је поткрепљено и другим доказима, пре свега записником о увиђају од 15.04.2011. године, службеном белешком о крим.техничком прегледу лица места бр. 250/923/2011, балистичким вештачењем извршеним од стране вештака Белић Дејана, као и на основу исказа сведока оштећене Ж.Ј. од дана 21.01.2014. године.

Суд је као валидне доказе прихватио исказ оштећене Ж.Ј. сматрајући да је исти дат на јасан и уверљив начин, да је поткрепљен и осталим изведеним доказима и то са записником о увиђају од 15.04.2011. године и са службеном белешком о крим. тех. прегледу лица места, који докази у својој укупности представљају једну логичну целину и заједно са признањем окривљеног В.В., пружају довољно основа за закључак

да је окривљени В.В. починио и ова кривична дела. И не само то, већ је и балистичким вештачењем од 12.02.2014. године утврђено да је достављена чаура изузета са лица места приликом вршења увиђаја у Новом Саду, ул. Војводе Бојовића бр. 8 поводом кривичног дела изазивање опште опасности у мењачници „Јас“ потиче од метка испаленог из пиштоља марке „Црвена Застава“ модел М-70, калобра 7,65 мм, фабричког броја 239536, и да достављени пројектил такође изузет са истог лица места, потиче од метка испаленог из достављеног пиштоља марке „Црвена Застава“ модел М-70, калибра 7,65 мм фабричког броја 239536, за који је несумњиво утврђено да припада окривљеном, што ни окривљени није спорио.

Сведок оштећена Ж.Ј. је власник мењачнице СТР „Јас“ која се налази у Новом Саду у ул. Војводе Бојовића бр.8, мењачница је површине око 21 м² у којој просторији је смештен шалтер за замењивање новца, тако да се са улице у мењачницу мора ући да би се разменио новац на шалтеру. Оштећена је навела да се сећа критичног догађаја од 15.04.2011. године, да је између 10,00 и 11,00 часова ушла у тоалет да опере руке и када је из тоалета изашла осетила је да је неко ушао у мењачницу и изјавила да тог момента она то лице није видела. Измакла се од врата, односно направила је искорак, како би видела ко је ушао у радњу, и тада је видела човека који је имао фантомку преко главе, на нози је имао ципеле боје коже са дебелом гумом и са обе руке је држао један пиштољ који је уперио у њеном правцу. Даље је навела да је тај пиштољ имао дугачку цев и када је видела то оружје у руци починиоца да се јако уплашила и гледала да се што пре склони иза шалтера који је непробојан за метак, јер је у доњем делу обложено лимом, а горе има непробојно стакло. Изјавила је да је у тренутку када се склонила иза шалтера, поред ње прошао метак, који је прошао кроз улазна врата тоалета. Та врата су била у том моменту полу отворена, а метак се забио у купатилу у керамичку плочицу. Оштећена је навела да је тај звук који је створио метак који је пролазио кроз дрво, био за њу застрашујући, и да јој је и дан данас тешко кад се сети догађаја и тог страха који је преживела. Изјавила је да се заправо не сећа да је чула и пуцањ, када је чула тај застрашујући звук, јер се склонила испод стола, те је притиснула тастер за аларм и некако успела да са стола узме свој телефон и да назове полицију и да јој је било јако тешко да објасни полицији шта се десило, јер од страха није на прави начин могла да схвати догађај који се одиграо поред ње. Такође је нагласила да том приликом њој из мењачнице никакав новац није одузет, нити било шта друго, да у то време она у радњи није имала сигурносне камере. Поставља одштетни захтев и придружује се кривичном гоњењу. Додала је да има утисак да је починилац претходних дана осматрао радњу како

би извршио кривично дело јер се сећа да је једно лице преко пута њене мењачнице завиривао у две радње и проверавао да ли неког има унутра.

Чињенице које се односе на време, место и начин извршења кривичних дела која су описана у тачки 11 изреке пресуде, суд је утврдио на основу потпуног признања окривљеног В.В., а које је поткрепљено и другим доказима изведеним у току поступка, пре свега на основу крим.техничке документације бр. КТ 11526/13 ПУ Шабац од 14.12.2013. године са извештајем о форензичком прегледу лица места, крим. техничке документације број 3341 од 14.12.2013. г. ПУ Нови Сад са извештајем о форензичком прегледу лица места, те на основу исказа сведока оштећене Б.М., потврде о привремено одузетим предметима на име В.В. коју је исти потписао лично и без примедби а из које произилази да је код окривљеног пронађен накит који је противправно присвојио вршењем кривичног дела над оштећеном златаром „Богдановић“ , потврде о враћеним предметима Б.А., као и на основу снимка са ЦД-а са сигурносних камера који су били постављени дана 14.12.2013. године на златари „Богдановић“ у Шапцу и бутика „Еуростар“ у Шапцу.

Суд је прихватио исказ оштећене Б.М., јер суд сматра да се ради о сведоку који је изнео иједините чињенице обзиром да је и сам окривљени признао извршење ових кривичних дела, а што је све поткрепљено и са крим. тех. документацијом и снимком са сигурносних камера, те потврдом о враћеним предметима Б.А. Наиме, сведок оштећена Б.М., на околности критичног догађаја, саслушана је у просторијама Вишег јанвог тужилаштва и том приликом изјавила да је власник СЗР „Богдановић“ у Шапцу, која се налази у улици Карађорђева бр. 55, као и да је у радњи осим ње запослена и једна радница која се зове М.М. из Ирига. Оштећена је навела да је дана 14.12.2013. године, у радњи она лично радила, и да је било око 12,10 часова, када је ушао један момак који је имао капуљачу на глави и шал преко лица и који јој је рекао „ово је пљачка лези доле“. Навела је да се тада збунила и да није знала шта да ради, а онда је починилац кренуо иза пулта и при том је извукао пиштољ иза појаса, те је навела да јој је он онда два три пута поновио „сарађуј и лези доле“, при чему је све време у руци држао тај пиштољ, услед чега се она уплашила и чучнула доле. Навела је да је за то време починилац већ изашао иза пулта, извадио је једну торбу коју је истресао и почео да вади накит из изложбеног пулта који се налазио у тацнама. Узео је четири тацне, а после из доњег дела ормана још три кутије у којима је такође био сребрни накит, те је затим пришао фиокама у којима држи новац од дневног пазара и новац за откуп злата, односно сребра. У овим фиокама имала је непуних 20.000,00 динара, који је он ставио у своју торбу и након тога је изашао из радње. Полиција је брзо дошла на лице места и

извршили су увиђај, те је потом полицији предала сигурносне камере које стоје изнад улазних врата, и то две са спољашње стране, а две камере унутра у просторији, које су окачене изнад продајног пулта на плафону.

Даље је изјавила да након овог догађаја није вршила попис у радњи али да јој је сав одузет накит враћен од стране полиције, а да је износ новца који је одузет критичном приликом износио 19.960,00 динара, да јој исти није враћен, те у том износу и поставља одштетни захтев и придружује се кривичном гоњењу.

Чињенице које се односе на време, место и начин извршења кривичних дела разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 30 Кривичног законика, и кривично дело недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст.1 Кривичног законика, а која су описана у тачки 12 изреке пресуде, суд је утврдио на основу потпуног признања окривљеног В.В., изјављеног пред овлашћеним службеним лицима ПУ Нови Сад од дана 14.12.2013. године, а које окривљени током трајања овог поступка није мењао, тачније, признање извршења ових кривичних дела окривљени је поновио и пред Вишим јавним тужилаштвом, као и на главном претресу, на основу записника о идентификацији обуће број 172/13 од 15.12.2013. године, крим. техничке документације бр. 172/13 и бр. КТ 1528/13, исказа сведока Р.В., потврде о привремено одузетим предметима на име Р.В. и на основу исказа оштећених Д.С. и Г.И.

Сведок оштећена Д.С. је изјавила да је запослена у СЗЗР „Деспотовић“ у Шапцу, у ул. Господар Јевремова бр. 43, а да је власник ове златаре њен супруг, М.Д., те да осим ње у овој златарској радњи нема других запослених.

Даље је навела да се сећа да је критичног дана, негде око 15,00 часова, ушао у златарску радњу један млађи мушкарац, који је био тамнопут, имао је црну косу и интересовао се за сребрне ланце у радњи. Тада је она отишла до сефа и из истог извадила сребрни накит, те му показала. Оштећена је навела да је у то време у њеној продавници са њом била и пријатељица Љ.С., која је по одласку овог момка рекла, да је приметила, да док је оштећена отишла до сефа и доносила накит на пулт, да је тај младић врло упадљиво посматрао златару, као да је гледао где су смештене камере. Након што је погледао сребрне ланце, окренуо се и отишао. Надаље, истог дана, негде око 16,50 часова, код ње у радњу дошла је комшиница из фотографске радње, Г.И., да би је обишла пре затварања радње, а која се затвара у 17,00 часова са њом је причала десетак минута, а онда је почела да пакује ствари и да се спрема да иде кући. Том моменту, оштећена Г.И. се ухватила за улазна врата, са намером да изађе из радње, а она се нашла ту поред врата, да би закључала врата, испред врата нашао је један момак, који је био маскиран, тако што је на глави имао црну капу навучену преко чела и шал

који је прекривао доњи део лица, чак и нос, а на себи је имао црну јакну. Сведок му је тада рекла „изволи, шта желиш“, на шта је он принео руку свом цепу и рекао је „само да извадим“, да би му Г.И. рекла „да затвори врата, јер је хладно“, на шта је овај момак тако реаговао што је викнуо „лези доле, ово је оружана пљачка“ и тог момента је Г.И. ударио песницом по глави. Оштећена даље наводи да је Г.И. од тог ударца пала, а да је тај момак њој скочио на леђа, а након догађаја је чула од полиције да је на њеној одећи остао отисак његових патика, другом руком се прихватио за пулт и истог трена је и скочио на пулт. Починилац јој је тада рекао „да вади све“, при чему је у једној руци онда већ имао пиштољ, који је уперо у њеном правцу, а да је она у страху и у самоодбрани тако одреговала да је њега рукама одгурнула са пулта, након чега је он пао са истог, али се дочекао на ноге, сведок је почела да зове у помоћ комшиницу, вичући „Мајо зови полицију, ту је лопов“ и напомиње да је чак и руком ударила у зид да би је комшиница чула, а овај момак је одмах затим побегао. Све се брзо одиграло, и починилац ништа није одузео из радње. На крају је изјавила да поставља одштетни захтев и да се придружује се кривичном гоњењу против окривљеног.

Сведок оштећена Г.И., везано за критични догађај, је изјавила да ради у фотографској радњи, која се налази преко пута златаре „Деспотовић“ и да познаје Д.С., која ради у тој радњи. Пошто су у комшилуку, дешава се да она пређе код ње у радњу, како би попричали. Изјавила је да је критичном приликом око 17,00 часова, свратила до Д.С. у радњу и да је стајала одмах до врата, те док је причала са Д.С. један мушкарац је отворио улазна врата са намером да уђе у радњу. Описала је да је тај мушкарац имао црну капу на глави и шал преко лица и да је имао црну јакну на себи, те да су му се од лица виделе само очи. Даље је навела да је тај мушкарац застао на вратима и да је рекао „никако да извадим“, на шта је она помислила да из цепова вади злато, те да је она покушала да затвори врата, јер је улазио хладан ваздух, међутим, он је одмах затим извадио пиштољ и рекао јој „да легне доле, јер је ово пљачка“.

Оштећена је изјавила да јој је тај пиштољ починилац уперо у груди, те да јој је након тога ударио песницом у предео главе, од којег ударца је пала на под и више се ничега није сећала. Навела је да не зна шта је он радио у радњи и да није приметила када је изашао из радње. Додала је да је том приликом изгубила свест, и да када је дошла к себи тек онда схватила шта се десило и да се јако уплашила. Након тога брзо је дошла полиција, која је установила да на њеној јакни постоји траг од патика тог лица. Навела је да је због болова које је задобила критичном приликом, отишла код кiroprактичара, јер је имала ишчешење, па јој је он наместио раме и задњи део кичме, те је додала да поставља одштетни захтев и да се придружује кривичном гоњењу.

На главном претресу оштећена је навела да остаје при исказу који је дала на записнику о испитивању сведока од дана 20.02.2014. године, додавши да је критичном приликом задобила повреду у пределу главе и то тако што ју је окривљени ударио пиштољем у главу, наводећи да мисли да ју је ударио дршком од пиштоља у пределу главе и да је она од силине ударца пала на под и осетила да јој се окривљени попео на леђа и том приликом јој је рука исчашена као и врат и од тада има озбиљних здравствених проблема са вратом и руком. Навела је да лечење још увек траје јер још увек осећа последице напада окривљеног, те да од тада има вртоглавице, мучнине и озбиљне здравствене проблеме. Оштећена је изјавила да је сигурна да је оптужени који се налази у судници управо лице које ју је напало.

Суд је ценио и у целости прихватио исказе сведока оштећених Д.С. и Г.И., ценећи исте као искрене, јасне и животне, њихови искази су и међусобно сагласни у битном делу, сагласни и одбрани окривљеног у делу у којем је суд истој поклонио веру, а поткрепљени су и другим доказима које је суд несумњиво прихватио и то крим тех. документацијом која је сачињена од стране овлашћених службених лица.

Чињеница је да у овом критичном догађају оштећена Г.И. није задобила повреду утврђена је на основу извештаја ординирајућег лекара од дана 15.12.2013. године и на основу налаза и мишљења вештака др Владимира Пилије који је у истом изнео да приликом лекарског прегледа код оштећене Г.И. нису констатовани знаци повређивања, али и поред тога суд није искључио могућност да се догађај одиграо на начин како то описује оштећена Г.И., обзиром да је и оштећена Д.С. готово на идентичан начин описала моменат када је окривљени задао ударац оштећеној Г.И., али очигледно игром случаја и сплетом срећних околности од тог ударца нису остале видљиве повреде.

На основу исказа сведока Р.В., суд је утврдио да сведок познаје окривљеног В.В. уназад 10 година, јер је окривљени ишао у исту школу заједно са његовим сином и међусобно су се дружили. Сведоку је познато да је окривљеном мама умрла пре пуно година, и да га је отац напустио. Након смрти мајке његова тетка је продала породичну кућу у којој су до тада живели и од тог новца који му је припао, окривљени је живео као подстанар у изнајмљеним становима. Сведоку је познато да је окривљени задњих година имао једног другара са којим је радио у Новом Саду, и када је долазио у Шабац имао би проблем где да одспава, односно да борави, а пошто је сведок много волео В.В., пре годину дана му је понудио да станује у његовој кући у Шабцу, ул. Краља Александра бр. 2, па је у наредном периоду окривљени боравио и у тој кући, када би долазио у Шабац. Познато му је да је окривљени у ту кућу унео своје личне ствари, јер

је сведокова супруга прала и пеглала те ствари. Дана 14.12.2013. године у вечерњим часовима, у кућу су дошла два полицајца у цивилу, и са наредбом за претрес приступили су претресу куће, сведок је све време присуствовао претресу и видео је да су инспектори одузели В.В. ствари, мислећи на његову гардеробу, патике, један лап топ и мобилни телефон, изузете ствари су ставили у једну кесу, па су заједно отишли у просторије полиције у Шапцу где су сачинили записник који је сведок потписао. После неколико дана, позвали су га полицајци, вратили су му лап топ, веш и телефон, а патике су задржали. Суд је поверовао сведоку Р.В., јер је сведок на уверљив и животан начин изнео своја непосредна опажања, што је поткрепљено и потврдом о привремено одузетим предметима на име сведока, крим. техничком документацијом бр. КТ 1528/13, које је суд такође прихватио јер су сачињени у складу са законом, а из којих је видљиво које су ствари том приликом одузете од Р.В., приликом вршења претреса од стране полицијских службеника.

На основу крим. техничке документације бр. 172/13 и записника о идентификацији обуће на основу трага пронађеног на месту догађаја бр. 172/13 од 15.12.2013. године, утврђено је да је током вршења увиђаја дана 13.12.2013. године, а поводом извршеног кривичног дела разбојништво у покушају у Шапцу, ул. Господар Јевремова бр. 43, на штету златаре „Деспотовић“, пронађен траг газеће површине обуће на поду испред продајног пулта. Исти је фиксиран електро-статичком методом на црној фолији уз помоћ уређаја „даст лифтер“ и обележен као траг број 1 у извештају о форензичком прегледу лица места бр. 1518/13 од 13.12.2013. године. Током криминалистичко-оперативног рада на расветљавању овог дела, у стану у коме је боравио окривљени В.В. чији је власник Р.В., уз потврду о привременом одузетим предметима од дана 14.12.2013. године на име Р.В., одузет је пар патика са заштитним знаком „Нике“, беле боје. Због постојања основане сумње да је траг газеће површине обуће који је пронађен на месту догађаја могао настати од патика које су привремено одузете од именованог, исте су прослеђене криминалистичко-техничкој лабораторији ради идентификације. Закључено је да траг пронађен на месту извршења кривичног дела разбојништва у покушају у Шапцу, ул. Господар Јевремова бр. 43, на штету златаре „Деспотовић“, по својим општим карактеристикама одговара газећој површини леве патике са заштитним занком „Нике“ привремено одузете од лица Р.В., из чега се несумњиво може закључити да је окривљени В.В. извршио ова кривична дела, што ни сам није спорио у својој одбрани.

Чињенице које се односе на време, место и начин извршења кривичног дела описаног под тачком 13 изреке пресуде, суд је утврдио на основу потпуног признања

окривљеног В.В., који је изјавио да је ово оружје набавио из „љубави,, према оружју, те на основу записника о претресању стана и других просторија од 14.12.2013. године, потврде о привремено одузетим предметима од 14.12.2013. године на име В.В., крим. техничке документације број 3342 од 14.12.2013. г. ПУ Нови Сад са извештајем о форензичком прегледу лица места, које писмене доказе је суд у целисти прихватио јер су у свему сачињени у складу са законом и од стране овлашћених службених лица, а потврду о привремено одузетим предметима окривљени В.В. је лично и без примедби потписао.

Чињенице које се односе на време, место и начин извршења кривичног дела недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 Кривичног законика, а која су описана у тачки 14 изреке пресуде, суд је утврдио на основу потпуног признања окривљеног В.В., записника о извршеном увиђају од 14.12.2013. године, крим.-техничку документацију бр. 3340 од 14.12.2013. године са скицом лица места и извештајем о форензичком прегледу лица места ПУ Нови Сад од 15.12.2013. године, те са балистичким вештачењем бр. 02-234-2803/13 на основу којег је суд утврдио да је предметни пиштољ марке „Црвена застава“ модел М-70, калибра 7,65 мм фабричког броја 239536 исправан, што је на основу записника о вештачењу бр. 2632/13 такође утврђено и за предметни пиштољ марке „Застава“ модел 635, калибра 6,35 мм, фабричког броја Е 910725.

Из записника о вештачењу бр. 190/14, произилази да се ДНК профил В.В. не поклапа ни са једним ДНК профилом из базе ДНК профила Национално криминалистичко-техничког центра.

На основу одбране окривљеног у делу у којем је суд исту прихватио када је окривљени навео да је пиштоље који су код њега пронађени користио за вршење кривичних дела и на основу балистичког вештачења која су обављена у овом кривичном поступку, а на основу којих је утврђено да је окривљени користио за вршење појединих кривичних дела пиштољ марке „Застава“ фабричког броја 239536, модел М 70, калибра 7,65 мм, који је обзиром да је исти пронађен у возилу суд је закључио да је окривљени В.В. кривична дела опсиана под тачкама, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 изреке пресуде извршио употребом пиштоља марке Застава модел М-70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, који је обзиром на место где је пронађен – у возилу-очигледно константно носио са собом.

На околности психичког стања окривљеног В.В. у време извршења кривичних дела, одређено је судскопсихијатриско вештачење које је поверено вештаку др Снежани Попов, као и психолошко вештачење поверено психологу Сањи Букумировић.

Суд је на основу судскопсихијатријског мишљења сачињеног од стране вештака др. Снежане Попов утврдио да у психичком статусу окривљеног нису регистровани знаци привременог или трајног душевног поремећаја, у смислу психотичног поремећаја, те да је окривљени уредног мисаоног тока који је логички интегрисан, без знакова садржајних поремећаја мишљења и поремећаја опажања. Такође, интелектуалне способности окривљеног се крећу у оквиру просечних, током разговора се не региструју знаци органског пада и оштећења когнитивних функција.

У психопатолошком смислу ради се о личности без грубљив психопатолошких поремећаја и показатеља душевне болести. Психолошко-психијатријским испитивањем су добијени резултати где се региструју специфичне карактеристике личности у виду блаже повишене емоционалне нестабилности и импулсивности и умерено ослабљених контролних механизма. Структуру личности карактеришу знаци отежане редукције напетости, дисфориа. Општи интелектуални и когнитивни потенцијали су у потпуности очувани и окривљеном омогућавају да схвати значај учињеног и да предвиди последице које могу настати.

Суд је, такође, утврдио да је способност окривљеног да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима у време извршења дела била очувана имајући у виду интелектуалне потенцијале и кривична дела која се окривљеном стављају на терет.

Суд је на основу психолошког налаза и мишљења Сање Букумировић утврдио да код окривљеног В.В. нема елемената душевне болести или грубе поремећености, чије понашање детерминишу специфичне карактеристике личности (интроверзија, нестрпљивост, неконвенционалност, трајна напетост и узнемиреност, дисфорија, итд.), које не досежу нивое психодијагностичких категорија. Упркос наводима да у неким моментима није могао себе да схвати, те да се у околностима немаштине чудно мењао у другачију особу, тестовни материјал не бележи ни најмање трагове феномена деперсонализације или мултиперсоналног поремећаја. Видљиви и реактивни неуротски елементи (пад динамизма, расположења и воље), настали у склопу кривично-пеналне ситуације. Индикатора других психопатолошких промена нема.

На главном претресу дана 02.03.2015. године, након изјашњења окривљеног В.В. поводом прве две тачке оптужнице, Др Снежана Попов је изјавила да се психичко стање окривљеног променило за протеклих годину дана, односно од тренутка када је она први пут извршила преглед окривљеног и да јој окривљени сада делује као лице са биполарним поремећајем у маничној фази, те да је убрзаног мисаоног тока, преопширан, повишеног импулса за говор, као и да му мисаони говор не прати детерминирајућу тенденцу а да она добија утисак да код окривљеног можда постоји

поремећај мишљења по садржају, односно продукције интерпретаторних идеја. Даље је изјавила да нема увид да ли окривљени прима неку медикаментозну терапију у притвору и да ли је евентуално прегледан од стране затворског психијатра, те да би требало извршити поновни преглед оптуженог и да сматра да окривљени не може да учествује на тадашњем претресу због стања у коме се налази. Након тога, председник већа је прекинуо главни претрес и одредио неуропсихијатријско и психолошко вештачење од стране тима вештака на околност способности окривљеног В.В. да учествује у кривичном поступку.

Из судскопсихијатријског мишљења за окривљеног В.В., од 12.03.2015. године произилази да је код окривљеног константована психотична декомпензација и постојање душевне болести, те да се контакт током разговора успоставља али да се тешко води, да је окривљени психомоторно убрзан, некритичан, недистанциран, повишеног афективног тона, убрзаног дисоцираног мисаоног тока са честим губитком детерминујуће тенденце. У овом налазу вештак др Снежана Попов наводи да је окривљени брзог протока асоцијација, те да је преопширан, као и да се тешко усмерава на диферентне детаље. Пажња је у потпуности усмерена и чврсто фиксирана за психопатолошке садржаје. Код окривљеног се региструју груби психопатолошки поремећаји у виду садржајних поремећаја мишљења и продукције суманутих идеја паранидно интерпретативног реда. Интерпретативне идеје су бизарне у потпуности нескладне са реалитетом. Вештак је навела да су услед поремећаја афективитета контролни механизми нефункционални и праћени продором необрађених импулса. Вештак је навела да је до психотичне декомпензације и поремећаја мишљења по форми и садржају дошло током боравка у пеналној установи што грубо компромитује све психичке функције и способност расуђивања. Вештак је закључила да се може констатовати да је окривљени В.В. оболео од душевне болести-психозе, услед чега су грубо компромитоване све психичке функције, те да није способан да учествује у овом кривичном поступку, те да је потребно да се према истом примени мера безбедности обавезног психијатријског лечења душевне болести.

Вештак, психолог Сања Букумировић је у свом налазу и мишљењу, а на основу поновног психолошког испитивања интелектуалног функционисања личности окривљеног, дошла до закључка да су личност и интелектуално функционисање окривљеног сада обележени психотичном декомпензацијом са доминацијом параноидно-интерпретативне обраде реалности праћене маниформним поремећајима афекта и понашања, те да је окривљени психоморно узнемирен, убрзаних асоцијација које су обележене интрапсихичким садржајима, те повремено бизарне и удаљене од

стварности. Психолог је навела да су контролни механизми окривљеног нефункционални, праћени продором необрађених импулса, те да је расположење окривљеног хипоманично, да је некритичан, недистанциран и значајно осујећених основних психичких функција, те да је окривљени актуелно у стању психотичне декомпензације што подразумева грубо нарушење свих основних психичких функција, са доминацијом параноидно-интерпретативне идеације и маниморфних поремећаја афекта и понашања. Некритичан, недистанциран, нефункционалних одбрамбених и контролних инстанци.

На наредном главном претресу дана 16.03.2015. године, вештак др Сања Букумировић је изјавила да чврсто гарантује да је оптужени у овом моменту психотичан тј. психотично декомпензован са грубим поремећајем основних психичких функција и нефункционалним контролним и одбрамбеним механизмима, а да је овакво стање потврђено кроз дијагностички тестиран материјал наведен у налазу и мишљењу који је високо дискриминитиван и стандардизован и служи управо за разликовање душевно болесних од здравих људи. Навела је да је ове тестове готово немогуће изманипулисати, те да је она сигурна да окривљени не симулира, као и да тестовни материјал потврђује постојање параноидног интерпретативног доживљаја стварности што прате морбидне и бизарне ситуације и поремећај свих психичких функција на субклиничком нивоу.

Вештак др Снежана Попов је изјавила да се према постојећој клиничкој слици и тестовима ради о психотичној декомпензацији, због чега су се изјасниле да окривљени Вујатовић Вељко тренутно није способан да учествује у поступку, као и да је у картону релативно мало података, те да је окривљени само једном прегледан од стране неуропсихијатра и то 19.03.2014. године када је констатован поремећај личности и поремећај сна и дата је терапија од стране неуропсихијатра др Голубски Милене која иначе два пута месечно долази у Окружни затвор као консултант, те да сматра да се ова болест код оптуженог јавила највише неколико месеци уназад, а можда и краће, али и да не зна како ће се даље формирати ова психоза, у ком правцу ће болест ићи и да ли је болест само привременог или доживотног карактера.

Вештак је навела да би за давање дефинитивне и 100% дијагнозе да је оптужени неспособан да учествује у даљем току кривичног поступка, било потребно да се изврши увид у његов здравствени картон који се вероватно налази у месту његовог пребивалишта, што би им значајно допринело да утврде да ли је болест евентуално раније настала. Сам оптужени тврди да га је мама својевремено водила у болницу и да је чак био везиван, али да вештаци немају за то податке у писменом облику. На крају,

вештак је изјавила да би, такође, било потребно да се допунским вештачењем одреди да се оптужени посматра више дана и да након тога поново у свом допунском налазу коначно одреде своје мишљење.

Након тога, суд је одредио допунско неуропсихијатријско вештачење како би се дефинитивно утврдило да ли је оптужени способан или не да учествује у кривичном поступку, а након посматрања окривљеног и имајући у виду евентуалну допунску медицинску документацију за окривљеног.

На основу допунског судско психијатријског налаза и мишљења за окривљеног В.В. сачињеног од стране вештака др Снежане Попов и психолога Сање Букумировић од дана 19.03.2015. године које су посматрале окривљеног и извршиле увид у целокупну медицинску документацију утврђено је да окривљени и даље показује елементе декомпензованог стања психотичног нивоа са доминантним интерпретативним обрадама реалности и квалитативно повишеним афектом, али како изостају депресивни садржаји или битно повишене агресивности, а с обзиром да контролни механизми делимично функционишу у фасади персоне, може се закључити да је суицидни ризик мали. На крају, у свом налазу и мишљењу, вештаци су навели да је преглед неуропсихијатра консулганта у Окружном затвору извршен 18.02.2015. године и да се у том налазу наводе анамнестички подаци „не жели терапију, добро се осећа“. Напетост и нервоза уочени на суду актуелно нису присутни, није дата терапија. Није означена дијагноза.

На основу допунског судско-психијатријског налаза и мишљење за окривљеног В.В. од дана 27.04.2015. године утврђено је да су вештаци протеклог периода психијатријски опсервирани и психолошки процењивали окривљеног, те извршили поновни увид у медицинску документацију која се налази у притворској јединици окружног затвора у Новом Саду, те навели своје мишљење да је на основу детаљних психијатријско-психолошких прегледа и испитивања у протеклих 45 дана и увида у медицинску документацију уочен актуелни психички статус окривљеног. Интелектуални капацитет у оквирима просека (горња граница), адекватних способности меморисања, генерализације и познавања социјалних норми које само делимично прихвата и примењује у понашању. Оријентисан у времену и простору, очуване фасаде личности, са елементима интроверзије, емоционалне нестабилности и неодговорности, умерено убрзаних асоцијација, без димензија бизарног. И даље присутан интерпретативно-параноидни систем у вези са инкриминисаним догађањима који није коригибилан, али остаје у границама извршених дела и не обухвата остале сегменте живота. Такође, присутан је и декомпензаторни потенцијал у нивоу

поремећаја личности, сада инхибиран релативно функционалним контролним механизмима. Афекат је нешто поједностављен, благо повишен, што је уочено као основно обележје структуре и приликом првог вештачења. Остале психичке функције усаглашене развојној фази, способностима и структури личности, без знакова грубље дезорганизације. Окривљени је више пута прегледан, психотерапијским приступом је рађено на побољшању социјалне комуникације. У соматском статусу, окривљени је доброг општег стања без соматских тегоба и без медикаментозне терапије.

На крају, вештаци су обзиром на све наведено, а посебно на регресију манифестација психотично-декомпензованог статуса до нивоа поремећаја личности, дошли до закључка да је окривљени способан да прати ток кривичног процеса и да учествује у њему.

На главном претресу од дана 29.04.2015. године, вештак др Снежана Попов је изјавила да у целости остаје код првог налаза од 14.03.2014. године, те да су поступајући по наредби председника већа она и психолог у више наврата прегледали окривљеног у Окружном затвору и извршили увид у накнадну медицинску документацију, на првом месту налазе неуропсихијатра извршених прегледа од прошлог претреса до данас. Надаље, вештак је навела да су њихове посете биле усмерене са циљем да би се психотерапијским приступом побољшало психичко стање окривљеног у смислу боље сарадње са вештацима и делимичне ресоцијализације, те напоменула да све време током боравка у притвору окривљени је без медикаментозне терапије, како психофармака а укинута му је и терапија за регулисање крвног притиска коју је до сада добијао. Контролним прегледима и психотерапијским третманом је постигнуто толико да је дошло до компензације психичког стања, мада и даље испољава одређене симптоме интерпретаривног реда али који се не проширују на остале садржаје и сфере који би га грубо компромитовали у општем расуђивању. На крају, вештак је навела да је сада оптужени способан да учествује у кривичном поступку.

Суд је ценио налазе и мишљена свих наведених вештака, и исте прихватио јер су сачињени на јасан, стручан и образложен начин, од стране стручњака за дату област вештачења и у складу са правилима науке и струке.

Суд је ценио одбрану коју је окривљени В.В. износио у току овог кривичног поступка, па је тако одбрану коју је окривљени изнео у полицији оценио као признање извршења свих кривичних дела која му се стављају на терет под тачкама 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11,12,13,14 оптужнице, обзиром да се иста у највећем делу подудара са исказима испитаних сведока оштећених у сваком конкретном случају, као и са материјалном

документацијом. Окривљени је у својој одбрани детаљно описао и радње кривичног дела које је предузео другоокривљени М.А.М., па и у том делу суд прихвата исказ окривљеног В.В. јер и из исказа оштећених В.А., Х.М., Д.М. и П.Ј. произилази да су постојала два нападача, а не постоји разлог да окривљени неосновано терети другоокривљеног, свог другара, па суд сматра да је доказана и кривица М.А.М. у односу на кривична дела која су истом стављена на терет. У овој одбрани суд једино није могао да прихвати наводе окривљеног у погледу кривичног дела под тачком 6. када је навео да је оштећену Р.С. ненамерно закачио пиштољем, јер је то и директној супротности са исказом оштећене и са налазом и мишљењем вештака судске медицине који је јасно определио механизам повређивања ове оштећене који не говори у прилог оваков одбрани, којом је окривљени очигледно настојао да ублажи своју одговорност.

У односу на тачку 5 оптужнице, суд је прихватио одбрану окривљеног у делу у којем се подудара и са ослатим изведеним доказима који су прихваћени од стране суда, али суд није могао да прихвати наводе окривљеног да је случајно испалио метак из пиштоља, имајући у виду с друге стране исказ оштећеног К.М. који је изјавио да је окривљени подигао пиштољ и уперео га изнад главе оштећеног и у том моменту је опалио метак, а по испалењу хица, окривљени је поново уперео пиштољ у оштећеног и захтевао новац, па услед оваквог следа догађаја, искључује се могућност да је дошло до нехатног опаљења. Истина, постоје у одбрани окривљеног нека мања одступања која се огледају у висини новца које су критичним приликама одузети, мада је суд тај износ несумњиво утврдио на основу постављених имовинскоправних захтева и исказа оштећених, а за очекивати је да окривљени не може да се сети тачних износа и да тачно и прецизно определи колико је новца или накита одузео у сваком конкретном случају, обзиром на велики број кривичних дела разбојништва која је извршио и на дужи временски период у којем је деловао.

Што се тиче одбране окривљеног у истрази, иако је у начелу остао код своје одбране дате у полицији, коју је суд у највећем делу прихватио, исту је у одређеним детаљима изменио, сада наводећи да је код извршења дела под тачком 2, М.А.М. имао пиштољ, а он није, што суд није прихватио, јер је окривљени потпуно супротно изјавио у полицији.

Приликом другог саслушања у истрази као и на главном претресу окривљени В.В. је негирао да је починио кривична дела под тачкама 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 а објаснио је да је иста у ранијим исказима признао под притиском полицајаца који су му обећали бољи третман у притвору, ако буде са њима сарађивао. Међутим суд није могао да прихвати овако измењену добрану као истиниту, нити разлог њене измене, јер је

окривљени пре саслушања у полицији где је саслушан у присуству свог браниоца, обавио поверљив разговор са браниоцем, и тада је имао прилику да му саопшти уколико је постојао неки проблем са полицајцима који су га саслушавали, његов бранилац је присуствовао саслушању, те је на записнику о саслушању констатовано да окривљени и његов бранилац немају примедбе на рад полиције и да немају примедбе на записник, исто тако окривљени је остао код своје одбране изнете у полицији када је први пут саслушан пред замеником ВЈТ-а којом приликом је такође саслушан у присуству свог браниоца и потписао је записник о саслушању осумњиченог, као и његов бранилац, без примедби, а и тада је имао прилику да изнесе предметне наводе и да порекне извршење кривичних дела. Објашњење окривљеног да свом браниоцу није изнео ове чињенице за време поверљивог разговора јер се плашио да ће остати сам са инспекторима којих се плашио јер су му претили, је неприхватљиво за овај суд, јер је свакако окривљени то могао изнети свом браниоцу приликом поверљивог разговора који су обавили пре првог саслушања од стране заменика ВЈТ-а када није имао разлога да се некога плаши, како је то сам навео, јер та лица којих се плашио тада нису била присутна, и не само то, окривљени Вујатовић Вељко је у полицији врло детаљно описао начин на који је извршио кривична дела како сам тако и у договору са окривљеним М.А.М. која је касније порекао, а његов исказ у полицији је сагласан и са исказима сведока оштећених и са писменом документацијом, оштећена Р.С. је на главном претресу потпуно сигурна у то да је управо окривљени В.В. починилац кривичног дела, а у ту чињеницу је додатно уверило суд што се на приложеним фоторафијама на основу снимка сигурносних камера приликом извршења кривичних дела под тачком 9 и 5 оптужнице (при чему је тачку 5 признао) јасно уочава да починилац на себи носи дукс какав је пронађен и одузет потврдом о привремено одузетим предметима од окривљеног В.В. и то се ради о дуксу сиве боје марке „Хуммел“ са капуљачом и рајфешлусом и црно белим штрафтама на предњем делу исте, па је потпуно неприхватљиво његово порицање извршења кривичних дела.

Окривљени је пред замеником ВЈТ-а приликом другог саслушања и на главном претресу признао извршења кривичних дела под тачкама 5, 10, 11, 12, 13, и 14 које признање у потпуности прихвата и овај суд јер је исто по уверењу суда дато на искрен начин и поткрепљено и са осталим изведеним доказима, исказима оштећених и писменим доказима које је суд прихватио и на истима засновао ову пресуду.

Заменик ВЈТ-а је одустао од доказног предлога да се испитају сведок оштећена Г.С. и сведоци Ж.Д. и И.В.

На основу овако утврђеног чињеничног стања суд је утврдио да се у радњама окривљених В.В. и М.А.М. стичу битна обележја кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 КЗ-а у саизвршилаштву у вези чл. 33 КЗ, описаних под тачкама 1, 2 и 3 изреке пресуде, док се у радњама окривљеног В.В. стичу битна обележја кривичних дела и то једно кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ-а описано под тачком 4 изреке пресуде, 6 кривичних дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 КЗ-а описаних под тачкама 5, 6, 7, 8, 9 и 11 изреке пресуде, једно кривично дело разбојништво у покушају из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 30 КЗ-а описано под тачком 12 изреке пресуде, 10 кривичних дела недозвољено ношење оружја из чл. 348 ст. 4 у вези ст. 1 КЗ-а описаних под тачкама 4,5,6,7,8,9,10,11,12,и 14 изреке пресуде, једно кривично дело недозвољено држање оружја и експлозивних материја из чл. 348 ст. 3 у вези ст. 2 и 1 КЗ-а описаног под тачком 13 изреке пресуде, једно кривично дело изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 3 и 1 КЗ-а описано под тачком 5 изреке пресуде и једно кривично дело изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 1 КЗ-а, које је описано под тачком 10 изреке пресуде, па их је за наведена кривична дела и огласио кривим.

Наиме, обзиром да је кривично дело описано под тачком 1 оптужнице почињено на територији стране државе у конкретном случају Републике Хрватске од стране држављанина Републике Србије испуњени су услови да се починиоци кривично гоне, односно да се према истима примени Кривично законодавство Србије јер и у кривичном законодавству Републике Хрватске постоји кривично дело разбојништво које је прописано у чл. 230 Казненог закона.

Наиме, оптужницом ВЈТ-а окривљеном В.В. је под тачком 10 стављено између осталог на терет да је починио кривично дело изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 3 и 1 КЗ-а. Међутим, како је у чл. 278 ст.3 КЗ-а прописана ситуација када су дела из ст. 1 и 2 овог члана учињена на месту где је окупљен већи број људи, а из чињеничног описа овог дела не произилази да је исто учињено на месту где је окупљен већи број људи, нити с је наведено који су то људи, суд сматра да се ради о кривичном делу из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 1 КЗ-а.

У погледу кривице окривљених, као субјективни елеменат кривичног дела коју чине урачунљивост, виност и свест о забрањености дела суд је утврдио да су у време извршења кривичних дела окривљени били урачунљиви, при чему им је способност да схвате значај својих дела и способност да управљају својим поступцима била у целости очувана и иста током поступка ничим није била доведена у питање.

Ценећи виност окривљених као психички однос учиниоца према свом делу, суд је утврдио да је окривљени В.В. поступао са директним умишљајем приликом

извршења кривичних дела разбојништва и кривичних дела недозвољено држање и ношење ватреног оружја и експлозивних материја, јер је био свестан својих дела, али је желео њихово извршење, док је у односу на кривична дела изазивање опште опасности поступао са евентуалним умишљајем, јер је био свестан да испаливањем хица из пиштоља а под тачком тачком 5 изреке и на месту где се окупља већи број људи као што је то маркет –продавница где је то вече било присутно конкретно око 15 људи, може изазвати опасност за живот и тело људи, па је на то пристао, а уједно окривљени је био свестан забрањености дела које чини. Окривљени М.А.М. је приликом извршења кривичних дела разбојништва поступао такође са директним умишљајем јер је био свестан својих дела и желео је њихово извршење, био је свестан забрањености својих дела.

Приликом одлучивања о врсти и висини санкције за окривљене, суд је ценио како олакшавајуће тако и отежавајуће околности на страни окривљених, па је тако суд на страни окривљеног В.В. ценио као особито олакшавајуће околности његову ранију неосуђиваност, младост, делимично признање кривичних дела, као и изузетно тешке личне и породичне прилике, тј. чињеницу да је са 16 година остао без мајке, да га је отац напустио што је све по мишљењу суда произвело велике последице у развоју личности окривљеног, док је од отежавајућих околности суд ценио дужи временски период у којем су дела учињена. На страни окривљеног М.А.М. суд је као олакшавајућу околност ценио чињеницу да није раније осуђиван, док од отежавајућих околности није било, па је суд применом чл. 4, 42, 45, 54 Кривичног законика, а у односу на окривљеног В.В. и применом чл. 56 и 57 Кривичног законика, суд окривљене огласио кривим за дела наведена у изреци па претходно утврдивши појединачно казне затвора за свако кривично дело изрекао јединствену казну затвора и то окривљеном В.В. у трајању од 9 (девет) година, а окривљеног М.А.М. осудио на јединствену казну затвора у трајању од 3 (три) године.

Имајући у виду горе наведено, овакве казне затвора у односу на окривљене по оцени овога суда су сразмерне друштвеној опасности извршених кривичних дела и степену кривице окривљених, те су довољне и истовремено нужне да би се у потпуности остварили циљеви, како индивидуалне тако и генералне превенције, односно, изречене казне су довољна мера да се њима у оквиру опште сврхе кривичних санкција (чл. 4 ст. 2. КЗ-а) постигне сврха кажњавања предвиђена одредбом члана 42 Кривичног законака.

На основу чл. 63 КЗ-а, суд је окривљеном В.В. у изречену казну затвора урачунао време проведено у притвору по решењу судије за претходни поступак Вишег

суда у Новом Саду, посл. бр. КПП-32/13 од 16.12.2013. године које му се рачуна од 14.12.2013. године, када је лишен слободe, па до даље одлуке суда.

Суд је на основу чл. 87 Кривичног законика и чл. 348 ст.6 КЗ-а окривљеном В.В. изрекао меру безбедности одузимања предмета кривичног дела, па је од окривљеног одузео: 3 ручне бомбе М-52 ПЗ, један пиштољ марке „Застава“, калибра 6,35 мм, фабричког броја ЕТ 830123, са једним оквиром и седам метака калибра 6,35 мм, 50 комада метака калибра 9мм, 7 комада пушчаних метака калибра 7,62 мм, ваздушни пиштољ црне боје марке „Умарекс“ и 3 комада метака за ваздушни пиштољ калибра 8 мм, један пиштољ марке „Застава“, М70, калибра 7,65 мм, фабричког броја 239536, и 5 метака истог калибра, и никловани пиштољ марке „Застава“, калибра 6,35 мм, фабричког броја 910725, и 6 метака истог калибра, са којим предметима ће се након правноснажности пресуде поступити у складу са законом.

На основу чл. 258 ЗКП-а, суд је досудио: оштећеном ДОО "Меркатор -Ц" Нови Сад имовинскоправни захтев у целини у укупном износу од 794.760,00 динара, оштећеном "Златарна Цеље" Београд имовинскоправни захтев у износу од 6.820.500,00 динара, оштећеном СЗТР "Светлост" Нови Сад имовинскоправни захтев у целини у износу од 51.000,00 динара, оштећеном ЗР "Богдановић" Шабац имовинскоправни захтев у целини у износу од 19.960,00 динара, оштећеном ДОО "Голден ехчанге" Нови Сад делимично имовинскоправни захтев у износу од 143.911,00 динара, док се у преосталом делу оштећени "Голден ехчанге" упућује на парнични поступак. Оштећене Н.В., К.М., Р.С., Ж.Ј., Г.И. и Д.М. су ради остваривања имовинскоправног захтева упућене на парницу. Суд је имао у виду да је пуномоћник оштећене Ж.Ј. поставио имовинскоправни захтев на име претрпљеног страха у износу од 450.000,00 динара, међутим, суд је одлучио да ову оштећену упутити на парнични поступак, јер суду нису поднети докази и предлози на основу којих би оштећеној била досуђена накнада нематеријалне штете на име претрпљеног страха.

На основу чл. 264 ст. 1 ЗКП-а у вези чл. 261 ЗКП-а окривљени В.В. се обавезује да на име трошкова кривичног поступка уплати износ од 79.524,00 динара који се односи на трошкове вештачења, и трошкове довођења окривљеног из притворске јединице, док се оба окривљена обавезују да на име судског паушала уплате износ од по 3.000,00 динара, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Сходно наведеном образложењу и с' позивом на цитиране законске одредбе суд је донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар,

Председник Већа- СУДИЈА

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба у року од **15 (петнаест) дана** од дана пријема ове пресуде **Апелационом суду у Новом Саду** а путем овог суда.

Анализа случаја:

Првоокривљени је оглашен кривим да је починио већи број кривичних дела, а другоокривљени је оглашен кривим за три кривична дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 КЗ-а у саизвршилаштву. Изведен је велики број доказа, пре свега испитани су сведоци оштећени који су верно пренели своја непосредна опажања, а суд је своју коначну одлуку поред изведених доказа које је прихватио као валидне учврстио и на основу признања првоокривљеног пред полицијским службеницима у којем је исти описао и учешће другоокривљеног у извршењу кривичног дела, што је помогло суду да утврди и кривицу другоокривљеног који је током постука био недоступан органима гоњења.

Овде се одбрана првоокривљеног у даљем току поступка, тачније на главном претресу базирала на томе да је окривљени поједина дела у полицији признао због притисака од стране полицајаца, међутим, таква одбрана је по ставу суда неприхватљива у ситуацији када је приликом саслушања окривљеног у просторијама полиције у свему поступљено у складу са законом, када је саслушању био присутан бранилац са којим је осумњичени обавио поверљив разговор, када и сам окривљени потпише записник о саслушању без икаквих примедби на поступање полиције, и не само то, већ готово исту одбрану изнесе и пред замеником ВЈТ-а, а тврдње да је дао лажно признање износи тек на главном претресу, на супрот томе што сви изведени докази упућују на његову кривицу. Дакле, у том контексту не би било довољно за осуђујућу пресуду само признање окривљеног, без других доказа који поткрепљују исказ окривљеног, јер је и одбрана окривљеног један од доказа, па би за кривицу окривљеног било потребно да постоји бар још један чврст доказ који би искључио

сваку сумњу у дато призање, као што је у овом предмету изведено више доказа који потврђују да је првоокривљени извршилац дела која је касније негирао.

У овом случају, појаснићемо и један од облика саучесништва, када су окривљени поступали као саизвршиоци. Дакле, како одредба чл. 33 Кривичног законика говори о томе да саизвршилаштво постоји ако више лица учествовањем у радњи извршења са умишљајем или из нехата заједнички изврше кривично дело, или остварујући заједничку одлуку другом радњом са умишљајем битно допринесу извршењу кривичног дела, свако од њих казниће се казном прописаном за то дело, јасно је да су окривљени у прва три инкриминисана догађаја поступали као саизвршиоцу, јер је у тачки један и три првоокривљени извршио радњу извршења кривичног дела разбојништва док је другоокривљени другом радњом чувањем страже остварујући њихову заједничку одлуку допринео извршењу кривичног дела, дакле на страни другоокривљеног су постојала три услова услед којих се он сматра саизвршиоцем: 1) умишљај, 2) заједничка одлука и 3) радња која није радња извршења али представља битан допринос извршењу кривичног дела. Овде се не предузима делатност која је елеманат бића кривичног дела, већ друга делатност која је ван бића конкретног кривичног дела, али којом се битно (у знатној мери и у већем обиму) доприноси извршењу кривичног дела. Важно је да се ова радња предузима у процесу реализације заједнички донете одлуке од стране саизвршилаца. Субјективна веза се састоји у постојању свести и воље код саизвршилаца да заједнички изводе радњу извршења или да предузимају другу делатност којом битнио доприносе процесу извршења кривичног дела. У тачки два оба окривљена су предузели радњу извршења кривичног дела.

Дакле, када се кривични поступак води због кривичног дела разбојништва, докази којима суд располаже могу бити разнолики. Од великог значаја за правилно пресуђење јесу резултати истраге и докази који су прикупљени од момента самог сазнања надлежних органа да је извршено кривично дело. У том смислу ваља почети од детаљно извршеног увиђаја који може дати одговоре на питања која се тичу времена, места и начина извршења разбојништва, могу се прикупити сви трагови које је починилац за собом оставио (отисак прстију, биолошки трагови, и сл.), не ретко дешава се када се ради о разбојништвима која су почињена у банкама, или мењачницама, продавницама, залагаоницама и слично да је цео догађај снимљен сигурносним камерама, који снимци се такође могу користити као доказ. И на крају, оно што је и најзначајнији доказ јесте искази оштећених и других сведока који су непосредни очевидци извршења кривичног дела јер су они једина лица која могу пренети верно на

који начин је извршено кривично дело, иако се не може увек очекивати да се такви сведоци сете свих детаља обзиром да је код њих био присутан страх за сопствени живот услед чега је тешко упамтити све појединости, због чега је најправилније да се њихово испитивање креће у оквиру чињеница која чине обележја кривичног дела разбојништва.

Из конкретног примера закључује се колико су важне оне радње које предузму овлашћена службена лица пре него што се покрене истрага, односно колики значај имају докази који се у тој фази поступка прикупе, јер је, како се испоставило, код окривљеног нађен исти дукс који се види на починиоцу дела разбојништва које је окривљени признао, а и на снимку који приказује извршење кривичног дела које је окривљени негирао, починилац носи такође исти такав дукс, на основу чега је суд у склопу других доказа повезао окривљеног и са тим инкриминисаним догађајем.

Приликом доношења одлуке, суд је изменио правну квалификацију кривично дела из оптужнице у тачки 10 исте, на шта је суд овлашћен док год се не мења субјективни и објективни идентитет оптужбе. Под тачком 10 оптужнице, окривљеном В.В. стављено је на терет кривично дело изазивање опште опасности из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 3 и 1 КЗ-а, које подразумева да је дело почињено на месту где је окупљен већи број људи. Међутим, како из чињеничног описа оптужнице не произилази да је исто учињено на месту где је окупљен већи број људи, нити је наведено који су то људи, суд је окривљеног огласио кривим за кривично дело из чл. 278 ст. 4 у вези ст. 1 КЗ-а, изостављајући ст. 3 члана 278 КЗ-а.

Што се тиче одмеравања казне о чему је било речи у ранијим деловима овог рада, у конкретном случају имамо ситуацију да је суд окривљеном В.В. приликом одмеравања казне за поједина дела у стицају ублажио казну испод законом прописаног минимума, налазећи на страни окривљеног више олакшавајућих околности. Наиме, према судској пракси, суд ће увек као олакшавајућу околност ценити нечију неосуђиваност, као и држање пред судом, као што је и овде био случај, па је суд нашао да су ове околности заједно и са другим олакшавајућим околностима довољне за примену института ублажавања казне.

3) Пресуда Вишег суда у Новом Саду полс. бр. К 178/10 од 25.10.2012. године, преиначена пресудом Апелационог суда у Новом Саду бр. КЖ 1 455/13 од 11.02.2013. године.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У НОВОМ САДУ
Посл. Бр.: К- 178/10
Дана: 25.10.2012. године
НОВИ САД

У ИМЕ НАРОДА !

Виши суд у Новом Саду у већу састављеном од судије З.Р.К. као председника већа, судије Б.Д. као члана већа, те судија поротника Д.А., А.Ш.Г. и Ч.Д., као чланова већа, уз суделовање М.М. као записничара, у кривичном предмету против окривљених **М.М. И В.В.** због кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног Законика, а по оптужници ВЈТ-а Нови Сад **Кт. 370/08** од 19.12.2008. године која је прецизирана и то на главном претресу дана 05.12.2008. године у погледу правне квалификације и дана 24.10.2012. године само у погледу чињеничног описа, након одржаног главног и јавног претреса дана **24. октобра 2012.** године, донео а дана **25. 10. 2012.** године јавно и објавио у присуству окривљених лично, њихових бранилаца адвоката из Новог Сада С.М. и М.Д. те заменика ВЈТ-а у Новом Саду А.Л.,

ПРЕСУДУ

Окривљени **М.М.**

Окривљени **В.В.**

Крив и су

Што су:

дана 16. фебруара 2008. године, око 01,20 часова, у Новом Саду, у ул. Новосадског сајма бр. 29, у заједници и по претходном договору, у стању

урачунљивости способни да схвате значај дела које чине и да управљају својим поступцима, која способност је код окривљених била смањена али не до битног степена, применили силу ради одузимања туђих ствари према оштећеним радницама у пекари СЗР "ДБ", власништво ошт. А.Д., а све у намери да себи прибаве противправну имовинску корист, на тај начин што су ушли у пекару, пришли радном пулту, те се окривљени М.М. обратио речима оштећеној продавачици П.Љ. "...ђе су паре..." а када оштећена је одговорила "...ево момци, носите све што има ..." и отворила фиоку у којој се налазио новац, према истој је применио силу, на тај начин што ју је ударио затвореном шаком у пределу лица, а потом још једном када је ошт. ставила леву руку на лице да се заштити, услед којих удараца је ошт. задобила тешку телесну повреду у виду вишеструког прелома предњег зида левог горњовиличног синуса са утиснућем коштаног излома у горњовиличног синуса за дебљину кости, прелома носних костију без померања коштаних уломака, нагњечења левог јабучног дела лица, крвног подлив око левог ока и нагњечења леве шаке, а након чега је оштећена по наредби окр. М.М. да легне доле, клекнула ставила обе руке на лице јер је била уплашена због примене силе, за које време је окривљени М.М. искористио моменат и извукао фиоку из регистар касе и одузео сав новац који је нашао у износу од 1.500,00 динара, а након тога се обратио окривљеном В.В. да оде иза пулта говорећи му "...крећи на ону другу, крећи на ону другу..." и да провери да ли има новца иза пулта, након чега је окривљени В.В. ушао иза пулта где се у тоалету закључала продавачица ошт.Х.Ф. када је чула шта се догађа у пекари и понела телефон да зове полицију, те је ударао ногом да би развалио врата тоалета и извукао је напоље, па како није успео да отвори врата, и како је у том моменту окр. М.М. случајно додирнуо касу која је запиштала и верујући да се укључио аларм, обојица окривљених су истрчали из пекаре и удаљили се са лица места, потом одузети новац поделили, на који начин су себи прибавили противправну имовинску корист у вредности одузетог новца у износу од 1.500,00 динара, при чему су поступали са умишљајем јер су били свесни свог дела и хтели његово извршење и били свесни да је њихово дело забрањено,

чиме су извршили кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика.

Па их суд применом цитираног законског прописа те чл. 4, 42, 45, 54 у односу на окривљеног М.М. и применом чл. 55 Кривичног Законика, а у односу на окривљеног В.В. и применом чл. 56 и 57 КЗ-а,

ОСУЂУЈЕ

ОКРИВЉЕНОГ М.М. НА КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 3 (ТРИ) ГОДИНЕ И 6 (ШЕСТ) МЕСЕЦИ

ОКРИВЉЕНОГ В.В. НА КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 2 (ДВЕ) ГОДИНЕ

На основу чл. 206 ЗКП-а оштећена П.Љ. се ради остваривања имовинскоправног захтева упућује на парницу.

На основу чл. 196 ст. 1 ЗКП-а окривљени се обавезују да на име трошкова кривичног поступка плате износ и то окривљени М.М. износ од 31.112,64 динара који се односи на трошкове вештачења и довођења, а окривљени В.В. износ од 7.000,00 динара који се односи на трошкове вештачења, који ће бити исказан у писменом отпракку пресуде као и паушал у износу од 2.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

Образложење

Више јавно тужилаштво у Новом Саду под бројем КТ-370/08 од 19.12.2008. године подигло је оптужницу против окривљених М.М. и В.В. због кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 3 у вези ст. 1 Кривичног законика, а на главном претресу дана 27.02.2012. године заменик Вишег јавног тужиоца је исту прецизирала у погледу правне квалификације дела тако што је окривљенима стављено на терет кривично дело разбојништва из чл. 206. ст 2 у вези ст. 1 КЗ-а, док је дана 24.10.2012. изменила чињенични опис оптужнице и остала код предложене правне квалификације кривичног дела. У завршној речи заменик ВЈТ је истакла да је окривљени М.М. у току поступка мењао своје исказе и предложила је суду да прихвати његов исказ који је дат пред полицијом јер сматра да је исти веродостојан с обзиром да је дат одмах након извршења дела на начин како је то законом предвиђено. Даље је навела да је окривљени В.В. у свом исказу рекао да је дело извршио заједно са окривљеним М.М. и признао

дело а након тога се бранио ћутањем и додао је да је на главном претресу рекао да признаје извршење кривичног дела па је предложио суду да исказ дат у полицији прихвати. Заменик Вишег јавног тужиоца је предложила да суд прихвати исказе сведока на начин како су изнети у току поступка, налазе вештака проф. др Раденка Вуковића који се изјашњавао око повређивања ошт. П.Љ. и налази вештака неуропсихијатра. Предложила је да суд окривљене огласи кривим, да их осуди по закону, да приликом одмеравања казне има у виду све олакшавајуће и отежавајуће околности на њиховој страни.

Бранилац окривљеног М.М., адвокат С.М., је у својој завршној речи предложио суду да из списка издвоји записник о саслушању осумњиченог у ПУ Нови Сад јер сматра да је он сачињен уз примену силе на окривљеног, надаље је навео да у измењеној оптужници тужилац наводи да је окривљени починио дело у стању урачунљивости способан да схвати значај свог дела и по претходном договору, што не може бити под условом да је окривљени био у тешком стању алкохолемије и надаље је указао на то да је у чињеничном опису оптужнице окривљени рекао „ђе су паре“ јер окривљени сигурно тако не говори пошто он припада новосадском говорном подручју где се не употребљава реч „ђе“, а која се употребљава у неким другим крајевима, па је из свих тих разлога предложио суду да окривљеног ослободи оптужбе.

Бранилац окривљеног В.В., адвокат М.Д. је у својој завршној речи навео да се придружује завршној речи браниоца окр. М.М. атић Михајла адв. С.М. и такође је предложио да се из списка издвоји записник о саслушању осумњиченог сачињен у ПУ Нови Сад, да сматра да не треба прихватити исказе сведока, додао је да у току поступка нико о саслушаних сведока није препознао окр. В.В. као извршиоца кривичног дела, да се он у истрази бранио ћутањем, а на главном претресу је рекао да не признаје извршење кривичног дела и да ће се надаље бранити ћутањем, па је предложио да се одбије оптужба а ако суд ипак сматра да има елемената кривичног дела предложио је да суд приликом одмеравања казне на страни овог окривљеног цени олакшавајуће околности, његову младост, неосуђиваност, чињеницу да се против њега не води други кривични поступак и да је исти запослен.

Окривљени М.М. је саслушан од стране овлашћених лица органа унутрашњих послова, у присуству браниоца, када је изјавио да је половином фебруара 2008. године био у друштву познаника кога зна по надимку „Бата“ у улици Новосадског сајма у

кафићу „Индекс“ где су конзумирали алкохолна пића и да су потом у видно припитом стању изашли око 01,00 часова, када му је синула идеја да уђу у пекару и од продавачице одузму новац, како би га касније потрошили на алкохол. Даље је навео да су ушли у пекару где је он –окривљени пришао продавачици која је у том моменту била изашла из неке друге просторије, те је одмах ударио песницом у главу, након чега је она од ударца клекла на по, па док је продавачица била у том положају да ју је окривљени ухватио обема рукама за рамена, говорећи јој да им преда новац, након тога је пришао до продајног пулта и из чиније узео новац у износу до 1500,00 динара. Рекао је да је за све то време „Бата“ стајао у близини њега и све то посматрао не предузимајући никакве радње. Додао је да када су изашли из пекаре да су неку путању претрчали а затим и поделили новац и потом је свако отишао својој кући. Навео је да се каје, да је био под утицајем алкохола јер је био оптерећен мајчином болешћу.

Окривљени је у истрази изменио своју одбрану на тај начин што је навео да је критичног дана ушао у пекару са лицем са надимком „Бата“ у пекару у намери да једу а не да узму новац, да када су ушли у пекару никога није било за пултом, да су ту сачекали 10 секунди и да се опет нико није појавио, да је видео да се иза пулта налазила нека отворена из које су се видео штос новчаница у апоенима од 10 и 20 динара, те да је он-окривљени руком узео тај новац из кутије, не знајући у том моменту колико новца је узео, па када су изашли напоље да је чуо неку жену како виче „ало шта то радите“, да су почели да беже поред основне школе, улицом „9 Југовића“ којом се и иде ка његовој кући, додавши да њих двојица нису поделили тај новац, да је он задржао сав новац и да је исти потрошио на цигаре. Навео је да није тачно то што је окривљени В.В. рекао да је њему пала идеја да уђу у пекару и да узму новац, нити да је тачно да је он ударио продавачицу иза пулта. Навео је да је у полицији дао другачији исказ него пред истражним судијом из разлога што су му у полицији претили.

На главном претресу окривљени је изјавио да не признаје извршење кривичног дела, да се у време критичног догађаја налазио на одслужењу војног рока и да је из војске изашао у марту месецу али да се не сећа ког датума. Навео је да је једном био у тој пекари и да је узео новац али претпрошле године. Навео је да је војни рок служио у Панчеву, да је то касарна десно на изласку из града, да не зна број војне поште и да је на одслужење војног рока отишао децембра 2007. године а да је изашао у марту 2008. године. Такође, окривљени је навео да у полицији није имао поверљив разговор са браниоцем, да су полицијски службеници само написали исказ, прочитали га и везали га за радијатор, да су га тукли палчевима и боли између ребара и да су тек након тога написали исказ након чега је дошао бранилац да га потпише. Као и да није хтео да

прихвати браниоца. У својој завршној речи се придружио завршној речи свог браниоца и додао да није извршио кривично дело које му се оптужницом ставља на терет и да жели да кроз промени живот, да се тренутно налази на лечењу, да жели да се излечи и да не прихвата у потпуности све што му се ставља на терет.

Окривљени В.В. је изнео своју одбрану пред радницима полиције у присуству свог браниоца када је навео да је другом половином фебруара, не сећајући се тачног датума био у кафићу „Гарден“ у ул. Ћирпанова бр. 28 у Новом Саду у друштву са својим другаром М.М. кога зовемо „Шваба“ у периоду од 15,00 часова до касно у поноћ где су конзумирали алкохол, да су негде око поноћи изашли из кафића у припитом стању, да су у повратку кући пролазили кроз улицу Новосадског Сајма када је М.М. пала идеја да уђу у оближњу пекару и да отму новац, па су заједно и ушли у ту пекару у којој су се иза пулта налазиле две продавачице, да је он-окривљени стао код продајног пулта, а М.М. је отрчао до продавачице иза пулта и ударио је шаком или песницом у главу и рекао јој да да паре што она није учинила. Даље је навео да је продавачица остала због бола или страха у савијеном положају са рукама преко лица, да је „Шваба“ искористио тај моменат и извукао неки део од фиоке регистар касе који је пао на под, тражећи новац, а да је он-окривљени отрчао иза пулта где је друга продавачица ушла у тоалет и закључала се. Навео је да не може да се сети да ли је он пришао вратима и ударао по њима покушавајући да их развали, осим да се сећа да је у тренутку када је излазио из пекаре видео да је „Шваба“ поново ударио руком жену коју је претходно ударао, да га је он-окривљени у том повукао за руку са намером да иду али га је М.М. одгурнуо и дохватио регистар касу и сакупио новац са пода. Додао је да су након тога отрчали ка улици Девет Југовића, где му је М.М. понудио, а окривљени то одбио и отишао кући. У истрази и на главном претресу окривљени је искористио своје право да се брани ћутањем и да не жели да износи своју одбрану, док је на глвном претресу и додао да не признаје извршење кривичног дела. У својој завршној речи је навео да се придружује завршној речи свог браниоца.

Суд је на главном претресу спровео доказни поступак тако што је саслушао сведока Ц.Д., С. (девојачко А.) Д., П.З., на сагласан предлог странака прочитао исказе вештака др. Раденка Вуковића и др. Снежане Попов, на сагласан предлог странака прочитао исказе сведока оштећених Х.Ф. и П.Љ., извршио увид у изводе из казнене евиденције за окривљене, прочитао извештај лекара специјалисте др. Сеничара за оштећену П.Љ., отпусницу клинике за максиофацијалну хирургију за оштећену П.Љ.,

извршио увид у комплетну медицинску документацију за оштећену П.Љ., прочитао судскопсихијатријско мишљење за окривљеног М.М. од дана 10.10.2008. године, судско психијатријаско мишљење за окривљеног В.В. од дана 12.10.2008. године, прочитао извештај Војног одсека Нови Сад од 04.12.2009. године, прочитао решење ВП Пожаревац од дана 14.09.2005. године и од 02.07.2003. године, прочитао налаз, оцену и мишљење ниже Војно лекарске комисије Пожаревац од 02.07.2003. године, прочитао допис ВП Панчево од 16.03.2010. године, те је извршио увид у целокупне списе предмета, па је на основу овако спроведеног доказног поступка и одбране окривљених утврдио следеће **ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ**:

Окривљени М.М..

Окривљени В.В.

Окривљени М.М. и В.В. се међусобно познају и у другарским су односима, окривљени су непосредно пре инкриминисаног догађаја били заједно у друштву и у једном кафићу конзумирали алкохолна пића да би дана 16. фебруара 2008. године, око 01,20 часова, у Новом Саду, у ул. Новосадског сајма бр. 29, у заједници и по претходном договору, у стању урачунљивости способни да схвате значај дела које чине и да управљају својим поступцима, која способност је код окривљених била смањена али не до битног степена, применули силу ради одузимања туђих ствари према оштећеним радницама у пекари СЗР "ДБ", власништво ошт. А.Д., а све у намери да себи прибаве противправну имовинску корист, на тај начин што су ушли у пекару, пришли радном пулту ,те се окривљени М.М. обратио речима оштећеној продавачици П.Љ. "...ђе су паре..." а када оштећена је одговорила " ...ево момци, носите све што има ..." и отворила фиоку у којој се налазио новац , према истој је применио силу ,на тај начин што ју је ударио затвореном шаком у пределу лица, а потом још једном када је ошт. ставила леву руку на лице да се заштити ,услед којих удараца је ошт. задобила тешку телесну повреду у виду вишеструког прелома предњег зида левог горњовиличног синуса са утиснућем коштаног излома у горњовиличног синуса за дебљину кости,прелома носних костију без померања коштаних уломака, нагњечења левог јабучног дела лица,крвног подлив око левог ока и нагњечења леве шаке, а након чега је оштећена по наредби окр. М.М. да легне доле , клекнула ставила обе руке на лице јер је била уплашена због примене силе, за које време је окривљени М.М. искористио моменат и извукао фиоку из регистар касе и одузео сав новац који је нашао

у износу од 1.500,00 динара, а након тога се обратио окривљеном В.В. да оде иза пулта говорећи му " ...крећи на ону другу, крећи на ону другу..." и да провери да ли има новца иза пулта, након чега је окривљени В.В. ушао иза пулта где се у тоалету закључала продавачица ошт.Х.Ф. када је чула шта се догађа у пекари и понела телефон да зове полицију, те је ударао ногом да би развалио врата тоалета и извукао је напоље, па како није успео да отвори врата ,и како је у том моменту окр. М.М. случајно додирнуо касу која је запиштала и верујући да се укључио аларм , обојица окривљених су истрчали из пекаре и удаљили се са лица места, потом одузети новац поделили, на који начин су себи прибавили противправну имовинску корист у вредности одузетог новца у износу од 1.500,00 динара, при чему су поступали са умишљајем јер су били свесни свог дела и хтели његово извршење и били свесни да је њихово дело забрањено.

Наведено чињенично стање суд је утврдио делом на основу одбране коју је окривљени М.М. изнео у полицији, делом на основу одбране у полицији датој од стране окривљеног В.В., на основу исказа сведока оштећене П.Љ. у делу у којем описује начин време и место извршења кривичног дела и исказа сведока Х.Ф., на основу налаза вештака др. Раденка Вуковића и налаза и мишљења вештака др. Снежане Попов за окривљене М.М. и В.В., као и на основу исказа сведока Д.С.

Чињенице везане за личне и породичне прилике окривљених суд је утврдио на основу њихове одбране, док је чињеницу о ранијој осуђиваности окривљеног М.М. и чињеницу да окривљени В.В. до сада није осуђиван суд утврдио на основу извода из казнене евиденције за именоване окривљене.

Суд је ценио извештај лекара специјалисте др. Сеничара за оштећену П.Љ., отпусницу клинике за максифацијалну хирургију за оштећену П.Љ. и комплетну медицинску документацију за оштећену П.Љ., и исту у целости прихватио јер њена веродостојност ничим није доведена у питање.

Чињеница да су окривљени применили силу и озбиљну претњу према радницама које су критичном приликом радиле у пекари СЗР“ ДБ“, те начин на који су то учинили и том приликом одузели новац из пекаре суд је утврдио на основу исказа сведока оштећене П.Љ. и на основу исказа сведока Ф.Х.

Сведок оштећена П.Љ. је навела у свом исказу у истрази да је у време критичног догађаја била запослена као продавачица у пекари "ДЕБЕ", да је дана 16.02.2008. године радила са својом колегиницом Х.Ф. Овај сведок је навела да су око 1,20 часова у пекару ушла два момка са улаз из ул. Новосадског сајма, да им се обратила са речима "добро вече момци", да је од та два момка један био вишљи а други

нижи, да је виши стао код тог улаза што га запослени иначе зову споредни, а нижи јој је пришао и рекао "ђе су паре". да се иза пулта налазио један део где се налазила фијока где се држао новац. Додала је да је она руком отворила, тј. извукла фијоку која се налазила иза пулта и у којој се држао новац и рекла "ево момци, носите све што имам", да ју је тада тај нижи момак ударио песницом у пределу левог ока, да је тада шаку леве руке ставила преко тог левог ока, па је затим нижи момак још једном ударио песницом преко те леве руке коју је држала на оку, да јој је тај момак наредио да легне на под, јер она то није хтела да уради, да је само ћутала и држала руку преко левог ока. Даље је навела да је нижи момак извукао фијоку у којој је био новац ,бацио је на под, узео новац , крупне новчанице јер се метални новац расуо и говорио високом момку "крећи на ону другу, крећи на ону другу", након чега је високи момак утрчао у тај део пекаре где је производња, да је колегиница ушла у тоалет и закључала се, да је чула да је нешто лупило, а да јој је Фатима испричала да је тај високи покушао да развали врата, надаље је испричала да је тај нижи момак случајно дотакао касу која је запиштала, да је у том високи момак викао" Фичко бежимо укључио се аларм", након чега су истрчали из пекаре и отишли према улици Боре Продановића иза угла и однели са собом 1500 динара Навела је да су ти момци који су били у пекари на глави имали капуљаче, да је видела лице тог високог момка којег зна као муштерију и да га је препознала и са фотографије у албуму у полицији, сведок је навела да није видела лице нижег момка, да је био мршав, Сведок оштећена је навела да што се тиче окривљеног В.В. да се не сећа да ли је његово лице видела за време критичног догађаја. На главном претресу сведок оштећена је остала у свему сагласна исказу који је дала у истрази и додала да ју је приликом давања тог исказа бунила висина окривљених, али да се налазила у страху и под стресом па је могуће да није добро видела, препознала је окривљеног М.М. као момка који је критичном приликом чувао стражу, рекла је да ју други момак тукао, при чему није могла да препозна другоокривљеног као извршиоца предметног кривичног дела.

Сведок оштећена Х.Ф. је у свом исказу у истрази навела да је критичне вечери радила у пекари „ДЕБЕ“ заједно са колегиницом П.Љ., да су негде око 1,20 до 1,30 часова док су се она и П.Љ. налазиле у делу пекаре који зову производња- кухиња чуле да су се врата пекаре отворила, да је П.Љ. отишла у предњи део пекаре, рекла „добро вече, изволите“, а након тога је чула да је дечко који је стао поред касе рекао „ђе су паре“, да је П.Љ. рекла „изволите узмите паре“, да се уплашила, узела фиксни телефон да зове полицију и сакрила, да је затим чула речи „крећи на ону другу“, да је улетела

тада у купатило и закључала врата, када је неко лупио једном ногом у врата, да је у једном моменту чула да је каса запиштала и да је неко након тога викнуо „бежимо, аларм се укључио“, с тим да није чула да је неко име или надимак рекао „бежимо, аларм се укључио“, после чега су та лица отишла и да је видела да П.Љ. носи крпу која је била сва крвава. На главном претресу сведок оштећена је остала у свему сагласна исказу који је дала у истрази и додала да је видела једно лице које је имало капуљачу на глави, да јој је био полуокренут, а да лице није могла видети, али да је био висок. Додала је да није чула да се та лица дозивају међусобно по именима или надимцима.

Чињеницу да је критичном приликом из пекаре одузет новац у износу од 1500 динара суд је утврдио на основу исказа сведока С.Д.

Суд је на основу исказа сведока Ц.Д. и П.З. утврдио да је приликом саслушања окривљеног М.М. у Полицијској управи у свему поступано по закону и редовној процедури, тј. сведок Ц.Д. је у свом исказу потврдио да се његов потпис налази на записнику о саслушању од 10.05.2008. године и додао да када иступа као бранилац по службеној дужности приликом саслушања у ПУ, увек прво обави поверљив разговор са осумњиченима, па се затим осумњичени саслушава, а да уколико постоје било какве примедбе на рад полиције, сведок инсистира да се то унесе у записник, док је сведок П.З. изјавио да је саслушао окривљеног М.М. на околности критичног догађаја, али да се не сећа да је у том конкретном случају у било чему одступано од уобичајене процедуре, да је осумњичени имао браниоца по службеној дужности са којим је обавио поверљив разговор, пре него што се приступило његовом саслушању.

Суд је ценио исказе саслушаних сведока, па је тако прихватио у целини исказ сведока оштећене Ф.Х., сведока Д.С., Ц.Д. и П.З., као и исказ оштећене П.Љ. осим у делу у којем по мишљењу суда сведок није поуздано могла да определи који окривљену коју радњу предузео, јер су дати на јасан, логичан и животан начин, ови сведоци немају мотив да сакрију истините чињенице, док су искази сведока П.Љ. и Ф.Х. и међусобно сагласни и уједно ови сведоци су на детаљан начин и описали конкретни критични догађај.

Суд није могао да прихвати исказ оштећене П.Љ. у којем наводи да је према њој силу применио „нижи“ момак, док је окр. М.М. идентификовала као момка који је чувао стражу, а да ју је "ударао други", из разлога што је то у потпуној супротности са одбраном окривљених М.М. и В.В. у полицији, где они сагласно наводе да је према оштећеној силу и претњу применио окривљени М.М., да је окривљени М.М. одузео новац из регистар касе, а и сведок је и сама рекла да је била под стресом и да је могуће да од страха није добро видела, сведок је у свом исказу означила извршиоце кривичног

дела као „нижи“ и „виши“ момак, што је исто тако допринело да суд не прихвати овај део исказа као веродостојан, јер су и окривљени приближно, готово исте висине, па се такав опис није могао са степеном извесности повезати са окривљенима како би их могли разликовати по висини.

Суд је на основу писменог налаза и мишљења др Раденка Вуковића утврдио чињенице које се односе на врсту повреда које је критичном приликом задобила ошт. П.Љ. и механизам повређивања па је тако утврдио да је оштећена критичном приликом задобила следеће повреде: нагњечење левог јабучног дела лица, крвни подлив око левог ока, вишеструки прелом предњег зида левог горњовиличног синуса са утиснућем коштаног излома у горњовилични синус за дебљину кости, прелом носних костију без померања коштаних уломака и нагњечење леве шаке, те да су повреде у пределу лица настале деловањем тупотврде механичке силе, највероватније замахом и ударом тупотврдим предметом, да су могле настати у једном акту, али се не искључује ни вишечино деловање тупотврде механичке силе у леву страну лица, да су наведени преломи настали у предметном догађају, као и да је нагњечење у пределу леве шаке настало такође деловањем тупотврде механичке силе, при чему исто тако замах и удар песницом у предео леве шаке представља погодан начин за наношење оваквих повреда.

Суд је утврдио и да ове повреде у скупном садејству имају обележје обичне тешке телесне повреде, при чему основну тежину има прелом предњег зида горњовиличног синуса.

Суд је на основу наведеног налаза истовремено утврдио да је у односу на окривљеног М.М. концентрација алкохола у његовој крви у време критичног догађаја била 3,73 г/кг (ако се прихвати изјава окривљеног да је попио 5 лименки пива од 0,5 л и 10 дуплих вињака од 0,3дцл)с обзиром на динамику конзумације, односно 4,39 г/кг (ако је окривљени попио 7 лименки пива од 0,5 литара и 10 дуплих вињака од 0,3 дцл), док алкоholeмија окривљеног В.В. се није могла утврдити (јер се окривљени бранио ћутањем, а није био подвргнут алкотесту).

Суд је на основу налаза и мишљења др Снежане Попов у односу на окривљеног М.М. утврдио да у психичком статусу окривљеног нису регистровани знаци привременог или трајног душевног поремећаја у смислу психотичног поремећаја, нити има знакова заосталог душевног развоја, да је окривљени свестан, уредно оријентисан без знакова садржајних поремећаја мишљења и поремећаја опажања, да је у одређеном периоду био конзумент психоактивних супстанци, да утврђена алкоholeмија у распону од 3,73-4,39 г/кг представља тежак степен алкоholeсаног стања, да се у том степену алкоholeмије јавља помућење свести, да се даљим порастом алкоholeмије изнад 3-3,5-4

гр/кг се јављају грубе измене стања свести, сомноленција, сопор и кома, угрожен је рад виталних органа и долази до леталног исхода. Имајући у виду интелектуалне способности, алкохолисано стање и дело које се окривљеном ставља на терет, његова способност да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима у време извршења дела је била смањена али не до битног степена, међутим вештак је навела да уколико суд прихвати одбрану окривљеног и утврди да је у време предметног догађаја окривљени био у тешком степену пијанства, онда је способност окривљеног да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима била битно смањена. Вештак је навела да код средњег степена алкохолисаног стања нема грубих колебања и помућења свести и такође изостају моторне паралитичке сметње у виду координације покрета и да клиничка слика тешког степена пијанства подразумева колебање свести и немогућност репродукције догађаја, **те да сматра да се на основу клиничке слике може искључити тежак степен алкохолисаног стања.**

Суд је на основу налаза и мишљења др Снежане Попов у односу на окривљеног В.В. утврдио да у психичком статусу окривљеног нису регистровани знаци привременог или трајног душевног поремећаја у смислу психотичног поремећаја, да је свестан, уредно оријентисан, да је пажња добро усмерена и током разговора се одржава. Окривљени је у току прегледа био у могућности да реконструише време догађаја који је описивао на начин како је то у налазу наведено, при чему се видело да није имао грубљих помућења и колебања свести и периода амнезије. Што у клиничком смислу искључује тежак степен алкохолисаног стања који би утицао на интегрисаност психичких функција и целокупно понашање, те да имајући у виду интелектуалне способности, чињеницу да је био под утицајем алкохола и деликтну радњу која се окривљеном ставља на терет, те да је у време извршења кривичног дела способност окривљеног да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима била смањена али не до битног степена.

Наведеним налазима вештака суд је у потпуности поклонио веру јер су исти дати од стране стручног лица за ову област вештачења, а у складу са правилима науке и струке.

Суд је ценио одбрану коју су окривљени износили у току овог кривичног поступка, па је тако одбрану коју је окривљени М.М. изнео у полицији оценио као потпуно признање извршења кривичног дела које му се ставља на терет и исту прихватио осим у делу у којем је навео да окривљени В.В. том приликом никакву активну радњу није предузимао, док је одбрану В.В. дату пред радницима полиције оценио као делимично признање извршења кривичног дела које му се ставља на терет и

исту прихватио у делу у којем он признаје да је учествовао у извршењу кривичног дела заједно са окр. М.М. и у којем је навео радње које предузима М.М., дакле суд је те одбране у прихватио јер их сматра веродостојним, пре свега из разлога што су дате одмах након извршења кривичног дела и што су међусобно сагласне у погледу битних чињеница а сагласне и са исказима сведока оштећених П.Љ. и оштећене Ф.Х. у делу у којем описују чињенице везане за овај животни догађај а које су као очевидци догађаја опазиле, дакле окривљени сагласно наводе да су критичне вечери били заједно у друштву и конзумирали алкохол, да идеја да се уђе у пекару и узме новац потиче од окривљеног М.М., да је окривљени М.М. употребио силу према ошт.П.Љ., узео новац који се налазио иза продајног пулта, што потврђује и сведок Ј.П. када описује начин на који је према њој употребљена сила и како је одузет новац.

Суд није могао да прихвати део одбране окривљеног В.В. пред радницима полиције када је навео да се не сећа да ли је ударио ногом о врата тоалета где се закључала Ф.Х., сматрајући да је окривљени имао намеру да тиме ублажи своју кривицу, с обзиром да је сведок Ф.Х. децидно изјавила да када је улетела у купатило и закључала врата да је неко лупио једном ногом у врата, који ударац је чула и сведок П.Љ., уједно је по ставу овог суда нелогично да се окривљени свега осталог сећа до детаља, осим такве чињенице.

Одбрана окривљеног М.М. коју је изнео у истрази и на главном претресу суд је оценио као негирање извршења кривичног дела, али такве одбране суд није могао да прихвати, имајући у виду да је окривљени мењао одбрану, дакле није доследан у њој, па тако окривљени у истрази наводи да је само узео новац из пекаре, док на главном претресу негира да је уопште био на лицу места, сматрајући их исконструисаном у циљу искључења сопствене кривице. Наиме, такве одбране су у супротности са одбраном коју је окривљени дао у полицији у којој детаљно описује овај животни догађај и која одбрана је сагласна и са осталим изведеним доказима, па тако суд сматра неприхватљивом наводе окривљеног у истрази којима фактички признаје кривично дело крађе, с обзиром на раније дату одбрану и одбрану В.В. у полицији, са исказима сведока оштећене П.Љ. и налазом и мишљењем вештака др. Раденка Вуковића о повредама које је задобила оштећена П.Љ. Суд није могао да прихвати онај део његове одбране у полицији у којој је навео да је В.В. само све посматрао, јер су управо супротно испричали сведоци оштећени па и сам В.В. у својој одбрани, када је навео да је када му је окр. М.М. викнуо да провери да ли још има новца иза пулта, отрчао иза пулта где се друга радница затворила у тоалет.

Суд није могао да прихвати ни одбрану окривљеног М.М. на главном претресу када је навео да се критичног дана налазио на одслужењу војног рока. Приликом оцене овог дела одбране суд је имао у виду допис Војног одсека у Панчеву у којем је наведено да се окривљени М.М. налазио на редовном одслужењу војног рока у Војној пошти 6234/3 Панчево у периоду од 01.12.2007. године до 22.02.2008. године и да нема података да се исти дана 16.02.2008. године налазио на викенд одсуству или самоудаљењу из јединице, међутим суд је уверење да Војна пошта није располагала са истинитим податком, односно да се окривљени налазио ван војне јединице на дан 16.02.2008. године без одобрења-дозволе, односно јављања.

уд је на основу исказа сведока Ц.Д. и П.З. утврдио и да је према окривљеном у полицијској управи у свему поступано у складу са законом, па је његова одбрана како је том приликом признао кривично дело из разлога што је малтертиран од стране службених лица и како није имао браниоца, односно како није обавио поверљив разговор са браниоцем и у том правцу неоснована.

Чињеница да се окривљени М.М. оштећеној П.Љ. обратио са речима "ђе су паре" суду указује та је окривљени хтео да таквим речима које нису карактеристичне за говорно подручје Новог Сада, отежа његово препознавање као непосредног извршиоца предметног дела.

На основу свих изведених доказа суд сматра да се у радњама окривљених М.М. и В.В. стичу сви битни елементи кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст.1 КЗ-а.

У погледу кривице окривљених као субјективни елеменат кривично дела коју чине урачунљивост, виност и свест о забрањености дела суд је руководећи се налазом и мишљењем вештака др. Снежане Попов утврдио да су у време извршења кривичног дела окривљени били урачунљиви, при чему им је способност да схвате значај свог дела и способност да управљају својим поступцима била смањена, али не до битног степена.

Ценећи виност окривљених као психички однос учиниоца према свом делу, суд је утврдио да су окривљени у конкретном случају поступали са директним умишљајем јер су били свесни свога дела и његове забрањености, али су желели његово извршење.

Имајући у виду све чињенице које су у току поступка утврђене, суд је применом чл. 4, 42, 45, 54 а у односу на окривљеног М.М. и применом чл. 55 Кривичног законика огласио кривим и осудио на казну затвора у трајању од 3 (три) године и 6 (шест) месеци, а у односу на окривљеног В.В. и применом чл. 56 и 57 Кривичног законика огласио кривим и осудио на казну затвора у трајању од 2 (две) године.

Одлучујући о врсти и висини кривичне санкције, суд је имао у виду све околности које утичу на избор и одмеравање исте па је од олакшавајућих околности на страни окривљеног М.М. чињеницу да је у време извршења кривичног дела његова способност да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима била смањена али не до степена битног, док је од отежавајућих околности суд је имао у виду његову ранију осуђиваност и то између осталог и за истоврсна кривична дела. На страни окривљеног В.В. суд је као олакшавајуће околности ценио његову младост и неосуђиваност, те чињеницу да му је у време извршења кривичног дела способност да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима била смањена али не до степена битног, док од отежавајућих околности није нашао ништа. Овакве олакшавајуће околности на страни окривљеног В.В., по мишљењу овог суда представљају особито олакшавајуће околности па је суд овом окривљеном ублажио казну испод законом утврђеног минимума за кривично дело за које је оглашен кривим, те је суд уверења да ће се са оваквим казнама остварити сврха кажњавања, односно остварити сврха како специјалне тако и генералне превенције.

На основу чл. 196 став 1 ЗКП-у суд је окривљене обавезао да плате трошкове кривичног поступка, и то окривљени М.М. износ од 31.112,64 динара који се односи на трошкове вештачења и довођења, а окривљени В.В. износ од 7.000,00 динара који се односи на трошкове вештачења, који се односе на извршена вештачења као и трошкове судског паушала у износу од по 2.000,00 динара, а све у року од 15 дана од правоснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Сходно наведеном образложењу и с' позивом на цитиране законске одредбе суд је донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар

Председник већа-Судија

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба у року од **15 дана** од дана пријема ове пресуде, **Апелационом суду у Новом Саду**, а путем Вишег суда у Новом Саду.

Анализа случаја:

У конкретном случају, суд је своју пресуду засновао на непобитним доказима исказима сведока оштећених, и на основу самих одбрана окривљених који су у највећем делу признали кривично дело пред полицијским службеницима. Овде је првоокривљени у даљем току поступка мењао своју одбрану, што додатно изазива сумњу у истинитост његових навода посебно јер је на послетку тврдио да се налазио на одслужењу војног рока у време кад је извршено кривично дело. Наиме, таква одбрана окривљеног је суду и у свим другим случајевима сумњива, имајући у виду да је исти признао извршење кривичног дела у просторијама полиције, где је саслушан у свему у складу са законом и не само то, већ је његово признање поткрпељено и са осталим изведеним доказима исказима сведока, одбраном другоокривљеног и са материјалном документацијом.

Апелациони суд у Новом Саду је међутим преиначио ову одлуку у погледу правне квалификације налазећи да се у радњама окривљених стичу елементи кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 3 у вези ст.1 КЗ-а (Сл. гласник РС 85/2005), обзиром на чињеницу да се у изреци и образложењу пресуде говори о окривљенима као извршиоцима кривичног дела , а да би се испунили услови за квалификацију кривичног дела предвиђеног ст.2 чл. 206 КЗ-а, кривично дело би морало бити извршено од стране групе, као једне од алтернативно постављених радњи извршења, која подразумева најмање три лица , те се имајући у виду напред наведено, у конкретном случају не може говорити о извршењу кривичног дела од стране групе. Међутим, како је током поступка неспорно утврђено да су окривљени учинили кривично дело на начин како је садржано у изреци пресуде, те да је окривљени М.М. нанео оштећеној П.Љ. тешку телесну повреду док је за то време окривљени В.В. чувао стражу, а потом отишао иза пулта и ударао ногом врата тоалета где се закључала друга продавачица, а све у намери за прибављањем противправне имовинске користи, у конкретном случају се свакако ради о извршењу кривичног дела разбојништва , али из ст.3 чл. 206 КЗ-а, који је и важио у време извршења дела, а који прописује као алтернативну радњу извршења да је дело извршено од стране више лица, што подразумева најмање два лица, као у конкретном случају, док је услов у виду алтернативне радње извршења наношења тешке телесне повреде свакако испуњен.

4) Из правноснажне пресуде Вишег суда у Новом Саду бр. К. 379/11 од дана 05.04.2012. године:

Окривљени Б.Ј. је оглашен кривим да је дана 20. марта 2009. године око 16,10 часова у Новом Саду, у улици Гундулићева наспрам броја 9, код школског дворишта ОШ „Иван Гундулић“, способан да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима и свестан да је његово дело забрањено, те свесно желећи његово извршење у заједници и по претходном договору са тада малолетним О. А. и малолетним Р. К., у односу на која лица се води одвојен поступак, у намери да претњом да ће непосредно напасти на живот и тело, одузме туђу покретну ствар и њеним присвајањем прибави себи и другом противправну имовинску корист, пресрео малолетног оштећеног О.В. и уносећи му се у лице, обратио се речима „сада ћу те искасапити, дај мобилни телефон“, а како је малолетни оштећени одбио да исто учини, претресао га и из џепа тренерке одузео мобилни телефон марке „Нокиа“, модел Н-72 вредан око 10.000,00 динара, на који начин је прибавио себи и другима противправну имовинску корист у наведеном износу, а имали су намеру да прибаве већу имовинску корист од 15.000,00 динара, те се трчећим кораком удаљили са лица места. Ово дело је квалификовано од стране тужилаштва као тежи облик из чл. 206. ст. 3 у вези ст.1 КЗ-а које је егзистирало пре измена Кривичног законика 2009. године а које је подразумевало извршење кривичног дела разбојништва од стране више лица.

Међутим, суд је окривљеног огласио за основни облик кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика и осудио га на казну затвора од две године. Овакво чињенично стање суд је утврдио делимично на основу одбране самог окривљеног и на основу исказа сведока саизвршилаца и исказа оштећеног којима је суд у потпуности поклонио веру. Међутим, обзиром да се Кривични законик од дана извршења кривичног дела па до пресуђења за исто мењао, суд је заузео став да треба применити блажи закон на учиниоца кривичног дела у складу са чланом 5 став 2 Кривичног законика, па је суд окривљеног осудио за кривично дело разбојништво из члана 206 став 1 Кривичног законика („Сл. Гласник Републике Србије“ број 72/09). Ово из разлога, што је у Кривичном законнику који је еважио у време извршења кривичног дела у члану 206 став 3 био предвиђен најтежи облик разбојништва када је исто учињено од стране више лица и за који је предвиђена казна затвора од 3 до 15 година.

Након измена Кривичног законика 2009. године овај облик више није предвиђен, већ у члану 206 ставу 2 новог кривичног законика квалификован облик овог кривичног дела подразумева да је кривично дело учињено од стране групе, а не више лица. Како је група најмање три лица повезаних ради трајног или повременог вршења кривичних дела која не мора да има дефинисане улоге својих чланова, континуитет чланства или

развијену структуру, а у чињеничном опису оптужнице се не налазе елементи групе, и с обзиром да суд након спроведеног поступка не сматра да је кривично дело које се окривљеном ставља на терет учињено од стране групе, суд је несумњиво закључио да се у радњама окривљеног стичу обележја кривичног дела из члана 206 став 1 Кривичног законика („Сл. Гласник Републике Србије“ број 72/09).

5) Из правноснажне пресуде Вишег суда у Новом Саду, бр. К. 244/11 од дана 30.01.2012.године:

Окривљени М.М. оглашен је кривим да је дана 27.08.2011. године око 11,50 часова у Новом Саду у улици Железничка број 42, када је био способан да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима, и био свестан свога дела чије је извршење хтео и био свестан забрањености дела које чини, претњом да ће непосредно напасти на живот и тело раднице златаре „Сезам“, оштећене В. Д., из златаре оштећене „Сезам“ одузео 77 златних ланчића, укупне тежине 477,83 грама у вредности од 2.025,900,17 динара, а у намери да њиховим присвајањем себи прибави противправну имовинску корист, на тај начин што је у златару ушао маскиран, пешкиром преко главе и сунчаним наочарима на очима, пришао продајном пулту, када је пиштољем – репликом НН марке запретио оштећеној, држећи наведени пиштољ - реплику уперен у њеном правцу и од исте наредбодавним тоном затражио „Дај злато, дај ланчиће“ дајући јој том приликом црну кесу са натписом „Зара“, услед чега је оштећена из страха за своју безбедност у наведену кесу ставила три палете са 77 златних ланчића коју јој је кесу затим истргао из руку, наредио јој да легне на под да би затим изашао из златаре „Сезам“ власништво Р. С. и отишао у непознатом правцу.

На овај начин окривљени је извршио квалификовани облик кривичног дела разбојништва из члана 206 став 2 у вези става 1 Кривичног законика, јер вредност одузетих ствари прелази износ од милион и петсто хиљада динара а за које кривично дело је предвиђен затвор од 3 до 15 година. Окривљени је осуђен на 5 година затвора.

Пресуда је заснована пре свега на исказу оштећене која је детаљно описала ток критичног догађаја и без сумње и препознала окривљеног у полицијским просторијама приликом вршења радње препознавања, али и на писменим доказима: Записник о увиђају, крим.техничка документација, потврда о куповини, замени племенитих метала и драгог камења од 27.08.2011. године на име окривљеног издата од стране СЗР Златара "Опал" Нови Сад, коју је сачинио и потписао М.С. и М.М., што је сведок М.С. и потврдио, потврда о привремено одузетим предметима на име М.С. као и потврда о

враћеним предметима од 28.08.2011. године на име оштећене В. Д. из којих је несумњиво је утврђено да је истога дана када се десио критичан догађај окривљени М.М., на име лома злата од М.С., односно златаре "Опал" примио 38.000,00 динара, и да је касније тај златни ланац тежине 21 грам рад "Картијер", са утиснутим жигом фирме "СЗ" што у преводу значи златара "Сезам", као и потврде о враћеним предметима наведеној златари, који златни ланац је преузела радника те златаре овде оштећена В.Д., да се ради о златном ланцу који је одузет баш из златаре "Сезам" 27.08.2011. године од стране окривљеног.

Суд је окривљеном одмерио казну у оквиру посебног минимум аи посебног максимума имајући у виду од олакшавајућих околности чињеницу да је окривљени отац троје деце, његове имовинске прилике , односно да је незапослен, његове здравствене прилике - оштећење леве руке, а од отежавајућих околности чињеницу да је до сада осуђиван седам пута за кривично дело насилничког понашања и једном за кривично дело тешке телесне повреде, која су сва дела са елементима насиља, као и само кривично дело разбојништва.

б) Из правноснажне пресуде Вишег суда у Новом Саду бр. К- 126/13 од дана 03.07.2013. године, преиначена пресудом Апелационог суда у Новом Саду:

Окривљени С.М. и П.П. оглашени су кривим за почињено кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 у вези чл. 33 КЗ-а као саизвршиоци, а окривљени М.Д. за кривично дело помоћ учиниоцу после извршења кривичног дела из чл. 333 ст. 2 у вези ст. 1 Кривичног законика. Осуђени су на казне затвора.

Критични догађај се одиграо дана 25.11.2012.г. око 19,00 часова у Змајеву, на паркинг простору поред ауто пута Е-75 Суботица-Нови Сад-Београд, на 93. километру, када су окривљени у заједници, а по претходном међусобном договору, када су били способни да схвате значај својих дела и да управљају својим поступцима, те били свесни свог дела чије извршење су хтели и били свесни забрањености дела које чине и то С.М. и П.П., употребом силе према оштећеном Ф.Р., држављанину Републике Чешке од истог одузели туђе покретне ствари, а у намери да њиховим присвајањем себи прибаве противправну имовинску корист, којом приликом су оштећеном са умишљајем нанели тешку телесну повреду, на тај начин што су маскирани капама са прорезима око очију, тзв. фантомкама, трчећим кораком пришли оштећеном који је стајао поред свог путничког возила марке „шкода“ тип „цета“ рег. ознаке 18-А-013, које је зауставио на наведеном паркинг простору, када су оштећеном задали више удараца у пределу главе,

затвореним шакама и предметом који својим изгледом личи на пушку, када су затражили новац од оштећеног, говорећи му „Дај динаре“, услед чега је оштећени из страха за сопствену безбедност раширио руке, а којом приликом су исти отворили сувозачева врата наведеног путничког возила, те са сувозачевог седишта узели новчаник у ком су се налазила лична документа оштећеног 10.000 динара и 5.000 форинти, мушку торбу у којој се налазила два мобилна телефона и флеш УСБ са фотографијама и навигацију, те им је на њихов захтев скинуо са руке и њима предао ручни сат марке „Сеико“, све у вредности од 274.400 динара, којом приликом је оштећени задобио тешке телесне повреде у виду прелома костију носа са померањем носне преграде, раздерно нагњечну рану носа и крвни подлив око очију, након чега су побегли са лица места и отишли у Змајево, да би након тога П.П. са свог мобилног телефона бр. 063/837-94-34 позвао М.Д. на његов мобилни телефон 063/755-8345 око 20 и 30 часова, код кога су по договору отишли у кућу, када су М.Д. испричали шта су урадили, да би код истог и остали током ноћи, сакривајући се, на који начин их је М.Д. сакривао, и то након што је сазнао да су исти извршили кривично дело разбојништва за које дело је запрећена казна затвора преко 5 година, након чега су С.М. и П.П., после поноћи, напустили кућу Максимовић Драгана и отишли у непознатом правцу.

Окривљени С.М. и П.П. су негирали да су починили кривично дело, иако је трећеокривљени М.Д. у полицији признао да су критичне вечери окривљени дошли код њега кући и описали му до детаља дело које су пре тога починили. Имајући у виду исказ трећеокривљеног а и исказ сведока оштећеног који је, такође, детаљно описао напад од стране окривљених, што је све потврђено и са судскомедицинским вештачењем телесних повреда оштећеног на основу којег ј је утврђено да је оштећени критичном приликом задобио тешку телесну повреду која је настала деловањем тупотврде механичке силе, највероватније замахом и ударом тупотврдим предметом у предео носа оштећеног, при чему замах и удар песницом у предео носа представља погодан начин за наношење овакве повреде, суд је окривљене С.М и П.П. огласио кривим за тежи облик кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ-а, имајући у виду да су оштећеном нанели тешке телесне повреде.

Апелациони суд у Новом Саду је преиначио првостепену пресуду у делу одлуке о кривичној санкцији у односу на првоокривљеног и другоокривљеног тако што уместо казне затвора у трајању од 1 године и 6 месеци на које су били осуђени првостепеном пресудом, осудио на казне затвора у трајању од по две године, сматрајући да једино такве казне могу испунити сврху кажњавања, јер истина олакшавајуће околности које је ценбио првостепени суд постоје на страни окривљених

(њихова младост и ранија неосуђиваност) се и по оцени овог суда могу сматрати олакшавајућим, али не у тој мери да им се казна ублажи испод прописаног минимума.

7) Из правноснажне пресуде Окружног суда у Новом Саду бр. К 722/08 од 16.09.2009. године, преиначена пресудом Апелационог суда у Новом Саду:

Окружни суд у Новом Саду огласио је кривим окривљеног К.З. да је дана 22.08.2006. г. око 20,00 часова у Бечеју, у ул. Маршала Тита број 11, у мењачници "Монета" власништво оштећеног М.Г. из Бечеја, у заједници и по претходном договору са за сада НН лицем, употребио претњу према оштећеној В.К. из Бечеја, радници у наведеној мењачници, у намери да уз примену претње од исте одузме новац из мењачнице и на тај начин себи прибави противправну имовинску корист, свестан да је његово дело забрањено, у стању урачунљивости способан да схвати значај свог дела и управља својим поступцима а која способност је код окривљеног била смањена али не до степена битног, са умишљајем свестан да чини кривично дело и да хоће његово извршење, на тај начин што је са НН лицем ушао у просторије мењачнице које је у руци држало ватрено оружје-пиштољ непознате марке и исто уперило у оштећену В.К. обраћајући јој се са речима уз повике "дај паре, дај паре", док је за то време окривљени скочио на пулт, потом прескочио стакло на пулту и док је НН лице и даље држало уперен пиштољ у оштећену, окривљени је претурањем стола и фиока пронашао новац у домаћој и страниј валути, који је одузео и додао НН лицу, за које време је оштећена стајала уплашена претњом пиштољем коју је схватила озбиљно, а окривљени је потом поново прескочио пулт, након чега је заједно са НН лицем напустио просторију, и на који начин је за себе и НН лице прибавио противправну имовинску корист у вредности одузетог новца у износу од 525.516,64 динара, чиме је извршио кривично дело разбојништва из чл. 206 ст.1 КЗ-а. Осуђен је на казну затвора од 3 године. Окривљени је негирао да је починио кривично дело,, тврдећи да он уопште није био у Бечеју критичног дана.

Међутим, остали докази су управо указали на супротно и то искази испитаних сведока очевидаца К.В., Б.Р., Е.Б. и који су до детаља описали критични догађај и сведока оштећеног Г.М. –власника мењачнице који је определио износ штете, записника о дактилоскопском вештачењу и извештај о вештачењу и обради трагова папиларних линија националног криминалистичко-техничког центра од 05.05.2009. године, исказ вештака Г.В., те крим.техничка документација ПС Бечеј од 04.09.2006. године. На основу записника о дактилоскопском вештачењу као и извештаја о

вештачењу и обради трагова папиларних линија националног криминалистичко-техничког центра од 05.05.2009. године суд је утврдио да траг фиксиран на средњем стаклу горе на спољњој страни са врхом прста према доле потиче од средњег прста десне руке окривљеног К.З. Вештак је на главном претресу детаљно објаснио ток вештачења и разлоге због којих је дато мишљење да фиксирани траг папиларне линије на стаклу потиче од окривљеног К.З., наглашавајући при томе да овај траг папиларне линије има и једну јаку карактеристику која се види на оба отиска, спорном и неспорном, а то је оштећење папиларних линија што додатно доприноси карактеристици овог отиска, што значи да је свака сумња да је починилац овде окривљени искључена.

Приликом одмеравања казне од олакшавајућих околности на страни окривљеног имао у виду његове личне и породичне прилике, чињеницу да је способност окривљеног да схвати значај дела и да управља својим поступцима у време извршења кривичног дела била смањена али не до степена битног, док је од отежавајућих околности суд ценио ранију осуђиваност и то за истоврсна кривична дела.

Апелациони суд у Новом Саду је преиначио првостепену пресуду у делу правне квалификације на тај начин што је окривљеног огласио кривим за кривично дело разбојништво из чл. 206 ст. 1 КЗ-а у вези са чл. 33 КЗ-а као саизвршилац, и осудио га је на казну затвора од 2 године и 8 месеци. Ово из разлога што из утврђеног чињеничног стања несумњиво произилази да је окривљени дело извршио заједно са за сада нн лицем, несумњиво постојање свести о заједничком деловању и предузимању радњи, а по претходно извршеној подели послова и да свако од извршилаца жели дело као своје, односно да је дело извршено у саизвршилаштву сагласно чл. 33 КЗ-а. Имајући у виду измену правне квалификације, па самим тим степен кривице окривљеног и његов допринос извршењу кривичног дела, другостепени суд је окривљеног осудио на кзану затвора у краћем трајању.

8) Из правноснажне пресуде Вишег суда у Новом Саду бр. К 94/10 од 03.04.2012. године, преиначена пресудом Апелационог суда у Новом Саду:

Виши суд у Новом Саду огласио је кривим И.С., С.Б. и С.Б. да су дана 19.08. 2007. године, око 04.00 часа, у Петроварадину, на Петроварадинској тврђави, у заједници свесни да је њихово дело забрањено, у стању урачунљивости способни да схвате значај свог дела које чине и да управљају својим поступцима а која способност је код окривљеног С.Б. била смањена али не до битног степена а код окривљених И.С. и

С.Б. способност да схвате значај дела била очувана а способност да управљају својим поступцима била смањена али не до битног степена, те свесни да чине кривично дело и да хоће његово извршење, у намери да себи прибаве противправну имовинску корист одузимањем туђе покретне ствари употребили силу према оштећеном Т.П., на тај начин што су, а након што су приметили оштећеног који је седео сам у путничком возилу марке „ Нисан Микра “ на месту сувозача у видно пијаном стању без могућности да пружи било какав отпор, истоме пришли, и уместо да му пружи помоћ, окривљени И.С. је од оштећеног затражио да им преда мобилни телефон који је држао у руци, те када је оштећени одбио да то учини, окривљени И.С. истоме задао више удараца руком у пределу лица и од истог одузео торбицу коју је оштећени носио преко рамена укусо, у којој се налазио мобилни телефон марке „ Нокиа 3100“ плаве боје са претплатничком картицом броја 064-2409875 вредности 20 евра, фотоапарат, сребрни ланчић и новчаник у којем се налазило 1.000 динара, након чега је окривљени С.Б. оштећеном задао ударац ногом у пределу главе и од истог одузео и мобилни телефон марке „Сони Ерихон W 810“ са претплатничком картицом броја 064/9761896 вредности 150 евра, након чега је окривљени И.С. одузету торбицу са мобилним телефоном марке „Нокиа“ дао окривљеном С.Б., који је све време ту стајао и гледао шта раде окривљени И.С. и С.Б. не противећи се њиховим радњама, а потом су се са одузетим и присвојеним стварима удаљили са лица места, и на тај начин себи прибавили противправну имовинску корист у вредности одузетих моб.телефона у износу од 170 евра и новца од 1.000,00 динара, у динарској противвредности од 14.571,27 динара, и у вредности фотоапарата и сребрног ланчића.

На овај начин окривљени су по ставу суда извршили кривично дело разбојништва из чл. 206 ст. 1 у вези чл. 33 Кривичног законика у саизвршилаштву. Овакво чињенично стање утврђено је на основу одбране окривљених И.С. и С.Б. које су сагласне у погледу битних чињеница и предстацвљају признање извршења кривичног дела, делом на основу одбране окривљеног С.Б., а које одбране су окривљени изнели у полицији, делом на основу исказа сведока Тадић Драгослава и Максимовић Зорана који су у својим исказима опсиали шта се оштећеном догодило на основу својих сазнања до којих су дошли од оштећеног који им је испричао да је и како је нападнут. Сведоци су критичне вечери били у друштву са оштећеним, али нису непосредно видели критичан догађај. Урачунљивост окривљених утврђена је на основу налаза вештака судске медицине који је прерачунао концентрацију алкохола у крви окривљених и вештака неуропсихијатра који је утврдио на који начин је и у којој мери таква концентрација алкохола утицала на понашање окривљених. Овај случај

представља један од ретких у којима оштећени није дао исказ, па је тако фактички тужилаштво остало без круцијалног доказа, међутим, други докази испитани сведоци и сами окривљени били су довољни да се утврди на који начин се одиграо критични догађај.

У конкретном случају, суд је заузео став да су окривљени извршили кривично дело које им се ставља на терет у саизвршилаштву, управо из разлога што је на основу одбране окривљених установио да су окривљени И.С. и С.Б. са директним умишљајем учествовали у радњи извршења предметног кривичног дела и тако заједнички извршили кривично дело, јер су према оштећеном употребили силу, тако што му је окривљени И.С. задао више удараца у пределу лица, док му је окривљени С.Б. задао ударац ногом у пределу главе, те му је окривљени И.С. одузео торбицу у којој се налазио мобилни телефон „Нокиа“ са претплатничком картицом, фотоапарат, сребрни ланчић и новчаник у којем се налазило око 1.000,00 динара, а окривљени С.Б. је оштећеном одузео мобилни телефон „Сони ериксон“, за које време је окривљени С.Б. мирно посматрао шта се дешава, а све у намери да би присвајањем одузетих ствари себи прибавили противправну имовинску корист. Исто тако, осим што чл.33 КЗ-а прописује да саизвршилаштво постоји ако више лица учествовањем у радњи извршења са умишљајем или из нехата заједнички изврше кривично дело, наведени члан исто прописује да се саизвршиоцима имају сматрати и она лица која остварајући заједничку одлуку другом радњом са умишљајем битно допринесу извршењу кривичног дела, конкретно окривљени С. Б. је био присутан, тј. заједно са И.С. и С.Б. је пришао возилу и оштећеном, гледао је какве радње предузимају ово двоје окривљених при чему није предузео никакве мере да би их спречио, односно није пружио нити је позвао помоћ за оштећеног који није био у стању да пружи отпор, већ је мирно стајао и фактички радњом нечињења у великој мери допринео извршењу кривичног дела, након чега се заједно са И.С. и С.Б. удаљио са лица места, да би потом за себе задржао одузет мобилни телефон марке „Нокиа 3100“, што значи да је предметно кривично дело схватао као своје, тј. да је остварујући заједничку одлуку која је у конкретном случају била прећутна, својом радњом са директним умишљајем битно допринео извршењу кривичног дела, иако није предузео радњу извршења, из чега све произилази да су окривљени учинили заједничко дело и да је код окривљених постојала свест о заједничком деловању. Окривљени су осуђени на безусловне затворске казне.

2. Кривичноправно регулисање кривичног дела разбојништва и кривичноправни положај учиниоца кривичног дела разбојништва у упоредном законодавству

Насилна кривична дела, међу којима се убараја и разбојништво, нису друштвени проблем само у нашој држави, већ и у другим земљама, како суседним државама тако и у оним европским земљама за које се може рећи да представљају стубове Европе у погледу економске и политичке моћи. У даљем тексту приказане су кривичноправне одредбе којима је регулисано кривично дело разбојништво у правним системима других држава.

2.1. Немачка

У немачком кривичноправном систему, кривично дело разбојништво је регулисано у чл. 249 Немачког кривичног законика и то у двадесетом поглављу које носи наслов „разбојништво и уцена“. У поменутом члану предвиђен је основни облик кривичног дела разбојништва па тако разбојништво чини онај ко употребом силе према другој или претње да ће непосредно напасти на живот и тело другога одузме туђе покретне ствари у намери да ту имовину присвоји за себе или треће лице, починилац ће се казнити затвором од најмање једне године. У ставу 2 чл. 249 Немачког кривичног законика предвиђен је лакши облик кривичног дела разбојништва, који се кажњава затвором од шест месеци до пет година, иако закон не дефинише шта се подразумева под лакшим обликом разбојништва, што значи да та чињеница остаје суду на оцену.

У чл. 250 Кривичног законика предвиђени су тежи облици кривичног дела разбојништва, који ће постојати у следећим случајевима: уколико је починилац приликом извршења разбојништва са собом носио оружје или опасно оруђе, или какво друго оруђе или средство у намери да спречи или савлада отпор друге особе применом силе или претње силом, или својим делом доведе другу особу у озбиљну и стварну опасност од озбиљних повреда. Наредни квалификовани облик разбојништва постојаће у случају ако је исто почињено до стране члана банде која је и основана са циљем вршења разбојништва или крађа. За наведене облике прописана је казна затвора од најмање три године. Наредни још тежи облици кривичног дела разбојништва који се кажњавају са казном затвора од најмање пет година ће постојати када извршилац

разбојништва употреби оружје или друго опасно оруђе током извршења дела, ако је извршилац дела члан банде који је са собом носио оружје, или ако током извршења дела извршилац озбиљно психички злоставља другог или га доведе у опасност од смрти. Кривични законик предвиђа и лакше облике тежих случајева разбојништва за које је предвиђена казна затвора од једне до десет година, иако законом није ближе одређено који би то били случајеви. Најтежи облик кривичног дела разбојништва постоји када је извршилац дела током дела крајњом непажњом проузроковао смрт другог лица, а предвиђена казна је доживотни затвор или казна затвора од најмање десет година, за овај облик је предвиђено најстрожије кажњавање.¹⁷⁹

2.2. Енглеска

Енглески кривични закон односи се на тело закона у надлежности Енглеске и Велса који се бави злочинима и њиховим последицама, а која је комплементарна са цивилним законима Енглеске и Велса. Кривична дела се сматрају дела против целе заједнице. Држава, поред одређених међународних организација, има одговорност за спречавање криминала, за довођење криваца пред лице правде, и за рад са осуђеним преступницима. Полиција, кривични судови и затвори су јавне установе, а што се тиче кривичног права и закона, главну улогу у његовој примени имају судови. Основе злочина су познате као *actus reus* („радити оно што је забрањено) и *mens rea* („умишљај-намера да се почини злочин“). Одбране постоје у неким злочинима. Лице које је оптужено може у одређеним околностима да се изјасни да је лудо, да није схватало шта ради, да није имало контролу над својим телом, да је било под дејством алкохола, испровоцирано или је деловало у самоодбрани, под принудом или из нужде.¹⁸⁰

У енглеском кривичном праву, кривично дело разбојништва је прописано у с.8. Кривично дело пљачке се налази у С.8 Закона о крађи из 1968. године. У кривичном праву, разбојништво је облик тешке крађе, и укључује поред крађе и силу према неком лицу. Максимална казна за разбојништво је доживотна казна затвора. Према С.8 Закона о крађи из 1968. године, особа је крива за разбојништво ако изврши крађу, а у време крађе или непосредно пре крађе, у намери да изврши крађу, употреби силу према некој особи, или ставља или настоји да стави било које лице у страх да буде подвргнута сили.

¹⁷⁹ **GERMAN CRIMINAL CODE**, Full citation: Criminal Code in the version promulgated on 13 November 1998, Federal Law Gazette [Bundesgesetzblatt] I p. 3322, last amended by Article 1 of the Law of 24 September 2013, Federal Law Gazette I p. 3671 and with the text of Article 6 (18) of the Law of 10 October 2013, Federal Law Gazette I, p. 3799.

¹⁸⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/English_criminal_law (10.04.2016.).

Што значи да су елементи разбојништва крађа, употреба силе или претње силом током или непосредно пре крађе, према било којој особи а у намери да се изврши крађа.¹⁸¹

2.3. Хрватска

Кривично дело разбојништво је у кривичном законодавству Републике Хрватске регулисано у чл. 230 Казненог Закона.¹⁸² У ставу 1 овог члана предвиђен је основни облик разбојништва, ово дело је описано на исти начин као и у домаћем кривичном праву, а предвиђена казна је казна затвора од једне до десет година. Дакле, и у Републици Хрватској ради се о сложеном кривичном делу које се састоји од принуде и крађе, где принуда претходи крађи, а потребно је и постојање намере на страни починиоца да се туђа ствар присвоји. Поред основног облика, у наредном ставу прописан је први тежи облик овог дела које се кажњава затвором од три до дванаест година, а постојаће у случајевима када је прибављена знатна имовинска корист или када је приликом извршења разбојништва употребљено какво оружје или опасно оруђе.

Најтежи облик кривичног дела разбојништва постојаће у ситуацији када је кривичним делом разбојништва проузрокована смрт лица и починилац ће се казнити затвором од најмање пет година, па како је максимална казна затвора у Републици Хрватској двадесет година, то значи да се за најтежи облик разбојништва може изрећи максимална казна затвора.

2.4. Босна и Херцеговина

Развој кривичног права у Босни и Херцеговини уско је везан за развој државне организације, чији почеци сежу у време доласка Славена у ове крајеве.¹⁸³ Босна и Херцеговина је први пут добила свој Кривични закон када је Скупштина Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине на седници Друштвено –политичког већа од 23. маја 1977. године донела Кривични закон СР БиХ који се почео примењивати од 01. јула 1977. године. Тадашњи Кривични закон СР БиХ није имао уобичајену класичну поделу на општи и посебни део, јер регулисање института кривичног права који представљају општи део закона није спадао у законодавну надлежност република, односно аутономних покрајина, него у законодавну надлежност

¹⁸¹ <http://e-lawresources.co.uk/Robbery.php> (15.04.2016.).

¹⁸² Казнени закон Хрватске („Народне новине“, бр. 125/11-61/15).

¹⁸³ С. Соколовић, Б. Крајина, *Коментар Кривичног законика Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине*, Сарајево, 1981, стр. 9.

федерације. Тако је Кривични закон имао два дела, први део је садржао уводне одредбе, одредбе о заштитном надзору уз условну осуду, одредбе о кривичним санкцијама према малолетницима, опште доредбе о извршењу казни и одредбе о значењу израза у закону. У другом делу регулисана су била кривична дела која су према заштитном објекту била сврстана у петнаест група. Код прописивања казни за поједина кривична дела и одређивање нових кривичних дела, овај Кривични закон СР БиХ је пошао од тога да основи границе за то представљају заштита човека и других основних вредности социјалистичког самоуправног друштва.

Казне затвора су прописане у таквим оквирима да омогућавају одмеравање казне за свако кривично дело у оној мери у којој је то нужно за сузбијање друштвено опасних делатности. Тада важеће кривичноправне одредбе предвиђале су и могућност изрицања смртне казне и то само за три случаја тешких кривичних дела а то су били одређени тешки облици убиства, навођења на самоубиство и помагање у самоубиству и тешки случајеви разбојничке крађе и разбојништва, ако је при извршењу ових кривичних дела неко лице са умишљајем лишено живота.¹⁸⁴

За Кривични закон Босне и Херцеговине који се данас примењује можемо рећи да је највећим делом сличан Кривичном закону Републике Србије, исти је такође подељен на два дела, општи део који садржи одредбе које регулиши опште кривичноправне институте који су релевантни за сва кривична дела, док посебни део регулише поједина кривична дела.

Систем кривичног права Босне и Херцеговине данас чине Кривични закон Босне и Херцеговине, Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине, Кривични закон Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и Кривични закон Републике Српске.¹⁸⁵

Кривично дело разбојништво је регулисано чл. 289 Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине који такође прописује основни облик разбојништва и теже облике, па тако ст. 1 гласи: “Ко употребом силе против неке особе или пријетњом да ће изравно напасти на њезин живот или орган одузме туђу покретнину с циљем да њеним присвајањем прибави себи или другом протуправну имовинску корист или да је протуправно присвоји, казнит ће се казном затвора од једне до десет година”.

Први тежи облик постоји ако је кривичним делом разбојништва нека особа с умишљајем тешко телесно повређена, или је то кривично дело учињено у саставу групе

¹⁸⁴ Ibidem.

¹⁸⁵ Кривични закон БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04 и 61/04); Кривични закон Брчко Дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ“, бр. 10/03 и 45/04); Кривични закон Републике Српске („Службени гласник Р. Српске“, бр. 49/03 и 108/04); Кривични закон Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. („Службене новине ФБиХ 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 и 76/14).

људи, или ако је употребљено оружје или опасно оруђе, а учиниоц ће се казнити казном затвора од најмање пет година. Најтежи облик ће постојати ако је при вршењу кривичног дела разбојништва нека особа с умишљајем усмрћена, па ће се починилац казнити казном затвора од најмање десет година или казном дуготрајног затвора у трајању од 21 до 45 година.

Кривично дело разбојништво је на истоподобан начин регулисано и чл. 283 Кривичног закона Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и чл. 233 Кривичног закона Републике Српске.

2.5. Црна Гора

Кривични законик Републике Црне Горе у двадесет другој глави регулише кривична дела против имовине, између осталог и кривично дело разбојништво. Кривично дело разбојништво је одређено чланом 242 наведеног закона, који поред основног облика разбојништва прописује и 5 тежих облика овог кривичног дела. За основни облик кривичног дела разбојништва предвиђена је казна затвора у трајању од две до десет година. Први и други тежи облик је опредељен у зависности од вредности одузетих ствари, па тако ако вредност одузетих ствари прелази износ од три хиљаде еура, учинилац ће се казнити затвором од две до дванаест година, а ако вредност одузетих ствари прелази износ од тридесет хиљада еура, учинилац ће се казнити затвором од три до петнаест година. Наредни тежи облик за који је прописано још строжије кажњавнај је када је дело из ст. 1 до 3 овог члана 242 учињено од стране групе или је неком лицу са умишљајем нанесена тешка телесна повреда и учинилац ће се казнити затвором од три до петнаест година.

Најтежи облик кривичног дела разбојништва ће постојати ако је при извршењу дела из ст. 1 до 3 овог члана неко лице са умишљајем лишено живота, и такав учинилац ће се казнити затвором најмање десет година или казном затвора од четрдесет година, односно максималном казном затвора. Лакши облик кривичног дела разбојништва постојаће ако вредност украдених ствари не прелази износ од сто педесет еура у време извршења радње кривичниг дела, имајући у виду тадашње тржишне услове, а учинилац је ишао за тим да прибави малу имовинску корист, учинилац ће се казнити затвором до три године. Кажњавање је у ставу 7 предвиђено и за покушај кривичног дела разбојништва.

Ако паралелно посматрамо кривична законодавства других држава и домаће кривично законодавство, може се закључити да је кривично дело разбојништво

регулисано на исти начин, односно садржи исте битне елементе и предвиђена је иста врста кривичне санкције казна затвора. Можемо уочити да ситуација када при извршењу разбојништва неко лице лишено живота таква ситуација се третира као посебан најтежи облик кривичног дела разбојништва за које је предвиђено најстрожије кажњавање, док код нас представља облик тешког убиства које је посебно регулисано и није обухваћено истом одредбом која се односи на кривично дело разбојништво, па опет за које је предвиђена најстрожија казна затвора, дакле једина разлика је у томе што разбојништво приликом чијег извршења је неко лице лишено живота у нашем правном систему представља кривично дело квалификовано убиство.

ДРУГИ ДЕО

1. Истраживање праксе и примене кривичних санкција према учиниоцима кривичног дела разбојништва у Србији

Други део дисертације посвећен је истраживању кривичног дела разбојништва, са посебним освртом на структуру кривичних санкција, које су од стране судова изречене учиниоцима за временски период од 2011 до 2015 године.

1.1. Дефинисање предмета и циља истраживања

Врста кривичне санкције која се изриче починиоцима кривичног дела разбојништва је казна затвора. У овом делу рада анализираће се тенденција пораста односно пада правноснажно осуђених лица, те казне које се најчешће изричу за ово кривично дело у протеклих пет година. Питање које се поставља је да ли наш систем кривичних санкција односно судска пракса у датом периоду довео до позитивних резултата у правцу смањења ове криминалне појаве која је опште присутна од далеке прошлости. За дату анализу коришћена су четири извора података:

- 1) Виши суд у Београду
- 2) Виши суд у Новом Саду
- 3) Основни суд у Новом Саду
- 4) Трећи Основни суд у Београду

На основу података из судске праксе, долазимо до закључка о томе које кривичне санкције судови изричу учиниоцима кривичних дела, и који облик кривичног дела разбојништва је најбројнији на територији Вишег суда у новом Саду и Вишег суда у Београду у последњих пет година.

1.2. Методолошки оквири у истраживању

Истраживање ће бити спроведено у Србији, на подручјима првенствено Вишег суда у Новом Саду и Вишег суда у Београду као највећих судова, али ће се у изради рада користити и пракса из осталих Виших и основних судова на територији Србије. Поред тога, окосницу истраживања чиниће статистички подаци коришћени из

Статистичких билтена и Саопштења Републичког завода за статистику Србије, као и из судске праксе Виших судова.

Ради стваривања наведених циљева неопходно је коришћење ширег методолошког приступа. Под тим се подразумева коришћење следећих метода:

- 1) Метод анализе садржаја
- 2) Историјски метод
- 3) Статистички метод
- 4) Компаративни метод
- 5) Социолошки метод
- 6) Психолошки метод.

1.3. Формулисање и образложење главне хипотезе

Главна хипотеза у раду гласи: „Иако наш кривичноправни систем предвиђа да се кривично дело разбојништво кажњава најстрожијом врстом кривичне санкције – казном затвора, свакодневна пракса је показатељ да такво кажњавање не утиче на смањење ових кривичних дела нити других кривичних дела са елементима насиља“. То значи да се надлежни органи крећу у минималним границама ове казне када доносе одлуку о њеној висини и та појава представља константу у нашем друштву, са врло мало напора - настојања да се уведе уједначена судска пракса у виду строжијег кажњавања оваквих лица која врше насилна кривична дела.

Блага казнена политика која проистиче из статистичких података више судова који су обрађени у овом раду не остварује сврху кажњавања и не утиче на учиниоце и потенцијалне учиниоце да не врше кривична дела. Стога је оправдано да се за ова а и друга кривична дела, чији битни елементи јесу напад на живот и тело човека, казне поостре, да се веома изузетно казна ублажава испод законског минимума, те да се и олакпавајуће и отежавајуће околности код појединаца цене у строжијем правцу, обзиром да се управо затворском казном у дужем трајању могу постићи ефекти сузбијања криминалног деловања у друштву. С друге стране, блаже казне остварују управо супротан циљ, охрабрују учиниоце кривичних дела да наставе са незаконитим понашањем, и таквим казнама се постиже супротан утицај, односно резултат како на појединце тако и на друга лица из кримогене зоне.

1.4. Истраживање праксе и примене кривичних санкција у Србији

Приказане табеле садрже податке о укупном броју осуђених лица и податке о изреченим кривичним санкцијама за период од 01.01.2011. године до 31.12.2015. године на подручју Вишег суда у Новом Саду и Вишег суда у Београду за кривично дело разбојништво, где ће бити издвојени и статистички подаци по одлукама донетим у Основном суду у Новом Саду и Трећем Основном суду у Београду.

ВИШИ СУД У НОВОМ САДУ

ТАБЕЛА БР. 1

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2011. ДО 31.12.2011. ГОДИНЕ

ВРСТА ДЕЛА	Година	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА										Ослободилачке пресуде	Обавезујуће пресуде				
		Укупан број лица за које је донета осуђујућа пресуда	Укупан број лица ослобођен од казне	БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА								Условне осуда	Новчана казна	Раду јавном интересу	Број	Број	
				од 6 месеци до 1 год	од 1 до 3 год	Кућни затвор	од 3 до 5 год	од 5 до 10 год	од 10 до 20 год	од 30 до 40 год	Број						Број
Чл. 206 Разбојништво	Став 1	11	6	6	0	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Став 2	11	22	22	0	8	7	0	5	2	0	0	0	0	0	0	0
	Став 3	11	2	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Став 4	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Став 5	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Имајући у виду податке приказане у табели бр.1 може се закључити да је током 2011. године укупно осуђено 6 лица за основни облик кривичног дела разбојништва чл. 206 ст.1 КЗ-а, док је за теже облике овог кривичног дела осуђено 24 лица.

Извршиоцима кривичних дела су изречене казне затвора и то најчешће у распону од 6 месеци до 1 године казне затвора.

ТАБЕЛА БР. 2

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2012. ДО 31.12.2012. ГОДИНЕ

ВРСТА ДЕЛА	Година	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА											Одлагајуће пресуде	Одлагајуће пресуде			
		Укупан број лица за које је донета осуђујућа пресуда	Укупан број лица ослобођен од казне	БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА								Условне осуда	Новчана казна	Рад у јавном интересу	Број	Број	
				до 6 месеци	од 6 месеци до 1 год	од 1 до 3 год	Кућни затвор	од 3 до 5 год	од 5 до 10 год	од 10 до 20 год	од 30 до 40 год						Број
Чл. 206 Разбојништво	Став 1	12	5	0	0	0	1		0	4	0	0	0	0	0	0	0
	Став 2	12	19	0	0	1	12		3	3	0	0	0	0	0	0	0
	Став 3	12	6	0	0	0	3		0	1	2	0	0	0	0	0	0
	Став 4	12	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Став 5	12	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0

У току 2012. године Виши суд у Новом Саду је осудио укупно 30 лица за кривично дело разбојништво, и то искључиво за основни и теже облике разбојништва, изречене су казне затвора највише у трајању од једне до три године.

ТАБЕЛА БР. 3

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2013. ДО 31.12.2013. ГОДИНЕ

ВРСТА ДЕЛА	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА

	Година	БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА											Условне осуда	Новчана казна	Рад у јавном интересу	Ослобађајуће пресуде	Одбијајуће пресуде	
		БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА																
		Укупан број лица ослобођен од казне	Укупан број лица за које је донета осуђујућа пресуда	од 6 месеци до 1 год до 6 месеци	од 1 до 3 год	Кућни затвор	од 3 до 5 год	од 5 до 10 год	од 10 до 20 год	од 30 до 40 год	од 10 до 20 год	од 30 до 40 год						Број
Чл. 206 Разбојништво	Став 1	13	10	0	1	4	1		1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
	Став 2	13	33	0	1	8	9		7	3	3	0	0	0	0	1	0	0
	Став 3	13	2	0	0	0	1		0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	Став 4	13	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Став 5	13	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Из табеле бр. 3 произилази да је Виши суд у Новом Саду у 2013.-ој години осудио укупно 45 лица за кривично дело разбојништво. Највећи је број осуда за разбојништво из чл. 206 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ-а, дакле за први квалификовани облик разбојништва. Од 45 осуда, суд је изрекао 40 казни затвора и две условне осуде. Донета је по једна ослобађајућа и одбијајућа пресуда.

ТАБЕЛА БР. 4

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2014. ДО 31.12.2014. ГОДИНЕ

ВРСТА ДЕЛА	Година	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА											Условне осуда	Новчана казна	Рад у јавном интересу	Ослобађајуће пресуде	Одбијајуће пресуде	
		БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА																
		Укупан број лица ослобођен од казне	Укупан број лица за које је донета осуђујућа пресуда	од 6 месеци до 1 год до 6 месеци	од 1 до 3 год	Кућни затвор	од 3 до 5 год	од 5 до 10 год	од 10 до 20 год	од 30 до 40 год	од 10 до 20 год	од 30 до 40 год						Број
Став 1	14	7	0	0	2	0		1	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0

Чл. 206 Разбојништво	Став 2	14	28	0	2	6	10		1	7	1	0	0	0	0	1	0
	Став 3	14	0	0	0	0	0		0	0	0	0	1	0	0	0	0
	Став 4	14	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Став 5	14	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0

У 2014.-ој години осуђено је у првом степену 35 лица. У делу осуђујућих пресуда окривљеним починиоцима кривичног дела разбојништва изречене су казне затвора и то у највећем броју у трајању од једне до три године и у оквиру од пет до десет година. Друге врсте кривичних санкција нису изречене.

ТАБЕЛА БР. 5

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2015. ДО 31.12.2015. ГОДИНИ

ВРСТА ДЕЛА	Година	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА										Ослобађајуће пресуде	Одбијајуће пресуде				
		Укупан број лица за које је донета осуђујућа пресуда	Укупан број лица ослобођен од казне	БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА							Условне осуда	Новчана казна	Рад у јавном интересу	Број	Број		
				до 6 месеци	од 6 месеци до 1 год	од 1 до 3 год	Кућни затвор	од 3 до 5 год	од 5 до 10 год	од 10 до 20 год						од 30 до 40 год	Број
Чл. 206 Разбојништво	Став 1	15	17	0	3	5	4		4	0	1	0	1	0	0	0	0
	Став 2	15	20	0	0	0	13		4	3	0	0	0	0	0	0	2
	Став 3	15	0	0	0	0	0		0	0	0	0	1	0	0	0	0
	Став 4	15	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Став 5	15	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0

У периоду од 01.01.2015. године до 31.12.2015. године, суд је осудио 37 починиоца кривичног дела разбојништва и донео једну одбијајућу пресуду. Осуђеним лицима изречене су затворске казне и то у највећем броју у трајању од једне до три године. Друге кривичне санкције нису изречене.

ТАБЕЛА БР. 6

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2011. ГОДИНЕ ДО 31.12.2015. ГОДИНЕ

ВРСТА ДЕЛА	Година	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА														МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ										Број преинач. одлука		Број укинутих одлука		Устоку	
		БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА																								Ублажена казна	Проштрена казна				
		Укупан број лица ослобођен од казне																								Број	Број				
		Укупан број лица за које је донета осуђујућа пресуда																								Број	Број				
Чл. 206 Разбојништво	Став 1	15	45	0	4	13	10		6	7	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	16	5	0	0	2	0	
	Став 2	15	122	0	3	23	51		20	18	4	0	0	0	2	2	0	0	0	3	0	0	5	0	46	23	0	0	10	1	
	Став 3	15	10	0	0	0	6		0	1	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6	4	0	0	0	0	
	Став 4	15	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Став 5	15	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Анализом решених кривичних предмета у Вишем суд у Новом Саду за период од последњих пет година, у кривичним поступцима који су вођени због кривичног дела разбојништва, може се закључити да је суд у протеклих пет година донео првостепене пресуде за 182 лица, од којих је 177 лица осуђено. У погледу кривичних санкција изречене су казне затвора и то највише од једне до три године затвора, и две условне осуде.

Највећи број осуда се односи на квалификовани облик кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 2 Кривичног законика на који се односи 122 осуде. Затим по бројности иза овог облика следи основни облик разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика на који се односи 45 осуда и у најмањем броју су осуде за најтежи облик кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 3 Кривичног законика где је осуђено 10 лица. Уз главне кривичне санкције у посматраном периоду изречене су и мере безбедности у мањем броју и то: три мере безбедности обавезног лечења наркомана и пет мера безбедности одузимања предмета кривичног дела.

ТАБЕЛА БР. 2

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2012. ГОДИНЕ ДО 31.12.2012. ГОДИНЕ

ВРСТА ДЕЛА	Година	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА											МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ										Број преинач. одлука	Број укинutih одлука	Утоку												
		БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА											Протеривање странаца из земље	Број потврђених одлука	Ублагена казна	Број потврђених одлука																					
		Укупан број лица осуђујућа пресуда	Укупан број лица ослобођен од казне	Условне осуда													Новчана казна	Условно осуда	Раду јавном интересу	Ослобађајуће пресуде	Одбијајуће пресуде	Одузимање имовинске користи				Обавезно псих. лечење и чување у здрав. установи	Обавезно псих. лечење на слободи	Обавезно лечење наркомана	Обавезно лечење алкохоличара	Обавезно лечење	Забрана вршења позива, делатности и дужности	Забрана управљања моторним возилом	Одузимање предмета	Број	Број		
				до 6 месеци	од 6 месеци до 1 год	од 1 до 3 год	Кућни затвор	од 3 до 5 год	од 5 до 10 год	од 10 до 20 год	од 30 до 40 год	Број																								Број	Број
Чл. 206 Разбојништво	Став 1	12	90	0	27	23	35		4	1	0	0	0	0	9	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47	23	0	0	4	0
	Став 2	12	62	0	0	12	39		8	3	0	0	0	0	20	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	11	0	0	8	0	
	Став 3	12	36	0	0	13	18		3	2	0	0	0	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	4	0	0	2	0		
	Став 4	12	5	0	2	3	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	2	0			

У 2012. години осуђено је 193 лица и то се ради о осудама како за теже тако и за лакше облике разбојништва. Највећи је број осуда за основни облик и то чак 90. Пет лица је осуђено и за привилеговани облик разбојништва из чл. 206 ст.4 КЗ-а, када је починилац ишао са тим да прибави малу имовинску корист. У погледу кривичних санкција изречене су казне затвора и то најчешће у оквирима од једне до три године. Донето је 37 ослобађајућих пресуда и три пресуде којима се оптужба одбија. Мере безбедности нису изречене.

ТАБЕЛА БР. 6

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2011. ГОДИНЕ ДО 31.12.2015. ГОДИНЕ

ВРСТА ДЕЛА	Година	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА											МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ										Број преинач. одлука	Број укинutih одлука	Утоку							
		БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА											Протеривање странаца из земље	Број ожалбених одлука	Број потврђених одлука	Ублажена казна	Проштрена казна															
		Укупан број лица осуђујућа пресуда																Укупан број лица ослобођен од казне	Број	Број	Број											
		Укупан број лица осуђујућа пресуда	Условно осуда	Новчана казна	Раду јавном интересу	Број	Број	Број	од 3 до 5 год	Кућни затвор	од 1 до 3 год	од 6 месеци до 1 год										до 6 месеци				Број	Обавезно испр. лечење и чување у здрав. установи	Обавезно испр. лечење на слободи	Обавезно лечење наркомана	Обавезно лечење алкохоличара	Обавезно лечење депатности и дужности	Забрана вршења позива, делатности и дужности
Ослобађајуће пресуде	Долгајуће пресуде												Одузимање имовинске користи	Освојена имовинска корист	Обавезно испр. лечење и чување у здрав. установи	Обавезно испр. лечење на слободи	Обавезно лечење наркомана	Обавезно лечење алкохоличара	Обавезно лечење депатности и дужности	Забрана вршења позива, делатности и дужности	Забрана управљања моторним возилом		Обавезно лечење	Обавезно лечење	Забрана вршења предмета							
Чл. 206 Разбојништво	Став 1	15	338	0	66	94	162		13	1	0	0	2	0	0	42	4	0	1	0	0	0	0	0	3	0	184	93	0	0	22	4
	Став 2	15	292	0	0	62	178		46	6	0	0	0	0	0	65	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	134	62	0	0	28	5
	Став 3	15	124	0	3	42	57		16	6	0	0	0	0	0	36	1	0	0	0	0	0	0	2	0	76	23	0	0	12	2	
	Став 4	15	10	0	5	3	2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	2	0	0	4	0	

Анализом решених кривичних предмета у Вишем суду у Београду за период од последњих пет година, у кривичним поступцима који су вођени због кривичног дела разбојништва, може се закључити да је овај суд у протеклих пет година осудио 764 лица. У погледу кривичних санкција изречене су казне затвора и то највише од једне до три године затвора, и две условне осуде. Највећи број осуда се односи на основни облик кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика и то 338 осуда. Затим, по бројности иза овог облика следи тежи облик разбојништва из чл. 206 ст. 2 Кривичног законика на који се односи 292 осуде, а чак 161 осуда се односи на најтежи облик разбојништва прописаном

ТАБЕЛА БР. 5

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О КАЗНЕНОЈ ПОЛИТИЦИ ОД 01.01.2015. ГОДИНЕ ДО 31.12.2015. ГОДИНЕ

ВРСТА ДЕЛА	Година	СТРУКТУРА ОСУЂУЈУЋИХ ПРЕСУДА											МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ										Број преинач. одлука															
		БРОЈ КАЗНИ ЗАТВОРА											Одлузивање имовинске користи	Одбијајуће пресуде	Ослобађајуће пресуде	Број потврђених одлука	Број ожалбених одлука	Ублажена казна	Поопшрена казна	Број укинutih одлука	Утоку																	
		Укупан број лица за које је донета осуђујућа пресуда																				Протеривање странаца из земље		Одзивање предмета	Забрана управљања моторним возилом	Забрана вршења позива, легатности и дужности	Обавезно лечење алкохоличара	Обавезно лечење наркомана	Обавезно псих. лечење на слободи	Обавезно псих. лечење и чување у здрав. установи	Број	Број	Број	Број	Број	Број	Број	Број
		Укупан број лица ослобођен од казне	од 6 месеци до 1 год	од 1 до 3 год	Кућни затвор	од 3 до 5 год	од 5 до 10 год	од 10 до 20 год	од 30 до 40 год	Број	Број	Број																										
Чл. 206 Разбојништво	Став 1	15	34	0	4	11	22		16	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	20	18	0	0	0	0	1										
	Став 2	15	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0										
	Став 3	15	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0										
	Став 4	15	1	0	1	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0										

Из приказаних табела произилази да је током последњих пет година Основни суд у Новом Саду осудио 195 лица за кривично дело разбојништво. Међу њима, највише су заступљени починиоци основног облика кривичног дела разбојништва из чл. 206 ст. 1 Кривичног законика, и

јавном интересу. У делу мера безбедности изречене су по једна мера безбедности обавезног лечења алкохолачара, обавезног лечења наркомана, одузимање предмета и једна мера безбедности протеривање странца из земље. Суд је у наведеном периоду донео две ослобађајуће пресуде.

Закључак

Кривично дело разбојништва не спада у ред природних кривичних дела која историјски можемо пронаћи у првим кодификаторским захватима. Отуда у првим правним споменицима држава Старог истока затичемо одредбе које говоре о насилној крађи, преварној крађи и слично, што спада у тешке облике крађе у данашњем времену. Кључ оваквог односа ранијих законодаваца огледа се у непрепознавању потребе за стварањем законских конструкција, којима би се лакше решавали специфични облици криминалног понашања, који опет у себи садрже двоактна а понекад и вишеактна кривична дела. То би само по себи повлачило увођење новијих правних института који захтевају знатно виши степен друштвене и правне свести. У ред ових института би спадало савременије поимање концепције кривице, подстрекавања, помагања и др.

Но, иако се раније није могло знати за постојање разбојништва то не значи да ранији законописци нису осећали потребу за строжијим режимом кажњавања кривичних дела праћених насиљем. Притом су се под насиљем сматрали екстремнији облици нарушавања нечијег телесног интегритета али и поједини облици срамоћења које се најчешће састојало у јавном излагању порузи жртве, њеног супружника или пак жртвиних ближих сродника. Не треба занемарити чињеницу да је појам крађе прешироко тумачен јер је у себи често обухватао и друга кривична дела. Тако је римско схватање крађе било знатно шире јер је крађа у себи укључивала и утају и проневеру.

Упознавање са кривичним делом разбојништва није могуће без његовог појмовног одређења. Под тим се подразумева прецизирање инкриминационе зоне овог кривичног дела и уједно његово разграничење са њему сродним кривичним делима (нпр. разбојничка крађа). С тим у вези кривично дело разбојништво спада у групу кривичних дела против имовине. Заштитни објекат код кривичних дела против имовине јесте имовина или право на имовину као једно од основних, природних и универзалних људских права које је загарантовано и важећим Уставом Републике Србије. Законодавац нам овде пружа јасну представу шта чини појам имовине у кривичноправном смислу. То је имовина као добро сваке врсте, материјално или нематеријално, покретно или непокретно, процењиво или непроцењиво и исправа у било ком облику којим се доказује право или интерес у односу на такво добро. Имовином се, такође, сматра приход или друга корист остварена, непосредно или

посредно, из кривичног дела, као и добро у које је она претворена или са којим је помешана.

Оно што разбојништво опредељује према кривичним делима против имовине свакако је постојање користољубиве намере код учиниоца овог кривичног дела. Она се манифестује као симбиоза љубави и користи у свести и вољи самог разбојника. Отуда кривично дело разбојништво може бити извршено само са директним умишљајем, када је извршилац био свестан да својом радњом чини кривично дело чије извршење је хтео, што је уједно и најтежи облик кривице. Једном речју, разбојништво је брутални акт насиља из користољубља.

Као најчешћи објекти напада разбојника су: банке, поште, трговинске и јувелирске радње, станичне благајне, угоститељски и туристички објекти, бензинске пумпе, куће и станови за које се зна да се у њима налази новац или драгоцености. Притом, разбојници максимално користе фактор изненађења, што може да искључи сваку могућност да се жртва на било који начин снађе и одбрани од напада. За ово кривично дело се може рећи да се углавном унапред планира и припрема, што је посебно карактеристично за професионалне разбојнике и разбојничке групе. Веома често разбојници прибегавају и маскирању како би отклонили могућност да буду препознати. У извршењу разбојничких напада учиниоци користе различита средства, почевши од ручног оружја и пригодног оруђа, које је погодно да нанесе повреду и угрози здравље нападнутог.

Тежи облици разбојништва се везују за групно својство његових учинилаца, умишљајно наношење тешке телесне повреде или ако вредност одузетих ствари прелази одређени износ (милион и петсто хиљада динара). Такође, када учиниоци разбојништва имају својство организоване криминалне групе онда оно прераста у тежи облик. Присуство наведених квалификаторних околности је неопходно доказивати у сваком конкретном случају. Међутим, због разнородности животних ситуација у којима се ово кривично дело врши није увек једноставно учинити. То је нарочито случај код практичног разликовања „групе“ и „организоване криминалне групе“. Овде је појам „организације“ неопходно правилно разлучити од тренутних и лакших облика повезивања више лица ради вршења разбојништва.

Наш законодавац је предвидео један од лакших облика разбојништва. Он се састоји у вредности одузетих ствари која не прелази износ од пет хиљада динара, с тим да је учинилац ишао за тим да прибави малу имовинску корист. Дакле, реч је о симбиози односно кумулативном присуству и објективног елемента (мала вредност

ствари) и субјективног елемента (посебна намера). Криминално-политичко оправдање за прописивање овог облика кривичног дела разбојништва јесте чињеница да су у нашој пракси чести случајеви да се употребом силе или претње одузимају ствари мале вредности, те да су судови (због прописане блаже казне) често такве случајеве квалификовали као кривично дело изнуде, иако су остварена битна обележја кривичног дела разбојништва.

Важна одлика кривичног дела разбојништва је та да се код истог не може применити конструкција продуженог кривичног дела. Ово због тога што се разбојништво врши применом силе или претње према лицу од кога се ствар одузима. Дакле, принудом управљеном према слободи одлучивања и деловања тог лица сагласно његовој вољи, што овом кривичном делу, без обзира на његово сврставање у имовинска кривична дела, даје обележје и кривичног дела против личне слободе човека. Таква природа овог кривичног дела, по правилу искључује примену конструкције продуженог кривичног дела, која у конкретном случају не долази у обзир и због непостојања обједињујућих елемената који би инкриминисане радње оптужених чинили јединственом делатношћу (дела нису вршена искоришћавањем исте прилике и истог трајног односа, не постоји јединство простора у којим се дела врше, ни јединство објекта према којем се врши, појединачним радњама није проузрокована заједничка последица и др.).

У погледу кривичних санкција за кривично дело разбојништва можемо уочити доминацију казне затвора и појединих мера безбедности. Ипак, под одређеним условима, учинилац се може казнити новчаном казном или казном рада у јавном интересу. У односу на малолетне учиниоце кривичног дела разбојништва примењују се другачије кривичне санкције, односно блаже кривичне санкције које су прилагођене њиховом узрасту, структури личности и околностима под којима малолетник живи. Овде можемо запазити интенцију судова да најпре изрекну васпитне мере, па тек онда малолетнички затвор као крајње средство (*ultima ratio*) кривичне реакције према малолетницима.

Кривично дело разбојништво је могуће анализирати и на основу случајева из судске праксе. Кроз конкретно наведене пресуде може се увидети поступање суда у свакој фази кривичног поступка. То се првенствено односи на доказе који су изведени на главном претресу. Такође се може уочити на који начин се на основу брижљиве оцене свих доказа утврђује чињенично стање, као и начин на који суд одмерава казну учиниоцима кривичних дела.

Вршење кривичног дела разбојништва није негативна друштвена појава само у нашој држави, већ и у другим, како суседним државама, тако и у оним европским државама за које се може рећи да представљају стубове Европе у погледу економске и политичке моћи. У ред таквих држава спадају водеће европске државе Немачка и Енглеска али и државе бивше Југославије које, као и Србија, на сличан начин решавају сва важнија питања у кривичном законодавству. Заједнички именитељ у погледу кривичног дела разбојништва јесте његово сврставање у ред тежих кривичних дела. Огледни пример, којим можемо потврдити наведену констатацију, јесте Енглеска где се разбојништво сматра обликом тешке крађе (укључује поред крађе и силу према неком лицу). Отуда је максимална казна за разбојништво доживотни затвор.

Правилно разумевање кривичног дела разбојништва није могуће без истраживања структуре кривичних санкција, које су од стране судова изречене учиниоцима овог кривичног дела у временском периоду од 2011 до 2015. године. Општи је закључак да је на територији Вишег суда у Новом Саду и Вишег суда у Београду, кривично дело разбојништво у значајној мери заступљено. Највише је почињених основних облика кривичног дела разбојништва. Судови ове учиниоце кажњавају казном затвора у распону од једне до три године, на другом месту по заступљености су казне затвора у распону од 6 месеци до једне године, а на трећем месту до 6 месеци затвора. Нешто строжије казне од наведених се ретко одмеравају, што значи да се претежно за дела разбојништва изричу минимална или ублажене казне, иако је за основни облик разбојништва прописана казна од две до десет година.

Ако посматрамо сваку годину посебно, имајући у виду такву и у великом степену уједначену казнену политику, закључак је да она нема довољан утицај у смислу превенције криминала. Наиме, у Вишем суду у Новом Саду и у Основном суду у Новом Саду не уочава се из године у годину смањење броја осуђеника, већ се уз мале осцилације, сваке године осуди приближно исти број лица за учињена разбојништва.

У Вишем суду у Београду се у 2014 и 2015. години број осуђених лица умањено за око 50%. У веома малом броју се изричу мере безбедности које, такође, треба да спречавају вршење кривичних дела. Код кривичног дела разбојништва ретко се изриче мера безбедности одузимања предмета, а како се већина разбојништва врши уз помоћ неког предмета (оружје, оруђе или маска за лице) ти предмети и даље егзистирају без тога да је донета одлука о њиховом трајном одузимању. Судбина таквих предмета остаје нерешена, па би и у делу мера безбедности ипак требало посветити већу пажњу и исте изрицати уз главну казну.

Неоспориво је да разбојништво спада у тешка кривична дела која у себи садрже елемент насиља. Отуда би надлежни органи требали да изричу поштрене казне, наравно имајући у виду све околности које утичу на одмеравање казне, односно да се што више казне изричу у границама посебног минимума и максимума, а да се само у изузетним случајевима казна ублажи применом чл. 56 и 57 КЗ-а.

Коначно, систем и мерила кажњавања би требало поштрити, како би се учиниоци кривичног дела кажњавали дужим затворским казнама које би ефективно утицале не само на појединце, као учиниоце овог кривичног дела, већ је овде већи проблем остварити сврху генералне превенције, односно утицати на друге да не врше ова, као и друга имовинска кривична дела. Једном речју, на основу резултата до којих смо дошли у истраживачком делу рада можемо констатовати да је претходно постављена главна хипотеза у целости потврђена.

Литература

1. Алексић, А.: *Одабрана дела*, ИП Глосаријум, Београд, 1996.
2. Алексић; Ж. et al.: *Лексикон криминалистике*, 2004.
3. Аврамовић, С.: *Општа правна историја-стари и средњи век*, Номос, Београд, 2004.
4. Бабић, М., Марковић, И.: *Кривично право-општи дио*, Правни факултет, Бања Лука, 2009.
5. Бановић, Б.: *Криминалистичко-криминолошки аспекти кривичног дела разбојништва*, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд, 2002.
6. Бајовић, В.: *Одмеравање казне и споразум о признању кривичног дела*, Наука Безбедност Полиција, бр. 2, Београд, 2015.
7. Булатовић, И.: *Билтен судске праксе Округног суда у Нишу*, бр. 23/06, Интермех, Београд.
8. Бошковић, М., Скакавац, З: *Основи криминалистике*, Факултет за правне и пословне студије, Нови Сад, 2010.
9. Божиловић, Н.: *Контекст културе: критика примитивног ума*, Филозофија и друштво, бр. 2, Београд, 2010.
10. Богојевић, Р.: *Извршење заводских васпитних мера према малолетним учиниоцима имовинског криминалитета у позитивном законодавству Републике Србије*, Facta universitatis-series: Law and Politics, бр. 1, Ниш, 2013.
11. Бејатовић, С.: *Место и значај условне осуде и судске опомене у систему кривичних санкција*, Зборник радова: Актуелна питања криминалне политике у Југославији, Херцег Нови, 1986.
12. Блануша, А.: *Билтен Округног суда у Крагујевцу*, бр. 1/09.
13. Вебер, М.: *Привреда и друштво*, Просвета, Београд, 1976.
14. Вотсон, А.: *Право у књигама, закону и стварности: упоредноправни преглед*, Анали Правног факултета у Београду, бр. 2, Београд, 2007.
15. Група аутора: *Коментар Кривичног закона СФРЈ*, Савремена администрација, Београд, 1978.

16. Глушчевић, Ј.: *Одузимање имовине стечене кривичним делом (докторска дисертација)*, Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2015.
17. Даруши, Д.: *Наркокаријера у огледалу криминала*, Нови Сад, 2015.
18. Дракић, Д.: *О настанку мера безбедности као кривичних санкција*, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1, Београд, 2015.
19. Драговић, С.: *(Не)урачунљивост извршилаца кривичних дјела*, *Безбједност-Полиција-Грађани*, бр. 1-2, Бања Лука, 2014.
20. Ђорђевић, М., Ђорђевић, Ђ.: *Кривично право са основама привреднопреступног и прекршајног права*, Београд, 2010.
21. Ђурић, А.: *Подмићивање у Кривичном законнику Србије*, *Право - теорија и пракса*, Нови Сад, бр. 1-2, 2010.
22. Ђурђевић, С. et al.: *Ставови запослених према осуђенима на казну рада у јавном интересу*, *Специјална едукација и рехабилитација*, бр. 2, Београд, 2016.
23. Зиндовић, И., Драгутиновић, О.: *Кривично право у судској пракси*, Литопапир, Чачак, 1994.
24. Здравковић, Љ.: *Разбојништво - кривичноправни и криминалистички аспект*, Правни факултет, Ниш, 2009.
25. Здравковић, Љ., Ђурђић, В.: *Криминалистика*, Висока школа струковних студија за криминалистику и безбедност, Ниш, 2011.
26. Игњатовић, Ђ.: *Криминологија*, Номос, Београд, 1998.
27. Игњатовић, А.: *Кривично право - општи део*, Нови Сад, 2007.
28. Илић, А.: *Историјски развој друштвене реакције на криминално понашање*, Правни факултет, Ниш, 2013.
29. Јанковић, М., Јанковић, Б.: *Организоване криминалне групе као субјекти угрожавања безбедности*, *Наука Безбедност Полиција*, бр. 3, Београд, 2014.
30. Јакшић, Д., Давидовић, Д.: *Развој казненог система у кривичном праву Србије*, *Специјална едукација и рехабилитација*, бр. 4/13.
31. Јовановић, Љ.: *Кривично право-општи део*, Београд, 1978.
32. Јовановић, Љ., Јовашевић, Д.: *Кривично право II-посебни део*, Београд, 1995.
33. Јовашевић, Д.: *Малолетничко кривично право са посебним освртом на систем васпитних налога*, *Избор судске праксе*, бр. 4, Глосаријум, Београд, 2009.
34. Јовашевић, Д.: *Примена новчане казне у кривичном праву Републике Србије*, *Зборник радова Правног факултета у Нишу*, бр. 55, Ниш, 2010.
35. Јовашевић, Д., Ђурђић, В.: *Кривично право-посебни део*, Ниш, 2012.

36. Јовашевић, Д., Костић, М.: *Политика сузбијања криминалитета*, Правни факултет, Ниш, 2012.
37. Јованић, Г.: *(Не)сигурност у затвору*, Специјална едукација и рехабилитација, бр. 2, Београд, 2014.
38. Јоксић, И.: *Тешка крађа у старом и средњем веку*, Гласник адвокатске коморе Војводине, бр. 3, Нови Сад, 2014.
39. Јоксић, И.: *Душанов законик-социјални контекст и правна наслеђа*, Национални интерес, бр. 3, Београд, 2015.
40. Јоксић, И.: *Примери из судске праксе у старом српском правосуђу*, Гласник адвокатске коморе Војводине, бр. 11-12, Нови Сад, 2015.
41. Костић, С.: *Основи криминалистичке оперативе, треће допуњено и измењено издање*, ВШУП, Београд, 1987.
42. Кандић, Љ.: *Одабрани извори из опште историје државе и права*, Савремена администрација, Београд, 1988.
43. Коларић, Д.: *(Не)усклађеност казнене политике законодавца и казнене политике судова код кривичног дела убиства*, Безбедност, бр. 4, Београд, 2007.
44. Коларић, Д.: *Кривична дела убиства (de lege lata и de lege ferenda)*, Наука Безбедност Полиција, бр. 2, Београд, 2015.
45. Кнежевић, С.: *Малолетничко кривично право-материјално, процесно и извршно*, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, Ниш, 2010.
46. Лазаревић, Љ.: *Коментар Кривичног законика Србије*, Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2011.
47. Марковић, Ч.: *Хамурабијев законик (превод)*, Београд, 1925.
48. Мрвић Петровић, Н.: *Кривично право-општи део*, Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2009.
49. Мрвић Петровић, Н.: *Кривично право - општи део*, Београд, 2014.
50. Мрвић Петровић, Н.: *Кривично право-посебни део*, Београд, 2014.
51. Мрвић Петровић, Н.: *Делотворност електронског надзора као саставног дела алтернативне кривичне санкције или мере*, Наука Безбедност Полиција, бр. 2, Београд, 2015.
52. Митрић, В.: *Алтернативне санкције у кривичном праву (магистарски рад)*, Правни факултет за привреду и правосуђе Универзитет Привредна академија, Нови Сад, 2013.

53. Митрић, В.: *Специфичности алтернативних санкција у кривичном праву Србије*, Право - теорија и пракса, бр. 1-3, Нови Сад, 2015.
54. Николић, З.: *Превенција криминалитета (методика рада саветовалишта за родитеље и децу)*, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд, 2006.
55. Николић, З., Крон, Л.: *Тоталне установе и депривације, (књига о човеку у невољи)*, Anno Domini, Београд, 2011.
56. Николић, З., Јоксић, И.: *Малолетничка делинквенција-социјалнопсихолошки и кривичноправни аспекти*, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд, 2011.
57. Никшић, С.: *Имовина у грађанском праву*, Зборник Правног факултета у Загребу, бр. 5-6, 2012.
58. Николић, Д.: *Закон судњи људем-најстарији словенски правни споменик*, Зборник радова Правног факултета у Нишу, LXIII, 2012.
59. Павишић, Б. et al.: *Криминалистика-књига 1*, Голден маркетинг-Техничка књига, Загреб, 2006.
60. Перић, О.: *Коментар Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица*, Службени гласник, Београд.
61. Платон: *Закони*, БИГЗ, Београд, 1971.
62. Правна експертиза експерта Савета Европе др Милана Шкулића Професора Правног факултета Универзитета у Београду и Генералног секретара Секретаријата за имплементацију стратегија о Систему алтернативних санкција и пробације у Србији, Документ обрадио Генерални директорат - Правни послови у оквиру ЦИДА пројекта „Помоћ у реформи казнено-поправног система у Србији“.
63. Плазинић, С.: *Појам и делатности организованог криминалитета*, Факултет политичких наука, Београд, 2004.
64. Соловјев, А.: *Историја словенских права-Законодавство Стефана Душана цара Срба и Грка*, Службени лист СРЈ, Београд, 1998.
65. Соколовић, С., Крајина, Б.: *Коментар Кривичног законика Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине*, Сарајево, 1981.
66. Соколовић, Р., Јовашевић, Д.: *Кривично право - општи и посебни део*, Београд, 2014.
67. Станојевић, О.: *Римско право*, Службени лист СРЈ, Београд, 1993.

68. Стојановић, Д.: *Увод у грађанско право*, Др. Драгољуб и Срђан Стојановић, Београд, 1996.
69. Стојановић, З.: *Коментар Кривичног законика*, Службени гласник, Београд, 2006.
70. Стојановић, З., Коларић, Д.: *Нова решења у Кривичном законикау Републике Србије*, Безбедност, бр. 3, Београд, 2012.
71. Стојановић, З.: *О појму претње у кривичном праву*, Наука Безбедност Полиција, бр. 2, Београд, 2013.
72. Славковић, В.: *Покушај у кривичном праву (докторска дисертација)*, Правни факултет, Ниш, 2013.
73. Срзентић, Н. et al.: *Кривично право-општи део*, Савремена администрација, Београд, 2000.
74. Таховић, Ј.: *Коментар Кривичног законика*, Савремена администрација, Београд, 1962.
75. Томашић, Д.: *Племенска култура и њени данашњи остаци*, Друштвена истраживања, бр. 8, Загреб, 1993.
76. Трешњев, А.: *Тешка крађа у теорији и пракси*, Intermex, Београд, 2005.
77. Хека, Ј.: *Систем кажњавања према новом мађарском кривичном закону и његова компарација са српским и хрватским законом*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 1, Нови Сад, 2014.
78. Чејовић, Б.: *Кривично право у судској пракси, Прва књига-општи део*, Београд, 1983.
79. Чејовић, Б., Кулић, М.: *Кривично право*, ЈП Службени гласник, Београд, 2011.
80. Чејовић, Б., Кулић, М.: *Кривично право*, Универзитет Привредна академија Правни факултет за привреду и правосуђе, Нови Сад, 2014.
81. Џинић, С.: *Кривично право - општи део*, Ротографика, Суботица, 2007.
82. Шарчевић, З.: *Тешка крађа као најчешће извршење кривичних дјела у Републици Српској*, Безбједност- Полиција-Грађани, бр. 1-2, Бања Лука, 2012.
83. Шаркић, С.: *Градско становништво у средњовековној Србији*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 2, Нови Сад, 2011.

Прописи

1. Кривични законик Србије („Службени гласник РС“, бр. 85/05-108/14).
2. Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица Србије („Службени гласник РС“, бр. 85/05).
3. Казнени закон Хрватске („Народне новине“, бр. 125/11-61/15).
4. Кривични закон БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04 и 61/04).
5. Кривични закон Брчко Дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ“, бр. 10/03 и 45/04).
6. Кривични закон Републике Српске („Службени гласник Р. Српске“, бр. 49/03 и 108/04).
7. Кривични закон Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. („Службене новине ФБиХ 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 и 76/14).
8. GERMAN CRIMINAL CODE, Full citation: Criminal Code in the version promulgated on 13 November 1998, Federal Law Gazette [Bundesgesetzblatt] I p. 3322, last amended by Article 1 of the Law of 24 September 2013, Federal Law Gazette I p. 3671 and with the text of Article 6 (18) of the Law of 10 October 2013, Federal Law Gazette I.

Пресуде

1. Пресуда Окружног суда у Нишу К. бр. 123/02.
2. Пресуда Вишег суда у Новом Саду К. бр. 197/13.
3. Пресуда ВСС Кж бр. 344/03.
4. Пресуда Врховног суда Србије Кж бр. 1316/75.
5. Пресуда Апелационог суда Брчко Дистрикта БиХ Кж бр. 51/02.

Веб сајтови

1. <https://ucionicaistorije.files.wordpress.com> (15.03.2016.)
2. www.harmonius.org/sr/pravni-izvori/pravo (15.05.2016.).
3. www.ius.bg.ac.rs/drakitic (17.05.2016.).

4. www.hodocasnik.org/txt/biblioteka/dusanov_zakonik (10.05.2016.).
5. <https://ucionicaistorije.wordpress.com/2013/04/03/dušanov-zakonik> (30.01.2016.).
6. https://en.wikipedia.org/wiki/English_criminal_law (10.04.2016.).
7. <http://e-lawresources.co.uk/Robbery.php> (15.04.2016.).